

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KPSS TÜRKÇE PARAĞRAF SORULARI

İÇİNDEKİLER

Paragrafın Yapısı	7
Paragrafı İkiye Bölme	9
Paragrafta Düşüncenin Akışını Bozan Cümle	10
Paragrafın Konusu	11
Paragrafın Başlığı	12
Cümlede Anlam	12
Paragrafta Ana Düşünce	17
Sözlük	19
Paragrafta Yardımcı Düşünce	20
Anlatım İlkeleri	21
Anlatım Biçimleri	22
Düşünceyi Geliştirme Yolları	28
Paragrafın Çözümü	30
İnsana ve Hayata Dair Metinler	31
Başarı ve Başarısızlık Üzerine Metinler	37
Dil Nedir?	42
Edebiyat Nedir	51
Edebiyat Tarihi:	57
a) Türk Edebiyatı	74
b) Batı Edebiyatı	75
Şiir Bilgisi	81
Şiir Çözümlemeleri	84
Düz Yazı Türleri	84
Roman	93
Hikaye (öykü)	97
Masal	99
Eleştiri	103
Biyografi	106
Deneme	108
Gezi Yazısı	110
Fıkra	111
Günlük	111
Hatıra (Anı)	115
Çeviri	116
Okuma ve Yazma Üzerine Metinler	123
Aydınlar ve Uygarlık	127
Sanat ve Sanatçılarla İlgili Metinler	136
Tiyatro	139
Resim	141
Sinema	143
Tabiat ile İlgili Metinler	145
Tarih ile İlgili Metinler	152
Demokrasi ve Özgürlük ile İlgili Metinler	154
Eğitim ve Öğrenme ile İlgili Metinler	158
Çocuklarla İlgili Metinler	162
İnsan ve Çevre ile İlgili Metinler	163
Milli Değerlerimiz ile İlgili Metinler	167
Bilim ile İlgili Metinler	172
Medya ile İlgili Metinler	173
Karışık Metinler	173
Cevap Anahtarları	185

PARAGRAF

Paragraf, bir düşünceyi tam olarak anlatabilmek için bir araya getirilen cümleler topluluğudur. Paragrafın bütün cümleleri aynı konuyu işler, aynı düşünceyi açıklar ve destekler. Kelimeler cümleleri, cümleler paragrafları, paragraflar da yazıları oluşturur. Her paragrafta bir düşünce savunulur. Paragrafın bir bütün oluşturabilmesi için cümlelerin de yapı ve anlam yönüyle bütünlük oluşturması gerekir. Paragraftaki düşünceler hem kendi aralarında birbirine bağlı hem de ana düşünceye bağlıdır. Paragraf tek bir düşünce etrafında olduğundan kendi içinde bir bütünlük gösterir; kendinden önceki ya da sonraki paragraflara bir bağlılık göstermez.

Diğer bir ifadeyle paragraf; "bir duyguyu, bir düşünceyi bir isteği, bir durumu, bir öneriyi, yalnızca bir yönüyle, anlatım tekniklerinden ve düşünceyi geliştirme yollarından yararlanarak anlatan yazı türüdür." Bir bakıma paragraf, bir makalenin, bir denemenin, bir fıkranın küçültülmüş şeklidir. Bu yönüyle yapı bakımından bir kompozisyona benzer. Nasıl kompozisyonda giriş, gelişme, sonuç bölümleri varsa paragrafta da aynı bölümler vardır.

PARAGRAFIN YAPISI

A) Giriş : Genel bir yargı niteliğindedir. Bu bölüm bir ya da iki cümleden oluşur. Paragrafın konusu genellikle bu cümlelerdir. Giriş bölümü paragrafın bir çeşit özeti olduğundan ana düşünce hakkında ipuçları verir. Paragraf asla bağlaçla başlamaz. Giriş cümlesinde kendisinden önce bir cümle daha olduğunu düşündürecek bazı zamir, sıfat ya da edatlar bulunmaz.

Örnekler:

1) Aşağıdakilerden cümlelerden hangisi bir paragrafın başlangıç cümlesi olabilir?

- A) Oysa bu sanatçının çağında daha niceleri yaşamış, ürün vermiştir.
- B) Kimi ise sanatın en çetin doruklarına tırmanmayı bilmiştir.
- C) Bir de gerçek insanlık örneği olmuş kişiler vardır.
- D) Bunun bir nedeni olmalı diye düşünmez misiniz?
- E) Geçen gün şiir kitaplarını şöyle bir karıştırdım.

2) Aşağıdakilerden hangisi bir yazının ilk cümlesi olmaya en uygundur ?

- A) Yeni öykücüler arasında Türkçe'yi bütün güzelliği ile kullananlar var.
- B) Başka öykülerini de dergilerde okumuştum ama bunu hepsinden güzel buldum.
- C) Bunda, tiplerin çok canlı, öykülerin otobiyografik olmasının da etkisi var.
- D) Bir bakıma, bu son kitabı birer dil olayı olarak değerlendirelim.
- E) Birçok yeni öykücünün, buna gereğinden fazla önem verdiğini gördük.

3) "...Çünkü salt kendisi için var olan güzellik yalnız doğa güzelliğidir. Deniz bize; "Beni istersen beğen!" der ama yüzlerce nüsha olarak basılmış bir kitap "Beni istersen beğen!" diyemez"

Parçanın başına, aşağıdaki cümlelerden hangisi eklenirse parça en uygun biçimde tamamlanmış olur?

- A) Sanat ürünlerinin güzelliğinin kişiden kişiye değiştiği görüşünün kimse yadsıyamaz.
- B) Okunmak için yazmadığını ileri süren romancı ya çok garip bir yaratık ya da bir yalancıdır.
- C) Halkın bir eseri beğenmesi, onda kendi duygularının ifadesini bulması demektir.
- D) Geniş halk yığınlarının beğenip yücelttiği eserler gerçek anlamda yetkin sanat ürünleridir.
- E) Sanatçı, yaratabilmek için devrinin duygularından esinlenmek zorundadır.

B) Gelişme: İki cümleden fazla cümleden meydana gelir. Girişte belirtilen konu, bu bölümde örnekleme, tanık gösterme, açıklama, karşılaştırma gibi düşünceyi geliştirme yollarına başvuru olarak açıklanır. Bu bölümde yer alan düşünceler paragrafın konusuyla ilgili olmalıdır, yoksa anlatımın akışı bozulur. Bu cümleler hem kendisinden önceki hem de sonraki cümleler arasında bağlantıyı sağlar.

Örnekler :

- 1) Ünlü eleştirmenlerimizden biri: " Deneme yazıyor-sanız belli bir birikiminiz, söyleyecek sözünüz ol-malı." diyor... Çünkü onun hem engin bir bilgi biri-kimi hem de söyleyecek pek çok sözü var.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akı-sına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir ?

- A) Kendisi de öyle bir eleştirmen olmak istiyor.
B) Bu söz o yazarımıza çok uyuyor.
C) Kimileri onun bu görüşüne katılmıyor.
D) Bu nitelikleri taşıyan pek çok sanatçımız var.
E) Bu niteliklerden yoksunsanız eleştirmen sayıl-mazsınız.

- 2) Klasik öyküyü çok seviyordum. Bu biçimi, özellikle ilk kitabımı için, bilinçli olarak seçtim. Bu tür kitapla-n ilk okuyuşumda, beğendiğim cümlelerin altını çı-zer, sonra onları bir deftere yazar ve tekrar tekrar okurdum; bundan çok zevk alırdım. Sonra bir gün Kunt Hamsun'un Açık adlı yapıtını okudum. Altı çı-zilecek tek satır bile bulamadım. Oysa kitabı çok beğenmiştim; beğenmek de ne kelime, çarpmıştı kitap beni. "Nerede bunun altı çizilecek satırları?" diye düşündüm. Aynı şeyi, sevdiğim öteki yazarla-rın yapıtlarında da gördüm. Şimdi niyetim, altı çizilecek tek satırı bile olmayan bir kitap yazmak.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akı-sına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Demek ki ben, kimsenin başaramadığını ba-şarmıştım.
B) Artık okurken kitabın sonuna kadar dikkatimi canlı tutuyordum.
C) Sanatta ulaşmak istediğim özgünlüğü yakala-dığımı o zaman fark ettim
D) Sonunda, özlü sözlerden çok, yalın anlatıma değ-er verilmesi gerektiğini anladım.
E) Söylenenlerin tersine, 'çağa' ayak uydurama-mıştım.

- 3) (I) Garip hareketi üç şairin adıyla anılır. Orhan Veli Kanık, Oktay Rıfat, Melih Cevdet Anday.(II) Bu üç şair, başlangıçta konuşma dilinin yalınlığı içinde yaşama sevincini, günlük hayatı, küçük adamın derterini konu edinir. (III) Garip hareketini kısa sü-rede yaygınlaştırır. (IV) Melih Cevdet ve Oktay Rı-fat yeni denemelerle kendilerine özgü bir şiire yö-nelirler. (V) Orhan Veli'de ikinci kitabı "vazgeçe-medğim" den başlayarak şiirini değiştirir.

Yukarıdaki parçada, numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Ancak zamanla bu üç şairin şiir anlayışlarında bir değişme olur." cümlesi geti-rilirse parçanın anlam bütünlüğü bozulmaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- C) Sonuç: Genellikle bir cümleden ibarettir. Anlatıl-mak istenen düşünceyle ilgili son sözün söylendiği bölümdür. Yazar paragrafta asıl anlatmak, vurgula-mak istediği düşüncesini (ana düşünce) genellikle bu bölümde verir. Sözlerin toparlanması niteliğinde olduğundan kapsamlı bir yargıdır. Bu yönüyle de giriş cümlesine benzer.Toparlayıcı, özetleyici ol-ması nedeniyle "demek ki, sonuç olarak, öyleyse, özetle..." gibi bağlaçlarla başlayabilir. İyi sağlam kurulmuş her paragraf şu özellikleri ta-şımaktadır:

- * Paragrafı oluşturan cümleler, dil, düşünce ve anla-tım özelliği yönüyle birbirine bağlı olmalıdır.
- * Paragrafı oluşturan cümleler, belli bir ana düşünceyi açıklamaya çalışmalıdır.
- * Paragraftaki her cümle, anlatım bakımından doğru olmalıdır.

Örnekler:

- 1) O, kırsal kesim insanını, bir ressamın renklerle be-timlemesi gibi ince ince işler öykülerinde. Tiplerin kan dolaşımını bile görürsünüz nerdeyse;...

Yukarıdaki sözler, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) öylesine canlı ve gerçekçidir.
B) öyle ki kendi yaşamlarını sürdürürler.
C) olaylara sizin gözünüzle bakırlar.
D) yaşadıkları olayların içine sizi de eklerler.
E) Aşırı derecede hareketlidirler.

- 2) "Bir kitabı okutan şey, sürükleyici olaylardan çok, okuyucu ile yazar arasında kurulan bağıdır."

Yukarıdaki tümceyi (cümleyi), dil ve düşünce bağintısı yönünden en uygun biçimde tamam-layan tümce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bunun için yazarlar her zaman okuyucuları ile görüşüp tartışmaya gereksinim duyarlar.
B) Kitapta savunulan görüşün yaygınlık kazanmış olması, o kitabın tutunmasına büyük ölçüde yardım eder.
C) Yazarın yapması gereken şey, olaylara değil, kişisel ilişkilere ağırlık vermektir.
D) Önemli olan, okuyucunun iç özlemlerine, iç dünyasına yakınlığı sağlamayı başarabilmektir.
E) Yazar, okuyucularının düşüncelerine ters düş-memeye çalışmalıdır.

- 3) Düşünceye saygı göstermek gerekir; ancak bu, düşünceyi doğru sayıp kendi düşüncemizden vaz-geçme anlamına gelmemeli. Çünkü, kişisel düşün-celer, meyvelerin güneş altında olgunlaşması gi-bi...

Bu parça, düşüncenin akışına göre aşağıdaki-lerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) zorla benimsetilmeye çalışılırsa etkisini yitirir.
B) uzun süren zihinsel çabalar sonunda oluşur.
C) en küçük bir kuşkuyla yol açarsa bireylere olan güveni azalır.
D) kişinin içinde bulunduğu ortama göre değişiklik gösterir.
E) sağlam temellere dayandığı sürece zarar gör-mez, yıpranmaz.

PARAGRAFI İKİYE BÖLME:

Her paragrafın anlamsal ve yapısal bir bütünlüğe sahip olduğunu biliyoruz. Ayrıca her paragrafın tek bir düşünce etrafında kurulduğunu da biliyoruz: Birden çok temel düşüncesi olan parçalar, ikinci düşüncenin başladığı cümleden itibaren yeni bir paragraf yapılmalıdır. Bu işlem yapılırken parçanın anlamsal bütünlüğü ile konu bütünlüğüne dikkat edilmelidir. İkinci bölüm yeni bir konuyla ilgili olacağı için de konu farklılığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Örnekler:

- 1) Sanatçının mektupları bir araya getirilerek bir kitap oluşturulmuş. (I) Oluşturulan kitap iki bölüme ayrılmış. (II) Birinci bölümde sanatçının çeşitli kişilere yaz-dırlarında yazdıkları, ikinci bölümde ise ona yazı-larından alıntılar yer alıyor. (III) Sanatçı şiiri, düzya-zıdan daha çok seviyor. (IV) Bir mektubunda: "Şiirin bir tek dizesi bile, koskoca bir yazının anlatmak iste-digini bir çırpıda anlatıverir." diyor. (V) Bu söz de onun şiire ilişkin görüşlerini kısaca açıklıyor.

Bu parça, açıklanan düşünceler açısından iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 2) Hemen hemen bütün yabancı yazarların Türkçeye çevrilen deneme türündeki yapıtlarını alıp okuyordum. (I) Bunun sonucunda o yazarlara özendim ve deneme yazarlığına başladım. (II) Konu olarak da "dil" alanını seçtim. (III) Yazarlığa başladığımda ki-tap tanıtma yazıları yazıyordum. (IV) Bu tanıtım yazılarının okur sayısını artıracığına, okuma sev-gisini geliştireceğine inanıyordum. (V) Hâlâ da bu inancımı koruyorum.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler iki paragrafa bölünmek istense, ikinci paragraf hangi cüm-leyle başlar?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 3) (I) Mektup on altıncı yüzyıla kadar salt haberleşme amacıyla kullanılıyor, bu anlamda bir tür gazete gö-revi de yapıyordu. (II) On altıncı yüzyıldan sonra işe söz konusu görevinin yanı sıra, duygu ve düşünceler de mektuplar aracılığıyla paylaşmaya başlandı. (III) Goethe'nin ciltler dolusu özel mektupları, Schiller'in yazışmaları, Gogol, Puşkin, Byron'un unutulmaz mektupları bunlar arasında sayılmaya değer nitelik-tedir. (IV) Candide yazar Voltaire'in yazdığı mektup-lar ögüt vermek, danışmak, bilgi almak, yapıtlarını tanıtmak gibi değişik amaçlar içerir. (V) Bu büyük us-tanın en başarılı mektuplarıysa, duygularını paylaş-mak için yazdığı mektuplardır. (VI) Bunlar, özentiyi kaçmadan, yapaylığa düşmeden, içten geldiği gibi yazılmış mektuplardır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragrafın kaçınıcı cümleyle başlaması uygun olur?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

- 4) (I) Biz gazeteciler, dışarıdan pek sevimli gözükme-
yiz. (II) Sanırım bunun temelinde daha çok, işimizin
eleştirilmesi yatıyor. (III) çünkü insanoğlu, doğası
gereği, eleştiriden pek hoşlanmaz; eleştiriyi de,
eleştireni de hoşgörüle karşılamaz. (IV) Eleştirinin
tarih içindeki önemini küçümsememeliyiz. (V) Eleş-
tiri olmasaydı herhalde uygarlık bugünkü düzeyine
ulaşamazdı. (VI) Çağdaş uygarlığın bu düzeye
gelmesinde eleştirinin motor rolü oynadığını söyle-
yebiliriz.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istenirse, ikin-
ci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

DÜŞÜNCENİN AKIŞINI BOZAN CÜMLE

Her paragraf, bir düşünce ile ilgili cümleden olu-
şur. İyi kurulmuş bir paragrafta her cümle hem önce
hem de sonra gelen cümle ile anlamlı bir ilişki için-
dedir. Bir bakıma her cümle bir öncekinin devamı nite-
liğindedir. Bu devam bağlaçlar, sözcükler ve söz
öbekleriyle sağlanır.

İyi düzenlenmiş bir paragrafta dil ve anlatım büt-
tünlüğünün yanında konu bütünlüğü de vardır. Böyle
bir paragrafta bir cümlelerin yeri değiştirildiğinde ya da
araya konu bütünlüğüyle uyum sağlamayan bir cümle
getirildiğinde düşüncenin akışı bozulmuş olur.

Örnekler

- 1) (I) Oyun, bir gün içinde hatta birkaç saatte geçen
olaylar üzerine kurulmuş. (II) Oyun, üç birlik kuralı-
na uygun; ancak izleyicinin merakını kamçılamak
yönünde zayıf kalıyor. (III) İlk bölümün ikinciye gö-
re çok kısa oluşu, izleyenleri rahatsız ediyor. (IV)
Kişiler kendi toplumsal, psikolojik, ekonomik ve kül-
türel yapılarına uygun olarak olaylar içinde veril-
miş. (V) Sanatçı, bu eksikliklere karşın, bir oyun
yazarı olarak umut veriyor.

Bu parçanın anlam akışındaki bozukluğu gi-
dermek için, aşağıdaki değişikliklerden hangisi
yapılmalıdır?

- A) I. cümleyle II. yer değiştirmeli.
B) II. cümleyle III. yer değiştirmeli
C) III. cümleyle IV. cümle yer değiştirmeli
D) IV. cümle I. cümleden sonra gelmeli

- 2) (I) Havaşından mı, suyundan mı, bilemem; ama
başkadır bu yörenin insanları. (II) Sıcaklık yükler,
güllümseyen yüzler, içten yaklaşımlar... (III) Yar-
dımsever, konuksever tavırlar ve yoğun bir insan
sevgisi... (IV) Çoğu kişiye zaman kaybı gibi gelir.
(V) Bu insanlarda sonradan öğrenilen değil, içten
gelen bir yaşama sevinci vardır. (VI) Güldüler mi,
içten gülerler, gözlerinin derinliklerinde yakalarsınız
tebessümlerini.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerden
hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

- 3) (I) Çocukluğum Toroslardaki yaylalarda geçti. (II)
Yayla hayatının kendine özgü, güzel yanları olduğu
kadar sıkıntılı yönleri de vardır. (III) Sanıyorum bu
yüzden suyu da ağacı da suyla ve ağaçla da hasır
neşir olmayı da severim. (IV) İsveç'e her gidişimde
bu kadar mutlu olmam da belki bundan. (V) Çünkü
İsveç gerçekten suyu da ağacı da bol bir ülke.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden
hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 4) (I) Bu yaşlı yazın ustasını herkes sever ve sayar.
(II) Aşırı ölçüde kırışmış ve yorgun izlenimi uyandı-
ran, biraz ucunca bir yüzü, derin ve zeki bakışları
vardı. (III) Sanki burnun üzerindeki kelebek gözülü-
ğü ve elindeki ufaklık kurşunkalemle doğmuştu.
(IV) Ona, üstatların ustası anlamına gelen:
"Şeyhül-Muharririn" adını vermişlerdi. (V) Ne bu
kaleminden ne de o gözülüğünden onu ayıramazdınız;
bunlar onun iki özelliği idi.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden
hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 5) (I) Bir heykeltıraş bitirdiği heykeline bir daha keski
ya da çekiç vuramaz. (II) Bir ressam, tamamladığı
tablosuna fazla rötuş yapamaz. (III) Oysa yazarlar-
nın durumu farklıdır; onların malzemesi dildir. (IV)
Yaratma yöntemi sanatçıdan sanatçıya değişir. (V)
Onlar, yapıtlarını her an gözden geçirme ve de-
ğiştirme gibi ayrıcalığa sahiptir.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerden
hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

PARAGRAFİN KONUSU

Üzerinde durulan, hakkında yazı yazma gereği
hissedilen her türlü kavramın konu denir. Paragrafta iş-
lenen, düşünce, olay ya da durumdur. Her şey parag-
rafın konusu olabilir. "Yazar, bu paragrafta ne anlatı-
yor?" sorusunun cevabı bize konuyu verir. Konu en
fazla bir iki cümleyle verilir.

Parçanın konusu bulunurken şunlara dikkat edil-
melidir:

Parçada en çok tekrar edilen sözcükler üzerinde
yoğunlaşmalıdır.

* İlk cümlelere dikkat edilmelidir; çünkü konu çoğu kez
ilk cümlelerde verilebilir.

* Konu, parçanın tamamını kapsar nitelikte olmalıdır.

* Ancak konuyu ararken genellemeye gidilmemelidir.

* Konu, mümkün olduğunca parçayı da kapsayıcı şekil-
de daraltılmalıdır.

* Konuyu bulmak için "Parçada neden söz ediliyor?" di-
ye sorabiliriz.

Bununla ilgili sorular değişik soru kökleriyle karşımıza
çıkabilir:

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edil-
mektedir?

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?
Bu parçada aşağıdakilerden hangisinden yakınıl-
maktadır? gibi sorular konuyu sorar.

Örnekler:

- 1) Kasabaya yeni gelen genç kaymakam kısa sürede
öyle olaylara tanık olmuştu ki; "Bir ay içinde, bir
ömürde öğrenebileceklerimin hepsini öğrenmiş gi-
biyim." diyordu.

Bu sözleri söyleyen kişinin durumu aşağıdaki-
lerden hangisiyle adlandırılabilir?

- A) Düş kırıklığına uğrama
B) Bilgilerin yetersizliğinden utanma
C) Yaşamın gerçeklerinden korkma
D) Yaşam deneyimi kazanma
E) Bilgi kazanmakla övünme

- 2) Yazı yazmanın büyüğü bir yanı vardır ve hiç kimse
şimdiye değin onu, başkasına aktarabilecek bir
formül bulamamıştır, öyle sanıyorum ki işin sırrı,
yazarın, önemli gördüğü bir şeyi aktarmaya itilme-
si; o şeyin, acı verecek derecede dışarıya çıkmak
istememesidir. Yazar bunu duyuyorsa, çoğu zaman,
duyduklarını dile getirmenin uygun yolunu bulabilir.

Parçaya göre yazarı, yazmaya iten etken aşağı-
dakilerden hangisidir?

- A) Düşüncelerini dile getirmenin yollarını kolaylıkla
bulabilmesi
B) Yazma işinin gerektirdiği özel yeteneğe sahip
olması
C) Olaylar ve durumlar karşısında aşırı derecede
duyarlı olması
D) Yaşamında üzüntü verici olayların yoğun olması
E) İşlediği konunun kendisini içten içe etkileyen,
rahatsız eden, bir yanının olması

- 3) Geleceğe kalan şiirler, daha çok tüm insanlığı ilgi-
lendiren temalara yönelik şiirlerdir. Bunlar, doğru-
dan insanı, bireyi ele alır; ölüm, sevgi, kahramanlık
ve aşk gibi. Toplumsal konulu şiirler de kalıcı olabi-
liyor ancak, genel olarak dünyadaki bütün toplum-
ları ilgilendirebilecek, geniş anlamda toplumsal tel-
maları içeriyorlarsa.

Bu parçaya göre, bir şiirin kalıcılığı aşağıdaki-
lerden hangisine bağlıdır?

- A) Ulusal temaları işlemesine
B) Bireysel yönünün bulunmasına
C) Toplumsal sorunları işlemesine
D) Duyusal bir içeriği olmasına
E) Evrensel nitelikler taşımasına

- 4) Bence resmin farklı bir sunuluşunun olması gereki-
yor. Daha geniş çevrelerce izlenebilmesi için bu-
günkü koşulların düzeltilmesi, ayrıca daha sık ser-
giler açılması gibi öneriler geliyor aklıma.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisinin ya-
nıtı olabilir?

- A) Resim piyasasında çok yüksek ücretler söz ko-
nusu; bunun nedenini açıklayabilir misiniz?
B) Sergilerde en iyi parçalar satılıyor; geriye kalan-
lar için nasıl bir değerlendirme yapabilirsiniz?
C) Resimlerin, ilginç olduğu ölçüde izleyici topladı-
ğı söyleniyor; sizce bu doğru mudur?
D) Bir ressamın başarılı olmasının ölçüsü, resimle-
rin çok satılması mıdır?
E) Günümüzde, resimlerin yalnızca müze benzeri
yerlerde sergilenmesini nasıl karşılıyorsunuz?

- 5) Bu yazarımız anlatırken araya başka yazarların, düşünürlerin anılar üzerine söylediklerini de katıyor. Böylece yazdıkları, okurda, anlatılanların içinde oluşturulmuş yeni bir metin tadı bırakıyor.

Bu parçada sözü edilen yazarın böyle bir yol izlemesinin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Anı türünün, öteki yazınsal türlerden üstün olduğunu gösterme
B) Kendi yaşamıyla başkalarının yaşamı arasındaki benzerlikleri ortaya çıkarma
C) Yazılanların yaşanmışlığını kanıtlama
D) Okurlarda, kendi anılarını yazma isteği uyandırma
E) Anlatılanlara, okurun değişik açıları bakmasını sağlama

- 6) Yaşlıya gence, yerliye yabancıya, kendini sevene sevmeyene kulak verir; onları dinler; onlarla tartışır. İnsanları hiçbir zaman küçümsemez; herkesi anlayışla karşılar.

Böyle bir kimsenin belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkalarının görüşlerini benimseme
B) Herkes tarafından sevilme
C) İnsanlara karşı hoşgörü ve davranma
D) Herkesle senli benli olma
E) Yumuşak başlılığı ile tanınma

PARAGRAFIN BAŞLIĞI

Paragrafta üzerinde durulan düşünceyi bir ya da iki sözcükle özetleyebileceğimiz ifade paragrafın başlığı olur. Başlık, konu ve ana düşünceyle bağlantılı olmalıdır. Ancak yazı başlıklarının dikkati çekme, ilgi uyandırma ya da şaşırtma gibi özellikleri vardır. Konuyu en iyi şekilde yansıtan bir veya birkaç söz başlık olarak belirlenir.

Örnekler:

- 1) "Bir şair başkalarının şiirlerinde geçen kelimeleri kullanabilir. Bunun gibi şiirlerin konularını, temlerini, düşüncelerini yeniden işleyebilir. Ama bu özellik onu 'taklitçi' yahut 'değersiz' saymayı gerektirmez. Yeter ki o, bu kullanım ve işleyişte başkalarından ayrılabilir. Başkalarından aldıklarına, etkilenmelerine, kendi kişiliğinin damgasını basabilir. Onları ayrı bir görüş, biçim ve yöntemle yeni bir birleşime sokabilir. Kısaca şiirinde bir kişilik gösterebilir."

Bu paragrafa en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Eskimeyen Şair B) Şiirde öz ve Biçim
C) Yenilikçi Şair D) Şiir Tekniği
E) Şair ve Özgünlük

- 2) Sanatın amacı, kişinin düşüncesini, duyarlılığını geliştirmek; ona, dünyaya ve insanlara insanca bakma, sezme, kavrama gücü kazandırmaktır. Sanat ürünlerine ilgi duymayan, hayali işlemeyen, başkalarının acılarına, derilerine ortak olmayan bir bilim adamı, bir yargıç, bir yönetici düşünülmeli; ne yararı olur bunların toplumlarına, insanlığa? İnsanın, insan sevgisiyle yoğrulmadığı toplumlarda bütün yönleriyle ilkelik egemen olmaz mı?

Yukarıdaki parça için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Sanat ve Düş Gücü B) Sanat ve İnsan
C) Sanat ve Yaratıcılık D) Sanatın Gelişimi
E) Sanatın Doğuşu

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede anlam konusu sınavlarda doğrudan sorulabileceği gibi ana düşünce soruları ile bağlantılı olarak da sorulmaktadır. Her paragrafın bir ana düşüncesi olduğuna göre her cümlemin de bir ana düşüncesi vardır. Paragraf sorularının (Paragrafta ana düşünce) doğru çözülmesi için cümlemin anlamının bilinmesi, paragraf sorularının çözümünü kolaylaştırmaktadır. Cümlede anlam sorularının bilgiden ziyade yorum, algılamaya ve ifadeye dayanması paragraf sorularıyla paralellik taşıdığını gösterir. Şimdi cümle ile ilgili bazı noktalar üzerinde duralım:

Cümle, insanlar arasındaki yazılı iletişimin temel birimidir. Duygularımızı, düşüncelerimizi; karşıımızdaki insana ulaştırmak istediğimiz iletiyi, bir anlam bütünüğü içinde "cümleyle" gerçekleştirebiliriz. Sözcüklerin seçiminden, cümledeki yerine kadar pek çok etken cümlemin anlaşılmasını etkiler. Bu, bir sınav mantığı içinde olunca önemli daha da artar.

"Cümlede anlam" sorularının doğru çözümü, cümleyi söyleyenle okuyanın aynı anlam noktasında kesişmesinde yatmaktadır. Bu da cümleyi okuyan kişinin, kişisel duygu ve düşüncelerinden soyutlanarak, bakış açısını cümleyi söyleyen kişinin durumuna odaklanmasıyla mümkündür. Ancak bu yolla, cümlede vurgulanmak istenen düşünce doğru algılanabilir.

Cümlemin ana düşüncesiyle ilgili sorular iki şekilde sınıflandırılabilir:

- A) Eş anlamlı cümleler (Cümlede anlatılmak istenen düşünce)

Bütün cümleler kendi içinde anlam ve yapı bütünlüğü taşır. Cümleyi söyleyen kişinin, o cümleyle karşındakine iletmek istediği bir mesaj vardır. Bu bir anlamda o cümlemin ana düşüncesidir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki örnek soruyu çözelim.

Eskiden çok vakti yoktu, onun için çok uzun yazılar yazardı; şimdi vakti bol, daha kısa ve güzel yazılar yazıyor.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyimli yazarlar, yazılarını daha kısa sürede oluştururlar.
B) Kısa ve özlü yazmak için uzun zamana ihtiyaç vardır.
C) Yazarlık, zamanı bol olan kişilerin yapacağı bir iştir.
D) Kısa yazılar fazla zaman gerektirmez.
E) Bir yazı uzadıkça güzelliğinden çok şey yitirir.

- B) Yakın Anlamlı Cümleler: Her cümlemin iletmek istediği bir mesaj, bir anlam vardır. Bir cümlemin taşıdığı düşünce, cümlemin anlamı bozulmadan değişik şekillerde söylenebilir. Önemli olan temel düşünceyi yitirmektir.

Bu tip soruları çözerken yapılması gereken ilk iş, örnek olarak verilen cümlede vurgulanmak istenen düşünceyi iyi anlamaktır. Cümleyi söyleyen kişinin vurguladığı düşünceyi, kendi sözcüklerinizle ifade ederseniz çözümü kolaylaşır. Bir de verilen cümlede anahtar niteliğinde olan ve cümlemin özünü oluşturan sözcüklere dikkat etmek gerekir.

- 1) Kadınlar zayıftır ama analar güçlüdür.

Aşağıdakilerden hangisi, bu cümlede en yakın anlamdadır?

- A) Analık kadına güç verir.
B) Her kadın güçlü bir anadır.
C) Ananın gücü kadınlığından gelir.
D) Analık, kadınların en güçlü duygusudur.
E) Analık, güçlülüğün ön koşuludur.

- 2) Aşağıdakilerden hangisi, Size tuhaf gelecek ama benim sevmediğim şair yok; ne var ki birinin tek şiirini severim, ötekinin otuz şiirini. cümlesine yakın anlamdadır.

- A) Beğendiğim bir şiiri olmayan şair yoktur.
B) Değişik biçimlerde şiir yazan şairleri daha çok severim.
C) Daha çok büyük şairlerin şiirlerini beğenirim.
D) Benim için her şiir kendine göre bir güzellik taşır.
E) İlk şiirini beğendiğim bir şairin diğer şiirlerini de beğenirim.

- 3) Hiçbir suçlu, kendi yargıçlığından kurtulamaz.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede en yakındır?

- A) Suç işleyenler, işledikleri suça verilecek cezayı çok iyi bilirler.
B) Her suçlu, yargılanma ve cezalandırılma korkusu içinde yaşar.
C) Suç işleyenler, suçsuzluklarını kanıtlamak isterler.
D) Her suçlu, işlediği suçun cezasını er ya da geç çeker.
E) Suçlular, yaşamları boyunca kendilerini yargırlarlar.

- 4) İnsanlarda, kurallara uyma alışkanlığıyla sorumluluk duygusunun yerleşmiş olması arasında sıkı bir ilişki vardır.

Aşağıdakilerden hangisi anlam bakımından bu cümlede en yakındır?

- A) Büyük sorumluluklar yüklenmiş kişiler kurallara uymak zorundadır.
B) Sorumluluğunu bilen insanlar kurallara uyarlar.
C) Bazı kurallar insanları sorumluluklarını yerine getirmeye zorlar.
D) Sorumluluktan kaçınmayan kişiler herkesi kurallara uymaya zorlarlar.
E) Kurallara uyan kişiler, sorumluluk almaktan hoşlanırlar.

- 5) "Tiyatro bir odak noktasıdır; dünyada, tarihte, insanda her ne varsa oraya yansıyabilir; ama sanatın sihri değneği altındadır."

Aşağıdaki yargıların hangisi bu cümlede söylenmek istenene en yakındır?

- A) Sanat eseri, hayatı olduğu gibi yansıtmalı, eğlendirmeli ve her sosyal tabakaya seslenmelidir.
B) Sanatta gerçek, basit bir kopyadan ibaret olmamalı, yazarın kafasından geçip onun görüşüyle bize sunulmalıdır.
C) Sanatçı öncü olmak, halkın yürüdüğü yolun ilerisini bir projektör gibi aydınlatmak zorundadır.
D) Sanatçı bir gözlemci ve deneyimcidir; olayları ve kişileri gözlemlediği gibi verir.
E) Sanatçı, toplumdaki işlevini, sanat kaygısını her şeyin üstünde tutmakla gerçekleştirebilir.

- 6) İnsanlar genellikle, "Dolu dolu yaşıyorum." demezler, "Dolu dolu yaşadım." Ya da "Dolu oclu yaşayacağım." derler.

Bu cümlede anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisine en yakındır?

- A) Günlük sorunlar insanın mutluluğunu engeller.
B) İnsanlar, ya gençlikte ya da yaşlılıkta mutlu olurlar.
C) İnsanlar, yaşadıkları andaki mutluluğun farkına varamazlar.
D) Bulunduğu ortama uyum sağlayamayan kişi mutlu olamaz.
E) Ancak güzel bir çocukluk dönemi geçirenler mutlu olabilirler.

- 7) Şiire yaşlı bir şair gibi başlamak, genç bir şair gibi onu sürdürmek gerekir.

Bu cümlede anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisine anlamca en yakındır?

- A) Şiir, deneyim ve coşkunun ürünü olmalıdır.
B) Şair, gençlik döneminde daha çok ürün verebilir.
C) Gerçek şiire, sürekli çalışmalar sonunda ulaşılır.
D) Şiir yazmaya belli yaşta önce başlanmaz.
E) Şiirde, duyguların ve aklın payı aynı oranda olmaz.

- 8) Burada sözünü etmediğim filmlerin yeterince iyi olmadığı sanılsın.

Aşağıdakilerden hangisi anlam bakımından bu cümleye en yakındır?

- A) Burada sözünü ettiğim kötü filmlerin iyi yanları da var.
B) Burada sözünü ettiklerimin dışında da iyi filmler var.
C) İyi olmayan filmlerden de buraya söz edebilirim.
D) Burada sözünü ettiğim filmler, iyi film diye seçilenlerdir.
E) Burada sözünü ettiğim filmler arasında kötü filmler de yer alıyor.

- 9) Romalarında yalnızca kendi duygularını, düşlerini, yaşadıklarını anlatan romancı, bir tür gizli yaşam öyküsü yazıyor demektir.

Aşağıdakilerin hangisi anlam bakımından bu cümleye en yakındır?

- A) Kimi romancıların yarattığı tipler ve karakterler, yaratıcılarının yaşamlarından izler taşır.
B) Bir romanın değeri, gerçekleri tipatıp yansıtmasıyla ölçülür.
C) Kendisini anlatan romancılar yarınlara kalır.
D) Romancının yaratma gücü, yaşantısının zenginliğiyle ilişkilidir.
E) Anlattıkları, kendi yaşamlarıyla sınırlı olan romancılar daha kolay yazarlar.

- 10) Nesnel sanat olmadığı gibi nesnel eleştiri de yoktur. İyi bir eleştirmen, değerlendirmeye çalıştığı yapılarda kendi ruhunu gezdiren, kendi serüvenini yaşayan kişidir.

Yukarıda öne sürülen eleştiri anlayışına en yakın yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her yapıt kendine göre bir eleştiri yöntemi gerektirir.
B) Eleştiride öznal ölçütler kadar nesnel ölçütlerde kullanılır.
C) İyi bir eleştirmen eleştirdiği yapıtı, yarattığı dönem içinde ele alır.
D) Eleştirmen, yapıtı bahane ederek gerçekte kendi düşüncelerini anlatır.
E) Usta eleştirmenler yapıta bağlı kalmaktan hoşlanmazlar.

- 11) Çağdan çağa yargılar değişiyor; bir süre gölgede kalan, yanlış anlaşılan bir yazar, gün geliyor bir edebiyat hazinesi gibi insanlığı etkiliyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleye anlamca en yakındır?

- A) İnsanlığı etkileyen yazarlar, genellikle kendilerinden sonraki dönemlerde anlaşılmışlardır.
B) Okur, sanatçıyı anlamak için gerçekten çaba harcarsa, onun hakkındaki görüşleri tümüyle değişebilir.
C) Bir yazar hakkında, değişmeyen yargılara varılması, onun, çağının gereklerine uygun yapıtlar vermesine bağlıdır.
D) Kimi edebiyatçılar okurun düzeyine inemediklerinden yanlış anlaşılıyor ve insanlığa yol gösteremiyorlar.
E) Sanatçılar hakkında zaman içinde farklı değerlendirmeler yapılması, insanların yaşamın akışı içinde düşsel yönden değişmesinin sonucudur.

- 12) Bir gün Fransızların ünlü heykeltıraşı Rodin'e "Bir heykeli nasıl yapıyorsunuz?" diye sorarlar. O da tek cümleyle şu cevabı verir: "Taşın fazlasını atıyorum, geriye heykel kalıyor."

Rodin'in heykel yapmayla ilgili olarak söylediği bu sözle, yazılı anlatıma ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi arasında bir paralellik vardır?

- A) Yerinde verilen örnekler, yazarları uzun uzun açıklamalar yapmaktan kurtarır.
B) İletmek istenen düşünceye uygun bir anlatım biçimi seçme, başarının ana koşuludur.
C) Yazma ustalığı, sözcüklerin tüm anlatım boyutlarını tanımayı gerektirir.
D) Yazılı anlatımda güzellik, anlatımı gereksiz sözcüklerden arındırma ve yalınlaştırmayla sağlanır.
E) Bir yazının kalıcı olmasını sağlayan temel nitelik, onun dil ve anlatım özelliğidir.

- 13) Ünlü bir bilgin şöyle diyor: "Eğer işiniz doğruyu tanımlamaksa süslemeyi başkalarına bırakın."

Burada sözü edilen özdeyişle anlatılmak istenene en yakın açıklama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yinelemelerden kaçınma
B) Sonuçları özet olarak verme
C) Anlaşılır bir dil kullanma
D) Anlatımda yalınlığa önem verme
E) Olumluyu da olumsuzdu da belirtme

- 14) Yazar, yapıtlarında dünyayı kendi algıladığı biçimde değil, yarattığı kişilerin gördüğü biçimde anlatma yolunu seçiyor.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisine anlamca en yakındır?

- A) Yazar, ele aldığı konuları gözlemci ve gerçekçi bir tutumla işler.
B) Yazar, olayları ve durumları roman kişilerinin bakış açısıyla görüp yansıtır.
C) Yazar, insanları, insanın doğal ve toplumsal çevresi içinde ele alır.
D) Yazar, gerçek hayattan seçtiği kahramanları romanın akışına göre yeniden biçimlendirir.
E) Yazar, insanların iç dünyasına değil, dış dünyasına ayna tutar.

- 15) Eğer yaşam bir yolsa, her zaman yokuş yukarı giden bir yoldur.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede anlatılmak istenene anlamca en yakındır?

- A) Yaşam, insanoğlunu istemediği yerlere sürükler.
B) Yaşamı boyunca insanoğlu hep güçlüklerle karşılaşır.
C) Yaşamda başarıya ulaşmak için kararlı olmak gerekir.
D) İnsan yaşamı, birbirini bütünleyen evrelerden oluşur.
E) Yaşamın akışı içinde insanoğlu bir yolcu gibidir.

- 16) I. Zekânın, pek kolay kavranamayan çok karmaşık bir yapısı vardır.

II. Zekâ, doğuştan getirilen gücün, çevre olanaklarıyla işlenmesi sonucu oluşur.

III. Zekâ ne sadece kalıtsal ne de sadece çevresel etkenlerle açıklanabilir.

IV. Önce zekâyı tanımlamak, sonra da bu tanıma uygun bir ölçme aracı geliştirmek gerekir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I. ve II. B) II. ve IV. C) II. ve III. D) II. ve IV. E) III. ve IV.

- 17) I. Yapılan her yanlış, daha iyi bir sistem oluşturmak için bir fırsattır.
II. Yaptıklarının bilincinde olmayanlar, yanlışlarını sürekli yinelerler.
III. Hiç yanlış yapılmaması, her şeyin kusursuz olduğu anlamına gelmez.
IV. Doğruya ulaşabilmek için, yapılan yanlışlardan ders alınması bilmek gerekir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) III. ve IV.

- 18) Tiyatro eleştirmeni, izlediği oyunun en çarpıcı, en belirleyici yönlerini yakalayıp belgeler.

Aşağıdakilerden hangisi, bu cümleye anlamca en yakındır?

- A) Tiyatro eleştirisi yazma, öteki eleştiri türlerinden daha güçlüdür.
B) Tiyatro eleştirmeni, bir oyunu her izleyişinde oyunun farklı bir özelliğini yakalar.
C) Tiyatro eleştirisi, oyunun ayırıcı ve etkileyici yanlarına yönelik düşünceler içerir.
D) Tiyatro eleştirisi, belli ölçütlere bağlı kalmayı gerektirir.
E) Tiyatro eleştirisi yazmak için oyunu birkaç kez izlemek gerekir.

- 19) Bir yazarın çocukluğu, o yazarın banka hesabıdır.

Bu cümlede öne sürülen görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarın sanatsal yaratıları, çocukluk anılarıyla, çocuklukta yaşadıklarıyla beslenir.
B) Yazarların çocuklukları birikimleri, yaşlılık döneminde anlam kazanır.
C) Mutlu bir çocukluk dönemi geçirenler sonraki yıllarda yazar olabilir.
D) Her yazar çocukluğunda, farkında olmadan, yazarlığa hazırlık dönemi yaşamıştır.
E) Bir kimsenin yazar olmasında ilk adım, çocukluğunu anlatmasıdır.

- 20) İnsan, bazı şeyleri söylemeyi seçtiği için değil, onları belli biçimde söylemeyi seçtiği için "yazar"dır.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisine anlamca en yakındır?

- A) İnsanların, düşüncelerini söyleyiş biçimiyle söz dağarcığı arasında ilişki vardır.
B) Bir yazarın neyi söylediğinden çok, nasıl söylediği önemlidir.
C) İnsanın söyleyeceklerini seçerken çok özenli davranması gerekir.
D) Bir yazarın okuyucu üzerindeki etkisi, onun anlatım biçimine göre değişir.
E) Bir yazar, düşüncelerini sınırlamadan, özgürce yazmalıdır.

- 21) (I) Jules Verne'in, serüven tutkusu, denizcilik, tarih, coğrafya gibi alanlarda aldığı öğelerle beslenerek yazdıklarının çekirdeğini oluşturur. (II) Sayısı iki yüze yaklaşan romanları çeşitli bilim dalları üzerine temellendirmiştir. (III) Yazar bu bilim dallarına ilişkin bilgilerini, saatlerini geçirdiği kütüphanelerdeki binlerce kitaba borçludur. (IV) Hiçbir bilim dalında uzman olmadığı halde yaşadığı dönemlerdeki her türlü gelişmeyi ve değişmeyi yakından izler (V) Böylece hem çağını çok iyi tanıır hem de çağının getirdiği yenilikleri özümseyerek geleceğe yönelik öngörülerde bulunur.

Bu parçada numaralı cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

- 22) (I) İnsanlar çocukluk döneminde, çevrelerindeki kişilerin diliyle konuşmaya başlar, daha doğrusu konuşmayı onlardan öğrenirler. (II) Yetişkinlik döneminde konuşma sanatının inceliklerini, güzelliklerini ve olanaklarını kavramaya çalışırlar. (III) İyi bir konuşmanın insanı, başarılı kılmada önemli bir etken olduğunu anlarlar. (IV) Ayrıca bunun, insanın kişiliğini ve düşünsel düzeyini yansıtan bir araç olduğunun ayrımlına varırlar. (V) Bu nedenle de sözü, anlatım gücünü yaşamaları süresince geliştirmeye çalışırlar.

Bu parçadaki numaralı cümlelerin hangilerinde konuşmanın işlevinden söz edilmiştir?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve V.
D) III. ve IV. E) IV. ve V.

- 23) Bir eleştirmen öyküyle romanı karşılaştırırken şöyle diyor: "Öykü bir C vitamini hapıysa, roman o hapa eş değerde bir kilo limondur."

Bu karşılaştırmadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılabilir?

- A) Romanın, okuyucuları öyküden daha çok etkilediği
B) Öyküde kişilerin daha ayrıntılı olarak anlatıldığı
C) Öykünün daha yoğun bir anlatımla oluşturulduğu
D) Öykü yazmanın daha çok çaba gerektirdiği
E) Romanda öyküye göre daha değişik konuların işlendiği

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Ana düşünce, parçada yazarın okuyucuya vermek istediği mesajdır. Buna yazarın paragrafı yazma amacı da diyebiliriz. Her paragrafın belli bir ana düşüncesi vardır. Bu düşünce bazen paragrafın herhangi bir yerinde bir cümle halinde verilir. Diğer cümleler bu düşünceyi açıklar ya da destekler. Bazen de belli bir cümleyle verilemez, paragrafın bütününe sindirilir. Ana düşünce, parçada sözü edilenleri en kapsamlı biçimde bildirir. Parçada olmayan konular ana düşünce içinde yer almayacağı gibi, parçanın bir kısmını bildiren cümleler de ana düşünceyi vermez. Konunun parçanın tümünü kapsayacak biçimde olması gerekir.

Paragrafta Ana Düşünce ile İlgili Soru Biçimleri:

Bu parçada (paragrafta) anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

Bu parçadaki numaralı cümlelerden hangisi bir ana düşünce cümlesidir?

Ana Düşünce Soruları Nasıl Çözülür?

Öncelikle soru kökü, ardından paragraf metni okunmalıdır. Paragraf okunurken paragrafın konusu belirlenmelidir. Konu göz önünde bulundurularak "Bu paragraf neyi anlatmak istemektedir?" sorusu sorularak, zihinde paragrafın iletmek istediği mesajı içeren bir cümle oluşturulmalıdır. Sonra seçenekleri okumaya geçildiğinde ve zihinde kurulan cümleyle anlamca aynı ya da en yakın seçenek işaretlenmelidir.

- 1) Kitap vardır, okuyanın iç dünyasını allak bullak eder. Soruların ağına düşürür onu, bir arayışın içine sokar. Düşünce evreninin sınırlarını açmaya genişletmeye zorlar. Buna karşılık aynı kitap, bir başka okurun içini daraltır, kararır.

Parçadan çıkarılacak en kapsamlı yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okurların bilgi ve yaşantı birikimi birbirinden farklıdır.
B) Okurlar, düşündürücü, etkileyici kitapları severler.
C) Kitaplar, her okuru farklı biçimde etkiler.
D) Herkes okuduğu kitapta biraz da kendini bulur.
E) Okuma, insanın iç dünyasını geliştirip zenginleştirir.

- 2) Bir şairin görevi, her şeyden önce şiiri geliştirmek olmalıdır. Bunun için de yolunun değişik olmasına çalışmalıdır. Geçen zaman boyunca şiir, sanatçılarının hep aynı yolu seçmeleri yüzünden hiç değişmemiş ya da pek az değişmiştir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Tanınmak isteyen şair çok ürün vermemelidir.
B) Şair, kendi yolunda yürümeli, özgün olmaya çalışmalıdır.
C) Aynı dönemde yaşamış şairlerin şiirleri hep birbirine benzer.
D) Gerçek şair, örneğini iyi seçen şairdir.
E) Birbirlerinin izinde giden şairler, şiirde değişiklik gereksiz bulurlar.

- 3) Bunu kendimde çok denemişimdir. Günümü, bir arkadaşımın, yapmakta olduğum işi konuşarak geçirdiğim zaman, ben de artık o işi tamamlamışım gibi bir duygu uyanıyor; böyle bir yanılgıya düşüyorum. Örneğin, bir şiirimi bitirmeden başkasını okusam, uzun süre tamamlamıyorum o şiiri. Hele okuduğum, yazmakta olduğum bir roman ya da oyunun artık ona hiç el sürmem.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapılmakta olan bir iş üzerinde başkalarıyla konuşmak, o işi tamamlama isteğini azaltır.
B) Nitelikli eser veremeyenler, yazmaktan çok konuşmayı severlerdir.
C) Bir konu üzerinde çok konuşmanın yararlı olabileceği gibi zararları da olabilir.
D) Yazmak da konuşmak da aslında düşünmekten başka bir şey değildir.
E) Bir insanın değerini, konuşmasından çok eserleri belirler.

4) Sanatı bilimden üstün tutan bir bilim adamı şöyle diyor: "C. Colomb Amerika'yı keşfetti, C. Bernard karaciğerin bir özelliğini buldu. C. Colomb ve C. Bernard olmasıydı Amerika kıtası da karaciğer de yine vardı. Belki bunların ayırımına varamayacaktı, ama bunlar var oluşlarını sürdürecekti. Oysa bir Hamlet için durum hiç de böyle değildir. Shakespeare'siz Hamlet kesinlikle olmazdı. Balzac'sız Goriot Baba'nın, Tolstoy'suz bir Savaş ve Barış'ın olmayacağı gibi..."

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel buluşlar, sanat ürünlerinden daha eskidir.
- B) Bilimsel buluşlar ortaya koymak, sanat ürünleri yaratmaktan daha az zaman alır.
- C) Sanat, daha önce olmayan, yeni bir ürünün ortaya konulmasıdır.
- D) Sanat eserin kalıcılığı, sanatçının yeteneğine bağlıdır.
- E) Sanat ürünleri, bilimsel buluşlardan daha kalıcıdır.

5) Şairlerimizin çoğu ne yazık ki, denemenin, düzyazının, şiirden farklı bir mantık gerektirdiğinin farkında değil. Okur, "deli saçmalarını" ve "sayıklamaları" bile şiir kabul edebilir şiir diye yazılmışsa. Ne var ki deneme yazıyorsanız belli bir birikiminizin ve söyleyecek anlamlı bir sözünüzün olması gerekir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme yazarlarının belli bir eğitimden geçmiş olmaları gerektiği
- B) Kimi şairlerin düzyazı mantığıyla şiir yazdığı
- C) Şairlerin düzyazıdan kaçındıkları
- D) Şiirin konusunun mantık dışı, tutarsız şeyler olduğudur
- E) Denemelerde içeriğin, doyurucu bir nitelik taşıması gerektiği

6) Çocukken kulaklarım, şimdiki gibi bir çift kepçe değil, kocaman birer yekendi. Üstüne üstlük geçirdiğim bir hastalık sonunda kel olmuştum. Bu durum, insanların benimle "aynallı" diye alay etmelerine yol açıyordu. Kimseyle doğru dürüst konuşamıyordum. Bu yüzden sürekli kaçacak yer arıyordum. Sonunda sığınacak yeri bulmuştum. Burası, ortaokulun kütüphanesiydi. Artık fırsat buldukça hep oraya kaçıyordum. Orada yaşamak, çevremdekilerle birlikte olmaktan daha kolaydı. Benim kel olduğumu ne Balzac biliyordu, ne Tolstoy, ne Gide... diyebilirim ki çevremdekilerden ve kendimden, okuyarak kaçtığım gibi yazarak da kaçmayı denedim. Kısacası yazıya sığınmış eski bir çocuğum ben.

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fiziksel görünümünün çocukların ruhsal durumunu nasıl etkilediği
- B) Kimi kişilerin, fiziksel kusurları alay konusu yaptığı
- C) Okul kitaplıklarının kişilere, sıkıntılarını unutturacak en iyi yerler olduğu
- D) Okumanın insanları kişisel derlerinden uzaklaştırdığı
- E) Yazarın hangi nedenlerle kitap okumaya ve yazmaya başladığı

7) Bir ozana: "Sen şunu yazacaksın!" ya da bir romancıya "Sen şu çevreleri, şu insanları anlatacaksın!" buyruğunu vermek, mavi gözlü bir kimseye "Senin gözlerin kara olacak." demek kadar yersiz bir iştir. Sanat, kişiseldir. Ben aşk şiirleri yazarım; siz yurt şiirleri...

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sanatçı duyarlılığıyla öteki insanlardan ayrılır.
- B) Sanatçının yaratma gücü yönlendirilemez.
- C) Sanat yapıtları farklı biçimlerde yorumlanabilir.
- D) Sanatçının anlatımıyla, kişiliği arasında etkileşim vardır.
- E) Aynı konu alanı içinde kalma, sanatçının yaratıcılığını engeller.

SÖZLÜK

Adaptasyon : Uyarılama

Ağdalı : Anlaşılması güç, dili ağır.

Ahenk : Uyum, düzen

Aktüel : Güncel

Anlatı : Hikaye etme, rivayet

Bağdaşmak : Anlaşmak, uzlaşmak, uyuşmak

Banal : Bayağı, sıradan

Biçem : Üslup, tarz, anlatım biçimi

Biçim : Yakışık alan, şekil

Burjuva : Sermaye sahibi, zengin

Çağırışım : Hatırlatma

Çağdaş : Aynı çağda yaşayan, uygar

Çağdaşlık : Çağın gerisinde kalmamak, çağına uygun özellikler taşımak

Dejenere : Yozlaşmış, aslını kaybetmiş

Devinim : Hareket, eylem

Diksiyon : Duru, kurallara uygun güzel konuşma

Dikte etmek : Bir düşüncüyü zorla kabul ettirmek

Dingin : Durgun, hareketsiz, sakın

Dinleti : Bir topluluğa bir şeyler anlatmak, konser

Diyalog : Karşılıklı konuşma

Doğaçlama : İrticalen, metne bağlı kalmadan içinden geldiği gibi konuşma

Dramatik : Acıklı

Duyarlılık : Hassasiyet

Eğreti : Geçici, sınırlı

Empoze : Bir düşüncüyü zorla kabul ettirme

Erek : Amaç, maksat

Etik : Ahlakı, ahlakla ilgili

Evrensellik : Bir sanat yapıtının dünyadaki tüm insanlara hitap eden bir özellik taşımasıdır.

Fantezi : Sonsuz hayal

Fenomen : Olay, olgu

Fonetik : Ses bilgisi

Görece : Kişiden kişiye değişebilme durumu

Güdümlü : Yönetme, idare etme

İçerik : Bir şeyin içerisinde bulunanların tümü, muhteva

İkilem : Çatışma, iki durumdan birini seçme

İlinti : İlgı, ilişki zorunluluğu

İma : Dolaylı, üstü kapalı anlatma

İmge : Hayal, hülya

İndirgeme : Bir işi daha kolay, kısa ve yalın hale getirmek

İrdelemek : Bir konuyu detaylı olarak incelemek

İroni : Alaylı söyleyiş, acıklı ve komik

İşlev : Görev, fonksiyon

İvedi : Acele

Jest : Özellikle el, kol veya baş ile yapılan anlamlı davranış

Kanıksamak : Alışmak, bıkkınlık getirmek

Kriter : Ölçüt, kıstas

Kitle : İnsan topluluğu, kütle

Kuram : Kanıtlanmamış, teori, soyut bilgi

Mistik : Aklın erişemediği şey, fizik ötesi.

Nicelik : Sayılabilen ölçülebilen, azlık, çokluk

Nükte : İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri

Ödün : Taviz

Öykünme : Başkasını örnek almak, başkasına benzemeye çalışmak.

Özveri : Fedakarlık, bir amaç uğruna kendi çıkarlarından vazgeçiş

Payanda : Dayanak

Polemik : Ağız kavgası, sert tartışma

Realite : Gerçeklik

Salt : Yalnız, tek başına

Salık vermek : Ögüt vermek, tavsiye etmek

Sav : Savunulan düşünce, iddia, tez

Simge : Belirli bir anlamı olan işaret, sembol

Süreğen : Sürüp giden

Tasarı : Proje, plan

Tema : Konu, ana fikir

Ulusalılık : Sadece bir ulusun kültürel özelliklerini taşımak

Yadsımak : İnkâr etmek, yabancı kalmak

Yaratı : Eser, yapıt

Yazınsal : Edebî

Yazınsal yaratı : Edebî eser

Yetke : Otorite

Yetkin : Olgun, mükemmel

Yinelemek : Tekrar etmek

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE

Bir paragrafta savunulan ana düşüncenin anlaşılmasını sağlamak ve ana düşünceyi okuru inandırmak için başvurulan her türlü bilgi, deneyim, düşünce ve kanıtlara "yardımcı düşünce" denir. Bir parçada birden çok ana düşünce olmaz; ama birden çok yardımcı düşünce olabilir. Yazarın ana düşünceyi kanıtlamakta kullandığı bilgi, olay, deneyim ve örneklerin her biri bir yardımcı düşünceyi oluşturur. Bu tip sorularda önce soru kökü sonra seçenekler okunup, bu ifadelerin paragrafın içinde olup olmadığına objektif bir şekilde bakılmalıdır.

Yardımcı Düşünceyle İlgili Soru Biçimleri:

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

Bu parçada sözü edilen yapıt / sanatçı / yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

Örnekler:

- 1) Şiir kapımı çaldı mı elimde ne varsa bırakırım. Başkôşededir onun yeri. Geldi mi sağanak halinde gelir. Gitti mi de hiç zorlanmam. Sabırla dönüşünü beklerim. Artık o, bir süre öyküler, oyunlar yazmak için özgür bırakmıştır beni. Yokluğunu değerlendiririm.

Böyle düşünen bir sanatçı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düzyazıdan çok, şiire önem verir.
B) Zamanını önceden planladığı gibi kullanır.
C) Günlerini düzyazı ya da şiir yazarak geçirir.
D) Değişik edebiyat türlerinde ürün verir.
E) Şiir yazmanın bir ilham işi olduğuna inanır.

- 2) O, evrensel değerleri, toplumcu şiirin potasında eriten şairlerimizden biridir. İnsanı ilgilendiren her olaya, her yaşantıya şiirlerinde yer vermiştir. Bu nedenle anılar, geziler, güncel haberler, duyarlı bir gözlemin açtığı yolda, şiirinin içine akar.

Bu parçada sözü edilen şairle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Şiirlerinde konu çeşitliliği görülür.
B) Dünyaca tanınmış bir sanatçı olmayı amaçlar.
C) Bireysellikten uzak bir tutum takınır.
D) Olayları ve durumları dikkatle inceler.
E) Tüm insanlığı kucaklamayı amaçlayan şiirler yazar.

- 3) "Yazarın elbette bir hayal gücü vardır. Öyle olmasa değişik tipleri nasıl yaratabilirdi? Ama gerçekçi yazarın kurduğu hayal, gelişigüzel bir hayal değildir; yaşanılanlardan, edinilen deneyime, bir dünya görüşüne dayanır. Bunun için gerçekçi yazarın hayal gücü, deneyimlerinden ayrılmaz; bu deneyimleri genelleştirir, değerlendirir."

Bu paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Kimi yazarların hayalleri belirli bir yaşam anlayışının ürünüdür.
B) Yazarlar tipleri yaratırken gerçeklerden de yararlanır.
C) Deneyimlerinden yararlanan yazarın dünya görüşünü hayaller oluşturur.
D) Gerçekçi yazar, hayallerini deneyimleriyle güçlendiren bir kişidir.
E) Hayal gücü, yazarların sık sık başvurdukları bir kaynaktır.

- 4) Yazınsal yaratılara tutku düzeyine varan bir ilgisi vardı. Bunları, kılı kırk yaran bir okur titizliğiyle inceleyip yargıları, dil ve anlatımını onlarla beslerdi. Nitekim, anlatımındaki çok yönlülük ve somutlama gücü de büyük ölçüde bundan geliyordu. Buna bir de olayları, durumları ve insanları algılama biçimindeki derinlik ve gerçekliği eklersek, yapıtlarındaki olağanüstü etki gücünün nereden kaynaklandığını anlamış oluruz.

Bu parçada tanıtılan yazarla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Kendisini geliştiren bir insandır.
B) Okuduklarını eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
C) Duygusalığa ağırlık verir.
D) Çevresindekileri değişik boyutlarıyla inceler.
E) Etkili bir anlatımı vardır.

- 5) Yeşilliğe hasret gideceğim. Eskiden bahçeli evlerde oturdurduk, şimdi apartmanlarda oturuyoruz. Eskiden balkonlarımızda hatmiler, sardunyalar yetiştirirdik, şimdi kalorifer isinden çamaşır asamıyoruz. Eskiden salonumuzda devetabanları vardı, şimdi naylon bitkiler.

Böyle konuşan bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Geçmiş günleri özlemle anar
B) Bulunduğu ortamdan yakınan
C) Dinlenen etkileyip kendisine acındırın
D) Çevrede yeşilliğin azalmasına üzülen
E) Eski ve yeni yaşamı karşılaştıran

- 6) Çeviri bence başlı başına bir yaratıcı sanattır. Ben, bazı çevirilerin orijinalleri aştığına da inanıyorum. Kimi yönetmenlerin elinde piyesler, kimi virtüözlerin elinde besteler nasıl güçleniyorsa, çeviride güç kazanan eserler de vardır. Özellikle kimi çevirmenler, bir dilden başka bir dile geçişte, güzelleşmeyi sağlayan, gerçek anlamda yaratıcı sanatçılardır.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Yaratıcılık, güzel çeviri yapabilmek için gerekli bir özelliktir.
B) Çeviri asıl metinden uzaklaştıkça güç kazanır.
C) Asıl metne sıkı sıkıya bağlı çevirilerden her zaman iyi sonuç alınmayabilir.
D) Kimi eserler çeviri yoluyla güzelleşir.
E) Yaratıcı çevirmen kimi durumlarda esere kendinden de bir şeyler katabilir.

ANLATIM İLKELERİ

Anlatım, bir düşünceyi, bir duyguyu, bir olayı, bir tasarını söz ya da yazı ile aktarmaktır.

Anlatım, anlatan kişi ve anlatılan konuya göre farklılık gösterir. Ancak her anlatımda olması gereken bazı özellikler vardır. Bu özellikler şunlardır:

- 1) **Açıklık:** Anlatımda okuyucunun çıkardığı anlam ile yazarın vermek istediği mesajın aynı olmasıdır.

- 2) **Akıcılık:** Sürükleyici olma, okuyanı sıkmama hali. Sözcüklerin dile takılmadan kolayca söylendiği, düşüncelerin ve duyguların tutarlı bir düzen içinde sıralandığı, cümlelerin bir solukta okunduğu anlatım niteliğidir.

- 3) **Doğallık:** Anlatımın yapmacıksız, günlük yaşantıda olduğu gibi, sanat yapmadan, süs ve özentiden uzak yapılması.

- 4) **Duruluk:** Anlatımın açık ve anlaşılır olması. Anlatımda anlaşılması zor ifadelerden kaçınılmasıdır. Söylenecek sözü sembolere sığınmadan anlatma demektir.

- 5) **Etkileycilik:** Etki bir kimsenin ya da nesnenin başka bir kişi ya da nesne üzerindeki gücüdür. Önemli sanat eserlerinin hepsinde kişiyi etkileyen yanlar vardır.

- 6) **İçtenlik:** Yazarın duyup düşündüklerini olduğu gibi ya da gerçek etkisi uyandıracak biçimde, yapmacıksız anlatarak okura duyurabilmesi demektir. Doğallıkla iç içe bir niteliktir.

- 6) **Kalıcılık:** Geçmiş dönemde ortaya konan bir yapıtın gelecekte de ilgi görmesi, geçerliliğini korumasıdır.

- 7) **Özlülük:** Az sözle çok anlam ifade etme. Sözü uztatmadan, kısa tutarak mesajı en öz şekilde vermek. Duygu, düşünce ya da bir gerçeğin en kestirme yoldan anlatımına özlülük denir.

- 8) **Özgünlük:** Yalnız kendine has bir nitelik taşıyan, farklı. Anlatımda başkasına benzememe, kendine has olma. Özgün yapıtlar başkalarının yapıtlarına benzemez.

- 10) **Sürükleyicilik:** Okuyucunun ilgisini canlı tutmak, okuyucuyu esere bağlamaktır.

- 11) **Tutarlılık:** Anlatımda birbirleriyle çelişen düşünceleri ileri sürmeme, sık sık düşünce değiştirmektir.

- 12) **Yalınlık:** Duygunun, düşüncenin ya da bir gerçeğin sade, süssüz bir biçimde anlatımına yalınlık denir.

- 13) **Yoğunluk:** Birçok anlamı bir arada vermektir. Anlam içinde anlam bulunacak şekilde bir anlamı tercih etmektir.

Konuya İlişkin Örnekler:

- 1) "Anlatım bir biçim iştir. Anlatılan olay kadar, anlatış yolu yordamı da önemlidir. Bir olayı, bir fotoğraf acımasızlığıyla, olduğu gibi yansıtmak; durum ve duyguların bir teyp duyarlılığıyla vermek kolay iş değildir."

Parçada geçen "fotoğraf acımasızlığıyla" sözleri nasıl bir anlatım özelliğini vurgulamaktadır?

- A) Karşılıklı konuşuyormuş gibi dikkatleri canlı tutan
B) Bir anlık görüntüyü, o anı yaşıyormuşçasına anlatan
C) Olayları iyi ve kötü yanlarıyla hiç değiştirmeden yansıtan
D) Üzüntü verici olayları sonuçlarına göre yorumlayan
E) Konuşmanın canlılık ve etkileyciliğini yazıda sağlamaya çalışan

- 2) Edebiyatta, düşüncenin ardında bir düşünce daha olması, onun ardında gene bir düşünce olması iyidir. Böyle olmazsa edebiyat bir plastik masaya benzer, dümdüz olur. Oysa bir tahta masaya benzermesi gerekir, tahtanın altında başka damarlar, başka biçimde görünümüler vardır. Tahtanın derinine indikçe insan başka biçimlere rastlar.

Bu paragrafa en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Anlatımda Çeşitlilik
B) Anlam Yoğunluğu
C) Anlamda Kalıplaşma
D) Anlatım Derinliği
E) Düşüncelerdeki Değişme

3) Sözü uzatmak, büyütme, dallandırmak, gereksiz kelimelerle doldurmak yoktur onda. Ne diyecekse, en açık, en doğru biçimde söyler. Ama bu sözler bir araya geldi mi bir derinlik, bir anlam çoğalması, üzerinde uzun uzun durmak, incelemek, düşünmek gerekliliği yaratır.

Bu paragrafı geliştiren ve sürdüren bir yazı için aşağıdakilerden hangisi en uygun başlık olur?

- A) Özlü Anlatım
- B) Kısa Yazmanın Yararları
- C) Düşüncede Açıklık
- D) Yalınlığa Giden Yol
- E) Anlam Bütünlüğü

4) Yazarlıkta ilk öğretmenim annemdir. Annem, İstanbulluydu. Anadolu'yu yakından görüp tanıştı. Halkın dil ve düşünce gerçeklerini içine iyice sindirmişti. Okur yazardı; ama gramer bilmezdi. Edebiyat bilgisi kıt bir kadındı. Sezgisiz güçlüydü. Yazdıklarını anneme okur, nasıl olduğunu sorardım. Yazdıklarının kimi yerlerini, "Burası olmamış." diye eleştirirdi. Nedenini sorduğumda, "Böyle denmez de ondan." derdi.

Parçaya göre, yazarın annesinin, onun anlatımında bulunmasını istediği nitelik nedir?

- A) doğallık
- B) duruluk
- C) akıcılık
- D) özlülük
- E) tutarlılık

5) "Şiirlerde gereksiz sözcüklerden olabildiğince kaçınıyor. Sıfatlar, benzetmeler için de böyle bu. Okuyucuyu birtakim soyut, düğümlü sözcüklerle yordadı da söylenemez. Öğretici bir hava taşımamalarına karşın, yine de bu şiirlerde bir eksiklik var: Başka şiirleri anımsatıyor; bunları daha önce okumuş gibi bir duyguya kapılıyorsunuz." diyen bir eleştirmenin sözünü ettiği şiirlerde bulduğu eksiklik nedir?

- A) Yalınlık
- B) İçtenlik
- C) Yoğunluk

6) Bir romancıyla ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi, araç içindeki özellikle **uyuşmamaktadır**?

- A) İşlediği konuyu, çizdiği ve betimlediği karakterleri, bunlar arasındaki ilişkileri bugüne değin başka hiçbir romancının yansıtmadığı bir biçimde vermiştir. (özgünlük)
- B) Anlatımını oluşturan söz değerlerini seçerken dilin sunduğu tüm olanaklardan yararlanmış, bunları kır kır yaran bir tutumla kullanmıştır. (titizlik)
- C) Okurken söyleyiş güçlüğü yaratmayan, anlamaları herkesçe bilinen sözcükleri seçerek konuşma dilinin özelliklerini içeren, kısa cümleler kurmuştur. (akıcılık)
- D) Anlatımındaki ayrıntı zenginliği, ayrıntıları işlevsel bir biçimde verişinin söylemine inandırıcı bir nitelik kazandırmıştır. (evrensellik)
- E) Dili, inceliklerine dikkat ederek güzel bir biçimde kullanması, onun her dönemde okunan, yapıtlarını yaşadığı günlerin sınırı dışına taşıyan bir yazar olmasını sağlamıştır. (kalıcılık)

ANLATIM BİÇİMLERİ

Anlatım biçimi, yazarın duygu, düşünce veya herhangi bir olayı anlatırken yazısına verdiği biçimdir. Anlatım biçiminin yazının konusu ve yazarının niteliği ile yakından ilgisi vardır. Bir bilim adamı düşüncelerini açıklama biçiminde aktarırken, bir gazeteci genellikle öykülemeyi tercih eder.

Belli başlı anlatım biçimleri şunlardır:

A) **Açıklayıcı Anlatım:** Herhangi bir konuda bilgi vermek, bilinmeyen bir şeyi açıklamak amacıyla kullanılan anlatım biçimidir. Öğretici ve bilgilendirici anlatım tekniğidir. Yazarın amacı bilgiyi en kısa yoldan okuyucuya anlatmak olduğundan, yazar sanatlı söyleyişlere, imalı sözlerle pek yer vermez. Amaç öğreticilik olduğundan yazıda nesnel yargılar egemendir. Açık, anlaşılır bir dil kullanır. Soyutluktan, kişiselikten kaçınır. Yazar, tanımlarla, örneklerle konunun en iyi biçimde anlaşılmasını sağlar. Ansiklopedilerde daha çok bu tür bir anlatım görülür. Bu tip yazılarda;

- Bilgi hakimdir.
- Öğretmek ve bilgi vermek esastır.
- Bir konu hakkında akla gelen soruların cevaplandırılması amaçlanır.
- Genellikle kurallı cümleler kullanılır. Dolaylı, sanatlı anlatım yoktur.

1) Güzelliğin görece olduğu doğru değildir. Toplum oluşturan bireyler birçok "güzel" tanımında birleşiyor. Bir bakıma moda konusuna benziyor bu. Moda, başlangıçta bir tür kişisel ve yaratılan güzelliştir; yeni olduğu için de görecedir. Ancak bu yaratılan güzellik gerçekte ortak bir çabanın ürünüdür. Eliot'un dediği gibi "Bugün geçmişle yönetilir; geçmişte bugüne değişime uğrar." Nitekim bunun böyle olduğunu, güzelliğin ortak bir çabadan kaynaklandığını son yıllarda yapılan on araştırmadan seki doğruyolar."

Bu parçada öne sürülen düşünceyi açıklamak için şu yollardan hangisine **başvurulmamıştır**?

- A) Tanımlamaya yer verme
- B) Örnekletmeye gitme
- C) Karşılaştırmaya başvurma
- D) Tanık gösterme
- E) Sayısal verilerden yararlanma

2) Derken davul zurna çalmaya başladı. Önde davulcu, bir öne bir arkaya eğilip belindeki puskülleri savurarak yürüyor, davulunu gümbürdetiyordu. Ardında zurnacı, zurnasının ağzını, bir o yana bir bu yana çevirerek çalıyor. Davulcuyla zurnacının ardına takılmış birkaç çocukla onları izleyen bir kedi vardı. En önde ise dili dışarıda bir köpek, havlayarak koşuyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi **ağır basmaktadır**?

- A) Tanımlamalara yer verme
- B) Varlıkları ayırıcı özellikleriyle anlatma
- C) Örnekletmelerden yararlanma
- D) Karşılaştırmalara başvurma
- E) Anlatılanları nedenleriyle belirtme

B) **Tartışmacı Anlatım:** Yazarın kendi doğrularını okuyucuya benimsetmek, onu kendi gibi düşündürmek için kullandığı anlatım tekniğine tartışma denir. Amaç kendi düşüncesini kanıtlamak, varsa yanlış düşünceyi çürütmek olduğundan yazar, düşüncelerini sanki karşısında okuyucu varmış da onunla konuşuyormuş gibi ele alır. Paragraf diğer bir anlatımla başkaları tarafından ileri sürülmüş düşünceyi, öneriyi çürütme, okuyucunun kanıtlarını değiştirme amacı güden yazarların anlatım biçimidir. Yazarın, bir düşüncenin, bir önerinin doğru olmadığını ortaya koymak amacıyla hazırladığı yazılarda başvurduğu bir yöntemdir. Devrik cümlelerle, soru ve cevaplarla yazısına akıcılık kazandırır. Sonuçta burada da bilgi ortaya konmuş olabilir, ancak bir

görüşün başka bir görüşe karşı savunuculuğunun yapılması onu açıklamadan ayırır. Yazar, görüşlerini inandırıcı kılmak için kanıtlama yoluna başvurur. Kanıt niteliği taşıyan yargılardan kaçınır, nesnel olmaya çalışır. Bu tip anlatımda;

- Farklı fikirler hakimdir.
- Karşıt fikri çürütmek esastır.
- "Diyelim ki, kabul edelim ki," gibi sözlerle karşıt fikir söylendikten sonra o fikir çürütülür.
- Soru cümleleri ve devrik cümleler kullanılabilir.
- Tartışmacı anlatım daha çok eleştiri, sohbet, fıkra, makale gibi yazı türlerinde kullanılır.

Örnekler :

1) Tartışma sözcüğü, günümüzde, doğruya erişmek için gösterilen karşılıksız ve içten çaba anlamını çoktan yitirdi. Tartışma, "Ben yanılmış olamam, sen yanlış biliyorsun, dersini veriyim de gör." içgüdüleriyle ilkel bir anlam yüküne tutsak oldu. Tartışma bağnazlığa şık bir elbise giydirdi. İnat, bilimsel toplantılarda bile saygı gören bir konuk oldu.

Paragraftan aşağıdakilerin hangisi **çıkarılamaz**?

- A) Bilimin saygınlık kazandığı
- B) Doğrunun göreceli hâle geldiği
- C) Nesnellikten uzaklaşıldığı
- D) Tartışmanın düzeysizleştiği

2) Bir kişi ya da yapıt üzerindeki tartışmada, çoğu kez kendi düşüncelerimizi açıkarken karşıımızdaki kişinin düşüncelerini küçümser, onu küçük düşürmeye çalışırız. Oysa bu, tartışma anlayışına sığmayan bir tutumdur. Şu da bir gerçek: Günümüzde yalnızca kimlerinin "güdünc" olarak nitelendirildiği düşünceler değil, her karşıt düşünce alaya alınıyor. Bençe kendisi gibi düşünmeyenlerin düşüncelerine saygı göstermemek, doğrudan doğruya düşünceye, sanata değer vermemektir.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştiride nesnel davranmamanın ilişkileri bozduğu
- B) Herkesin öz eleştiri yapmasının zorunlu olduğu
- C) Tartışmalarda yeni düşünceler ileri sürmek gerektiği
- D) Düşünceleri saygı sınırları içinde tartışmak gerektiği
- E) Genel kanıya aykırı düşünceleri savunmanın yanlışlığı

C) Betimleyici (Tasvirici) Anlatım

Varlıkların, okuyucunun gözünde, zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle tanıtılmasına betimleyici anlatım (tasvir etme) denir. Betimlemede gözlem esastır. Gözlemler elde edilen bilgiler, açık, sade, anlaşılır bir dille okuyucunun gözünde canlanacak şekilde anlatılır. Betimlemede yazar, tasvir edeceği varlığı kendi bakış açısına, kendi görüş ve değerlendirmesine göre anlatır. Amaç, okuyucunun duygularına seslenerek, anlatılan gerçeklerden onun etkilenmesini sağlamaktır. Betimlemeye bir fotoğrafçının fotoğraf çekimi örnek olarak verilir. Fotoğrafta zaman, olay ve varlıklar donmuş durumdadır. İşte betimleme, bu donmuş durumun sözcüklere dökülmüş şeklidir.

Betimlemede asıl olan görselliktir. Bu nedenle gözle algılanan renk ve biçim ayrıntılarına büyük yer verilir. Duyularımızla algıladığımız ayrıntıları, ayırtıcı özellikleriyle anlatmaktır. Bu tür yazılarda:

- Gözlem hakimdir. (Görsellik, söz konusudur.)
- İç veya dış özelliklerin ortaya konularak anlatılanın okuyucunun gözünde canlandırılması esastır.
- Varlıkların ayırtıcı özelliklerini kelimelerle resimlendirmektir.
- Özel veya nesnel olabilir.
- Sıfatlar ve benzetmeler bolca kullanılır ve betimlemeyi canlı kılar. Betimleyici anlatımda durağanlık vardır. Betimlemede ister eylem olsun ister varlıklar hepsi belli bir anda durmuş, donmuş gibidir. Betimlemeler iki grupta incelenir:

a. Ruhsal betimleme: İnsanların iç dünyasıyla tanıtıldığı, tavır ve davranışlarının ele alındığı betimleme türüdür. Görsellikten çok, izlenim ve sezginin ağır bastığı bu betimlemeler sadece insanlara özgüdür. "İçli, çok duygulu bir adamdı; konuşurken hem ağlar hem ağlatırdı..." sözleri betimlemeye örnektir.

b. Fiziksel betimleme: Gözle görülenin anlatıldığı betimlemelerdir. Kişinin dış görünüşüyle betimlenmesi ya da dış dünyanın anlatılması bu türdendir. Betimlemelerde yazar nesnel olabileceği gibi gözlemlerine duygularını da katabilir.

Örnekler:

1) Betimlemede anlatıcı, canlı ve cansız varlıkları anlatırken onları birbirinden ayırarak özgün niteliklerini bulmaya, göstermeye çalışır. Bunun için gözlem gücüyle birlikte beş duyusunu kullanır, ayrıntıları bu yolla seçer. Kimiyle duyularından biri daha ağır basar; ayrıntılar o duyuda yoğunlaştırılır.

Parçaya göre anlatıcı, aşağıdakilerden hangisine başvurmaz?

- A) Varlıkların belirleyici özelliklerini belirtme
- B) Okurun algılama gücünü belirli noktalara yönlendirme
- C) Nesnelerin ilk bakışta görülemeyecek yönlerini ortaya koyma
- D) Okurun öğrenme ve sezme gücünü geliştirme
- E) Gördüklerini, sözcüklerle resim çizer gibi anlatma

2) Sararmış çardaklar ve kurumaya başlamış ağaçlarda hevenkler sallanır, yerlerde sıra sıra hasırların üstünde yıldızlı gibi görünen üzümler kurur, yollardan sürekli üzümler sepetleriyle yüklü arabalar, beygir kafileleri geçerdi.

Yukarıdaki parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklayıcı anlatım
- B) Betimleyici (tasvir) anlatım
- C) Karşılaştırmalı anlatım
- D) Tanımlayıcı anlatım

3) Eskicinin saç sakalı dağınık, göğsü bağı açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarıydı. Türkçe bildiği ve İstanbul'dan geldiği için Hasan, onun sadece işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. Göğsünün ortasında, tıpkı çenesindeki sakalı andıran kırçıl, seyrek bir tutam kil vardı.

Paragrafın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünsel anlatım
- B) Karşılaştırmalı anlatım
- C) Betimsel anlatım
- D) Örneklemeli anlatım

4) Kenar mahalleler, birbirine geçmiş, yaslanmış taha evler. Kiminin kaplamaları biraz daha kararmış, kiminin balkonu biraz daha eğilmiş, kimi biraz daha öne eğilmiş, kimi biraz daha çömelmiştir. Hepsisi hastadır; onları seviyorum; çünkü onlarda kendimi buluyorum.

Bu parçanın anlatım biçimi, aşağıdakilerden hangisine bir örnektir?

- A) Betimleme (tasvir) B) Tartışma
- C) Açıklama D) Öyküleme (hikâye etme)
- E) Örneklem

5) Seviniriz Tuz Gölü'nün yanına varınca. Çünkü Ankara'ya artık yaklaşımsınız. Eğer geceyse ve yaz sonu ise Tuz Gölü donmuşsa, ay ışığı da varsa doyumsuz bir görüntüyle karşılaşsınız. Tuz Gölü, ay ışığında gümüş gümüş parlar. Uçsuz bucaksız bir aydınlıktır. Bir pırıltıdır gümüşümsü.

Paragraftaki anlatım biçimi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Açıklama B) Tanımlama
- C) Hikaye edici (öyküleyici) D) Tasvir (betimleme)

6) Yanık odun, yanık tezek kokan basık damlı, kerpiç duvarlı evin içi sıcak. Yerde alı yeşilli kilimler. Ocakta yanan üç kalın odun. Ateşin üzerinde, kararmış büyük bir tencere. Köşelerde düzülmüş döşekler, kenarlarda kilim kaplı minderler; duvar oyuklarında yuvarlak aynalı gaz lambaları.

Paragraftaki ayrıntıların seçiminde, aşağıdaki duyuların hangisinden yararlanılmamıştır?

- A) Koklama B) Görme
- C) Dokunma D) İşitme

7) Turna katarları geçiyordu gölün üstünden, gölgeleri maviye dönüşerek. Van Gölü, günün her anında bir renk cümbüşünde yunup arınıyordu. Bir bakmışsın, göl bir anda som turuncuya kesmiş. Bir bakmışsın, gölün ucundan bir mor şimşegi girmiş, bütün gölü som mora boyayarak öteki ucundan çıkmış, ak köpüklü dalgalarla bütün gölü süsleyerek.

Bu betimlemede (tasvirde) bulunmayan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşitsel öğelere yer verme
- B) Ayrıntılar üzerinde yoğunlaşma
- C) Görsel öğelere ağırlık verme
- D) Doğayı devrim içinde yansıtmak
- E) Doğayla insanı ilişkilendirme

8) İhtiyar kadın, yatağında kıvranıp duruyordu. Altı aydır yatağı sedirden toplanmamıştı. Parmakları ince mumları andırıyordu. Bütün vücudu sapsarıydı. Çıkıntılı kemikleri dışarı fırlamıştı. Çenesinin altındaki deri durmadan titriyordu. Gür saçlarında kına ve beyaz renk cenk hâlindeydi. Saçının uçları kınalı, köke doğru yaklaşıtkça beyazlaşıyordu. Gözlerinin altındaki mor çukurlar insana ürperti veriyordu.

Paragrafın anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleyici anlatım B) Öyküleyici anlatım
- C) Açıklamalı anlatım D) Tartışmalı anlatım

9) Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir genç, çadırın önünde yan yatırılmış el arabasının üstüne oturmuş saz çalıyordu. Fenerin aydınlatığı alını, ter damlalarıyla kaplıydı. Sazının sapı, şaşırtıcı bir süratle aşağı yukarı kayan parmaklarının altında bir canlı gibi titriyordu. Tellere vuran sağ eli, küçük fakat kendinden emin hareketler yapıyordu. Gencin eli, sazın gövdesine yaklaşıtkça insan, saz ile el arasında gizli fakat çok anlamlı bir konuşma olduğunu sanıyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme B) Tartışma C) Açıklama
- D) Öyküleme E) Karşılaştırmalı

D) Öyküleyici Anlatım: Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözlü ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimine öyküleme (hikaye etme) denir. Öykülemede olaylar, kişi veya kişilerin başından belli bir yerde belli bir zamanda geçmiş olmalıdır. Öyküleme bir zaman aralığında geçen olayları anlatan film gibidir.

Örnekler:

1) Bir zamanlar bakircılar, bakırı ateşe tutarlardı, çekikle döverek tencere, tava, güğüm yaparlardı. Ketener, ahşap tezgâhlarda elle dokunur, mekikleri göz nuruyla sarılırdı. Taş, elle yontulurdu. Kireç taşı, odun ateşi ve insan emeğiyle yakılıp kireç yapılırdı; tuğlanın çamuru ayakla çiğnenirdi.

Paragrafın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öyküleyici B) Betimleyici
- C) Tartışmacı D) Açıklayıcı

- 2) Yaklaşık otuz beş yıl öncesine kadar kimsenin ondan haberi yoktu. Kayıp bir kent değildi. Unutulmuştu yalnızca. Sirtını yastığı dağın dik yamaçlarında, toprak altında bulunan bu kentten, Avrupalı gezginler bir iki satır da olsa söz etmişlerdi. 19. yüzyılda yapılan bilimsel bir yüzey araştırmasında da kimliği belirlenmişti. Ama bu silik izlerin peşine pek kimse düşmedi. Uzun aralıklarla gerçekleştirilen bir iki ziyaret, gözlem... Sonrası derin bir sessizlik... Ta ki 1970 yılında yeniden keşfedilene dek.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

- A) Öykülemeye B) Kişileştirmeye
C) Eksiltili cümlelere D) Nesnel verilere
E) Abartmaya

- 3) Horozlar ötüyor, Adana'da sabah oluyor. Güneş gözlerime doğuyor. Büyük saat kulesi 7'yi vuruyor. Sütçünün, yumurtacının seslerini duyuyorum. Kahvaltıda tulum peyniri ile "kara kız" var. Babam, zeytine "kara kız" diyor. Harçlığını alınca doğru bisiklet kiralamaya... O kavurucu sıcak altında akşama dek Taş Köprü, Baraj Yolu, Havaalanı... Derken tüm Adana başta 1. aşaya benim oluyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme B) Karşılaştırma
C) Örnekleme D) Açıklama
E) Tartışma

- 4) Yeşil dağlar arasında Manisa, akşamları morarak susar; ince rüzgârla dağılan ezan seslerinden sonra belde, derin bir sessizliğe dalar, karanlık basınca yamaçtaki evlerde cılız gaz lambalarının titrek ışıkları görülür.

Bu parçada, aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Öyküleyici B) Betimsel
C) Açıklayıcı D) Karşılaştırmalı

- 5) Adalarda oturanlar, akşam üzeri iskeleye çıkıp gelenleri karşılar, gidenleri uğurlarlar; gençler arkadaşlarıyla buluşur; yaşlılar çay bahçelerinde, aralarında konuşurlar. Saat dokuzda gelince, herkes evine dönmüş sofraya oturmuş olur. Adalara gezmeye gelen birkaç kişi dışında kimseleri göremezsiniz ortalıklarda.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Öyküleme B) Tanımlama C) Tartışma
D) Karşılaştırma E) Kişileştirme

- 6) Sofraya hep birlikte otururduk. Tahtadan, yuvarlak bir yer sofrasına, ayaklarımızı altımıza alıp yan oturarak yaklaşırdık. Sofra örtüsünü dizlerimizin üzerine çekerdik. Babam bağdaş kurarak baş köşede otururdu. Beni sağına, kız kardeşimi de solu na alırdı. Karşısında annem otururdu. Babam, yemeğe başlamadan içimizden biri yanılıp da yemeğe uzanacak olursa, hiç acımadan kaşığının tersini, uzanan elin sırtına indirirdi.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinde verilenlerden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme - öyküleme
B) Öyküleme - örnek verme
C) Betimleme - açıklama
D) Açıklama - öyküleme
E) Açıklama - örnek verme

- 7) Eylülde Kaçkarlar'ın çevresinde "kestane karası fırtınası" gelip çatar. Kestanelerin dökülme zamanıdır artık. Yöre insanı için kestanelerin hem meyvesi, hem de kerestesi çok değerlidir. Çünkü evlerin özellikle dış cephesi bu ağaçtan yapılır. Rüzgarlar vadilerde uğuldamaya, yapraklar dökülmeye başlamıştır bugünlerde. Karın habercisi olan "karakuş" birazdan pencerenin pervazına tüner. Derinden kurt sesleri gelir. Orman tüm yaşamıyla hazırdır uzun ve beyaz kışa.

Bu parçanın anlatımında, aşağıdakilerin hangisinde verilenlerden yararlanılmıştır?

- A) Karşılaştırma, tanımlama, öyküleme
B) Açıklama, öyküleme, betimleme
C) Tartışma, karşılaştırma, öyküleme
D) Tanımlama, örnek gösterme, betimleme
E) Açıklama, tartışma, örnek gösterme

- 8) "Korku bir ruh halidir. İkide bir gelip giden, bizi yorlayan, dengeleyen... Yüreklilik ise büyük korkular önünde kendimizi yitirerek yaptığımız atılımdır. Her şeyi göze almak değildir, ölüme, tehlikeye meydan okumak değildir, yapacak başka bir şey olmaması halidir."

Bu parçada düşünceyi geliştirmek için daha çok aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Betimlemeye B) Tanımlamaya
C) Karşılaştırmaya D) Tartışmaya
E) Örnekleme

- 9) Köyden kasabaya taşınmıştık. Cadde üstünde, sol tarafta bahçesi olan beyaz boyalı bir ev satın almıştık. Bahçemizden, komşu bahçeden gelen küçük bir su yolu geçiyordu. Bu su, yan duvarın altından aşağıdaki bahçelere akıyordu. Bizim bahçenin bir köşesinde ufak bir tel kümes vardı. Dip tarafa domates, biber, yeşil salata ekilmişti. Cadde tarafında sardunyalar, pembe karanfiller, hanımelleri bulunurdu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangilerine başvurulmuştur?

- A) Açıklama-öyküleme
B) Tartışma-betimleme
C) Öyküleme-betimleme
D) Açıklama-tartışma
E) Örnekleme-öyküleme

- 10) Gözlerini, çok uzaklarda hayal meyal görülebilen tepeye diker, uzun uzun bakardı. Kimse bu durumun sebebinin öğrenememişti. Zaman zaman gözlerini kır sakalina arka arkaya dökülen damlalar, bu bakışın bir gönül macerası mı, yoksa büyük bir acının yeniden alevleniş mi olduğunu düşündürürdü. Sonunda bakmaktan yorulur, ahşap kulübesinin önündeki peykeye ilişirdi. Havanın açık ve berrak olacağı günleri sabırsızlıkla beklerdi.

Paragrafta sözü edilen kişi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Acı olaylar yaşamış olduğu
B) Geçmiş günleri hatırladığı
C) Çevresindekilerle derinliklerini paylaştığı
D) Henüz umudunu yitirmediği

- 11) Keskin dönemeçlerle tepeye ulaşınca şehir, bütün görkemiyle göründü. Bugüne değin bu kadar ışığı bir arada hiç görmemişti. "Şimdi ben burada mı kalacağım?" dedi. Bir an ürperir gibi oldu. Yüzlerce kilometre ötedeki köyünden, anacığından kopup gelmek zorunda kalmıştı. Şehrin ışıkları arttıkça vücudunun kasıldığını hissediyordu. Biraz önceki uykulu hâli çoktan kaybolmuştu.

Paragraftaki kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Heyecanlandığı B) Hüzünlendiği
C) Ümitsiz olduğu D) Endişe duyduğu

- 12) Fırından çıkan sıcak pidelerin buğusu, kavrulmuş susam kokusuna karışıyor. Hangi mevsimde olursak olalım, marulun, kıvrık salatının, bir deste maydanozun yeşilinden fişkıran dirlik ve ferahlık içimize yayılıyor. Dedeler, ceplerinde şekerlemeler ile torunlarını kucaklıyor. Akşamın pembe-lâcivert tülü büyük bir sükûnet ile insanların, bütün dünyanın üzerine iniyor.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Akşam vaktinin huzur ve sükûn dolu olduğu
B) Sıcak pidelerin herkesçe sevildiği
C) Dedelerin eve yiyecek taşıdıkları
D) Akşam vakitlerinin özlemle beklendiği

- 13) Canı çok sıkılıyordu. Bu gece de onu uyku tutmamıştı. İçini dökecek, sıkıntılarını paylaşacak bir dost aramayı düşündü. Saatine baktı. Gece yarısına yaklaşıyordu. Bu saatte de kimse aranmazdı ki. Daldı. Eski günleri ve arkadaşları bir bir gözünün önüne gelmeye başladı. Ne kadar severdi onları. Gülmüşü. Ayağa kalktı. Balkona çıkıp, temiz hava almaya karar verdi.

Paragrafın alındığı yazının türü için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Makale B) Fıkra C) Deneme D) Hikaye

- 14) Güzeldere'de kışın bembeyaz bir sessizlik kaplar her yanı. İlkbaharda taze yeşilin, eflatun orman gülleriyle uyumu göze çarpar. Yazın koyu bir yeşil hâkim olur dağlara. Ya sonbaharda? Kayınların, gürgenlerin kırmızısı, ıhlamur yapraklarının sarımsı yeşili, güze direnen çallıların yeşili bir-birine karışır. Güzeldere'nin en görkemli zamanıdır sonbahar.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetme yapılmıştır.
B) Betimleyici öğelere yer verilmiştir.
C) Öznellik ağır basmaktadır.
D) Bir varlığa insana özgü bir nitelik aktarılmıştır.
E) Yinelemelere başvurulmuştur.

15) Soğuk bir İstanbul sabahı... Gökyüzünde bulut kaynıyor; yağmur yağdı yağacak.. Biz yola koyuluyoruz. Yarım saat sürecek yolculuğumuzu, Maltepe'nin bildik sokaklarından geçerek bir an önce bitirme telaşındayız. Sokaklar, işe yetişmek için koşuşanlarla dolu. İnsanlar, rayların üzerinden, sağa sola bakarak, hızlı adımlarla geçiyor. Bir banliyö treni Gebze yönüne doğru gürültüyle yol alıyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Öyküleme- Betimleme
B) Açıklama- Betimleme
C) Karşılaştırma- Öyküleme
D) Tanımlama- Açıklama
E) Karşılaştırma -Tanımlama

16) Çalışmamız sonuç verdi. Neler mi oldu? Ot bitmeyen bozkırlar, ipek gibi yumuşak topraklı ovalara dönuştü. Tarlalar, an kovanları gibi uğıldamaya başladı. Toprağın derinliklerinde uyuyan sular yeryüzüne çıkarıldı. Kova kova süt veren inekler, kovan kovan bal veren anılar yetiştirildi. Sofraları, el ele verilerek üretilen yiyecekler süsledi.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Benzetme sanatından yararlanma
B) Öykülemeye başvurma
C) Yinelemelere yer verme
D) Betimleme yapma
E) Tanık gösterme

17) Bu ülkede toprak bir masal sultanı kadar cömert. Kıraçlardan altın başaklar fışkırtır sağnak. Tek kökten koca bir orman doğar. Çöllerden çiçek bahçelerine geçilir. Yaz yağmurları hem tabiatın yüzünü güldürür, hem insanın. Ama kışlar kurak, baharlar boğucudur ve yağmur her bölgeyi aynı cömertlikte başaklandırmaz. Kuzeyi, Himalaya'nın kasırgaları tarar; güneyi Asya güneşinin alevi. Musonlar kesilince açlık başlar. Sıcak damarlarıdaki kanı, erimiş kurşuna çevirir, toprak bakırlaşır, ölümü arzular insan.

Paragrafta sözü edilen ülke ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Halkın her zaman mutlu yaşadığı
B) Verimli topraklarının da olduğu
C) Zengin bir bitki örtüsünün bulunduğu
D) Değişik iklim özellikleri taşıdığı

18) Kapalı Çarşı'ya o saatte, Sahaflar Çarşısı tarafındaki büyük kapının bir göz atmak korkunçtur. Çarşı, karanlık bir dehliz halinde uzar. Camekânlardaki eşya, elektrik ışığından ayrı düşünce, kollarından büzülürler ve çamdan çarşının tenhalaşmış yolunu görmemek için gözlerini yumarlar.

Paragrafın anlatım yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünsel anlatım B) Hikaye etme
C) Açıklamalı anlatım D) Tasvir etme

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Paragrafta düşünceyi geliştirmek, ana düşünceyi açık genişletme, onu okuyucuların kolayca kavrayabileceği bir duruma getirme demektir. Yaygın olarak kullanılan düşünceyi geliştirme yöntemlerini açıklamaya çalışalım:

A) Tanımlama: Bir kavram veya varlığın ne olduğunun, ne şekilde bulunduğu açıklanmasıdır. Daha çok açıklama ve tartışma tekniklerinde kullanılan bu yolla, tanımlanan şeyin insanın zihninde daha kolay belirmesi amaçlanır. Tanımlama cümlesi cümledeki özneye sorulan "Bu nedir?" sorusunun cevabıdır. Tanımlama öznel veya nesnel olabilir. Kavramların tanımlar halinde verilmesi şeklinde ortaya çıkar.

B) Karşılaştırma: Birden fazla varlık ya da kavram arasındaki benzerlik veya farklılıklar ortaya koymak için kullanılan anlatım yoluna karşılaştırma denir. Bu anlatımda varlıkların farklı ya da ortak yönleri ele alınır.

Karşılaştırmada, karşılaştırılan olgular arasında bir dercelendirme söz konusudur. Bir kavram diğerinden üstün, aşağı ya da diğeriyle aynı seviyede olması yönünden başka bir kavramla karşılaştırılır. Üslup olarak "Bu böyledir; şu ise şöyledir." ifadesi hakimdir.

Örnekler:

1) Kış mevsiminden hiç hoşlanmam. Soğuğuyla, ullaşımıyla, yiyecek ve giyecekleriyle insana bir sürü sıkıntıları verir. Oysa yaz mevsimi öyle mi? Bir kere üşüme diye bir sorunuz, donma diye bir korkunuz olmaz. Bunun için de kat kat giyecekler gereksinmeniz yoktur. Yiyeceklerimizin büyük bir bölümü de yaz mevsiminin ürünleridir.

Paragrafta, aşağıdaki anlatım yollarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Betimleyici anlatım B) Karşılaştırmalı anlatım
C) Öyküleyici anlatım D) Özetleyerek anlatım

2) Röportajla öykü arasında kimi benzerlikler vardır. İkisi de yaşamın gerçekleriyle beslenir. Röportajın gerçekliği belgelere, kanıtlara; somut olay ya da olgulara dayanmasından ileri gelir. Öyküde ise bunlar hayal gücüyle yeni bir renk, yeni bir görünüm kazanır. Öte yandan bütün anlatı türleri için geçerli olan dilin güzel ve etkili kullanımı, röportaj ve öykü için de söz konusudur.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme B) Karşılaştırma
C) Öyküleme D) Tanımlama
E) Örneklendirme

3) İki tür şiir vardır: Sesleriyle, sese dayalı üsluplarıyla öne çıkanlar; sesi belirgin olmakla birlikte imge dünyaları ve çizdikleri dünyalarla belirginleşenler. Birinci tür şiir, kişiyi sesiyle sarar ve onu kendine tutsak eder; ikinci tür ise insanı kendi öz-gür sesiyle baş başa bırakarak ona yeni şiirler yazdırır. Birinci tür, kolay taklit edilir; ikinci türü taklit etmek zordur.

Bu parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme B) Karşılaştırma
C) Tanımlama D) Örnekleme
E) Betimleme

4) İnsanlığın adım adım ilerlemesini sağlayan şey, kuşkusuz, kişisel kazançların, ürün ve buluşların kuşaktan kuşağa aktarılmasıdır. Hayvanlar dünyasında buna benzer bir olay yoktur; eğitim görmüş bir köpek, başka bir köpeği eğitemez.

Bu paragrafın anlatımında aşağıdakilerden hangisi daha ağır basmaktadır?

- A) Benzetme B) İlişki kurma
C) Örneklendirme D) Kanıtlama
E) Karşılaştırma

5) Edebiyatın konusu insandır, doğadır; edebiyat bütün olanaklarıyla insanı tanıtmaya yönelmiştir. Eleştirinin konusu ise eserdir; amacı eseri tanıtmak ve değerlendirmektir. Edebiyatta dolaysız bir yaratma söz konusudur. Eleştirinin ise dolaylı yaratma işidir. Yargılanacak bir eser olmadıkça eleştiri de olmaz. Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Örnekleme B) Karşılaştırma
C) Tanımlama D) Tartışma
E) Öyküleme

6) Bir öyküyü okuyanla, onun oynatılmış biçimini sahnede izleyen kişi arasındaki fark nedir? İzleyen, gördüklerini dolaysız olarak yaşamaktadır. Başka deyişle, sahnede, ortaya konulan hazır bir dünya vardır; izleyici tüm duygularını harekete geçirerek bu dünyayı algılar. Okuyan ise, okuduklarını kendi düşünce ve düş süzgecinden geçirerek kafasında canlandırır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Karşılaştırma B) Tanımlama
C) Açıklama D) Örnekleme
E) Öyküleme

7) Yüzümü usulca göğe yasladım. Gözlerimde kanat çırpıyor martılar. Bulut bulut parçalanmış gökyüzünü seyrediyorum. Bulutlar mı üstümüze koşuyor, yoksa ben mi bulutların altındayım, bir türlü kestiremiyorum. Saklambaç oynarcasına bir görünüş bir kaybolan güneş de alıp götürüyor beni düş dünyamın derinliklerine.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Sözcükleri gerçek anlamlarının dışında kullanma
B) Karşılaştırmalar yapma
C) Benzetmeye başvurma
D) Betimleyici öğelerden yararlanma
E) Anlatıcının duygusal etkilmesini yansıtırma

8) Büyük kentlerde yaşayan insanlar bir sözcükten değişik anlamlar çıkarmayı severler. Oysa yayla insanının böyle bir özelliği yoktur. O, sözcükleri yalnızca gerçek anlamıyla kullanır. Daha doğrusu, dolaylı düşünmeyi, dolaylı anlatmayı bilmez. İyiye iyi kötüye kötü der. Onun dilinde iyilik, kötülük, güzellik gibi soyut kavramlar, nesnel bir nitelik taşır. Bana öyle geliyor ki doğa, yaylada başka, büyük kentlerde başka davranış biçimleri oluşturuyor.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yayla insanının konuşmasında duygular, kent insanında düşünceler ağır basar.
B) Yayla insanı kentte iletişim güçlüğü çeker.
C) Kentlerde yaşayanlar, söz dağarcığını geliştirmeye önem verirler.
D) Çevrenin, insanın düşünüşü ve söyleyişi üzerinde belirli etkisi vardır.
E) İnsanın söz dağarcığında doğayla ilgili sözcükler önemli bir yer tutar.

C) **Örneklendirme:** Bir düşüncenin somut hale getirilerek daha anlaşılır kılınması için anlatımda yararlanılan düşünceyi geliştirme yöntemine örneklendirme denir.

Anlatılan konuyla ilgili örneklerin verilmesiyle ortaya çıkar. Konuyu daha anlaşılır ve zihinde daha kalıcı bir niteliğe kavuşturur. Verilen örneğin okur tarafından bilin, çağrışım yapıcı bir nitelik taşıması gerekir. Bazen bir fıkra, bir öykü bile örnek olarak verilebilir.

Örnekler:

- 1) Biz her okur yazarın edebiyat okuduğunu sanıyoruz. Her gözünü görenin sinema seyircisi olmayacağı gibi böyle bir şey de yok. Sanıyorum ki dünyanın tüm ülkelerinde insanların nasıl bir edebiyat okur olabileceklerine dair bir eğitim veren okul yok. Bu bir gelişme sorunudur. Mesela resim öyle hızlı gelişmiş ki resim seyircisi resme ayak uyduramamış, seyirci daha sonra gelişmiş. Edebiyat da bu böyledir. 20. yüzyılın ilk çeyreğinde edebiyat büyük sıçramalar yapmış, daha sonra bunlar artarak sürmüştür. Okur da bu sıçramalara ayak uyduramamış, yazarmamış çok özgür saymış ve okurunun azalmasını göze almış.

Paragrafın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme - tanımlama
B) Örnekleme - karşılaştırma
C) Betimleme - karşılaştırma
D) Tanımlama - örnekleme

- 2) Andersen'i özgün kılan bir özellik, çevremizdeki sıradan nesneleri kişileştirip birer masal kişisine dönüştürmesidir. Öykülerinde küçük nesneler, nesne niteliklerini hiç yitirmeden insanların benzer serüvenler yaşar: Kurşun asker, yıkımdan yıkıma sürüklenirken gözü kelliğinden ve iyimserliğinden bir şey yitirmez; tencere vurulur, çömlek ve masa konuşur. Bunun yanında Andersen bize, kişileri hiç de masalsı sayılamayacak, oldukça gerçekçi masallar da anlatır: Eski Ev, Kapıcının Oğlu...

Bu parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Tanık gösterme
B) Tanımlama
C) Örneklere yer verme
D) Betimleme
E) Tartışma

D) **Tanık Gösterme (Alıntı yapma):** yazarın okuyucuyu, savunduğu düşüncenin doğruluğuna inandırmak için değer verdiği ve alanında söz sahibi olduğuna inandığı bir kişinin sözüne yer vermesidir. Tanık gösterme parçalarında iki iddia vardır. Bunlardan biri yazarın kendisine, diğeri tanık gösterdiği kişiye aittir. Her iki iddia birbirini açıkça desteklemektedir. Bu tip sorularda yazarın adı verilir, görüşü genellikle tırnak içinde belirtilir.

- 1) Nurullah Ataç hep eleştirmen olarak düşünülüyordu. Oysa Ataç'ın asıl önemi eleştirmenliğinden değil, Türkçenin dünyayı dili olarak kurulması yolunda harcadığı çabadan gelir. O da farkındadır bunun: "Eleştirmen bir öldü mü bir daha kimse anmaz onu." der. "Ama öte yandan: "Bir şey katmayacak mı benden?" sorusuna şu alçakgönüllü cevabı verir: "Bugün bu ülkede bir dil kuruluyor; o yapıda benim de bir taşım vardır. Ancak, görünmeyen, kimsenin gözüne çarpmayan, ta gerilerde bir taş."

Bu parçada yazar söylediklerini inandırıcı kılmak için aşağıdakilerden özellikle hangisine başvurulmuştur?

- A) Alıntı yapma
B) Örnek verme
C) Tanımlama
D) Karşılaştırma
E) Betimleme

E) **Sayısal Verilerden Yararlanma:** Savunulan düşüncenin doğruluğunu göstermek ve inandırıcılığını arttırmak için istatistiklerden yararlanmadır.

PARAGRAFİN ÇÖZÜMÜ:

Paragraf, biçimsel yönden cümleler topluluğudur. Paragrafı oluşturan cümleler anlam ve anlatım özellikleri bakımından giriş, gelişme, sonuç cümlesi olmak üzere üç bölüme incelenebilir. Paragrafı kavrayabilmek, anlamlandırabilmek için bu cümlelerin yapı ve anlam özelliklerini, birbirleriyle biçimsel ve anlamsal ilişkilerini iyi bilmek gerekir.

Paragrafın çözümüne ilişkin sorular paragrafın değişik özellikleriyle ilgilidir. Genellikle paragrafın ana düşüncesi, yardımcı düşünceleri, konusu, başlığı sorulur ya da paragrafın oluşturulmasıyla ilgili özellikler üzerinde durulur. Paragraf sorularının çözümünde bazı noktalara dikkat etmeliyiz:

Bunlardan en önemlisi paragrafta yorum karıştırmamaktır. Paragrafı okurken önyargılarımızı, kabullerimizi bir kenara bırakıp paragrafta sözü edilenler üzerinde durmalıyız. Bazen bize göre çok yanlış olan bir

düşüncenin doğruluğu savunulabilir. Paragrafta ne savunulursa onun doğru olduğunu kabullenerek soruya yaklaşmak gerekir.

Paragraf sorularının çözümüne soruyu okuyarak başlayalım. İşe doğrudan paragraf okunarak başlarsa paragrafta ne arandığı, paragrafın niçin okunduğu bilinmediğinden, paragraf, boş yere okunmuş olur. Bu durumda paragrafı iki defa okumak zorunda kalırız ki bu da bizim için büyük zaman kaybı olur. Paragraf sorularında "soru kökü" çok dikkatli okunmalıdır. Değilimemiştir, vurgulanmamaktadır, çıkarılamaz tarzındaki soruları" değilimemiştir, vurgulanmamaktadır, çıkarılır" diye okursak soruları yanlış cevaplarız.

Paragraf soruları diğer sorulardan daha kolaydır. Çünkü paragraf sorularının hem cevabı paragrafın bütünlüğü içindedir, hem de bu sorularda gramer ya da edebiyat bilgisine gerek yoktur. Okuma alışkanlığı olan, az çok kitap okuyan öğrenciler bu soruları çok rahat çözer.

Paragrafta anlatılan şeyler mutlaka paragrafın bütünlüğü içinde değerlendirilmelidir. Çünkü sorular mutlaka "parçaya göre" cevaplandırılmak zorundadır. Bu yüzden paragraf sorularında kesinlikle paragrafın dışına çıkılmamalıdır.

Paragraf soruları uzun görüldüğü için birçok öğrenci zaman kaybetmemek için paragraf sorularını çözmeden geçer. Paragraf sorularının tamamına yakını doğru yanıtlayabilmek için, "Paragraflar uzun olduğu için zordur." önyargısını terk edelim; bir parça ne kadar uzun olursa, yanıt bulmak o kadar kolaylaşır. Paragraf dışındaki kısa sorulardan zaman tasarrufu yaparak, paragraf sorularında ise sorudan başlayarak paragraf sorularını yeterli zamanda rahatlıkla çözebiliriz. Zaten paragraf sorularının büyük çoğunluğunun uzun metinler olmasına rağmen çok basit sorular olduğunu göreceksiniz. Bu nedenle en kolay sorular, paragraf sorularıdır. Bu tip sorular özel bir bilgi gerektirmediklerinden, herkes tarafından kolaylıkla yanıtlanabilir.

Paragrafta anlatılanlar karşısında nesnel olmalıyız. Bu tür sorularda paragraftaki düşünceye katılıp katılmadığımız ya da o konuda ne düşündüğümüz sorulmaz. Paragraf yazarının söylediklerini anlamamız yeter.

Paragraf sorularındaki metinlerde anlamını bilmediğimiz, daha önce duymadığımız ya da duyup, okuyup sık kullanmadığımız bazı özel kelime ve kavramlar karşımıza çıkabilir. Bu kelime ve kavramların bilinmesi metni daha iyi anlamamızı sağlar.

Metni bu bilgileri göz önünde tutarak okuyunuz. Önemli gördüğünüz anahtar sözcüklerin altını çizin. Paragraflar bir çırpıda, geri dönüş yapmadan mümkün olduğu kadar hızlı okunmalıdır. Paragrafları duduğumuzla değil, gözlerimizle okumalıyız. Yapılan araştırmalar gözün okuma hızının, zihnin düşünme ve anlama hızına duduğunkinden daha yakın olduğunu ortaya çıkarmıştır. Paragraf çözümünde hiç şüphesiz en etkili yol bol bol metin çözmektir. Bu işin bir hazırlık ve dayanım gerektirdiği unutulmamalıdır.

Şimdi paragraf çözümüne ilişkin ÖSS' de çıkan şu paragrafı okuyalım:

- 1) "Bir paragrafı anlayarak okumak, bir matematik problemini çözmeye benzer. Bir problemi çözmek için onu oluşturan öğeleri değerlerine göre kullanmak, aralarındaki bağlantıyı doğru kurmak bir zorunluluktur. Bunun gibi bir paragrafı anlamak için de onu oluşturan sözcüklerin anlamını doğru algılamak, birbirleriyle bağlantılarını bulmak gerekir. Ayrıca, yansıttıkları düşünceyi ve düşünsel düzeni görmek de bir gerekliliktir."

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünceler sözcükler aracılığıyla dile getirilir.
B) Okunanların anlaşılmasında sözcüklerin yeri ve bunlar arasındaki ilişki önemlidir.
C) Matematik problemlerinin çözümünde temel olan, okuduğunu anlamadır.
D) Duygu ve düşüncelerin eksiksizce anlatımı, bunlara uygun sözcükler bulmayı gerektirir.
E) Her alanın, kendine özgü anlamlar içeren sözcükleri ve kuralları vardır.

İNSANA ve HAYATA DAİR METİNLER

- 1) Hep aynı oyundur bu sahnede oynanan, Bazen gülen, bazen ağlayan biziz. Suçu yok aynaların çirkinliğimizde, Onlara şaşı bakan biziz.

Dörtlükte vurgulanan yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevremizdeki olumsuzlukların sorumlusu insandır.
B) Hayatta insana sevinç ve acı veren olaylar vardır.
C) Olumsuzluklar her dönemde vardır.
D) Aynalar gerçekleri yansıtır.

- 2) Biz mi değiştik, dünya mı değişti? Çok değil otuz kırk yıl önce yaşadığımız çevreye, soluduğumuz havaya hasret kaldık. Artık ne yazlar sıcak, ne kışlar soğuk. Baharlar şairlere ilham vermiyor artık. Sılaya haber götüren turnalar da geçmiyor.

Paragrafta anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değişimin ana nedeninin zamanın akışı olduğu
B) Mevsimlerin kendilerine has özelliklerini yitirdiği
C) İlhamsız, sanat eseri oluşturulamayacağı
D) Göçmen kuş türlerinin azaldığı

- 3) Bugün tarif edemeyeceğim bir hüznü yumağı yüreğim.. Güneşe, aya şarkı söyleyemeyen çocukları, işsiz, umutsuz babaları düşünüyorum. İçimi bir gurbet hüznü kaplıyor, çocukların gözlerindeki hüznü daha bir mahzunlaştırıyor beni. Oysa çocukların gülüşlerinde yıkamak isterdim gönlümdeki hüznü. Çocuklar hiç ağlamasın gülsün isterdim

Paragrafın yazarı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Duyarlı olduğu B) Hırslı olduğu
C) Şefkatli olduğu D) Tedirgin olduğu

- 4) Hiç şüphesiz ki dünya daha güzel olabilirdi. Olmalıydı. Damaları zincir gibi birbirine halkalanmış, gene zincir gibi şakırtılı ve ağır bir yağmur altında ovayı geçerken ıslak ruhumla, üreticili bir sis içinde böyle düşündüm. Dünya muhakkak daha güzel olmalıydı. O güzel olsaydı insanların ruhu da güzel olurdu.

Parçanın yazarı için aşağıdakilerden hangisi söylenir?

- A) duyarlı B) şaşkın C) karamsar D) bezgin

- 5) Sağlık, insanın en büyük zenginliğidir. Sağlığı "1" ile; sahip olunan para, statü, şöhret gibi değerlerin her birini de "0" ile gösterirsek, her insan için aynı sayılar ortaya çıkar. Ancak "1" rakamını ortadan kaldırırsak elimizde yalnızca sıfır kalır.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Sağlığın değerini, onu kaybedince anlarız.
B) Sağlık, insan yaşamını anlamlı kılar.
C) Sağlıklı oldukça birçok değere sahip oluruz.
D) Sağlık, bütün değerlerin üstünde tutulmalıdır.

- 6) İnsan dünyaya bir amaç için gelir. Kendi yetenekleri ve imkanları içinde ailesine, milletine ve daha geniş anlamda insanlığa faydalı olmaya çalışmalıdır. Bizden sonra bu gök kubbe altında yaşayacak olanlara faydalı olacak işler yapmalı, kalıcı eserler bırakmalıyız. Onları, tecrübelerimizin meyveleriyle beslemeliyiz. Hayatı, anlayış açılarına zenginlik, olayları ve fikirleri çözümlemelerinde bir düşünme ustalığı, her işte başarılı bir sonuca ulaşabilmeleri için, cesaretin hamlesini aşılayacak örnek davranışlarda bulunmalıyız...

"Yeni nesilleri, tecrübelerimizin meyveleriyle beslemeliyiz" cümlesinde ifade edilen düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplum sağlığına önem verilmesi
B) Onları, kalıcı çalışmalarımızdan yararlandırmalı
C) İnsanların rahat yaşamalarını sağlamalı
D) Davranışları kontrol altında bulundurulmalı

- 7) Kişilerin tek başlarına fazla bir güçleri yoktur; çabalarının sonucu, dünyanın genel tablosu içinde pek fark edilemez. Hayatta işler, genel bir iş bölümüne göre yürütülür; bu iş bölümünde tek adamın payı bir yağmur damlası kadardır. Gene de her damla, taşkınu artırır; her el insanlığın mutluluğuna ya da sefaletine bir şeyler katar.

Paragrafta asıl anlatılmak istenen nedir?

- A) Dünyanın iyi veya kötü oluşunda her ferdin payı vardır.
B) İnsan isterse herkesi ilgilendiren işler yapabilir.
C) İnsan tek başına da insanlığa yararlı olabilir.
D) İş bölümü ile her zorluk yenilir.

- 8) "Bugünün içinde kararip kalmak istemiyorsak, yeniden başlamanın müziğine kulak vermeliyiz her sabah. Yarını, doğacak günün ilk ışıklarını hayal etmeliyiz. Hayal kurmayı unuttuk mu, yaşamın anlamsızlığı gelir kuşatır her yanımızı. Oysa umutlar, günün ışıklarını bekleyen salkımlar gibi bekliyor bizi." diyen biri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çevresine olumlu mesajlar verdiği
B) Gerçekleşmek istediği tasarımları olduğu
C) Yeni durumlara uymakta güçlük çektiği
D) Yaşamı sevinciyle dolu olduğu

- 9) "Ben insanın iş görme isteğini ve yaşama çabasını daima canlı tutmasını isterim. Ölüm, bahçeme fidanlarını dikerken bulmalı beni; ama ölüm korkusu, bahçemi yitirme korkusu içinde değil" diyen biri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hayatı sevdiği B) Telâşlı olduğu
C) Umutlu olduğu D) Çalışkan olduğu

- 10) "Ben her şeyden önce, yaşamış olduğuma delil olması için bir eser meydana getireceğim; memleketimizi ve adımı yükselteceğim... Benim için yaşamak, tek başına bir mutluluk değil, sürekli bir çalışma ve gayret demektir... Vaktinden önce acılarla pışmış bir meyveyim ki varlığında toplanan lezzeti, şifrin ilahi kalbinde göstereceğim."

Yazar "yaşamayı" nasıl değerlendiriyor?

- A) Toplum değerlerine uygun şiirler yazmak biçiminde
B) Güzel eserler vermek için çaba göstermek biçiminde
C) Topluma kendini kabul ettirmek biçiminde
D) Hayatın zorluklarına göğüs germek biçiminde

- 11) Bir insan, kendisi için istediğini, diğer insanlar için de istemedikçe olgunlaşmış sayılmaz. Toplumda, bu olgunluğa erişmiş insanların sayısı arttıkça; esenlik ve mutluluk yaygınlaşacak, dostluklar daha sağlam temeller üzerine kurulacak ve kalıcı olacaktır.

Parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Dostluğun temelinde özveri ve paylaşım bulunmalıdır.
B) İnsan ilişkileri ile mutluluk arasında güçlü bir bağ vardır.
C) Kendine güveni olmayan bireylerin dostlukları geçicidir.
D) Bencil insanlar, toplumsal mutluluğa katkıda bulunamazlar.

- 12) Dünyada her türlü fedakârlığın kaynağı sevgidir. Gerçek sevgi, sevdiklerimizin derilerine çare bulmayı, ihtiyaçlarına cevap vermeyi gerektirir. Akıl hesapçıdır. Almadan vermeyi bilmez. Fedakârlığın ise belli bir mantığı yoktur. Eğer sevmeyi öğrenmişsek yüreğimizin sesine uyarız, almayı hiç düşünmeden vermenin zevkine varırız.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevginin kaynağı gönüldür.
B) Sevmek insana mutluluk kazandırır.
C) Fedakârlık ile bencillik birbiriyle uyumsuz.
D) Sevgi olmadan fedakârlık olmaz.

- 13) Dünyada kötülükler olduğu sürece şiddet de olacaktır. Şiddet, şiddetle değil, sevgiyle ortadan kaldırılır. Güzelliklere, güzel duygularla yaklaşmak kolaydır. Önemli olan, insanlık için olumsuz olan durumların karşısına güzel duygularla çıkmaktır.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi parçada vurgulanan düşünceyle örtüşür?

- A) Kötü söyleme eşine, ağı katar aşına.
B) İyilik et denize at, balık bilmezse Halık bilir.
C) Aman diyene kılıç kalkmaz.
D) İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı.

- 14) Pek çok kişi kendini sevmeyi bencil olmakla karıştırır. Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, kendisiyle barışık olmazsa dostluk elini başkalarına nasıl uzatsın, onları nasıl sevsin? Dikkat edin, kendinden memnun, kendi içinde huzurlu kişiler, etrafına en çok sevgi verebilen kişilerdir. Onun için işe önce kendinizi severek, beğenerek, kendinizle barışık olarak başlayın.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Öz güveni olan insan çevresini renklendirir.
B) İç huzuru olmayanlar yalnız yaşamaya mahkumdur.
C) Mutluluğun harcında sevgi vardır.
D) Kendisiyle barışık insan önce "ben" diyendir.

- 15) Benim bildiğim, gördüğüm bu yeryüzünde pek az kimsenin bir fikri vardır, pek az kimse fikirlerle uğraşır. Kişioğlu düşünen bir varlık; düşünemiyor... Ne diye yorsun kendini? Düşünmeyi uzmanlara ısmarlamıştır. Onları dedikleriyle yetinir. İnanır, sımsıkı inanır. Parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılır?

- A) Düşünmenin çaba gerektiren bir eylem olduğu
B) İnsanların kendi düşüncelerinin peşinden gittikleri
C) İnsanların düşünceleriyle var oldukları
D) Düşünceler değişse de bunu dile getirmenin zor olduğu

- 16) Yaşamda bizim için olumlu, hoş davranışları olan insanlara, yaptıklarından hoşnut kaldığımızı belirtirsek, onlara teşekkür edersek insanlar arası ilişkiler daha güzelleşecektir.

Bu parçada, insanlar arası ilişkilerin güzelleşmesi, aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Beğeni duygularının dile getirilmesine
B) Hoşgörülü olmaya önem verilmesine
C) Yapılan iyiliklere gönül borcu duyulmasına
D) Başkalarını mutlu etmenin kolay olmasına

- 17) Herkesin yararlanabileceği şeyden bazı kişiler yararlanırken başkalarına yararlanma imkânı verilmezse bundan büyük kavga çıkar.

Bu açıklama, aşağıdaki atasözlerinden hangisine uygun düşer?

- A) Bal tutan parmağını yalar.
B) Tekkeyi bekleyen çorbayı içer.
C) Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar.
D) Büyük balık küçük balığı yutar.

- 18) "Olduğu gibi görünmek, görüldüğü gibi olmak" herkesin başkalarından beklediği bir davranıştır. İnsan, kendisinin öyle davranıp davranmadığını tartışmak bile istemez. Çünkü kendisinin olduğu gibi görüldüğünden, görüldüğü gibi olduğundan emindir. Bu bencilliğimizi bir yenebilsek! Önce kendimizi eleştirmeyi bir başarabilsek ne güzel olur! Paragrafın ana düşüncesi nedir?

- A) Bencillik öz eleştiriyi yenilir.
B) Her insan eleştirilebilir.
C) Eleştiri kırıcı olmalıdır.
D) Eleştiri kırıcı olmalıdır.

- 19) İnsanlar ne kadar dertli, ne kadar hüznülüdürler... Aşkları, sevdaları bitmez. Dertlerini dökecek bir dost ararlar. Onları dinlerim bazen. Bakarım hepsi benden bir parça...

Paragraf, aşağıdaki sözlerin hangisiyle özetlenebilir?

- A) Her insan ayrı bir dünyadır.
B) İnsan insanın aynasıdır.
C) İnsan insana yük değil.
D) Dost kara günde belli olur.

- 20) İnsan nelerden huzur duyduğunu bazen bilemiyor. Güneşli bir günde çay kaşığının şingirtisi çok kişinin dikkatini bile çekmemiştir. Mutluluğu hep büyük şeylerde aramak, bizi, farkında olmadan karamsarlığa itiyor. Bir kuşun ötüşü, bir kedinin miyavlayışı bile hayatın güzelliğini gösterir. Mutlu olmak için, var olanları değerlendirmek; olumsuzlukları lehimize çevirmek gerekir.

Paragrafın ana düşüncesi nedir?

- A) İnsanın davranışları ruhsal durumu ile ilgilidir.
B) Bireyin mutluluk sebebi, toplumun da mutluluk sebebidir.
C) Küçük şeylerden de mutlu olunabilir.
D) Hayatın her anı insanı mutlu edecek kadar güzeldir.

- 21) Şimdi bana bir söz vermenizi istiyorum. Bundan sonra okula gidip gelirken, güzelliklerin farkına varın. Bu, bir evden yayılan taze pişmiş bir ekmeğin kokusu, yaprakları kıpırdatan hoş bir meltemin sesi ya da düşen bir sonbahar yaprağına yansıyan bir sabah ışığı olabilir. Bunlar kimilerine çok sıradan gelebilir. Ama bunlar yaşama anlam katan şeylerdir. Onları fark etmenin önemini işiştenden geçmeden kavramalıyız.

Bu parçada "yaşama anlam katan şeyler" sözüyle aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) İnsanları mutlu edebilecek ayrıntılar
B) Zaman geçirmeyi sağlayacak oyunlar
C) Yeni dostluklar kurulmasını sağlayacak ortamlar
D) Okul ve ailede öğrenilen bilgiler
E) Yaşamı sürdürebilmek için yapılması gerekli

- 22) İnsanların çoğu, ömürlerini, yarın ile uğraşırken bugünden tat almayı unutarak geçirirler. Falan iş olacak mı? Filan sıkıntıdan nasıl kurtulacağım? Böyle sorunlarla kaygılanarak ve günlük mutluluk olasılıkları görmezden gelerek yılları öğütürler. Ömrün sonu bir gün birdenbire çıkıverir karşısına. O zaman dönüp geriye bakar, "Demek dünyadaki serüvenim buymuş." diye şaşakalırlar. Onun için şu söz çok gerçekçi bulurum, "Yaşam, biz başka planlar yaparken başımızdan geçenlerdir." Bilinçli insanın bu tuzaktan kaçınması gerekir.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelecekle ilgili planlar, insanı hayal kırıklığına uğratır.
B) İnsanın, "Yaşadım." diyebilmesi, yaşadığı günün hakkını vermesine bağlıdır.
C) Yaşam, fark edilmeyecek kadar kısa ve üzüntü vericidir.
D) İnsan günlük yaşamında, geleceği düşünmemelidir.
E) İnsanlar, genellikle yaşamdan belediklerine ulaşamazlar.

- 23) Eğer mutluluğu tanııyorsanız o da sana merhaba demez; hayatın yollarında bin kez karşılaşsan bile ne sen onu tanırsın ne de o sana selam verir. Mutluluğu tanıyacaksın. Kim bilir, belki evin bahçesinde büyüyen çam ağacıdır mutluluk, belki de sokağın köşesinde boy atan akasyadır. Bahçede çam yoksa, sokakta akasya salınıyorsa, o zaman da pencereden görünen avuç içi kadar denizdir. Pencereden deniz görünmüyorsa, sokağa bak. Sokakta oynayan bir çocuk yok mu? Varsa adı mutluluktur. Ya yoksa? O zaman belki de keddin soğuk kış gününde camdan bakan.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutluluk veren şeyler, kişiden kişiye değişir.
B) İnsan isterse mutluluğu her şeyde bulabilir.
C) Doğadaki varlıklar, insanın tasarladıklarına uyarısa ona mutluluk verir.
D) Kimi insan en küçük şeylerde bile mutlu olabilir.
E) İnsan kendini nelerin mutlu edeceğini bilmelidir.

- 24) İnsanın yaradılışı öğ almaya yatkın olmakla birlikte, bu düşünce yasalarla kökten sökülüp atılması gereken vahşi bir adalet anlayışıdır. İlk işlenen haksızlık, yasalara bir karşı gelmedir; ama bu haksızlığın öcünü almaya kalkışmak da yasayı hiçe saymaktır. Öcünü alan kişinin düşmanından farkı kalmaz. Oysa affetse düşmanından üstün duruma gelir, çünkü bağışlamak büyük insanlara özgüdür.

Paragraftan aşağıdakilerin hangisi çıkanmaz?

- A) Olgun insan öfkesini yenebilir.
B) Yasalar insan tabiatına uygun olmalıdır.
C) İnsanın bağışlamayı bilmesi gerekir.
D) Yasa dışılık adalete zarar verir.

- 25) Duygular davetsiz misafire benzerler. Kimisi vaktinden erken gelir, kimisi geç. Ne erken gelene git diyebilirsiniz ne de geç gelene. Kimisi buzdan bir yatak gibi soğuk ve ürpertici, kimisi de kuş tüyü yorgan gibi yumuşak ve sıcak. Kimisi kurşun gibi yakar, kimisi menekşe gibi kokar.

Parçadan duygularla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkanmaz?

- A) Çok çeşitli oldukları
B) İnsandan insana değiştikleri
C) Engellenemez oldukları
D) İnsana huzur da verdikleri

- 26) Hayal gücü zengin kişiler vardır. Gerçekler; kısır, yetersiz, sınırlı gelir onlara... Azla yetinemezler. Uçmak, aşmak, bilinmedik bir şeyler yapmak isterler. Katı gerçeklere uyum sağlayamazlar. Gerçekleşmesi olanaksız düşler bile güzel gelir onlara.

Paragrafa göre, hayal gücü zengin kişiler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doyumsuz oldukları
B) Sıradan bir yaşamı kabullenemedikleri
C) Gerçekleri görmezden geldikleri
D) Yaratıcılığın sınırlarını zorladıkları

27) Çağdaş insan, Çağdaşlaşma denildiğinde, çağımızın özlemleri, gereksinimleri, akımları karşısında duyarlı ve çevresiyle, ülkesiyle hatta dünya ile birlikte yaşar; çevresinin sorunlarıyla yüküldür ve huzursuzdur. Bu insanda mutluluk değerleri toplumsal ve evrenselidir.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi çağdaş insana uygun düşmez?

- A) Bilinçli olmak
- B) Değişime açık olmak
- C) Sorunları paylaşmak
- D) Karamsar olmak

28) Acı deneyimlere yol açan pek çok sorunun kökeninde, insanların birbirini anlamaması yatmaktadır. Çünkü sadece söylenen sözcükleri duymak, sözcüklerin ardındaki duygu dolu mesajları anlamamak, yanıtların da yüzeyde kalmasına yol açar. Bu durum ise iletişimin engellenmesi anlamına gelir. Önem verdiğimiz insanlarla ilişkilerimizin onarılmaz yaralar almasını önlemenin tek yolu, doğru iletişim kurmayı bilmektir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Söylenen sözden farklı anlamlar çıkarmanın yanlışlığı
- B) İnsanlarla iletişim kurabilmenin önemli olduğu
- C) İnsanların birbirlerine karşı hoşgörülü olması gerektiği
- D) İki kişinin iletişimde araya başkasının girmesinin doğru olmadığı
- E) Yabancılarla olan ilişkilerimize aşırı özen göstermeye gerek olmadığı

29) Bireylerin nasıl birbirlerinden ayrı bir duyma, düşünme ve davranış biçimleri varsa, kuşakların da kendilerine özgü, önceki ve sonraki kuşaklarınkine benzemeyen bir duyma, düşünme ve davranış biçimleri vardır.

Parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Her insanın yapısının değişik özellikler taşıdığı
- B) Kuşaklar arasında farklılıkların bulunduğu
- C) Değişimin ve yeniliğin sürekli olduğu
- D) Farklı düşüncelerin kuşak çatışmasına yol açtığı

30) "Her şeyde keşfedilmemiş bir taraf vardır. Gözlerimiz her şeyi bizden öncekilerin zihninde bıraktığı hatıralarıyla görmeye alışmıştır. Halbuki en ufak bir şeyde bile meçhul bir taraf vardır. İşte onu bulalım. Yanan bir ateşi veya ovadaki bir ağacı tasvir etmek için bu ateşin ya da ağacın önünde hiçbir ateşe veya ağaca benzemeyecek bir taraf buluncaya kadar duralım. Orijinallik budur."

Yazara göre, orijinali bulmak için aşağıdakilerden hangisi gereksizdir?

- A) Son derece dikkatli olmak
- B) Varlıkları iyice incelemek
- C) Ayrıntıları dikkate almak
- D) Bizden öncekilerin görüşlerine uymak

31) Bir şeyi beklemenin güzelliğini öğrendim. Yaşanan en güzel şey bile, bekleme sürecinin değerine ulaşamaz bence. Çünkü heyecan dolu bir eylem olan beklemenin büyüğü bir güzelliği vardır. Sonuçta ulaşınca bu büyüğü uçup gider. Yaşanan her şeyde belli belirsiz bir düş kırıklığı olması bundandır belki.

Parçada beklemeyle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Umulanın her zaman gerçekleşmediği
- B) Sabırlı olmayı gerektirdiği
- C) Yaşamımızı yönlendirmede payının olduğu
- D) İnsanı, geride kalan yıllar üzerinde düşündürdüğü
- E) Mutluluk verici şeyleri beklemenin onları yaşamaktan daha güzel olduğu

32) Çok kişi, tanıştığı insana sıfır verir. Sonra, onu yakından tanıdıktan sonra puanı yükseltir. Oysa ben, biriyi tanıştırdığımda ona on puan veririm. Gerekirse, zamanla notunu düşürürüm. Kitaplara yaklaşımım da böyledir. Bir kitabı, özellikle genç bir yazarın yapıtıysa, sevgiyle alırım elimde. Okudukça o sevgi ya aynı kalır ya da azalarak silinir gider.

Bu sözler, onları söyleyen kişiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) İnsanlarla ilişkilerinde sıkıntı yaşadığının
- B) Olaylara olumlu yönden yaklaştığının
- C) Az sayıda arkadaşı olduğunun
- D) Özellikle genç yazarların kitaplarını okumayı yeğlediğinin
- E) Edebiyat alanında başarılı bir eleştirmen olduğunun

33) İnsan, hayatı boyunca hep aynı kalmaz. Bu bilinen bir gerçek. Ne var ki bunun dışında kalan kişiler de var. Böylesi, yaşadıkları sürece gözlerini bir noktaya diker, hep o noktaya bakarlar. Daha doğrusu bu düşünceye bağlanır, başka düşüncelere hayat hakkı tanımazlar. Bu saplantı içinde yaşayıp giderler. Bunun için de hem kör, hem bençildirler.

Parçada sözü edilen kişiden aşağıdaki davranışların hangisi beklenemez?

- A) Çevresiyle uyum içinde olma
- B) Kendisininkiyle çelişen düşüncelere karşı hoş görülmüş olma
- C) Yalnız belirli düşüncelerin doğru olabileceğine inanma
- D) İnançlarında sonuna değin direnme
- E) Kendisinin doğru ve haklı olduğuna inanma

34) Yaşam olduğu gibi kalmaz; kuşkusuz hep değişir. Ancak değişimin yavaş ya da hızlı olduğu dönemler vardır. Gelenekler, bu değişimin hızlandığı dönemlerde insanların karşısına büyük bir sorun olarak çıkar. Yaşanan günle geçmiş arasında gözle görülebilir bir farkın olmadığı dönemlerde ise böyle bir sorun yoktur. Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Gelişme ve değişmelerin hızını, toplum kendisi belirler.
- B) Yenileşmelerin hızlanması toplumlarda sorunların doğmasına yol açar.
- C) Toplumu oluşturan bireyler, geleneklerin buyuklarını hiç düşünmeden yerine getirirler.
- D) Toplumsal yaşamdaki yenilikler değişimlerin göstergesidir.
- E) Geçmişle, içinde bulunulan zamanı karşılaştırmak toplumları yanlış yönlendirir.

35) Dünyada kötülük, çoğu zaman bilmemekten kaynaklanır. Tek başına iyi niyet, iyiyi istemek bir eylemin iyi sonuç vermesi için yeterli değildir. Sadece iyiyi istemekten yola çıkan bir eylem, eğer bilgiyle aydınlatılmamışsa kötüyü istemek kadar zarar verebilir. Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyiyi istemek, iyinin gerçekleşmesi için yeterli olmasa da ahlaki bir görevdir.
- B) Kötü niyetle yapılan bir eylem de yarar sağlayabilir.
- C) Bilgiye dayalı her eylem, iyi niyetle yapılmamış olsa da iyi eylemdir.
- D) İyinin gerçekleşmesi için, hem iyinin amaçlanması, hem de bilgiden yararlanılması gerekir.
- E) İnsanlık değerlerini korumak ve yüceltmek amacıyla yapılan her eylem iyi eylemdir.

BAŞARI ve BAŞARISIZLIK ÜZERİNE METİNLER

1) Bana yaşamsal bir sorunu çözmek için bir saat verilirse, bunun kırk dakikasını sorunu incelemeye, on beş dakikasını gözden geçirmeye, beş dakikasını sorunu çözmeye ayırırm. (Einstein)

Yukarıdaki özyeşitte anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorun çözmenin güçlüğü
- B) Sorunu zamana yaymak gerektiği
- C) Sorunun iyi irdelenmesi gerektiği
- D) Sorun karşısında telaşlanmanın yersizliği

2) "Bazı işlerden olumlu sonuçlar elde edilmek isteniyorsa, öncelikle o işe başlama gücüne ve girişimine sahip olmak gerekir. Daha sonra azimle ve sorumluluk duygusuyla çalışmaya devam etmek, güçlükleri, tehlikeleri göze almak gerekir."

Bu parçada vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dikkatli ve ölçülü davranan insanlar başarılı olurlar.
- B) Başarılı olmak isteyen kişiler, ilgilerine uygun işler yapmalıdırlar.
- C) Başarmak için girişken ve cesur olmak gerekir.
- D) Yararlı işler yapan kişiler başarılı olurlar.

3) Büyük işler başarmış insanların yaşamları incelendiğinde, yaptıkları işlere ve bilgilerine olan inançları ve çalışma için gösterdikleri kararlılıkları dikkat çekecektir. Örneğin; Thomas Edison elektrikli bulma yolunda, yüzlerce kez denemeler yapmış ancak böyle başarılı olabilmıştır.

Bu parçada, başarıya ulaşmada rol oynayan özelliklerin hangisi üzerinde daha çok durulmuştur?

- A) Deneyimlerden yararlanmanın
- B) Eksik bilgileri tamamlamanın
- C) Yeterlenlerine güvenmenin
- D) Azimli ve istekli olmanın

- 4) Hoşa giden kişiler her şeyle ilgilenenlerdir; fakat iş başaranlar, eserleri tamamlayanlar, belirli bir zamanda ancak bir tek konuyla ilgilenenlerdir. Bazıları buna "tek yönlü akıl" der. Bu tip insanlar inat ve sabit fikirleri ile can sıkabilirler ama tekrar tekrar yaptıkları atılımlarla sonunda engelleri mutlaka aşarlar.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi paragrafta işlenen düşünceyi daha iyi anlatmaktadır?

- A) Ya başlamamalı ya da bitirmeli.
B) Ne istersen onu yap, ama sadece onu yap.
C) Başarının birinci şartı sebat ve sabırdır.
D) Yapabildiğini yap, kazanabildiğini kazan.

- 5) Derslerinde, ödevlerinde ve yapacağın diğer çalışmalarda küçük noktaları önemsiz görüp atlama. Çünkü kimi zaman önemsiz gibi görünen noktaların büyük zararlar doğurabileceğini unutma.

Burada, belli bir işi yerine getirecek kişiye, aşağıdakilerden hangisine dikkat etmesi gerektiği öğütlenmiştir?

- A) Giriştiği işin ayrıntılı yanlarına
B) Her işin kendine özgü yönleri bulunduğuna
C) Gayretli ve azimli çalışmaya
D) Değişik kaynakların yararlı olabileceğine

- 6) Zaman, bir saniyelik nazlanmaya bile dayanamayan bir sevgilidir. Onu ancak, yitirdikten sonra mutsuzluk ve başarısızlık kılığında bir kez daha görebilirsiniz.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi, parçadaki düşünceyi destekler?

- A) Vakit nakittir.
B) Zamanın neresinden dönülse kârdır.
C) Zaman sana uymazsa sen zamana uy.
D) Zamanın bir saniyesi bile değerlidir.

- 7) İnsanlar, başarısız oldukları zaman bunun nedenini içinde bulundukları şartlara bağlarlar. Bu, aslında sadece bir bahanedir. Çünkü başarmak isteyen insan engel tanımaz; amacına ulaşmak için gereken şartları bulamasa da kendisi yaratır.

Parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Başarısızlık, kabullenilmesi zor bir durumdur.
B) İradeli insan, zorluklar karşısında direnir.
C) Karşılaşılan engeller başarının değerini artırır.
D) Mücadeleci insanlar, başarılı olurlar.

- 8) Başarıya giden yolda insanın ilk büyük düşmanı tembelliktir. Burada tembelliği tanımlamaya gerek yok. Onu herkes az çok tanır. Ancak söylemek gerekir ki, tembellik insanın karşısına çıkıp yığıtçe savaştırmaz, biçimden biçime girerek insanı alt etmeye çalışır.

Parçaya göre, tembellik için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her zaman ayrıntıya varılmayan bir tehlike olduğu
B) İnsana yabancı olmayan bir davranış olduğu
C) Her insanı ayrı biçimde etkilediği
D) Özgüveni olmayan insanları kendine tutsak ettiği

- 9) Düşünen kişi; düşünme yetisini elinde bulunduran, başkalarının düşüncelerine öykünmeyen ama onlara değer veren ve akıl gücüne dayanarak, ilgilerinden, yeteneklerinden, deneyimlerinden yararlanıp amacını gerçekleştirmek için azimle çalışan kişidir.

Parçada anlatılan kişi için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Başka düşüncelere önem verdiği
B) Kararlı olduğu
C) Önceki yaşantılarından yararlandığı
D) Düşüncelerini başkalarına aktardığı

- 10) Şimdi bir heykeltıraş düşününüz. Gevşek ve çürük bir zemin üzerine güzel, mükemmel bir heykel yapmaktadır. Bu heykeli bir an için herkes beğenebilir. Fakat zemin çürük olduğundan bu heykel yaşayamaz. Harçlarla ne kadar kuvvetli dayanak yapılırsa yapılırsın yıkılır. Çünkü zemin gevşektir.

Bu parçada, vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Önemli eserlerde kaliteli malzeme kullanmak gerekir.
B) Önemli işler bazı zararları göze almayı gerektirir.
C) Bir eserin kalıcılığı mükemmel olmasına bağlıdır.
D) Her iş öncelikle sağlam bir temele dayanmalıdır.

- 11) Deneyimle yetişmiş kişiler de kimi işleri yapabilir, başarabilirler. Yaptıkları işler üzerine yargıda da bulunabilirler. Ancak yapılan işle ilgili durumları, her yönden ele alıp incelemek, düzenlemeler yapmak ve çözüm önerileri bulmak özellikle bilgili kişilerin işidir.

Bu açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olabilir?

- A) Sorunların çözümünde bilginin ve deneyimin payı nedir?
B) Ezber bilgi mi yoksa deneyimle edilen bilgi mi daha değerlidir?
C) Deneyimli ve bilgi insanlar işlerinde neden daha kararlı olurlar?
D) Bilgiye ulaşmada deneyim mi, gözlem mi önemlidir?

- 12) Düşünce çizgimiz bir yargıdan başka bir yargıya geçmekle değil, ilgi alanımıza giren konulara yoğunlaşmakla derinlik kazanır. Önceleri tek doğru, çok yanlış var sanıyordum. Şimdi çok doğru, tek yanlış olduğuna inanıyorum, diyecem olursak düşünce çizgimiz aynı düzeyde kalmış olur.

Parçada anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşüncelerimizin değişmesi o konuyu iyi öğrendiğimizi gösterir.
B) Düşüncenin gelişimi, ayrıntılı bilgi sahibi olmaya bağlıdır.
C) İnsanlar her zaman benzer düşüncelere sahip olamazlar.
D) Bilgilerimiz arttıkça düşüncelerimiz çeşitlenir.

- 13) Yaşamda genç insanlara olduğu kadar, yaşı ilerlemiş insanlara da gereksinim vardır. Gençlerin heyecanı, yaşlı kişinin deneyimleriyle birleşince yaşam daha anlam kazanacaktır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi yukarıda verilen iletiyle ilgili değildir?

- A) Gençler umutlarıyla, yaşlılar anılarıyla yaşarlar.
B) Gençlerle yaşlılar birbirini tamamlarlar.
C) Canlılık ve hareketlilik kadar deneyime de gereksinim vardır.
D) Deneyim, güç ve çabayla birleşirse yeni güzellikler ortaya çıkar.

- 14) Elinizdeki bir elmayı bir başkasının elmasıyla değişirseniz ikinizin de birer elması olur. Ancak, ikinizin de birer düşüncesi varsa ve onları birbirinize aktırırsanız her biriniz iki düşünceye sahip olursunuz.

Parça yorumlandığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Aklimızı kullanmasını bilmeliyiz.
B) Düşünceler paylaşıldıkça çoğalır.
C) Akıllı olmak düşünmek demektir.
D) Bilgi arttıkça kuşku da artar.

- 15) Dağcı, doruk noktasına ulaşabilmek için hep öndeki ilk engeli aşmayı düşünür ve başını kaldırıp doruğa bakmaktan kaçınır; çünkü doruk noktasının uzaklığı onu ürktürecektir. Gözlerini aşağılara da çeviremez; çünkü uçurumun derinliği de ona ürküntü verecektir.

Aşağıdakilerden hangisi parçadaki düşünceyle çelişir?

- A) Zoru başarmak için öncelikler iyi belirlenmelidir.
B) Başarmak isteyen kendine güvenmelidir.
C) Gerçekleşmesi güç olan işleri yapmaktan kaçınılmalıdır.
D) Her işte, içinde bulunulan koşullar göz önüne alınmalıdır.

16) İnsan aklını, derin bir denize benzetirsek, bilgiler de bu denizin içindeki incilerdir. İnsan bu incileri denizden çıkarıp kullanmadıkça, bu incilerin taş-tan bir farkı olmayacaktır.

Bu parçada, aşağıdaki düşüncelerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Bilgiler yararlandıkça değer kazanır.
- B) Bilgilerin çoğalması zaman alır.
- C) Kolay ulaşılan bilgi en çok kullanılır.
- D) Bilgiler en az inci kadar değerlidir.

17) Ben, her sese göre bir şarkı, bir türkü, bir ezgi olduğuna inananlardanım. Bu nedendir ki, şu çirkin sesim hiçbir zaman üzmedi beni; sesimi güzelleştirmek için çaba da harcamadım. Yalnızca bu sesin söyleyebileceği ezgileri, türküleri yaratmaya çalıştım.

Paragraftan, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanın kendini tanıması önemlidir.
- B) İyi araştırılırsa herkesin her alanda yapabileceği şeyler bulunur.
- C) İnsan sevdiği işte daha başarılı olur.
- D) Yeteneğini keşfeden insan başarı kazanır.

18) Kişilerin tek başlarına fazla bir güçleri yoktur; çabalarının sonucu, dünyanın genel tablosu içinde pek fark edilemez. Hayatta işler, genel bir iş bölümüne göre yürütülür; bu iş bölümünde tek adamın payı bir yağmur damlası kadardır. Gene de her damla, taşkını artırır; her el insanlığın mutluluğuna ya da sefaletine bir şeyler katar.

Paragrafta asıl anlatılmak istenen nedir?

- A) Dünyanın iyi veya kötü oluşunda her ferden payı vardır.
- B) İnsan isterse herkesi ilgilendiren işler yapabilir.
- C) İnsan tek başına da insanlığa yararlı olabilir.
- D) İş bölümü ile her zorluk yenilir.

19) Yaratıcılık kavramı çoğu zaman zekâ kavramıyla karıştırılır. Zeki insan, çok kavram bilen ve bunlar arasındaki ilişkileri çabuk fark eden, belleği güçlü olan ve benzer pek çok özelliği taşıyan kişidir. Bütün bunları özgün bir biçimde kullanan kişi ise yaratıcıdır. Bu nedenle çoğu yaratıcı insanın zeki olduğu ancak her zeki insanın yaratıcı olmadığı söylenir.

Bu parçada zekâ ve yaratıcılıkla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birbirinden farklı nitelikler taşıdığı
- B) Geliştirmek için neler yapmak gerektiği
- C) İkisinin birlikte değerlendirilebileceği
- D) Zamanla gelişip olgunlaştığı
- E) Ölçülebilmelerinin zor olduğu

20) Düşünen insanların sorunlar karşısında, farklı tutumları olabilir. Kimi sorunları görmezden gelir. Kimi de anlamaya çalışır. Aklının erdiği yere kadar sorunları çözmek, anlaşılabilir öğelere bölmek, dolayısıyla neleri çözemeyeceğini bilmek ister. Bunu başarması, bilinen belli kalıpları kırarak, onun ardında gizlenenleri ortaya koymasıyla mümkündür.

Parçaya göre, düşünen insanın sorunlar karşısında aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) İlgili alanı dışında olan konulara yüzeysel yaklaşması
- B) Olayların altında yatan nedenleri araştırması
- C) Kendi gücünün sınırlarını bilmesi
- D) Sorunları çözmek için alışılmamış yöntemler denemesi

21) En büyük başarıları ulaşmaya kararlı kişiler, ilerlemenin basamaklarının birer birer çıkıldığını öğrenir. Bir ev her seferinde bir tuğla koyularak inşa edilir. Futbolda şampiyonluk her seferinde bir maç yapılarak kazanılır. Büyük mağazalar her seferinde yeni bir müşteri sayesinde büyür.

Parçada anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük hedeflere küçük adımlarla varılır.
- B) Başarıya ulaşmanın ilk adımı karar vermektir.
- C) Ancak azimli insanlar başarıya ulaşırlar.
- D) İstenilen hedefe ulaşmak için planlı çalışılmalıdır.

22) Plan yapabilmek yetenek işidir. Gündelik işleri düzene sokabilmek gibi küçük ölçeklerde başlayan bu yetenek, yaşamları planlayarak düzene sokabilmekle giderek büyüyen önem kazanır. Hele uygulanabilir plan yapabilmek ve o planı zaman bölümleriyle koşturarak uygulama olanağı sağlayabilmek, bir uygarlık sorunudur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Plan yapmanın belli bir yaşı olduğu
- B) Plan yapabilmek için çok yönlü bakış açısına sahip olmak gerektiği
- C) Önemli planlar yapmanın eğitimle mümkün olduğu
- D) Zamana bağlı olarak, planların değişebileceği
- E) Uygulanabilir planlar yapmanın, gelişmişliği yansıtan bir beceri olduğu

23) Bir kuşağın, önceki kuşağı anlayamadığından söz edilir. Bir ölçüde doğrudur bu. Toplumsal ve kültürel değişimin hızlandığı dönemlerde bu iletişimsizlik daha ileri boyutlara varabilir. Ama aynı zamanda bir kuşağın kendi deneyimini öncekine aktarma çabası da sürüp gider. Çok ağır bedellerle öğrenilen birtakım dersler, yeni yetişen kuşakların kulağına fısıldanır. Söylenenlere kulak verirler mi? Yoksa insanın doğasına aykırı mıdır bu? Her kuşak kendi yanlısını kendisi yapmak, kendi doğrularını bulmak zorunda mıdır? Galiba öyle.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Gençlerle yaşlılar arasında kopukluk vardır.
- B) Yaşlılar deneyimlerini gençlere anlatırlar.
- C) Yaşamdan bir şeyler öğrenebilmek, çeşitli zorluklara katlanılarak olur.
- D) Gençler, yanlış yapıya doğruya ulaşırlar.
- E) Gençler, yetkinleştikçe büyüklerine daha çok hak verirler.

24) Umutsuzluğa kapılma. Umudunu yitirdin mi her şeyini yitirirsin. Başarıya giden yolun da başarısızlıktan geçtiğini unutma. Yeter ki seni başarısızlığa düşüren nedenleri, duygularına kapılmadan değerlendiresin. Öte yandan çevrendekilerin söylediklerine de kulak ver. Ama olaylar karşısında aklını kullanarak kendi seçimini kendin yap."

Karşındakine böyle öğüt veren bir kişi, onun nasıl davranmasını istemektedir?

- A) Kararlarını duraksamadan vermesini
- B) Bir denediğini bir daha denememesini
- C) Kendini eleştirmekten kaçınmamasını
- D) Başkalarını hiç umursamamasını
- E) Yaptıklarından sorumluluk duymamasını

25) Yenilgiyi daha baştan kabul eden insanlar hiçbir zaman zafere kavuşamazlar. Her yeni gün, bizleri birtakım güçlüklerle karşı karşıya getirir. Bunları yenebilme, öncelikle onları yenebileceğimizi düşünmeye bağlıdır. Hiçbir yetkin doktor, hastasının iyileşmeyeceğini kabul etmez. Ümidi olmasa bile elinden gelen her şeyi yapar, en son dakikaya kadar her türlü çabayı gösterir. Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorunlara, onların üstesinden gelebileceğimiz umuduyla yaklaşmalıyız.
- B) Yaşam, güçlükler ve sıkıntılarla doludur.
- C) Zorluklarla karşılaşmak kişilerin dayanma gücünü artırır.
- D) Her iş ya da mesleğin savaşmayı gerektiren tehlikeleri vardır.
- E) İşini seven kişi, onda başarı gösterir.

27) Öğrendiklerimizi unutmamanın tek yolu, bir müzisyenin ya da ressamın sürekli alıştırmaya yapması gibi, bilgilerimizi sürekli olarak tazelemektir. Bunun için bir yandan okuyarak bilgi birikimimizi arttırmaya çalışırken bir yandan da edindiğimiz bilgileri kullanmamız gerekir. Bu durum, öğrendiğimiz yabancı dil içinde geçerlidir. Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) Anadil, küçük yaşta en doğru biçimde öğretilmelidir.
- B) Çünkü öğrendiğimiz yabancı dil de kullanılmadıkça unutulabilmektedir.
- C) Anadilimizin dışında bir başka dil her yaşta öğrenilebilir.
- D) Çünkü öğrenme her yerde, her zaman gerçekleştirilebilecek bir etkinliktir.
- E) Bu gerçeği göz önünde bulunduran müzisyen ve ressam sayısı her geçen gün azalmaktadır.

DİL NEDİR ?

Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içerisinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; bin yıllar boyunca gelişerek meydana gelmiş bir sosyal kurum; seslerden örülmüş bir ağı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemidir.

Dil, diğer insanlarla bütün ilişkilerimizde bize aracılık eden, sosyal bağlarımızı düzenleyen bir vasıta olarak hayatımızın her safhasında mevcuttur.

Dil insan benliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan zekasının, insanda sınırı çizilemeyen duygu ve düşünce kabiliyetinin sonuçları kendi benliğinin dışına ancak dile aktarılabilir. Bu bakımdan dil ile düşünce iç içe geçmiş durumdadır. İnsan dil ile düşünür. Dilin gelişmesi düşünceye, düşüncenin gelişmesi de dile bağlıdır.

Sınavlarda, dilin korunması, küçük yaşlardan itibaren sağlığı öğrenilmesi dil-millet bütünlüğü hakkında paragraflara sıklıkla rastlanmaktadır. Bu bölüm dil ile ilgili soruları içerir.

26) "İşler olacağına varmış. Ne yapsak boşunaymış. Bırak bunları da kendi gücüne inan. Unutma ki her şeyi yönlendiren insan olduğunun kendisidir. Daha doğrusu insan, kendi kaderinin demircisidir. Sen, asıl bunu anlamıyorsun. Her şeye boş verişinin özünde bu yatıyor." Karşısındakini böyle eleştiren biri, aşağıdaki yargılardan hangisini öne sürerse, bu eleştirisiyle çelişkiye düşer?

- A) Kişinin başarısı her şeyden önce içinde bulunduğu ortama bağlıdır.
- B) Önceden alınacak önlemlerle olayların akışı değiştirilebilir.
- C) Her olay ve olgunun belli bir nedeni vardır.
- D) Güçlülere sonuna değin direnmek gerekir.
- E) Kendine güvenini yitiren kişi her şeye boyun eğmez.

Dil Üzerine Metinler:

1) İnsan kelimelerle düşünür, konuşur ve yazar. Bir kişi eline aldığı kitabı, kelime hazinesinin zenginliği nispetinde kavrar. Ayrıca kişi ne kadar çok kelime bilirse, bir sanat sohbetinden veya bilimsel bir toplantıdan o kadar kazançlı çıkar.

Paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kelime hazinesi geniş olan kişiler daha güzel konuşur ve yazar.
- B) Bir sohbetten en fazla faydalanan kişiler kelime hazinesi en geniş olanlardır.
- C) Okuduğumuzu veya dinlediğimizi iyi anlamamız kelime hazinemizin zenginliğine bağlıdır.
- D) Çok okuyan ve dinleyen kimselerin kelime hazinesi zengindir.

2) Dil, yüzyıllar içinde gelişir, türlü nedenlerle değişime uğrar. Aynı dili konuşan toplulukların ayrı doğal ve siyasal sınırlar içinde kalması, ayrılan kesimlerin birbirlerinden uzak düşmesi, ilişkilerin kopması, dillerinin de başkalaşımına neden olur. Dil, aralarında büyük farklılıklar bulunan kolları ayrılır.

Paragrafta göre aşağıdakilerden hangisi, dilin kolları ayrılmasında etken değildir?

- A) Milletin farklı coğrafya ve yönetimlerde yaşaması
- B) Dilin devamlı gelişme halinde olması
- C) Toplumun kültürel bütünlüğünün bozulması
- D) Nüfusun hızlı artması

3) Dil, insanların birbirleriyle anlaşmasını sağlayan en önemli araçtır. Kültürün, geçmişten geleceğe taşınmasında, dilin önemi de büyüktür. Bir kültür aktarıcısı olan edebiyat, dil ile ifadesini bulur. Nasıl sessiz müzik, renksiz resim olmazsa, dilsiz de edebiyat olmaz.

Parçadan çıkarılacak en kapsamlı yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültür, dil ve edebiyat birbirinden ayrı düşünülemez.
- B) Dil, insanlar arası anlaşmayı sağlayan en önemli araçtır.
- C) Sessiz müzik olmadığı gibi, dilsiz de edebiyat olmaz.
- D) Kültürün aktarıcısı edebiyattır.

4) Dil, pek çok işlevi olan bir iletişim aracıdır. Dil, bir yandan eskiyi bize taşıyarak, içinde bulunduğumuz topluma uyum sağlamamızı, diğer yandan, onu kullandığımız sürece düşüncelerimizin oluşmasını ve bunları geleceğe taşımamızı olanaklı kılar.

Parçadan dil ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Düşünce yaşamının en önemli aracı olduğu
- B) Kendine özgü kuralları olduğu
- C) Toplumsal kişiliğin gelişmesini sağladığı
- D) Toplumsal ilerlemeyi hızlandırdığı

5) Kültürün içeriğini ve niteliklerini kavrayabilmek için, onun dil yönünden dayandığı anlamlar sistemini bilmek gerekir. Bu nedenle dil, kültürü oluşturan bir öge olmanın yanı sıra, onu elde etmek ve aktarmak için kullanılan bir araç niteliği de taşır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi dilin işlevleri arasında yer almamıştır?

- A) Kültürel oluşumu sağlaması
- B) Kültürü geleceğe taşıması
- C) Kültüre anlam kazandırması
- D) Kültürü sınırlandırması

6) Eskiden olduğu gibi, bundan sonra da Türkçeye yeni sözcükler katılacaktır. Ancak bu sözcükler ya mülaka halkın sesini ve zevkini yansıtan sözcükler olmalı ya da birbirine çok yakın olan iki sözcüğün kaynaşmasından doğmalıdır.

Bu parçada, Türkçenin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır?

- A) Sözcüklerin ulusal nitelik taşıması
- B) Sözcük sayısının artırılması
- C) Başka dillerden sözcükler alınması
- D) Eski sözcüklerin güncelleştirilmesi

7) Yazın alanında uğraş veren insanlar, sözleri ve yazılarıyla dile değer kazandırır. Bu işi, dile yenilikler getirmekten çok, onun gücünü artırarak yaparlar. Dildeki sözcükleri işlerler, anlamlarını sağlamlaştırıp, derinleştirirler; onlara alışılmamış tat verirler.

Paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Dilin en güzel örnekleri edebî eserlerdir.
- B) Dil, sürekli olarak gelişir ve değişir.
- C) Herkes dili aynı güzellikte kullanamaz.
- D) Dilin en büyük ustaları yazarlardır.

8) Bu benim ana dilim, bir denizdir; derinliğiyle, gözün erişemeyeceği genişliğiyle, sınırsız gücü, güzellikleriyle ... Dibinde gün görmemiş inciler yatar; üstünde bin bir rengin çalkantısı var.

Parçada ana dili ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Akıcılığı
- B) Zenginliği
- C) Özgünlüğü
- D) Duruluğu

9) İnsanoğlu kelimelerle yaşar, kelimelerle düşünür. İnsanın düşünce ağırlığı kelimelerdir. Bu yüzden kelime dağarcığı zengin insan, düşünme yeteneği gelişmiş insandır. Fakat bunun için kelimeleri ezberlemek yeterli değildir. Kelimelerin karşılaştığı manaları hayal etmek, kavramak gerekir. Düşünen insan, kelimelerden azamî istifade eder. Kelimeleri anlamak, sevmek, onlarla arkadaş olmak bilinçli insanın en belirgin özelliğidir.

(9 ve 10 sorular paragrafa göre cevaplandırılacaktır.)

Paragraftan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Kelimelerin insan yaşantısının ayrılmaz bir parçası olduğu
- B) Kelimeleri tanıyan ve anlayan kişinin düşünme yeteneğinin de geliştiği
- C) Hayal gücü zengin insanların hayatının kelimelere sığmadığı
- D) Bilinçli insanın, kelimelerden en ileri derecede faydalandığı

10) Paragrafın konusu nedir?

- A) Kelimelerin hayatımızdaki yeri ve önemi
- B) İnsan ve kelimelerin özellikleri
- C) Kelime ve hayal kurma
- D) Kelime zenginliği

11) Biz dilimizi konuşurken ulusal tarihimizin en eski seslerini duyuyoruz. Yavrularımızın belleğine Türkçe sözcükler birer birer yerleştikçe, onların ruhuna, atalarımızın binlerce yıllık deneyimlerinden, başarılarından, yaşam felsefelerinden süzülüp gelen bir öz su, damla damla akmış oluyor.

Paragrafta Türk dili ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Milletin tarih ve kültürünün taşıyıcısı olduğuna
- B) Çocuklarımızın kişilik ve karakterinin oluşmasındaki katkısına
- C) Çocuklarımızın millî kültürümüzü tanımasını sağladığına
- D) Milletlerin birbirini tanımada etkili olduğuna

12) Bir milletin yaşayıp gördüğü tarihsel olayların, ekonomik dönemlerin, dinsel ve töresel gelişmelerin en doğal ve içtenlikli aynası, o milletin gönlünden süzülerek gelen kısa ve etkili bir biçimde söylenmiş olan atasözleridir. Bir millette kişilerin yaratıcılık yeteneğinin sınırları ne denli geniş olursa, o toplumun düşünce ve duyguları da atasözlerinde o kadar güzel ve sağlam görünür.

Parçaya göre atasözleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumun duygu ve düşüncelerini yansıttığı
- B) Milletin öz malı olduğu
- C) Söyleyeninin belli olduğu
- D) Kısa ve öz sözler olduğu

13) Bir toplumun dili dünya görüşünden ayrılmaz. Toplumların kültür değişimlerini inceleyen antropologlar bu bağlantıyı uzun uzun araştırmışlardır. Nitekim Eskimo dili üzerine yaptıkları bir çalışmada; balıkla ilgili birçok sözcükle karşılaştıkları hâlde, savaşla ilgili hiçbir sözcüğe rastlamadıklarından "Eskimolar savaşçı bir toplum değildir." yargısına ulaşmışlardır.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her dilde aynı kavramlar bulunmayabilir.
- B) Eskimo dilinde balıklarla ilgili çok sözcük vardır.
- C) Toplumun dili ile yaşam biçimi arasında bir ilgi vardır.
- D) Eskimo dilinde savaşla ilgili sözcükler yoktur.

14) Ses, konuşanın o andaki ruhsal ve zihinsel durumunu yansıtır. Konuşan, ses aracılığı ile söylediği şeye ait duygularını açığa vurur. Ses, konuşanın duygu durumunu, coşkusunu ya da tutumunu belirten bir göstergedir.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Sesin insanların iç dünyasının aynası olduğu
- B) Heyecanlı insanların güzel konuşmadığı
- C) Sesi güzel insanların etkileyici konuştuğu
- D) Açık sözlü olmanın faydalı ve etkili olduğu

15) Kuşkusuz, bir toplumun dili, o toplumun dünya görüşünden ayrılmaz. Toplumun dünya görüşü, dilinin gelişmesinde etkili olduğu gibi, dünya görüşünün belirlenmesinde de dil bir etkidir. Toplumlardaki kültürel değişiklikleri inceleyen insan bilimciler bu bağlantıyı uzun uzun araştırmışlardır. Nitekim Eskimo dilinin sözcükleri üzerinde yapılan bir araştırmada savaşla ilgili tek bir sözcüğe rastlanmamış. Buradan şöyle bir yargıya varmışlar: "----."

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) Eskimolar savaşçı bir toplum değildir.
- B) Eskimolar geleneklerine bağlı bir toplumdur.
- C) Toplumsal ilişkileri düzenlemede dil, savaştan daha etkilidir.
- D) İnsanlar artık, sorunların savaşla çözülemeyeceğini anlamıştır.
- E) Eskimoların dili öteki dillerden daha az gelişmiştir.

16) Dil, insanların düşündüklerini, duyduklarını bildirmek için kullandıkları, sözcükler ve işaretlerden oluşan bir anlaşma aracıdır. Ancak, herhangi bir araç değildir. Bir ulusun kimliğini belirleyen, duygu ve düşünce dünyasını besleyen en önemli etkenidir. Aynı zamanda ulusal kimliği yansıtan bir ayna gibidir. Bu ayna kirlenirse toplumsal varlığımız da kirlenir. İşte bu gerçeklerden yola çıkarak bütün ülkede anadilli bilincini ve duyarlılığını besleyip geliştirme çabası içinde olmalıyız. Çünkü bir dili yozlaştırmak, bozulmaktan kurtaracak güç, yasalar ve yasaklamalar değil; o dili konuşan toplumun dil bilinci ve duyarlılığıdır.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Örneklerden yararlanılmıştır.
- B) Dilin önemi ve işlevi vurgulanmıştır.
- C) Okuyanı yönlendiren bir hava taşımaktadır.
- D) Tanımlamaya yer verilmiştir.
- E) Yargılardan biri benzetmeyle somutlaştırılmıştır.

17) Her yazınsal dil, konuşma dilinin toprağında çiçeklenir. Günlük dilin, konuşma dilinin sıcaklığını örgüsünde taşımayan yazınsal dil, ister istemez donuklaşır, yapaylaşır. Bu gerçeğin ayırımında olan yazarımız, anlatımını konuşma dilinin sunduğu olanaklarla donatıp enginleştiriyor. Onun, okunurluk katsayısını yükselten etkenlerden biri de budur. Kısacası, Türkçenin derin sularında yüzen, yazılarını çok yönlü bir değerlendirmeden geçirerek oluşturan bir yazarımızdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilecek bir yargıdır?

- A) Bir yapının değeri konusuyla ölçülmez.
- B) Ancak okurların anlayabildiği yapıtlar kalıcı olabilir.
- C) Anlatımları günlük dile dayanmayan yapıtlar başarılı olamaz.
- D) Yazınsal dilin kullanımı yazardan yazara değişir.
- E) Yazınsal dille oluşturulan yapıtların tadına herkes varamaz.

18) Dil, kuralları dilbilgisi kitaplarına sığmayacak kadar karışık, sayısız inceliklerle dolu, büyüü bir iletişim aracıdır. Esnek, canlı, gelişmeye, değişmeye açık bir sistemdir. Bu nedenle dilin kullanamadığımız zenginliklerinin, kullanabildiklerimizden çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Bunun içindir ki günümüzde kullandığımız dil, yarınki dilin çok gerisinde kalacaktır. Buna dayanarak şunu söyleyebiliriz: Bir yandan bugünkü dille iletişim kurarken bir yandan da ayırımına varmadan geleceğin dilini yaratıyoruz.

Bu parçaya dayanarak, dille ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine varılamaz?

- A) Çok yönlü nitelikler içerdiğine
- B) Anlatım gücünün sözcük sayısıyla ölçülemeyeceğine
- C) Bir değişim süreci içinde olduğuna
- D) Sunduğu olanaklardan yeterince yararlanılamadığına
- E) Belirli kalıplarla sınırlandırmayacağına

19) Anadil, onu kullanan bireyler arasında köklü sevgi bağları oluşturur. Bilingçaltına dek uzanarak kişinin iç varlığını kuşatan bu bağlar, toplumsal yaşamda çok gerekli olan güven duygusunun da kaynağıdır; çünkü birbirini sevip sayan, birbirine güven duyan bireylerin oluşturduğu bir toplumda, bireylerin gelecek korkusu olmaz.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadilin, ortak duygular oluşturmada çok önemli bir işlevi olduğu
- B) Kişilerin yetiştikleri ortamların benlikleri arasında sıkı bir ilişki bulunduğu
- C) Anadilindeki ses özelliğinin kişilerin düşünce ve duygularını etkilediği
- D) Aynı dili kullanan kişilerin, aynı doğrultuda düşünebilecekleri
- E) Anadil eğitime ağırlık vererek ulusal duyguları pekiştirmek gerektiği

20) Dilleri, zengin, yoksul, eksikli, yetkin gibi sözcüklerle nitelendirmek bilimsel gerçeklerle bağdaşmaz. Her dil, olayları, durumları, varlıkları, evreni, kendince adlandırıp yansıtır. Bir başka deyişle, o dili kullanan toplumun yaşama biçimiyle ilgilidir bu. Örneğin, Türkçede dört ayrı sözcükle anlatılan "baldız, elti, görümce, yenge" için, İngilizcede yalnızca "sister-in-law", Almancada ise "Schwagerin" karşılıkları vardır. Bunun gibi Türkçede "kayınbırader, enişte, bacanak" ilişkisi, İngilizcede "brother-in-law", Almancada ise "Schwager" sözcüğüyle belirtilir. ----

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) Böyle olduğu için, Türkçe işlenmiş, gelişmiş kültür dili sayılan bu dillerden daha zengindir diyebiliriz.
- B) Bu durumda Türkçenin insanoğlunun acılarını, tutkularını, düşlerini doğadaki varlıklardan yararlanarak anlatan, olanakları geniş bir dil olduğu görülür.
- C) Bu bize, olsa olsa Türk toplumunda aile ve akrabalık ilişkilerinin ayrıntılı olarak yer aldığını, bunun da söz varlığımıza yansıdığını gösterir.
- D) Oysa Türkçede bir nesne ya da varlığı anlatılabilmek için doğadaki bir başka nesne ya da varlıktan yararlanma söz konusudur.
- E) Daha doğrusu, "İstenirse Türkçeyle anlatılamayacak hiçbir kavram yoktur." düşüncesini yaygınlaştırmak gerekir.

21) Bir dildeki yeni sözcüklerin başlangıçta anlamları ve çağrışımları sınırlıdır. Daha doğrusu bunlar tam anlam bağlamış sayılmaz. Bunların çağrışimsal bir birikim edinmesi, öncekilerden başka anlamları da içermesi, kullanılmasına bağlıdır. Bu da yazarlar ve ozanların özel bir çaba göstermelerini, dil duyarlıklarını bütün zenginliğiyle yeni sözcüklere yansıtma gerektirir. Bu yönden Türkçe gibi özleşme ve yenileşme süreci içinde bulunan dillerde yazarların, ozanların işi, durmuş oturmuş dillere oranla daha güçtür.

Bu parçadan, dildeki yeni sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Önceleri anlam alanları dardır.
- B) Sanatçıların çalışmalarıyla gelişir.
- C) Zaman içinde yeni anlamlar kazanır.
- D) Anlamsal sınırları belirlenmemiştir.
- E) Yaygınlaşmaları, halkın bilingçlenmesine bağlıdır.

22) Dillerin sözcükleri gökten inmemiştir, bir gereksinimden doğmuştur. Her ulus, dilini işleyerek kendine gerekli kavramları yaratmıştır. Biz de artık enine boyuna düşünmeden yabancı sözcüklere sarılmayalım. "Buna Türkçe'de ne denir?" diye düşünelim. Anlamadığımız sözcüklerin büyüüne kapılıp alacakaranlık içinde dolaşacağımıza, onlara ne demek olduğunu araştıralım; ondan sonra kullanalım. Türkçesi yoksa onlara Türkçe karşılıklar arayalım. Bunu anadili bilinciyle yapalım.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Diller ihtiyaçları karşılayacak biçimde gelişir.
- B) Türkçesi varken yabancı sözcük kullanılmamalıdır.
- C) Anlamını bilmediğimiz sözcükleri kullanmaktan kaçınılmalıdır.
- D) Türkçe geniş bir sözcük hazinesine sahiptir.
- E) Yabancı sözcüklere Türkçe karşılıklar bulmak ulusal bir görevdir.

23) Tüm tanımlar, tanımlanan şeyin bir yanını eksik bırakır. Kiriği tanımlamaya kalkarsak, mutlaka o tanımın da eksik bir yanı olacaktır. Çünkü kırılık göreceli bir şey. Birine göre temiz ya da az kirlili olan şey, bir başkasına göre çok kirlili sayılabilir. Bu durum dil için de geçerli. Bazı kişiler dilimizin Doğu ve Batı dilleri tarafından kuşatılmasını doğal karşılayıp bundan hoşnut olurken bazıları bundan rahatsızlık duymaktadır. Çevremizi gözlemlediğimizde bunu açıkça görebiliriz. Konuşurken, yazarken dilini arıtmak için özen gösterenler yanında, konuştuklarını, yazdıklarını pek çok yabancı sözcükle süslemeyi hünar sananlar az mı?

Bu parçadaki yakınma, özellikle aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Kavramları tanımlamanın önemine
- B) Kirlenmeyi önlemenin olanaksız olduğuna
- C) Dillerin birbirleriyle etkileşim içinde olduğuna
- D) Bazı kişilerin, Türkçeyi kullanırken yabancı dillerin etkisinde kaldığına
- E) Dildeki kirlenmenin eğitim yetersizliğinden kaynaklandığına

24) Türkiye'de büyük kentlerin dillerinin incelenmesi, bugün konuşulan Türkçenin kullanımı açısından karşımıza çok değişik olgular çıkaracaktır. Çünkü kentlerin toplumsal yapılarında büyük değişiklikler olmuştur. Günümüzde Anadolu ağızlarının kendilerine özgü nitelikleri bütünüyle korudukları söylenemeyeceği gibi, İstanbul'da konuşulan Türkçenin de artık saf bir İstanbul ağzı olduğu söylenemez. Tam tersine Türkçenin kullanımında öteden beri temel alınan bu ağzı konuşanların sayısı, yok denince ölüme azalmıştır. İstanbul ağzı gibi, bugün konuşulan Türkçe de bölgesel kullanımının sızması sonucunda birtakım değişikliklere uğramıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Konuşulan Türkçedeki değişimin nedenlerine
- B) Anadolu ağızlarının zaman içinde değiştiğine
- C) Büyük kentlerde konuşulan Türkçenin değişik nedenlerle yeniden biçimlendiğine
- D) Bölgesel ağızların günümüz Türkçesini zenginleştirdiğine
- E) Toplumsal yapıdaki değişimlerin bugün konuşulan Türkçeyi de etkilediğine

25) Bilinçleşmiş yurttaş demokrasinin önkoşuludur. Yurttaşın bilinçlenmesinde ise dilin büyük önemi vardır. Dil, bilgileri insana ne kadar kolay aktarılabilirse o da bunları o kadar kolay kavrar. Bu kolaylık da ancak anadilinde vardır. Onun için gelişme yoluna giren toplumlar kültür dillerini oluşturmada anadillerini temel almışlardır.

Yukarıdaki parçada anlatılmak istenen düşüncenin içerdği temel kavramlar aşağıdaki söz öbeklerinden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Dil- bilgi aktarımı- kültür dili
- B) Anadil- bilgi aktarımı- gelişme
- C) Gelişme –yurttaş –toplum
- D) Toplum- anadil- insan
- E) Yurttaş- dil-kültür dili

26) Gönlümüz istiyor ki gençlerimiz sözlük kullanmayı alışkanlık haline getirsin. Sözlükler yardımıyla sözcüklerin anlamını doğru öğretilsin, düşündüğünü doğru sözcüklerle anlatabilsin. Bunun yanı sıra dil devrimiyle bilim ve sanat dili olarak gelişen Türkçemizin gücünü sözlüklerimizde tanısin. Bu yolla dilimizdeki gelişmeleri, değişimleri görsün. Çünkü dil sürekli bir değişim süreci içindedir. Dile sürekli yeni sözcükler katılır. Kimi sözcüklerin kullanımı alanı genişler, kimininki daralır, kimisi de kullanımdan düşer. Sözlükler bütün bunları yansıtır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Bir sözlüğün yararı içindeki sözcük sayısının çokluğuyla ölçülür.
- B) Sözlükler, dili kullananlara kılavuzluk yapar.
- C) Sözlükler güncelleştirmeyi gerektirir.
- D) Sözcükler kullanıma bağlı olarak sürekli değişir.
- E) Sözlüklerden yararlanma, dili doğru kullanmaya sağlar.

27) Yazının malzemesi sözcüklerdir. Yazar da bir bakıma sözcük işçisidir. Ancak, bu işçiliği kazanmak, bir başka deyişle söyleyişini kurmuş yazar olmak çok zordur. Okurlarını etkilemesi de buna, söylemek istediğine uygun bir söyleyiş biçimini bulmasına bağlıdır.

Bu parçada, "söyleyişini kurmuş yazar olmak" neye bağlanmaktadır?

- A) Düşünceyle anlatımı kaynaştırmaya
- B) Etkileyici sözcükler seçmeye
- C) Çok yönlü düşünmeye
- D) Kendine özgü bir anlatım yaratmaya
- E) Anlatımda tekdüzeliğe kurtulmaya

28) Okulunda her gün, sağlam iki cümle kuramayan, duygularını söze dökemeyen, düşüncelerini anlatamayan yüzlerce gençle karşılaşıyorum. Bence anadilini öğrenmeyi okul sıralarından beklemek yanlış bir tutumdur. Çünkü sorun öğrenim sorunu değil, anlatım olanağı bulma sorunudur. Konuşukça daha iyi konuşabildiğimizi, yazdıkça daha iyi yazabildiğimizi hepimiz bilmez miyiz?

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil yeteneği, dil sürekli olarak kullanıldıkça gelişir.
- B) Anadili öğretiminde yeni yollar aramak gerekir.
- C) Öğrencilerin anlatma gücü, anlama gücünden daha zayıftır.
- D) Okullarda anadili öğretimine gerekli özen gösterilmemektedir.
- E) Anadili yetersizlikleri en çok okul sırasında görülmektedir.

29) Yetişkin bir insanın sözcük hazinesi, aile çevresi dışındaki ilişkilerinden etkilenir. Çocuklukta görüldüğü gibi annenin dilindeki ses özellikleri korunsa bile öğrenim, iş, meslek ilişkileri, hatta evlilik sonucunda, başka çevrelerden kimselerle birlikte yaşama dolayısıyla, sözcükleri büyük ölçüde değiştirmeye uğrar. Bu yüzden yetişkin insanın dili, sözcükleri, seçilen sözcükler açısından annenin dilinden farklı olabilir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil, başlangıçta yakın çevreden öğrenilir.
- B) İnsan yaşlandıkça söz varlığındaki değişime azalır.
- C) Anneden öğrenilen dil, toplumsal ilişkilerde yetersiz kalır.
- D) İnsanın sözcükleri, ilişkilerine bağlı olarak değişir.
- E) Kişinin dil gelişiminde, annenin önemli bir yeri vardır.

30) Düşüncenin bulanıklıktan, başboşluktan kurtulması, büyük ölçüde terimlere yaslandırılmasına bağlıdır. Konu alanı ne olursa olsun, belli bir alana yöneliş ve yaklaşımın temelini terimler oluşturur. Bunun için de bir eleştirmenin, bilim adamının ya da araştırmacının olguları, olayları, durumları adlandırıp dizgeleştirmesi, terimlerle düşünmesini, terimlerle anlatmasını gerektirir. Terimlerin insan düşüncesine sunduğu olanaklar da burada ortaya çıkar. Olgular, olay ve durumlar, ister betimlensin, ister açıklansın, bunların kesin, aydınlık sınırlar içinde algılanmasında önemli bir işlevi vardır terimlerin. Terimlerle adlandırılmamış durum, olgu ve olayların kavranması, kişiden kişiye değişiklik gösterir.

Bu parçadan terimlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Düşüncenin sınırlandırılmasına, anlaşılmasına yardım eder.
- B) Değişik alanlara özgü bilgileri belirli bir düzen içerisinde yansıtır.
- C) Metinleri ayırıp türleştirmede bir ölçüt olarak kullanılır.
- D) Anlatıma açıklık ve kolay kavranırlık kazandırır.
- E) Anlatılanların farklı biçimde anlaşılmasını önler.

31) Bir dilin yapısı, onu konuşan topluluğun yüzyıllar boyunca oluşan yaşantılarının biçimine bağlıdır. Onun içindir ki düşüncenin gidiş yolunu gösteren sözdizimi, bir dil grubundan bir başka dil grubuna geçince büyük ölçüde değişime uğramaktadır. Çünkü her insan topluluğu düşüncelerini anlatırken, yaşantılarındaki farklılıklardan dolayı dilde başka başka öğelere önem vermektedir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisine değinilmemiştir?

- A) Dilin yapısında, zamanın önemli bir etken olduğuna
- B) Sözdiziminin, ulusların düşünce biçimlerine göre değişkenlik gösterdiğine
- C) Düşüncelerimizi anlatmaya yarayan araçların başında dilin geldiğine
- D) Düşünce biçimiyle cümlelerin kuruluşu arasında bir ilişki bulunduğuna
- E) Dilde, bir topluluğun önemli saydığı bir öğeyi başka toplumun önemsemeyeceğine

32) Dünya yuvarlağı üstünde, sınırlarla ayrılmış bölgelerde konuşulan diller, birbirlerini her zaman etkilemiş; bu etki, bir çeşit kaçakçılık yoluyla bir sınırdan öbür sınıra geçmiştir. Deyimlerde, atasözlerinde bile bu böyledir. "Yuvarlanan taş yosun tutmaz." deriz ya, bunun kaynağı bir Fransız özdeyişidir.

Bu parçada asıl söylenmek istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dilimiz, Fransız dilinden etkilenmiştir.
- B) Bizdeki atasözlerine başka uluslarda da rastlanır.
- C) Dillerin birbirini etkilemesi doğaldır.
- D) Deyimlerle atasözlerinin çıkış yerleri belli değildir.
- E) Özdeyişler evrensel anlam taşır.

33) Yaşantılarımıza, çabalarımıza bakarsak, neredeyse bütün davranışlarımızın, isteklerimizin, başka insanların varlığıyla bağlantılı olduğunu görürüz. Başkalarının yetiştirdiğini yiyip, başkalarının diktiğini giyip, başkalarının yaptığı evlerde oturuyoruz. Bilgimizin ve inançlarımızın büyük bir kısmı, bize başkalarının yaratmış olduğu bir dil aracılığıyla, gene başkaları tarafından verilmiştir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) İnsanların çabaları doğal çevreyi değiştirir.
- B) Toplumsal kurumlar farklı hızlarda değişir.
- C) İnsan toplumsal bir varlıktır.
- D) Birey, grup içinde farklı davranış sergiler.
- E) Her toplum kendine özgü kültür oluşturur.

34) Bir sözcük tek başınayken ses ve anlam yönünden etkileyici özellikler taşımayabilir. Ancak aynı sözcük öteki sözcüklerle yan yana geldiği zaman etkileyici nitelikler kazanır. Kısaca şunu demek istiyorum. Bir yapıtta anlatımın sağlamlığı, sözcüklerin seçimine ve bunların yerli yerinde kullanılmasına bağlıdır.

Bu parçanın başına, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Bir yazıya başlarken akla ilk gelen sözcük en uygun sözcüktür.
- B) Dillerin söz dağarcığı birbirinden farklıdır.
- C) Sözcüklerin gücünü kullanımları belirler.
- D) Düşünceleri, gelişigüzel söylemekten kaçınmak gerekir.
- E) Süslü ve özentili anlatım iyi düşünmemekten kaynaklanır.

- 35) Denizci ulusların dillerinde balık ve balıkçılıkla ilgili çok sayıda sözcük ve deyim vardır. Türkçe'de, Türk halkının yaşayışlarında önemli yer tutmuş olan at ile ilgili, Arapça'da deve ile ilgili sözcüklerin sayısı fazladır.

Bu parçaya dayanarak dille ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bir dildeki sözcük sayısı zamanla artar.
- B) Aralarında etkileşim olmayan ulusların dillerinde ortak sözcük bulunmaz.
- C) Toplumsal yapı karmaşılaştıkça dil zenginleşir.
- D) Dilin yapısı, toplumdaki yaygın düşünme biçimini belirler.
- E) Dil, yaşayış biçiminin özelliklerini yansıtır.

- 36) Dünyamızda 6000 farklı dil konuşuluyor. Dilbilimciler bu dillerden birçoğunun güvencede olmadığını, bunları konuşanların giderek azaldığını söylüyorlar. Örneğin, en az 90 değişik dilin konuşulduğu Etiyopya'da bugün, Ongota dilini yalnızca 19 kişi, Elmola dilini 6 kişi konuşuyor. Alaska'daki 20 dilden iki tanesi çocuklara öğretiliyor. Bir veya iki kuşak sonra, bu dilleri konuşanlar kalmayınca, yüzyıllardır süren iletişim ve öğrenme biçimleri, deneyimler yok olacak.

Parçaya göre, bir dilin ortadan kalkması, daha çok aşağıdakilerden hangisine yol açar?

- A) Evrensel değerlerin bozulmasına
- B) Kültürel alış verişlerin azalmasına
- C) Kültürel birikimin kaybolmasına
- D) İnsani özelliklerin yozlaşmasına
- E) Toplumsal kurumların bölünmesine

EDEBİYAT NEDİR?

Okuyanlara estetik (sanatsal) bir doyum sağlamak amacıyla yazılmış ya da böyle bir amacı olmasa bile biçimsel ve içeriksel özellikleriyle bu düzeye ulaşabilen bütün yazılı eserlere edebiyat denir. Edebiyat bir anlatım biçimidir. Düşünce ve duyguları güzel ve etkili bir biçimde anlatma sanatı olarak da tanımlanabilir. Herhangi bir metnin edebiyat eseri sayılabilmesi için sanatsal değerler taşıması gerekir.

Edebiyatın ne olduğunu anlayabilmek için onun, dilden, konuşma ve düzyazı dilinden farklı olan yanlarını ortaya koymak gereklidir. Konuşma ve düzyazı dilinde, dil bir araç, sözcükleri kullanmakla girilmiş, belli bir amaca dönük eylemdir. Doğruyu araştırma, ortaya koyma, başkalarına iletme aracıdır. Konuşma ve yazı dilinde sözcükler görevini yaptıktan sonra işe yaramaz hale gelir. Önemli olan meydana getireceği sonuçlardır. Sonuç yani amaç, onu okuyan, ya da dinleyenlerdeki değişimdir.

Edebiyat konusu sorular kişisel birikimle ilgili sorulardır. Bu nedenle edebiyatla ilgili sorulara daha çok yer verdik. Bu alanda öğrencilerimizin kendilerini yetiştirmelerini ve birikim kazanmalarını amaçladık.

Edebiyatla İlgili Metinler :

- 1) Onun; öykücü, romancı, ozan, tiyatro yazarı, eleştirmen, yorumcu, düşünür ve mizah ustası olarak kaleme aldığı yapıtlar, yıllardan beri, ülkemizde ve yurt dışında okunuyor.

Bu parçada, kişinin yapıtlarının hangi özelliği daha çok vurgulanmıştır?

- A) Değişik konular üzerinde yoğunlaşmış olması
- B) Sevilerek okunuyor ve çok satılıyor olması
- C) Tüm ayrıntılarıyla incelenmiş olması
- D) Edebiyatın çeşitli türlerini içeriyor olması

- 2) Yazın alanında uğraş veren insanlar, sözleri ve yazılarıyla dile değer kazandırır. Bu işi, dile yenilikler getirmekten çok, onun gücünü artırarak yaparlar. Dildeki sözcükleri işlerler, anlamlarını sağlamlaştırıp, derinleştirirler; onlara alışılmamış tat verirler.

Paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Dilin en güzel örnekleri edebî eserlerdir.
- B) Dil sürekli olarak gelişir ve değişir.
- C) Herkes dili aynı güzellikte kullanmaz.
- D) Dilin en büyük ustaları yazarlardır.

- 3) Otuz kırk yıl önceki edebiyat dergileri taranacak olursa o günkü tartışma konularının bugün yeniden tartışılmakta olduğu görülür. Her kuşak, edebiyatımıza bir bütün olarak değil de kendi kısa geçmişi ölçüsünde bakıyor. Bu nedenle de edebiyat dünyasına adım attığı sırada hazır bulduğu sorunu kendinde başlayıp kendinde biten bir sorun olarak görüyor.

Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden şikayet edilmektedir?

- A) Yeteri kadar genç sanatçının yetişmeyişinden
- B) Genç sanatçıların geçmiş edebiyatı tanımayışlarından
- C) Edebiyat sorunlarına çözüm bulmanın zorluğundan
- D) Yazar ve şairlerin tartışmayı fazlaca sevmelerinden

- 4) Gerçekten edebiyatın görünür amacı betimleme, bilimininki de açıklamadır. Bununla birlikte sonuçta her ikisi de insanın anlama çabasını gerektirir. Bu bakımdan birbirlerine karşı olduklarından söz edilemez. Ancak çok küçük bir fark söz konusu olabilir. Şöyle ki bilim, bilimsel bilginin oluşmasına yardım edecek bir anlatım yolu izler. Anlattıklarını kanıtlamaya çalışır. Edebiyat ise bundan kaçınır. O, hiçbir şeyi kanıtlamak zorunda değildir. Bu da edebiyatı daha özgür kılar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Edebiyatla bilimin ortak yönüne
- B) Edebiyatı bilimden ayıran kimi özelliklere
- C) Bilimle edebiyatın zıt alanlar olduğu görüşünün yanlışlığına
- D) Bilimin işlev yönünden edebiyattan üstün olduğuna
- E) Edebiyatın ve bilimin anlatım biçimlerine

5) Yazar, dili, ses, biçim, anlam özellikleriyle iyi bilen ve kullanan kişidir. Bu anlamda dile yeni kavramlar, kalıplar, sözcükler estetik tat ve yaşantı verecek biçimde kullanılır, insan ve toplum gerçeğinin türlü yönleri bir seçme, bir ayıklamadan geçirilerek yansıtılır. Bütün bunlar, doğrudan, öğretici bir yolla değil, sezdirici, yaşatıcı bir yaklaşımla gerçekleştirilir."

Bu parçadan, yazarlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Dilin söz varlığını geliştirdikleri
- B) Dilin anlatım olanaklarını geliştirdikleri
- C) Yapıtlarıyla, yeni çalışmalara olanak hazırladıkları
- D) Dil konusunda, geniş bir bilgiye sahip oldukları
- E) Dile kazandırdıklarıyla kalıcı olmaya çalıştıkları

6) Bir yazınsal yaratının değeri, ne anlattığından çok, nasıl anlattığıyla ölçülür; bu da dilin anlatım olanaklarını ustaca kullanmaya, el değmemiş bölgelelerinden yeni tatlar devşirmeye bağlıdır.

Bu cümledeki "dil el değmemiş bölgelerinden yeni tatlar devşirmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuru şaşırtan, çarpıcı ürünler ortaya koymak
- B) Artık unutulmuş olan özellikleri canlandırmak
- C) Daha önce denenmemiş anlatım biçimleri oluşturmak
- D) Belirli bir kesimin beğenisine seslenmek
- E) Yerleşik sözcükleri kullanmaktan kaçınmak

7) Büyük edebiyatçılar sadece yapıtlarıyla değil, yarattıkları imgelerle de yaşarlar. Bu sanatçı, gerek kişiliği, gerek edebiyat bilinci, gerekse yapıtlarıyla kendisinden sonraki kuşaklara yol göstermiştir. O, özellikle 1970'li yıllarda öykücülüğümüze yeni bir soluk getirmiştir. Öyküyü, romana geçiş için bir basamak gibi kullanmaması, edebiyat bilincinin çok önemli bir göstergesiydi. Günlükleri, eleştirileri ve çevirilerinde gösterdiği titizlikle öyküdeki başarısının bir rastlantı olmadığını bize açıkça kanıtlamıştır.

Bu parçadan, sözü edilen sanatçıyla ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Genç yazarlara örnek olmuştur.
- B) Sanatın toplumsal işlevi olduğuna inanmıştır.
- C) Öykücülüğümüzün havasını değiştirmiştir.
- D) Değişik yazınsal türlerde ürün vermiştir.
- E) Yapıtlarında belirli bir düzeyi korumuştur.

8) "Edebiyat ürünlerinde her şey insan açısından değerlendirilir. Dil, günlük konuşma dilinin sınırları dışına çıkarılarak estetik tat ve yaşantı verecek biçimde kullanılır, insan ve toplum gerçeğinin türlü yönleri bir seçme, bir ayıklamadan geçirilerek yansıtılır. Bütün bunlar, doğrudan, öğretici bir yolla değil, sezdirici, yaşatıcı bir yaklaşımla gerçekleştirilir."

Aşağıdakilerden hangisi, bu paragrafta savunulan görüşle bağdaşmaz?

- A) Sanat ve edebiyat yapıtlarının çizdiği dünya, gerçekliğin körü körüne bir kopyası değildir.
- B) Edebiyat ve sanat, bir toplumun yaşama biçiminin aynası demektir.
- C) Yaşam edebiyat değildir; edebiyatı besleyen bir kaynaktır.
- D) Edebi yazılarda genellikle öğretici, terimsel bir dil kullanılmaz.
- E) Edebi yazılarda dil, kullananın kişiliğinden ve yeteneğinden kaynaklanan nitelikler taşır.

9) Yaratıcı olmayan hiçbir yazar ölümsüzleştirilemez. Yazar, zamanın sınavı dediğimiz, acımasız bir sınavdan geçer yaşamı boyunca. Yaşamın gürlütüsü patırtısı uçar gider, zamanın moda akımları yerini başkalarına bırakır; ama gerçek bir sanatçı, bir süre için üstü küflenmiş, ikinci plana atılmış da olsa, bütün bu toz duman içinden bir gün gelir ışıltılı ortaya çıkar.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zaman, kimi sanatçıları acımasızca unutturur.
- B) Kimi sanat eserleri yaratıcısından önce ölür.
- C) Sanatçının unutulmaması özgün eserler vermesine bağlıdır.
- D) Zaman içinde çok değişik sanat akımları ortaya çıkabilir.
- E) Bazen, değerli sanatçılar da unutulabilir.

10) İnsan ruhundaki dalgalanmaları, bulutlanmaları güzel bir duygusal söylemle yansıtmayan bir yazınsal yaratının kalıcı olması zordur. Dünden bugüne kalan, zamanın aşındırıcı, yok edici rüzgârlarına dayanmış yapıtların tümünde bu özelliği görebiliriz. İnsana odaklanmayan, bizi değişik yaşamlarla yüz yüze getirmeyen, düşler kurduromayan dilsel ürünler, yazıldığı günlerde ne denli yankı uyandırırsa uyandırсын, çok geçmeden yazın gömütülüğünün malı olmaktan kurtulamayacaktır. Çünkü yazının işlevi, insanı ve insanlık durumlarını anlatmaktır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Kimi yapıtların yalnızca yazıldığı dönemde beğenildiğine
- B) Anlatılarda insanın temel öge olması gerektiğine
- C) Yazarların, insan yaşamını değişik boyutlarıyla yansıtmaları gerektiğine
- D) Başarılı yazarların dili kendine özgü biçimde kullandığına
- E) İnsanın iç dünyasını yansıtmayan yapıtların etkili olamayacağına

11) Ben edebiyat türleri arasında ayırım yapmayı sevmem.. Roman, öykü, anı, deneme hepsi aynı kapağı çıkar. Eninde sonunda hepsi bir anlatı değil mi? Ha yaşananı anlatmışsın ha düşleneni...Önemli olan, anlattığın şeyin okurun ilgisini çekmesi, onun yaşamını zenginleştirmesidir. Bunu başarabiliyor musun? İşte hangi türü seçerse seçsin bir yazarın yapması, başarması gereken şey budur.

Bu parçaya göre bir yazardan beklenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konularını yaşamdan alması
- B) Aynı konuyu değişik türler içinde işlemesi
- C) Okuru etkileyecek nitelikte yapıtlar vermesi
- D) Dil sanatı bir biçimde kullanması
- E) Okurun alışık olduğu türde yazması

12) Kimi şair ve yazarlar, yazdıklarını anlayabilmek için, okurların çaba harcamasını, zorlanmasını isterler. Bence bu, kendini beğenmişliktir. Yazdıklarını anlayabilmek için okur zorlanacağına, onları anlatabilmek için ben zorlanmalıyım. Bence okur bir kitabı yazıyı okurken, salt anlamak için değil okuyup anladıktan sonra birtakım sonuçlar çıkarabilmek için çaba harcamalıdır.

Parçaya göre, yazılanların anlaşılmasında yazara ve okura düşen çaba aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazılarında konuşma dilini kullanma - yazarın düşüncelerini benimseme
- B) Okurun düzeyine inme - öğrendiklerini uygulamama
- C) Kendi işine özen gösterme - eleştirel bir tutumla okuma
- D) Öğretici olma - kendini yeni düşüncelerle donatma
- E) Açık seçik bir anlatıma ulaşma - yazılanları yorumlama

13) Niye olmasın ki? Duyguların düzyazıyla roman, öykü, deneme, mektup biçiminde ya da şiirle anlatılması edebiyatın kapsamı içinde yer alıyor. O halde, gidilip görülen herhangi bir coğrafi mekanın, tüm öğeleriyle yazarda uyandırdığı izlenimlerin ve duyguların yazıya dökülmüş biçimi de edebiyatın kapsamına girer.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Gezi yazıları da ayrı bir edebiyat türü olabilir mi?
- B) Şiir, duyguların anlatımında öteki türlere oranla daha çok mu kullanılır?
- C) Düzyazı türleri arasında duyguları anlatmaya yönelik en uygun tür roman ve öykü müdür?
- D) Düşüncelerin anlatımında en uygun yazı türü ya da anlatım yolu düzyazı mıdır?
- E) Geziliş görülen yerlerin insan üzerindeki etkisi düzyazıyla anlatılabilir mi?

14) Dünn edebiyatında en büyük ustalık, düş gücünü alabilmesine kullanmaktır. Ne kadar çok düş kurabiliyorsanız o kadar iyi şair, iyi romancı, iyi tiyatrocu sayılırdınız. Gerçek, düş gücünün elinde bir oyuncaktı. Eskiden hiç görmediği bir memleket hakkında, oturduğu yerde sayfalar dolduran edebiyatçı için: "Ne kadar kuvvetli bir düş gücü var!" denirdi. Şimdiyse yalnızca: "Amma da atıyor!" de-yip geçiyoruz. Bugün düş gücü, sanatçının inceleme olanaklarının bittiği yerde başlıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

- A) Önceleri sanatçılar, gerçekleri önemsemez, düş gücüne ağırlık verirdi.
- B) Eskiden sanatçının değeri, düş gücünün zenginliğiyle ölçülürdü.
- C) Günümüz sanatçısı için düş gücü, artık ikinci planda kalmıştır.
- D) En güçlü yönü düş gücü olan sanatçılara eskisi kadar değer verilmemektedir.
- E) Düş gücünden yararlanamaması, günümüz sanatçısının bir eksikliğidir.

15) Bugün eskisi kadar ne mektup yazıyor ne de mektup alıyorum. Okumanın yerini televizyon ekranlarının, mektuplaşmanın yerini telefonun aldığı bir gerçek. Yine de mektup yazarken verilen emeği ve mektuptaki kalıcılığı önemsiyorum. Mektubun aynı zamanda yazınsal bir tür olduğunu anımsatmaya gerek var mı? Çocukların, gençlerin birbirlerine mektup yazmalarını, telefonla konuşmalarından daha önemli, daha geliştirici buluyorum.

Böyle konuşan kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eskisine göre daha az mektuplaşmaktadır.
- B) Gençlerin birbirlerine mektup yazmalarını istemektedir.
- C) Televizyonun, okumayı olumsuz yönde etkilediğini düşünmektedir.
- D) Arayıp soranları göltükçe azalmıştır.
- E) Mektubun salt haberleşme aracı sayılmasını istemez.

16) Otobiyografi de öyle. Oysa bu tür yapıtlar, yani mektuplar, otobiyografiler bir yazarı tanımada, onun yapıtlarının özelliğini, inceliğini ve güzelliğini görmede, iç dünyasını öğrenmede bulunmaz kaynaklardır. Nitekim batı edebiyatında bu tür yapıtlar, özellikle de mektuplar oldukça yaygın.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Edebiyatımızda mektup ve otobiyografi türünde ortaya konan ürünlerin sayıca birbirine yakın olduğuna
- B) Mektuplarla otobiyografiler arasında işlevsel bir ortaklığın olduğuna
- C) Mektuplarla otobiyografilerin bir yazarı tanımada da güvenilir belgeler olduğuna
- D) Mektup ve otobiyografi gibi türlerin oluşturuldukları dönemden izler taşıdığına
- E) Mektup türünde oluşturulan yapıtların bizim edebiyatımızda çok az olduğuna

17) İlk insan ancak göz göze geldiğinde sözle haberleşebiliyordu. Telefonla birlikte uzak mesafelerle sözle haberleşme olanağı doğdu. Bilgisayarımıza yerleştirdiğimiz cihazlarla tekrar göz göze gelip konuştuğumuz günlere dönüyoruz. Günlük yaşamımızda yazının ağırlıklı yeri, belki uyarılığımızda bir ara dönem. Asırlarca mektuplaştıktan sonra, telefonla, kolayca silinen elektronik postayla tarihçilerin kıymetli malzemelerinden biri olan ve kendine özgü bir edebî tür sayılabilecek mektuplar tarihe karıştı. Eskisinden daha çok haberleşiyoruz. Yazdıklarımızı ve yaptıklarımızı dijital ortamlarda her zamankinden daha çok kayda geçirebiliyoruz. Aynı zamanda bu kayıtları kolayca ve çabucak yok edebiliyoruz. Yazdıklarımızı oluşur oluşmaz sildikçe geçmişimizden iz bırakmıyoruz.

Aşağıdakilerden hangisi, yazarın bu parçada yakındığı durumlardan biridir?

- A) İletişim teknolojisindeki gelişmeleri izlemenin zor olması
- B) Sözle iletişim sağlamanın ancak bazı cihazlarla mümkün olması
- C) Belgelerin dijital ortamlara kaydedilmesi
- D) Yazılı iletişimin giderek azalması
- E) Eskiye orahla daha az sayıda belgenin saklanması

18) Eskilerden gelen bir edebiyatçıyı günümüz ölçütlerine göre değerlendirmek doğru olur mu? Günümüzde insanların edebiyat anlayışları değişip gelişmiştir. Ancak bu gelişmeyi bir zincir olarak düşünürseniz, zincirin halkaları kopuk değil, birbirine geçmiş durumdadır. Günümüz edebiyatçıları, hem dillerini geliştirmek hem de yeni biçimler oluşturmak bakımından çok şey borçludurlar eskilere. Edebiyat merdiveninin basamakları, bizden önceki edebiyatçıların birikimlerinden oluşmuştur.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Her çağın kendine özgü değerlendirme ölçütleri vardır.
- B) Sanatçılar, kendilerinden önceki sanatçılardan etkilenirler.
- C) Yaşadığı dönemde ilgi görmeyen bir edebiyatçı zamanla ün kazanabilir.
- D) Her edebiyatçı yaşadığı dönemin koşulları içinde ele alınmalıdır.
- E) Öteki sanatlar gibi edebiyat da zamanla değişir.

19) Müzik, resim, mimarlık, sinema gibi güzel sanatlardan biri olan edebiyatın malzemesi dildir. Bir başka anlatımla, edebiyat ürünleri dille yaratılır. Nasıl ki her ses ürününü müzik, her renk ve çizgi ürününü resim sayamıyorsak, her dil ürününü de edebiyattan sayamıyoruz. Bir dil ürününün edebiyat niteliği kazanmasının ölçüsü, güzelliğidir. Güzellik öyle biçimin uyumasıdır. Sanatçının bunu sağlaması da seçtiği bir konuyu belirli bir amaç doğrultusunda dengeli bir kurgu, özenli bir biçim ve iyi bir anlatımla işlemesine bağlıdır.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebiyatın etki gücü, öteki sanat dallarına göre daha fazladır.
- B) Her sanat dalının kendine özgü malzemesi ve yöntemi vardır.
- C) Ortaya konan her yapıtın, herkes tarafından beğenilmesi beklenmez.
- D) Edebiyat ürünlerinde aranan en önemli öge güzelliğidir.
- E) Bir edebiyat ürününün güzelliğini belirleme de konu ölçüt olamaz.

20) Yazınsal yaratılara tutku düzeyinde varan bir ilgisi vardı. Bunları, kılı kırk yaran bir okur titizliğiyle inceleyip yargılar, dil ve anlatımını onlarla beslerdi. Nitekim, anlatımındaki çok yönlülük ve somutlama gücü de büyük ölçüde bundan gelirdi. Buna bir de olayları, durumları ve insanları algılamaya biçimindeki derinlik ve gerçekliği eklersek, yapıtlarındaki olağanüstü etki gücünün nereden kaynaklandığını anlamış oluruz.

Bu parçada tanıtılan yazarla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kendisini geliştiren bir insandır.
- B) Okuduklarını eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
- C) Duygusalığa ağırlık verir.
- D) Çevresindekileri değişik boyutlarıyla inceler.
- E) Etkili bir anlatımı vardır.

21) İnsan, yaşadığı yörenin etkileriyle biçimleniyor. Sait Faik Burgaz'da yaşadığı, Burgaz'ı yazdı. Yaşar Kemal Çukurova'da yaşadı, Çukurova'yı yazdı. Yazarın yaşadıkları, tabii ki yazdıklarına yansımalar; yaşadığı kent de yansımalar. Bakış açıları, konuyu işleme biçimleri farklı olabilir, ama her yazarın yazdığında, yaşadığı kenti görebilirsiniz?

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir yazarın yapıtları, yaşadığı çevrenin izlerini taşır.
- B) Her sanatçının kendine özgü bir yazma yöntemi vardır.
- C) Sanatçının başarısı yetiştiği ortama bağlıdır.
- D) Kendi çevresini anlatan sanatçı, konu sıkıntısı çekmez.
- E) Yazarların bir kısmı kenti, bir kısmı da köyü anlatır.

22) Söylemek istediklerimi benden daha iyi söyleyebildiği için bu yazara hayranlık duyuyorum. Bu, düşüncenin sanki başka bir kanalıyla ifadesi gibi bir şey; düşünceni sanki ona daha önce vermişsiniz gibi size geri veriyor.

Bir kişinin bunları söylemesi, aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olabilir?

- A) Kendini gerçekleştirdiğini
- B) Yazarla özdeşim kurduğunu
- C) Duygularını bastırdığını
- D) Gereksinimleriyle olanakları arasında denge kurduğunu
- E) Bilişsel yeteneklerini geliştirmek istediğini

23) Her yazarın yaşadıkları gerçekler karşısındaki görüşlerini, duygus ve anlayışını dile getiriş bakımından kendine özgü bir tutumu olmalıdır. Onu ölümsüz kılacak olan da budur. Bu nedenle sanatçı, eserlerinde öncelikle ve özellikle buna dikkat etmek zorundadır.

Bu parçada sanatçının hangi özelliği üzerinde durulmaktadır ?

- A) Yazılarında dikkatli ve titiz davranması
- B) Duygu ve düşünce bakımından güçlü olması
- C) Kendine özgü bir üslubunun bulunması
- D) Yazılarında yeni görüşler, düşünceler ileri sürmesi
- E) Yazılarında gerçekleri yansıtmaya özen göstermesi

24) Ünlü yazar, genç yazara mektubunda şöyle diyor : " Doğa betimlemelerinizde gerçek sanatçılara özgü bir çaba içerisindeyiz. Ancak " deniz derin derin nefes alırken", "ağaçlar hiç durmadan mırıldanırken" türünden betimlemeleriniz, anlatımı basmakalıplaştırıyor; bazen de anlaşılmasız durumlara sokuyor. Unutmamak gerekir ki doğa betimlemelerinde güzellik, "Güneş battı", "Yağmur başladı" gibi cümlelerle elde edilir.

Bu parçaya göre, ünlü yazar genç yazara aşağıdakilerden hangisini önermektedir ?

- A) Ayrıntıları seçmede gözlemlerden yararlanmasını
- B) Birbirini çağrıştıran sözcükleri kullanmasını
- C) Anlatımda yalınlığa özen göstermesini
- D) Varlıkları eylem içerisinde vermesini
- E) Değişik anlatım biçimlerine yönelmesini

25) Bu yazar hakkında yüzlerce araştırma kitabı yazılmış; bunların birkaçını son aylarda kanıştırdım. Bir kez daha şu yargıya vardım: Bir yazarı, o yazarın kendi kelimeleri ile okumak gerek. O kelimeler her şeyi içeriyor.

Burada söylenmek istenen en iyi özetleyen cümle aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Her yazar kendini tanıtırken özel kelimeler kullanır.
- B) Bir yazarı, en iyi ancak kendi yazdıklarından tanıyabiliriz.
- C) Kimi kelimeler yazarları tanıtmak için daha uygundur.
- D) Yazar kendisini anlatırken tarafsız davranır.
- E) Yazar özgeçmişini anlatırken öteki eserlerinden daha başarılı olur.

26) Edebiyatçı olmaya heveslenen gençlerin sayısı her geçen yıl artıyor. Bu gençler, hemen üne kavuşmak istiyorlar. Çalışarak beklemeyi göze alanların sayısı çok az. Öte yandan ülkemizdeki eleştirmenlerin sayısı da oldukça sınırlı. Bu yüzden onların bunca şairle, öykücüyle, romancıyla ilgilenilmesi olanaksız. O zaman da kitaplarından söz edilmeyen, umdukları ilgiyi göremeyen genç yazarlar : "Eleştiri öldü; bizde eleştirmen yok!" diye yakınıyorlar. Aslında eleştiri ölmedi ama bu gi-dişle ölecek!

Bu parçada sözü edilen gençlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir ?

- A) Herkesçe tanınmak istediklerini
- B) Eleştirmenleri suçladıklarını
- C) Sabırsız olduklarını
- D) Yapıtlarının düzensiz olduğunu
- E) Edebiyata, giderek daha çok gencin ilgi duyduğuna

27) Yazar, yalnız görüneni, denenmiş, hesaplanabilir değil, bilinmezi, geleceği, olabileceği de vermeyi amaçlar. Yarına uzanan bir sezgisel dili, kavrayışı da vardır yazarın. Bu yaratıcı sezgiyle o, okurlarına katılığa, hoşgörüsüzliğe karşı çıkma bilinci kazanıyor. İleri, çağdaş bir kültür de bu tür bilince sahip kişilerce oluşturulur. Bu yönden, çağdaş toplumlarda yazarlardan beklenen de kültüre bu anlamda bir katkıda bulunmalarıdır.

Bu parçaya göre yazarın asıl görevi, aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Kişileri birbirine yaklaştırmak
- B) Toplumda kültür değişimini incelemek
- C) Çağdaş toplumlarla ilgili yorumlar yapmak
- D) Okurlarını anlayışlı, ileriye dönük, esnek bir kişiliğe kavuşturmak
- E) Kendisini sürekli olarak yenilemek

EDEBİYAT TARİHİ

A) Türk Edebiyatı Tarihi:

Edebiyat tarihini konu alan paragraflar, paragrafı anlama ve edebiyat tarihiyle ilgili sorulardır. Bilgi soruları olarak kabul edilen paragrafların içeriğine bakıldığında bu metinlerin öğretmek amacıyla hazırlandığı görüldü. Örneğin bir yazar hakkındaki en belirgin özellikler verilerek söz konusu yazar hakkında soru sorulmaktadır. Edebiyat tarihiyle ilgili metinleri alt başlıklara ayırmadan kronolojik olarak sıralayarak bir bütünlük oluşturmaya çalıştık.

1) Etkileri günümüze değin gelmiş eserlere bakılırsa, bunların, yazıldıkları çağı yansıttıkları görüldü. Böylece eserlerde sanatçı, yaşadığı çevre ve zamanı, ülke ve toplumu, eğilimleri, düşünce ve beğenileriyle dile getirir. Kısacası, çağını, ana çizgileriyle canlandırır. Biz de bu eserlere bakarak, o çağın temel özelliklerini az ya da çok öğrenebiliriz.

Düşünceyi akışına göre, aşağıdakilerden hangisi bu paragrafın sonuç cümlesi olabilir ?

- A) Oysa her sanat eseri okuyucuya bilgi vermek amacıyla yazılmaz.
- B) Oysaki sanat eseri çağın göstergesi olmalıdır.
- C) Ne var ki bunlar, bir eserin niteliğini belirleyebilecek etkenler değildir.
- D) Bu bakımdan her kalıcı eserin, yaratıldığı çağa ayna tuttuğu söylenebilir.
- E) Belki de sanat eseri, en önemli işlevini yerine getirmiş olur.

2) Durmayan bir değişme ve gelişme, çağları birbirine bağlar. Her çağ, zamanla eskir ve yerini daha ileri bir çağa bırakır. Çağların böyle ilerleyip değişmesi, ister istemez sanat ürünleriyle sanat anlayışlarının da değişmesine yol açar. Yeni çağlara özgü yeni sanat ürünleri, yeni sanat görüşleri bu yolla ortaya çıkar. Daha açıkçası her çağ kendi sanatını, her sanat akımı da kendi çağını biçimlendirir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Her çağ kendine özgü bir dünya görüşü yaratır.
- B) İnsan düşüncesi zaman içinde değişebilen bir özellik taşıyor.
- C) Sanat alanındaki gelişme süreklilik gösterir.
- D) Her yeni çağ, insan düşüncesinde yeni bir aşamanın ürünüdür.
- E) Çağların değişmesiyle sanattaki değişmeler arasında sıkı bir etkileşim vardır.

3) Her çağ zamanla eskir ve yerini daha ileri bir başka çağa bırakır. Çağların böyle ilerleyip değişmesi, sanat ürünleriyle sanat anlayışlarının da değişmesine neden olur. Yeni çağlara ve toplumlara özgü yeni sanat eserleri, yeni sanat görüşleri ortaya çıkar. Her yeni çağ, yanında yeni dünya görüşleri getirir. Eski eğilimlerin, beğenilerin, inançların, düşüncelerin yerini yavaş yavaş yenileri alır. Yeni ekonomi ve toplum düzenleri üzerinde yeni bir "değerler düzeni" kurulur.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine varılamaz ?

- A) Yeni çağlar, insanlara yeni bakış açıları kazandırır.
- B) Sanat, çağlara paralel olarak değişir.
- C) Sanat yapıtları, ortaya kondukları çağın izlerini taşır.
- D) Her çağın kendine özgü değer yargıları vardır.
- E) Klasik yapıtlar her çağda değerini koruyan yapıtlardır.

4) Tarihin akışı içinde, olaylara veya durumlara bakış açısının yıllara, yazarlara göre değiştiği görüldü. Öyle ki, ilkin iyi görünen şey, on yıl sonra kötü olur. Bunun tersi de mümkündür. Hatta tarihte, iyi ile kötü arasında aynı zamanda ortaya atılmış, birbirine taban tabana zıt kanılara da rastlanır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu paragraftan çıkarılamaz ?

- A) İnsanoğlu sürekli bir değişme içindedir.
- B) Değer yargıları zamanın akışı içinde değişebilir.
- C) Değişik kişi veya gruplar aynı şey hakkında farklı düşünebilir.
- D) Herkese göre iyi ya da herkese göre kötü diye bir şey yoktur.
- E) Değer yargılarındaki değişme, düşünce alanındaki gelişmeyi engellemiştir.

5) Türk edebiyat tarihi akımların değil, bireylerin tarihidir. Bu yüzden, şair olarak bir akımın içinde yer almak ya da dışında kalmak bence önemli değildir. Çünkü kötü bir şairin bir akıma katılarak iyileştiğini hiç görmedim. Kuşkusuz bunun tersi de geçerli, şunu da ekleyeyim: İyi bir şairin, bir akıma katılma ya hiç ihtiyacı yoktur.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şairin başarısı yalnızca kendi niteliklerine bağlıdır.
- B) Türk edebiyat tarihi, bir bütünlük göstermez.
- C) Edebiyatta bir akıma katılmak, şairi olumsuz yönde etkiler.
- D) Başarılı şairler bir akım içinde yer almaktan kaçınırlar.
- E) Türk edebiyatında akımların birbirini etkilediği söylenemez.

6) Bir sözlü edebiyat ürünü olan Manas Destanı, Kırgızların ulusal destanıdır. Manas Destanı'nı bilim dünyasına ilk kez Çokan Velihanov duyurmuştur. Onu, bir bütünlük içinde ilk kez yayımlayan ise Türkolog W. Radloff'tur. Manas Destanı'ndaki yaşamın, 9. yüzyıl sonlarına ait olduğu görüşü yaygındır. Destan, öteki büyük destanlar gibi hem şiir hem de tarihsel ve toplumbilimsel bir belge olarak görülebilir. Destana adını veren Manas'ın yaşantısındaki değerler sistemi, Müslümanlıkla eski Türk inanışlarının bileşiminden oluşmaktadır.

Bu parçada Manas Destanı'yla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Belli bir dönemdeki Kırgız Türkleri'nin yaşayışının anlatıldığına
- B) Yazıya geçirilip tanıtılmasında, birden çok kişinin emeğinin olduğuna
- C) Birden çok inanç sistemini içeren bir yapıya sahip olduğuna
- D) Bilinen öteki destanlardan farklı özellikler gösterdiğine
- E) Değişik bilim dallarına göre incelenmeye elverişli bir içerik taşıdığına

7) İslamiyet'in kabulünden önce Türklerin, başka hiçbir toplumun etkisinde kalmamış bir dilleri ve edebiyatları vardı. Her ilkel edebiyatta olduğu gibi bu edebiyatta da şiirle büyü birlikte yürümekte ve dinsel törenler, önemli bir yer tutmaktaydı. Bunun yanı sıra ozan, bakşı, şaman gibi adlarla anılan şairlerde olağanüstü güçler bulunduğuna inanılırdı. Çoğu ortak ve sözlü ürünlerden oluşan bu edebiyatın en önemli bölümünü destanlar oluşturmaktaydı.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk dilinin en eski ürünleri
- B) Eski Türk şiirinin özellikleri
- C) Eski Türklerde edebiyat
- D) Edebiyat ve dinsel törenler
- E) Türk toplumunda şairlerin yeri

8) Halk edebiyatı, insanlığın binlerce yıllık geçmişinden izler taşır. İlkel yönleri ağır bastığı için insanın daha çok ilkel ve doğal yönlerine seslenir. İnsanların doğal ve ortak duygularını işleyen bu edebiyattan hemen her düzeyde insan az çok etkilenir. Çünkü insan ne denli yetkinleşirse yetkinleşsin, ilkel ve doğal niteliklerinden büsbütün sıyrılmaz.

Bu parçada, Halk edebiyatının her düzeydeki insanı etkilemesi, hangi nedene bağlanmıştır?

- A) Dil ve anlatımın herkeşce anlaşılacak kadar açık oluşuna
- B) Konularının, insanlığın geçmişiyle ilgili olmasına
- C) Genellikle kişinin sezgi ve sağduyusuna seslenmesine
- D) Tüm kişilerde bulunan benzer özellikleri ele almasına
- E) Kolayca algılanabilen basit bir edebiyat olmasına

9) Halkımız masal ve destanlarında, ninnilerinde daima derdini ve arzusunu ifade etmeye çalışmıştır. Onun için Halk edebiyatı incilerine yalnız sanat eserleri gözü ile değil, aynı zamanda tarihimizin ayrı ayrı devirlerini aksettiren, geçip geldiğimiz yollardan haber veren tarihi senetler gözü ile bakmalıyız.

Bu paragrafta göre, Halk edebiyatı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Halkın duygularını anlattığı
- B) Eserlerinin yalnız sanat eseri olmadığı
- C) Tarihi olayları yansıttığı
- D) Nesir türüne önem verildiği

10) Bir tür olarak halk şiiri, çağını çoktan doldurmuş bulunmaktadır. Halk şiirinin özünde, eskiden beri ayıncı nitelik olarak bilinen öğeler değişmiştir. Bir Karacaoğlu, içinde bulunduğu kültürün biçimleriyle şiir söylemekteydi. Bir Pir Sultan da öyle. Aşık Veysel için bunu söyleyebilir miyiz? O, büyük kentlerdeki kültürle, radyo ve gazetenin köye getirdiği kültürle karşı karşıyadır. Eski biçimleri kullanmış ama içerikte o kültürden devşirebildiği değerleri yazmıştır. Çağdaşları gibi o da içinden kopup çıktığı toplum kesimini tam yansıtamamıştır."

Bu paragraftan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı hangisidir?

- A) Günümüzde halk şiirini besleyen kaynaklar gittikçe azalmaktadır.
- B) Aşık Veysel, sadece biçim yönünden geleneksel halk şiirinin bir uzantısıdır.
- C) Pir Sultan da Karacaoğlu gibi çağının özelliklerini şiirinde yansıtan bir ozandır.
- D) Radyo ve gazetenin köye ulaşması, Aşık Veysel'in şiirini olumsuz yönde etkilemiştir.
- E) Günümüz halk ozanlarının eserlerinden, onların hangi çağda yaşadıkları kestirilemez.

11) Aşık Veysel, Tasavvuf düşüncesiyle halk yaşantısını sazında ve sözünde birleştiren bir ozandır. Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlu gibi halk ozanı ve düşünürlerden esinlenen Aşık Veysel, hem doğa ve insan sevgisini hem de toplum sorunlarını kendine konu edinmiştir.

Bu parçada, bir halk ozanının aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Yaşadığı toplumun kültürel birikiminden etkilenmesi
- B) Yaşanmış olayları kendi çağına göre yorumlaması
- C) Toplumun değerlerini sonraki kuşaklara aktarması
- D) Toplumlar arası kültürel alışverişe katkıda bulunması
- E) Ele aldığı konuları yalnız bir anlatımla sunması

12) Eskiden, aşıklar diyar gezerek halkın dertlerinin duyurulmasına aracılık ederlerdi. Kars yöresinden bir aşık, büyük bir sevdayı; Sivas yöresinden bir aşık, köyündeki yoksulluğu şiirine, türküsüne döktük diğer insanlara ulaştırırdı. Bugün basın ve televizyon var. Bu nedenle, ülkemizde aşık geleneği sona eriyor.

Bu parçada, aşık geleneğinin son bulması aşağıdakilerden hangisine bağlanmaktadır?

- A) Toplumsal gereksinimler
- B) Teknolojik değişimlere
- C) İşbölümündeki farklılaşmalara
- D) Bilgi birikimindeki çeşitlenmelere
- E) Bireyler arası dayanışmanın azalmasına

13) Ağıt türünün, İlkçağdan beri edebiyatta var olduğu, en içli en duygulu şiirlerin bu konuda düzenlendiği görülür. Günümüz Anadolu halk şiirinde, türkülerde en güzel bölümler de ağıt türündedir. Bütün içini, inceliğini, acısını, özlemini ağıtla dile getirir Anadolu insanı. ... Bu, insan düşüncesinin belli bir konuda birleştiğini, kimi konuların ortak bir çizgi üzerinde geliştiğini kanıtlar.

Parçadaki düşünce akışına göre, ikinci paragraf aşağıdakilerden hangisi ile başlamalıdır?

- A) Bu şiirlerin en güzel yanı duygu yüklü olmalarıdır.
- B) Ağıt, başka ulusların edebiyatlarında da vardır.
- C) Ağıt yalnız insanlar için değil hayvanlar için de söylenir.
- D) Anadolu türküsünün, Anadolu dışında anlama ve açıklama olanağı yoktur.
- E) Anadolu halk şiirinin Türk edebiyatında önemli bir yeri vardır.

14) "Türkü deyip geçmemeli. Nice yılların birikimi değil midir onlar? Nice hayallerin, hayal kırıklıklarının, kederleri. Kaderin armağanı kederler ki bugün senin başında, yarın benim."

Paragrafta göre, türkü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her insanın kendini ifade eden bir taraf bulabileceği
- B) Zengin bir kültür hazinesi olduğu
- C) Geçici heveslerin ürünü olduğu
- D) İnsanları etkileyen olaylardan kaynaklandığı

15) XI. yüzyıl dil ürünlerinden olan bu eserin değeri, yalnızca Türk dilinin sözcüklerini toplamak, kurallarını ve yöntemlerini bildirmek, ölçülerini açıklamaktan ileri gelmez. Sözcükleri açıklarken tarih, coğrafya, folklor ve edebiyata ilişkin bilgiler, toplumsal yaşayışa ilişkin ipuçları da verir.

Bu paragrafta sözü edilen eser ve yazarı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Divan-ı Hikmet: Ahmet Yesevi
- B) Muhakemet'ül Lügatayn: Ali Şiir Nevai
- C) Divan-ı Lügat-it Türk: Kaşgarlı Mahmut
- D) Kutadgu Bilig: Yusuf Has Hacı
- E) Atebet-ül Hakayik: Edip Ahmet

16) Aşık, Türk Halk edebiyatında XV. yüzyılın başlarından bu yana beliren bir sanatçı tipidir. Bu yönüyle eski destan (epope) geleneğini sürdüren, ama başka bir yönüyle, adının belirtildiği gibi "sevda şiirleri" söyleyen bir sanatçıdır. Günümüzde, yukarıdaki parçada belirtilen sanatçı tipinin bütün özelliklerini taşıyan kişilere rastlanmamaktadır.

Bunun nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Aşıklığın güç bir uğraş olması
- B) Toplumsal yaşamın büyük ölçüde değişmesi
- C) Aydın sanatçıların aşıkların görevini yüklenmiş olması
- D) Aşıkların işlediği konuların halkı ilgilendirmemesi
- E) Günümüz insanın şiire önem vermemesi

17) Mitler doğa güçlerini ve doğaüstü yaratıkları anlatan hayal ürünü öykülerdir. Bunların simgesel ve kutsal bir yanı vardır. Yüzyıllar boyunca bu öyküler birbirinden beslenerek zenginleşmiştir. Bunların kimisi kullaktan kulağa yayılırken kimisi de yazmayı iş edinmiş kişilerce yazıya geçirilmiştir. Bugün elimizde her mitolojik öykünün, yazıya geçirilmesinin anlayışına göre değişen anlatımları bulunur.

Bu parçada, mitlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kahramanların alışılmışın dışında özellikler taşıdığına
- B) Anlatılanların dinsel bir içeriği olduğuna
- C) Çok uzun bir geçmişte bulunduğuna
- D) Aynı öykünün değişik biçimlerde anlatıldığına
- E) Kimilerinin gerçekleri yansıttığına

18) Aşağıdakilerden hangisi, karagöz, meddah ve ortaoyunu gibi seyirlik halk oyunlarının ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Göze ve kulağa seslenmeleri
- B) Güldürü ögesine yer vermeleri
- C) Şive taklitlerinden yararlanmaları
- D) Tek kişilik gösteri olmaları
- E) Sözlü tiyatro örneği olmaları

19) Dede Korkut Hikâyeleri'nin çatısı, bugünkü hikâye tekniğine uygun olarak ustaca kurulmuştur. Olayların akışına önem verilmiş, ilgiliye dağıtacak bilgi ve tasvirlerden kaçınılmış, bunlara, olayı aydınlatmaya yetecek ölçüde yer verilmiştir. Okuyucunun ilgisi, kişilerin işleri ve sevgi, tutku, öç, korku, cesaret gibi çeşitli duyguları üzerinde toplanmıştır. Kişi, yer ve olay betimlemeleri, tipki Homeros'un destanlarında olduğu gibi hayatın akışı içinde ve bir eylem sırasında ele alınmış, olayın akışını durdurmaya çok kısa ve canlı olarak eserin içine yer yer serpiştirilmiştir.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi Dede Korkut Hikâyeleri'nin bir özelliği değildir?

- A) Gereksiz yere bilgi vermekten kaçınma
- B) Kişilerin çeşitli özelliklerinin vurgulanmasına önem verme
- C) Olayları birbirleriyle iç içe, karmaşık bir yapıda yansıtırma
- D) Betimlemeleri, olaylarla kaynaştırarak verme
- E) Sağlam bir olay örgüsü kurma

20) (I) "Kitab-ı Dede Korkut", sanatçısı belli olmayan, halkın ortak malı olan bir eserdir, (II) Nazım ve nesir karışımı on iki hikâyeden oluşur. (III) Hikâyelerde daha çok Oğuzların, düşmanları ve insanüstü güçlerle savaşmaları anlatılmaktadır. (IV) Her hikâye bağımsız olmakla beraber, çoğunlukla ortak kahramanlar bulunur ve her hikâyenin sonunda Dede Korkut söz alır. (V) Hikâyelerde adı geçen Dede Korkut kahramanlığıyla ün kazanmış Oğuz beylerinden biridir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

21) Yüzyıllar boyunca Tekke şiirinin önderi sayılmış, şiirleriyle kafalara ve gönüllere Türkçe ile seslenmiştir. Tasavvuf akımını, taşkın ve gür lirizmi ile halka yansıtmıştır. Aruzla da şiirler yazmakla birlikte, genellikle heceyi kullanmıştır. Bu şiirlerde kullanılan ana tema, tanrı aşkı ve insan sevgisidir.

Yukarıdaki özellikleri belirtilen şair kimdir?

- A) Yunus Emre B) Yusuf Has Hacı
- C) Mevlana D) Sultan Veled
- E) Hacı Bayramı Veli

22) Onu halk şairi saymak bir bakıma yanlıştır. Ama o, halka halkın diliyle seslenerek halkın şairi olabilmıştır. Zaten başarısının sınırlarından biri de budur. Hece ile söylediği şiirlerinden başka, bir divan oluşturacak kadar, aruzla yazılmış şiirleri de vardır. Yaşamı üzerine kesin bilgiler yoktur. Risaletü'n-Nushiyye adlı mesnevisinin yazılış tarihinden yola çıkarak XIII. yüzyılda yaşadığı konusunda birleşildi.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pir Sultan Abdal
- B) Hacı Bayram Veli
- C) Yunus Emre
- D) Mevlana Celaleddin Rumi
- E) Kaygusuz Abdal

23) "Sanatın yalnızca bir süs varlığı olarak ele alındığı Divan yazınında aşırı bir yabancılaşma görülür. Sanatın, yaşamın bir parçası olarak kabul edildiği halk şiirinde ise bütün örnekler, kuşlar, sevgililer, güzellik yerlidir, Anadolu'ludur. Çünkü Halk ozanı, duyduğu değil gördüğü, tanıdığı kuşu işler şiirinde. Bu şiirlerde, Divan şiirindeki doğa dışı varlıkları göremeyiz. Sözelimi, halk şiirinde, atmaca, tavuğu yer, pilici kapıp uçar. Divan şiirinde güzelin gözleri olan doğan, sevenin gönlünü avlar."

Bu parçada Divan edebiyatı ve Halk edebiyatına ilişkin olarak aşağıdaki kavramlardan hangisinin üzerinde durulmamaktadır?

- A) açıklık- kapalılık
- B) somutluk- soyutluk
- C) gerçekçilik- düşçülük
- D) nesnellik- öznellik
- E) yerlilik- yabancılık

24) Başka kültürlerle alış veriş sağlıklı bir olaydır. Yeter ki başkalarından alınanlar, toplumun kültürel değerlerine ters düşmesin; yeter ki toplum, aldığı özümleyebilsin. 16. yüzyılda Osmanlılar doğu ve batı kaynaklı öğeleri bir potada eritmeyi başarmışlardır. Osmanlı klasik mimarisinde bulduğumuz çarpıcı ifadeyi şekillendiren estetik güç, işte bu karışımın görüntüsüdür.

Bu parçaya göre, Osmanlı klasik mimarisi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Değişik kaynaklardan gelen öğeleri içerir.
- B) Etkileyici bir görünümü vardır.
- C) Eski ve yeni öğeler arasında uyumsuzluk vardır.
- D) Kültürel bir etkileşimin ürünüdür.
- E) Taklitçilikten uzak bir etkilene görür.

25) Gerçekten geleceğimiz eskiye bağlanamaz; elbette çağdaş yaşam amacımızdır. Ama, ulusça eskinin, geleceğimize renk katan, saygınlık kazandıran, özgün kültürümüzü sürdüren bir kaynak olduğunun da bilincine varmalıyız. Bu, Batı kültürü ile kendi kültürümüzün bir sentezini gerektirmek, kültürel kimliğimizi korumak bakımından da gereklidir.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geleceğimizi kurmada ulusça birlik olmalıyız.
- B) Çağdaşlaşmada Batı kültürü, başlıca kılavuzumuz olmalıdır.
- C) Gelişmenin tek yolu kültür mirasının olduğu gibi yaşatılmasıdır.
- D) Gelişme, eski değerlerimizle yeni değerlerin kaynaştırılmasıyla sağlanmalıdır.
- E) Gelişme ve çağdaş yaşama kavuşma, bilinçli ulusların hakkıdır.

26) Batılılaşma, sanatımıza çok şey kazandırmıştır, ama bir kötülük etmiştir ki, bu neredeyse bütün kazandırdıklarını alıp götürmüştür. O da bizi, iki gerçekli toplum haline getirmesidir. Batılılaşmayı yanlış kullanarak, çoğu batı gerçeklerini kendi gerçeğimiz saymaya başladık. Aslında hiçbir toplum, bir başka toplumun gerçeklerini olduğu gibi alıp kendi gerçeklerinin yanına koyamaz. Onları özümsemeli, kendi gerçekleriyle bütünleştirmelidir. Sanat ve edebiyat alanında da böyledir bu.

Bu parçada anlatılmak isteneni içeren yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batılı toplumların etkisinden sıyrılmalıyız.
- B) Batı sanatından aldıklarımızı, kendi toplumsal gerçeklerimize uyacak biçimde kullanmalıyız.
- C) Batılılaşmadan ne anladığımızı açıkça belirtmeliyiz.
- D) Batı sanatından etkilenmeyen bir sanat anlayışı oluşturmaliyiz.
- E) Toplumsal yapı ve gerçeklerimizi değiştirecek, yeni bir sanat arayışı içine girmeliyiz.

27) Tanzimat şiiri, Divan şiirinin en çok teknik özelliklerine bağlı kalmıştır. Bu dönemde hece ölçüsüne duyulan ilgi biraz artmış ama aruz eski egemenliğini sürdürmüştür. Divan mazmunları, biçimleri ve sanatlarından da büsbütün vazgeçilememiştir. Bunun içindir ki, biçim bakımından, Tanzimat şiirinde terimsel anlamıyla bir bütünlük yoktur. Bunun yanı sıra, şiirin konu alanı, genişlemiş, Divan şiirinde olmayan yeni kavramlar şiire girmiştir.

Bu parçada Tanzimat şiiriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Söz sanatlarına yer verildiğine
- B) İçeriğin değiştiğine
- C) Hece ölçüsünün denendiğine
- D) Kalıplaşmış sözlerin kullanıldığına
- E) Halk dilinden yararlanmaya çalışıldığına

28) Tanzimat'a kadar Türk toplumunda onun yerini destanlar, efsaneler, mesneviler ve halk hikâyeleri tutmuştur. Bir edebiyat türü olarak bize Tanzimat'tan sonra Batı'dan gelmiştir. İlk örnekler de Fransız Edebiyatından yapılmıştır. Bunlardan ilk tanıdığımız yapıt, Yusuf Kamil Paşa'nın bir çevirisidir. Bu parçada sözü edilen edebiyat türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hikâye B) Tiyatro C) Gezi D) Anı E) Roman

29) Türk edebiyatında Batılı roman türünün ilk örneği olarak anılan, 1853'te Fenelon'dan, Divan Edebiyatının sanatlı, ağıdalı anlatımıyla özel olarak dilemize çevrilen eser ve bu eserin çevirmeni aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Kamelyalı Kadın – Ahmet Mithat Efendi
- B) Sefiller – Şemsettin Sami
- C) Emil – Ziya Paşa
- D) Telemak – Yusuf Kamil Paşa
- E) Robenson Hikayesi – Ahmet Vefik Paşa

30) Bu sanatçımızın da adı anılınca öteki dallarda verdiği ürünlerden çok, şiiri gelir aklı. Şiirlerinde değişik dönemler vardır. Gençlik yıllarında biçim ve içerik yönünden eski şiirin izinde yürürken, Şinasi ile tanıştıktan sonra asıl yolunu bulmuştur. Şiirlerde eski biçim yine sürmüştür ama içerik değişmiştir. Özellikle de sosyal konulara ağırlık vermiştir. Ancak vatan ve özgürlük aşkını dile getiren şiirleriyle daha çok tanınır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ziya Paşa
- B) Cenap Şehabettin
- C) Namık Kemal
- D) Recaizade M. Ekrem
- E) Tevfik Fikret

31) Şinasi ve arkadaşları, Batı'dan yeni görüşler ve kavramlar getirdiler. İlk özel gazeteyi çıkardılar, ilk piyesi yazdılar. Birçok yazın türünü Türk edebiyatına kazandırdılar. Fransız şiirinden ilk çeviriyi onlar yaptılar. Fransız düşünürlerinin toplum, politika, ekonomi alanlarındaki görüşlerini Türkçeye aktardılar. Kısaca Türk okurunun ufkunu genişlettiler. Bunlara diyeceğimiz yok.

Yukardaki parçanın son cümlesi tamamlanmış olsa, bu cümlenin işlevi aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) Daha önceki görüşleri kanıtlama
- B) Yeni bir düşünceye geçme
- C) Önceki düşüncelere aykırı şeyler söyleme
- D) Anlatılanları nedenlere bağlama
- E) Düşünceleri örneklerle açıklama

32) Tanzimat edebiyatının kurucularındandır. Şiir de yazmış olmakla birlikte asıl ününü gazetecilik alanındaki çalışmalarıyla sağladı. Çıkardığı Tasvir-i Efkâr gazetesinde halkın anlayacağı bir dille yazmanın gerekliliğini savundu. Düz yazıda noktalama işaretlerini kullanarak düşüncelerini kısa, yalın cümlelerle anlattı. Konuşma dilini başarıyla kullanarak batı tekniğine uygun tiyatronun ilk örneğini o verdi.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Namık Kemal B) Ziya Paşa C) Şinasi
- D) Şemseddin Sâmî E) Ağaah Efendi

33) Ömrünün büyük bir bölümünü dış ülkelerde geçiren Abdülhak Hâmit'in, ne dil kaygısı olmuştur ne de dil bilinci. Üç dilin karışımı Osmanlıca'dan aldığı kelimelerde, gönlünce bir sözlük yapmış ve bu sözlükten seçtiği kelimeleri şiirlerinde dilediği gibi kullanmıştır. Belki de uzun süre yabancı ülkelerde yaşamış olduğundan, dili, Türkçenin tadından, havasından, inceliğinden yoksun, genellikle tutarsız ve karışıktır.

Bu parçadan çıkarılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hâmit'in şiirini anlamak oldukça güçtür.
- B) Uzun süre yurt dışında kalması Hâmit'in dilini olumsuz yönde etkilemiştir.
- C) Arapça, Farsça bilmeden Hâmit'i anlamak olanaksızdır.
- D) Hâmit, şiirlerinde kendine özgü zengin bir dil kullanmıştır.
- E) Hâmit'in belirli bir dil anlayışı yoktur.

34) Onun tiyatro eserleri, sahne tekniği açısından zayıf olduğu gibi dil açısından da oynanmaya elverişli değildir. Piyeslerinin bir bölümü manzum, bir bölümü nesir, bir bölümü de nazım nesir karışık olarak yazılmıştır. Bunların birkaçının konusu günlük hayattan alınmış fakat çoğunda tarihi bir olay işlenmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Abdülhak Hamit
- B) Muallim Naci
- C) Şinasi
- D) Ahmet Tevfik Paşa
- E) Şemsettin Sami

35) Kimilerine göre edebiyattaki bilgiler, bilim ortamından edebiyat ortamına bir tür çeviridir. Edebiyat, bilgilerin daha önce araştırıp bulunduğunu halka yayan bir araçtan başka bir şey değildir. Edebiyat yazarı, coğrafya, fizik, sosyoloji, tarih gibi erişebildiği her kaynağa uzanır. Belli sonuçları halk için yorumlamak, halka açmakla görevlidir bu tür edebiyat.

Yukarıda belirtilen edebiyat anlayışına uygun eserler veren yazarımız kimdir?

- A) Namık Kemal B) Şemsettin Sami
- C) Ahmet Mithat Efendi D) Halit Ziya Uşaklıgil
- E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

36) Ahmet Mithat'ın, zamanında çok okunan ve sevilen bir romancı olmasının nedenleri çeşitlidir. Karışık olayları merak uyandıracak bir biçimde düğümleyip çözümedeki başarısı, sade bir dille yazması, halkın alışık olduğu meddah ağzının romana uygulaması bu nedenleri arasında sayılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi A. Mithat'ın bu parçada sözü edilen özelliklerinden biridir?

- A) Karmaşık durumları ilgi uyandıracak bir sona götürmesi
- B) Kolay anlaşılabilir bir dil kullanması
- C) Halkta okuma isteği uyandırmak amacıyla yazması
- D) Okuyucunun ilgisini canlı tutması
- E) Türk halk tiyatrosunun özelliklerinden yararlanması

37) İlk olarak 1885 yılında yayımlanan bu kitap, yayımlandığı dönemin yasaklarından birine karşı çıkan, dönemin özellikleri açısından değerlendirildiğinde her bakımdan modern bir roman. Böylesine olgun ve şaşırtıcı bir romanın yüz yıl önce yazılıp yayımlanmış olması, romanımız açısından önemli bir gelişme. Ayrıca romanın daha önemli bir özelliği var: Çok rahat ve kolay okunabilirliği. Sanki bugün yazılmış gibi.

Düşüncenin akışına göre, parçanın son cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) akıcı, anlaşılır bir dile sahip
- B) günümüzün bir çok sorununa değiniyor.
- C) gelecek kuşaklara örnek olabilecek nitelikte
- D) geçmiş yüzyılın değerlendirilmesini içeriyor.
- E) yarıhıncının yaratma gücünü kanıtlıyor.

38) "Bizde roman Halit Ziya ile başlar. Namık Kemal'in romanı, sadece denemede kaldı. Onunla hemen aynı yıllarda işe başlayan Mithat Efendi'nin halka okuma zevkini aşlamadaki hizmeti inkâr edilemez. Fakat sanat yapıtının ilk koşulu olan biçimden daima yoksundu. Birçok soruna dokunmasına, hayatımızdaki aykırılıkları görmesine, hatta şöyle böyle sürükleyici olaylar bulma yeteneğine karşın yazdıklarına hiçbir hayat sıcaklığı geçirmedi. Bulduğu bazı yerli tipler; romancılık sanatına, ancak başkalarının elinde yeniden yoğrulduktan sonra mâl oldu."

Parçada Ahmet Mithat'ın romancılığına ilişkin özelliklerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Okuyucunun genel bilgisini genişletmeyi amaçlaması
- B) Geniş halk kitlelerine okumayı sevdirmesi
- C) Romanlarının teknik yönden kusurlu olması
- D) Kimi romanlarında realizmin izlerinin bulunması
- E) Kimi romanlarında yerli hayat sahnelerine rastlanması

39) Bizde asıl romancılık, Halit Ziya Uşaklıgil'le başlar. Onu anlamak için Türk romanını tarih sırasına göre okumak gerekir. Kendinden önce, derli toplu bir konuşmanın bile bulunmadığı denemelerden sonra Uşaklıgil'in birdenbire sağlam yapılı romanlarına gelince, onun edebiyatımızda ne kadar önemli bir aşama olduğunu anlarız.

Bu parçaya göre, Halit Ziya Uşaklıgil'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Anlatımda betimlemelere ağırlık vermiştir.
- B) İnsan ögesine yeterince önem vermemiştir.
- C) Romanı, kendinden öncekilerden çok ileriye götürmüştür.
- D) Romanları zor anlaşılmalıdır.
- E) Ondan üstün bir romancıımız yoktur.

40) O güne kadar yazınımızda anı, yazınsal değerde tür değildi. Modern anlamda romancılığımızın kurucusu sayılan yazarımız, ilk kez yazınsal değerde anılar yazmıştır. Hem yazınsal, hem siyasal nitelikte olan bu anılarını dokuz ciltte toplamış ve kırk yılı kapsayan ilk beş cildine "Kırk Yıl" adını vermiştir.

Bu parçada aşağıdaki yazarların hangisinden söz edilmektedir?

- A) Hüseyin Rahmi Gürpınar
- B) Recaizade Mahmut Ekrem
- C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- D) Reşat Nuri Güntekin
- E) Halit Ziya Uşaklıgil

41) Edebiyatımızda Realizm'in öncüsü olmuştur. Romanlarında aydın kişileri ve çevrelerini, hikâyelerinde ise halkın yaşayış ve âdetlerini anlatmaya çalışmıştır. Eserlerinde, alışılmış olandan ayrı bir söz dizimi vardır. Batılı roman ve hikaye tekniğine uygun, ilk başarılı örnekler onundur. Romanlarında, ruh çözümlemelerine çok önem vermiştir.

Bu özelliklerin tümüne birden sahip olan yazar, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Recaizade Mahmut Ekrem
- B) Nabizade Nazım
- C) Halit Ziya Uşaklıgil
- D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- E) Halide Edip Adıvar

42) "Romanın yapısına ilişkin teknik kurgu öğelerinden biri de kompozisyonudur. Kompozisyon, romanda geliştirilen durum ve eylemlerin düzenlenmesi, aralarında sağlıklı bir dengenin kurulması anlamına geliyor."

Bu açıklamaya göre, aşağıdaki romancılarımızdan hangisi, ötekilerden daha başarılı örnekler vermiştir?

- A) Namık Kemal
- B) Halit Ziya
- C) Samipaşazade Sezal
- D) Ahmet Mithat
- E) Hüseyin Rahmi

43) Aşkın ikinci plana atıldığı bu romanda toplumsal hayata yer verilmiş olması, bu yapıtın en önemli özelliğidir. Romanda Ahmet Cemil, yalnız iç dünyasıyla değil, bağlı bulunduğu toplumsal çevreyle birlikte verilmiştir. Okurken onun, çocukluğundan bu yana hangi toplumsal çevrede yetiştiğini, aile ve okul hayatını, karşılaştığı sıkıntıları bütün ayrıntılarıyla öğreniyoruz. Bu genç şairin yeni bir şiir yaratmak için neler düşündüğünü, verdiği mücadeleleri, düşmanı olan eski edebiyat taraftarlarının ve o devir basın hayatının iç yüzünü görüyoruz. Bu bakımdan yapıtı, o dönemin ve Doğu ile Batı edebiyatları arasındaki düşünce çatışmasının romanı olarak da kabul edebiliriz.

Bu parçada özellikleri anlatılan roman ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Eylül – Mehmet Rauf
- B) Şipsevdi – Hüseyin Rahmi Gürpınar
- C) Paris'te Bir Türk – Ahmet Mithat
- D) Mai ve Siyah – Halit Ziya Uşaklıgil
- E) Hayâl içinde – Hüseyin Cahit Yalçın

44) Halit Ziya'nın bütün romanlarını sadeleştirilmiş baskılarından okudum. Bu baskılardaki dil bugün artık eskimiş olmakla beraber sağlam bir dildir. Gerçi, yaşadığı dönemin ağır, durgun, cansız havası Halit Ziya'nın üslubuna sinmiş gibidir. Yapıtlarını okumanın kimi okurlara güç gelmesi yazarın dilinden çok, üslubunun bu özelliğinden kaynaklanmaktadır. Buna karşın, romancılığımız hakkında konuşabilmek için Halit Ziya'yı okumak şarttır. Yalnız onun için değil, usta işi roman okumuş olmak için de Halit Ziya'yı okumak şarttır.

Bu parçadan Halit Ziya'yla ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisi çıkartılamaz?

- A) Dönemine göre, durmuş, oturmuş bir dili vardır.
- B) Genç kuşaklarca yeterince tanınmaktadır.
- C) Türk romancılığının önemli adlarından biridir.
- D) Yapıtları dili yalınlaştırarak yeniden basılmıştır.
- E) Durgun, okunması güç bir anlatımla yazmıştır.

45) A. Şinasi'nin "Fahim Bey ve Biz" adlı eserinin kendine özgü nitelikleri vardır. Geleneksel anlamda ne tam bir öykü ne de tam bir roman olan bu eser, kişinin dış dünyasıyla ilgili olayların oldukça sınırlı kaldığı bir yaşam öyküsüdür. Bu öykü alışılmış tekniklerden farklı biçimlerde oluşturulmuştur. Öyküsü anlatılan garip tabiatlı sevimli kahraman Fahim Bey'in ruh hali, çevresinde yarattığı tepkilerle verilir. Fahim Bey yaşam gerçeklerine yenilmez. Karşılaştığı güçlüklerle başkaldırmayı bile düşünemez. Üzerindeki doğulu örtü onu kendi ortamında anlamamızı kolaylaştırır.

Bu parçada, Fahim Bey'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kişiliğinin farklı yöntemlerle çizildiğine
- B) Yaşamdaki zorluklara boyun eğdiğine
- C) İç dünyasını yansıtan durumlara yer verildiğine
- D) Başkalarının yadırganan davranışlara sahip olduğuna
- E) Sessiz ve mutlu bir yaşam sürdürdüğüne

46) Temel düşünceleri, yazı dilini konuşma diline yaklaştırmaktır. Bu amaçla İstanbul ağzı örnek alındı. Tamlamalar sadeleştirildi; Türkçeleşmiş yabancı sözcüklere pek dokunulmadı. Bu yolla yepyeni, pırıl pırıl bir Türkçe doğdu. Böylece Osmanlıca'dan ulusal dile bir geçiş sağlandı.

Türk dilinde yukarıda sözü edilen yeniliği gerçekleştirenlere ne ad verilir?

- A) Tanzimatçılar
- B) Edebiyat-ı Cedideciler
- C) Genç Kalemler
- D) Garipçiler
- E) İkinci Yeniçiler

47) Bir dergi çevresinde toplanan, yeni bir duyarlığı, yeni bir şiir dilini yerleştirmeye çalışan bu şairlerin şiirleri, bir arayış döneminin bütün karışık etkilerini içermektedir. Romantik ve simgecidirler. Onların şiirlerinde, düşünle gerçek çatışması, karamsarlık, kaçış temaları egemendir. Hem dönemin siyasal koşulları hem de benimsedikleri sanat anlayışı, onların içine kapalı, bireyci bir şiire yönelmelerine yol açmıştır.

Bu parçada tanıtılan şairler aşağıdakilerin hangisi içinde yer alır?

- A) Tanzimatçılar
- B) Edebiyat-ı Cedîdeciler
- C) Fecr-i Âticiler
- D) Yedi Meşaleciler
- E) Millî Edebiyatçılar

48) Millî Edebiyat akımının başlattığı hareketlerden biri de bize özgü masalları, destanları, halk hikâyelerini yeniden canlandırma ve değerlendirme çabası olmuştur. Z. Gökalp, Türk masallarını yeniden işlemiş; Ö. Seyfettin masallardan, efsanelerden konular almış; F. Köprülü, Nasrettin Hoca fıkralarını kuşaklar da bu girişimi günümüze kadar sürdürmüşlerdir.

Bu parçada Millî Edebiyat akımının hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Konuşma diline yönelme
- B) Halkın hoşlanacağı konuları seçme
- C) Güllük olaylara yer verme
- D) Kendi kaynaklarımızdan yararlanma
- E) Nesir çalışmalarına ağırlık verme

49) Anadili bilincinden yoksun Osmanlı okumuşu, Arapça ve Farsçadan sözcük ve dilbilgisi kurallarını alarak Türkçeyi neredeyse yok olma durumuna getirmişti. Tanzimat'tan sonra Meşrutîyet'e kadar süren sadeleşme ve Cumhuriyet döneminde başlatılan özleştirme hareketleriyle Türkçe, işte bu yok olma tehlikesinden kurtulmuştur. Bu durumda, Türkçe köklerden Türkçe eklere yeni sözcükler üretmek, böylece dilimizin söz dağarcığını Türkçe sözcüklerle zenginleştirmek daha doğru, daha yerinde bir tutum değil midir?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Osmanlı aydınlarının anadili konusundaki tutumuna
- B) Yabancı dillerden sözcük ve kural almanın olumsuz sonuçlar doğuracağına
- C) Türkçeyi, yabancı dillerin baskısından kurtarmak için yapılan çalışmalara
- D) Türkçenin söz varlığını zenginleştirme yollarından birine
- E) Türkçeyi özleştirme çalışmalarının kimler tarafından yürütüldüğüne

50) Dil devrimimiz, Cumhuriyetten çok önce başlamış; ancak gerçek başarısını, Cumhuriyet dönemi yazar ve bilim adamlarının çalışmalarıyla göstermiştir. Yabancı sözcük ve kurallardan hızla kurtulan Türkçemiz, yeni sözcüklerle hem gelişmiş hem zenginleşmiştir. Türkçemizin çeşitli olanaklarından yararlanılarak dile kazandırılan bu yeni sözcük ve terimler aracılığıyla, bilimsel bulgu ve bilgiler toplumun bütün kesimlerinde, büyük ölçüde benimsenmiştir. Bu yolla, insanımızın düşünme ve aklını kullanma gücü geliştirilmiştir.

Bu parçada dil devrimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Halkın aydınlanmasını sağladığı
- B) Bilim ve sanatı geliştirdiği
- C) Çok eski bir geçmişe olduğu
- D) Gerçekleşmesinde değişik yollara başvurulduğu
- E) Okur yazar sayısını artırdığı

51) Bizim zamanımızda "ozan" denince "hecenin beş şairi" diye adlandırılan kişiler aklımıza gelir. Bunları, sade bir dille ve hece ölçüsüyle yazdıkları için baş tacı ediyorduk. Öte yandan Yahya Kemal'e Ahmet Haşim vardı; ama aruzla yazdıkları için beğensek bile onların peşlerine düşmüyorduk. Roman alanında en tanınmış ve sevilen yazar da Reşat Nuri'di. Dudaktan Kalbe ve Akşam Güneşi on yedi on sekiz yaşındaki biz gençleri yürekten sarıyordu. Akşam Güneşi'ne Gün Batarken adlı bir nazire bile yazdığını hatırlıyorum. O yılların gençleri olan bizler cep harçlıklarımızı elma şekerine, keten helvasına verecek yerde biriktirip bu kitapları veriyorduk.

Bu parçanın bütününde yazar neden söz etmektedir?

- A) Hecenin beş şairinin şiir özelliklerinden
- B) Reşat Nuri'nin bir dönemin gençleri üzerindeki etkisinden
- C) Gençlik dönemindeki, edebiyatla ilgili gözlem ve izlenimlerinden
- D) Gençlerin, aruzla yazılan şiirlerden çok, heceyle yazılan şiirleri sevmesinden
- E) Gençlerin kitap almaya ve okumaya olan aşırı düşkünlüklerinden

52) 1909'da Fecr-i Ati topluluğuna katıldı. Bu topluluğun dağılmasından sonra da şiirler yazmayı sürdürdü. Şiirlerinin hepsi de aruzla yazılmıştır. Aşk ve doğa temalarını işlediği, sembolizm akımı anlayışına uygun olarak yazdığı şiirlerinde hayale ve müziğe büyük önem verdi. Güçlü şiirleri yanında, değişik konuları yoğun bir dille anlatan fıkraları da vardır. Burada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Haşim
- B) Cenap Şehabettin
- C) Süleyman Nazif
- D) Faruk Nafiz Çamlıbel
- E) Yahya Kemal Beyatlı

53) Yeni bir duyarlığı, yeni bir şiir dilini oluşturmaya çalışırken Batı'yı hemen hemen günü gününe izlemişlerdir. Şiirlerinin imgelerle yüklü sanatlı bir yapısı vardır. Özellikle benzetmeler ve sıfatlarla varlıkların gerçek örünüşlerini değiştirmeye çalışmışlardır. Aşk, doğa, aile yaşamı kişisel tedirginlik ve yakınma temalarını şiirlerinde bol bol işlemişlerdir.

Bu parçada sözü edilen edebiyat topluluğu ve onun üyelerinden biri aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Tanzimat - Abdülhak Hamit Tarhan
- B) Servet-i Fünun - Cenap Şehabettin
- C) Garipçiler - Orhan Veli Kanık
- D) Millî Edebiyat - M. Emin Yurdakul
- E) Cumhuriyet Dönemi - Faruk Nafiz Çamlıbel

54) Yeni bir duyarlığı, yeni bir şiir akımını geliştirirken Batı'yı günü gününe izlerler. Ama bir arayış döneminin bütün karışık etkilerini içerir şiirleri. Romantik, Parnasçı, Sembolisttirler. Doğuya yönelirler. Ama bir resimdir doğa onlar için. Düşle gerçek çatışması, karamsarlık, kaçış egemendir şiirlerine. Hem benimsedikleri sanat anlayışı, hem de dönemin siyasal koşulları, içine kapanık, bireyci bir şiire yönelmelerine yol açmıştır.

Bu parçada şiirlerinin ortak özelliklerinden söz edilen şairler, aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Beş Hececiler
- B) Tanzimatçılar
- C) Yedi Meşaleciler
- D) Servet-i Fünuncular
- E) Millî Edebiyatçılar

55) Çürüyen, yozlaşan İstanbul ve bu İstanbul'un çürümüş, yozlaşmış insanları... Mithat Cemal Kuntay'ın romanından sürekli olarak bir küf kokusu gelir burunuza. İstanbul'un birbirini izleyen üç dönemini yansıtmak isteyen yazar gözlerini hep bu kokuşmuşluğa dikmiştir. Yalnız kişisel çıkarları peşinde koşanlar, dalkavuklar jurnalcılar... Bir pislik, bir kokuşmuşluk perdesine bürünmüş olarak anlatır İstanbul'u.

Aşağıdaki şairlerden hangisi İstanbul'u, şiirlerinde bu parçada belirtilen yönleriyle yansıtmaya çalışmıştır?

- A) Cenap Şehabettin
- B) Tevfik Fikret
- C) Mehmet Emin
- D) Mehmet Akif
- E) Celâl Sahir

56) Tanzimat Dönemi şairlerinden Recaizade M. Ekrem'in çevresinde toplanan gençler, artık kendi başlarına var olmanın yollarını ararlar ve bir dergide birleşirler. Bunların arasında, sonradan romancı olarak ün kazanmış iki yazarımız da vardır.

Paragrafta sözü edilen dergi ile iki yazarımız aşağıdakilerin hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Malumat: Hüseyin Cahit, Ahmet Rasim
- B) Servet-i Fünun: Halit Ziya, Mehmet Rauf
- C) Genç Kalemler: Halit Ziya, Ömer Seyfettin
- D) Servet-i Fünun: Samipaşazade Sezai, Hüseyin Cahit
- E) Malumat: Mehmet Rauf, Hüseyin Rahmi

57) "... Bunlar şiirlerinde biçim - içerik ikiliğini kaldırmaya, şiirin anlamı ile yapısını kaynaştırmaya çalışırlar, isterler ki şiirlerinde ses ve anlam ayrılmaz hale gelsin, düzyazıya çevrilemesin, ses ve anlam öylesine yoğurulsun ki anlam tek başına sıyrılıp çıkarılmasın, şiir katıksız biçim olan müziğe yaklaşılsın."

Bu yargılar, aşağıdaki şairlerden hangisinin şiirleriyle örneklendirilebilir?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel
- B) Cahit Sıtkı Tarancı
- C) Orhan Veli Kanık
- D) Kemalettin Kamu
- E) Ahmet Haşim

58) "Bireyci sanat anlayışı bize Edebiyat-ı Cedide'den miras kalmıştı ve biz bunu söylemekle ortaya yeni bir görüş getirmiyorduk. Öyle ya, Edebiyat-ı Cedidecilerin, özellikle Hüseyin Cahit ile Mehmet Rauf'un, Dr. Rıza Tevfik ile estetik konusu üzerinde tartışırken terter tepinircesine 'Güzellik görecedir, güzellik görecedir.' deyişlerinin, bizim 'Sanat kişisel ve saygıya değerdir.' sözümüzden farkı neydi?" Bu parçada, yazarın "biz" dediği kimler olabilir?

- A) Garipçiler
- B) Servet-i Fünuncular
- C) Yeni Lisansçılar
- D) Yedi Meşaleciler
- E) Fecr-i Atıcılar

59) İlk şiirlerini Dergah ile Millî Mecmua'da yayımladı. Hecenin beş şairine bağlanarak sanatını tek başına kurdu. İçtenlikli ve ince, duygusal yönü ağır basan memleket şiirleriyle tanındı; hece ölçüsüne yeni olanaklar, Halk edebiyatıyla ilgili kimi çalışmalarda bulundu. şiirleri 'Şiirler' adlı kitapta toplandı. "Koçyiğit Köroğlu", "Köşebaşı" gibi piyesleri, tiyatroalarda ilgiyle izlendi.

Burada sözü edilen sanatçı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar
- B) Faruk Nafiz Çamlıbel
- C) Orhan Seyfi Orhon
- D) Enis Behiç Koryürek
- E) Ahmet Kutsi Tecer

60) Yazar, eserde karagöz ve ortaoyunu hakkında oldukça ayrıntılı bilgi verirken çocukluğunda gittiği bu oyunlardan edindiği izlenimlerden yararlandığını şöyle anlatıyor: "Ramazan gecelerinde Ahmet Ağa, beni karagöz ve ortaoyunu izlemeye götürüyordu. Bunlar, Üsküdar'da büyük bir kahvede oynanırdı. kız, erkek alay alay çocuk, hatta büyükler kahvenin bahçesine dolardı. İlk 'Soytarının Kızı' adıyla ve İngilizce olarak basılan eserimdeki Kız Tevfik tipi, bu akşamların bende bıraktığı izlenimlerden çok şey almıştır."

Bu paragrafta sözü edilen yazar ve eseri aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Peyami Safa - Dokuzuncu Hariciye koğuşu
- B) Reşat Nuri - Yaprak Dökümü
- C) Halide Edip - Sinekli Bakkal
- D) Reşat Nuri - Çalıkoşu
- E) Halide Edip - Tatarcık

61) Halk şiirimizin güçlü soluklu bir şairidir. Kendini yedi yaşından itibaren saza, söze, şiire ve türküye vererek dış dünyasının karanlığını, gönül dünyası ile aydınlatmıştır. Gönül gözüyle yazdığı şiirlerinde birlik, beraberlik, yurt sevgisi, güzellik, gurbet, ayrılık duygularını dile getirmiştir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunus Emre
- B) Pir Sultan Abdal
- C) Karacaoğlu
- D) Aşık Veysel
- E) Dadaloğlu

62) Çağdaş Batı şiiriyle eski Türk şiirinin bileşimini gerçekleştiren aruz ölçüsünü, yaşayan Türkçeye uygulamış, geçmiş değerlere bağlı, kendine özgü bir şiir geliştirmiştir. Hece- aruz tartışmalarının en güçlü dönemlerinde, hece ölçüsünü küçümseyip, şiir için ölçünün esas değil, sadece bir araç olduğuna inanarak biri dışında bütün şiirlerini aruzla yazmıştır. Bu şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muallim Naci
- B) Yahya Kemal
- C) Ahmet Haşim
- D) Mehmet Akif
- E) Tevfik Fikret

63) "Beni genel değer yargıları ile anlamaya çalışanları anlayamam." der Yahya Kemal. "Ben bir sanatkarım, bir sentezim. İklim, çevre, kültür, zaman hepsinin oluşturduğu bir sentez. Yani sadece kendime benzerim.

Kendisinden böyle söz eden bir sanatçının ağır basan niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok yönlülük
- B) Yaratıcılık
- C) Üstün yeteneklilik
- D) Olağanüstülük
- E) Özgünlük

64) Yazarın ilk romanıdır. Gerçekçi bir eserdir. Üç ayrı kuşak arasındaki görüş, duygu ve yaşayış ayrılıkları üzerinde durulur. Bu ayrılıklar yüzünden ailenin çözülüşü gösterilir. Hikaye ve roman edebiyatımızın geleneksel temalarından biri olan aşırı Batı hayranı züppe tipi, başarılı bir biçimde çizilir.

Bu parçada sözü edilen eser ve yazar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Felatun Bey ile Rakım Efendi - Ahmet Mithat Efendi
- B) Kıralk Konak - Y. Kadri Karaosmanoğlu
- C) Fahim Bey ve Biz - A. Şinasi Hisar
- D) Şipsevdî - H. Rahmi Gürpınar
- E) Ayaşlı ve Kiracılar - Memduh Şevket Esenal

65) Tarihi ve sosyal olaylardan her birini bir romanına konu edinen, Tanzimat dönemiyle Atatürk Türkiye'si arasındaki dönem ve kuşakların geçirdikleri sosyal değişiklik ve bunalımları, yaşayış ve görüş ayrımlarını işledi; düşünce ve teze dayanan özlü yapıtlar verdi."

Yukarıda sözü edilen yazarımız, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- B) Halit Ziya Uşaklıgil
- C) Mehmet Rauf
- D) Hüseyin Rahmi Gürpınar
- E) Hüseyin Cahit Yalçın

66) Yakup Kadri Karaosmanoğlu, toplumumuzun Tanzimat'tan günümüze değin geçirdiği aşamaları, çalkantıları romanlarında göstermeye çalışmıştır. Örneğin; Hep O Şark'ı Abdülaziz dönemini, Bir Sürgün'de II. Abdülhamit dönemini ve Jön Türkleri, ... adlı romanında Mütareke dönemi İstanbul'un bozukluk ve çöküntülerini, ... adlı romanında Kurtuluş Savaşı yıllarındaki aydın-halk ilişkilerini işlemiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Panorama, Yaban
- B) Nur Baba, Ankara
- C) Hüküm Gecesi, Kıralk Konak
- D) Sodom ve Gomora, Yaban
- E) Panorama, Ankara

ÖSS ve KPSS Hazırlık | Paragraf

67) Tanzimat'tan Cumhuriyet sonrasına uzanan bir zaman dilimini romanına konu edinmiştir. Büyük değişimlerin ve bunalımların yer aldığı bu zaman dilimi içinde, kuşaklar arasındaki görüş farklılıklarını ve çatışmaları, halk-aydın ilişkisini işlemiştir. Öyle ki tarihsel ve sosyal olayları yansıttığı romanları birbirini bütünleyen bir zincirleşme içinde, çağdaş, siyasal ve sosyal tarihimizin panoramasını vermektedir.

Bu yargılarla değerlendirilen yazar, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Refik Halit Karay
- B) Hüseyin Rahmi Gürpınar
- C) Reşat Nuri Güntekin
- D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- E) Halide Edip Adıvar

68) Arapça, Farsça terkiplerin hiç lüzumu yoktur. Bunlar ancak süs içindir. Kimin gösterecek, teşhir edecek fikri yoksa onları çok kullanmıştır. Eğer terkipler terk olunursa tasfiyede büyük bir adım atılmış olmaz mı? Tabii lisan, konuşulan lisanıdır.

Bu parça, savunulan düşünce, dil ve anlatım özellikleri yönünden aşağıdaki zaman dilimlerinin hangisinde yazılmış olabilir?

- A) 1908- 1923 B) 1861-1895 C) 1896-1901
- D) 1839- 1860 E) 1940-1960

69) Şiire heceyle başlayan, serbest ölçüyle hemen her konuda çok ürün veren, usta bir ozandır. İlk kitabından bu yana sürekli kendini aşmaya çalışmıştır. Bireyselden toplumsala, ulusaldan evrensela uzanan bir çizgide, özü ve söyleyiş sağlamlığı kolay öykünülemeyecek, özgün bir şiir gerçekleştirmiştir. "Türkçem benim ses bayrağım" diyen ozan, kendine özgü bir dil yapısı, bir biçim yaratmıştır. Kurtuluş Savaşımızla ilgili şiirlerini bir kitapta toplamıştır. Yapıtlarından biri de "Çocuk ve Allah'tır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Emin Yurdakul
- B) Ahmet Muhip Dranas
- C) Fazıl Hüsni Dağlarca
- D) Ziya Osman Saba

70) Cumhuriyet Dönemi oyun yazarlarındandır. Edebiyata şiirle başlamış, daha sonra öykü ve tiyatro türünde de yapıtlar vermiştir. Edebiyattaki ününü tiyatrolarıyla kazanmıştır. Tiyatro alanında tanınmasını sağlayan yapıtı, konusunu Babil efsanesi Gilgamiş'tan alan Tanrılar ve İnsan piyesidir. Tiyatro yapıtları arasında Hürrem Sultan, Karacaoğlan, Atçalı Kel Mehmet ve Ölü Kentin Nabızı da sayılabilir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Recep Bilginer
- B) Orhan Asena
- C) Necati Cumalı
- D) Refik Erduran
- E) Haldun Taner

71) "1940 şiiri, kendinden önceki şiire bir tepkidir. Daha doğrusu o şiirde bulunmayan özelliklerin ardına düşmüştür. Şiirimiz, bir yandan şairin diline bağ olan engellerden arınırken, bir yandan da hayata yönelmiştir. Şiir masa başı ürünü olmaktan çıkmıştır. Hayatla alışverişini sürdürürken hemen her türlü konunun kapısını çalmıştır. Düşünceye ağırlık vermiş, sıradan insanın hayatına ayna tutmuştur bu şiir."

Parçaya göre 1940'tan önceki şiirimiz için aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Konuların işleniş bir çeşitlilik göstermez.
- B) Yazılanla yaşanan arasında bir bağlantı görülmez.
- C) Belirli konuların dışına çıkılmaz.
- D) Belirli kurallara uyma zorunluluğu vardır.
- E) Duygunun ve düşününün payı büyüktür.

72) Dış dünyaya bağlı sanatçılar, genellikle, görünen gerçeği değiştirmezler. 1940 kuşağı sanatçıları da böyledir. Bu kuşağın anlatımı son derece açık ve yalındır. Nedeni, "varlığı" güzel bulmaları ve onu benzetmeler, mecazlarla süsleme, değiştirme gereğini duymamalarıdır. Ancak yaşadıkları ortamı beğenmeyen, ondan memnun olmayanlar edebî sanatlara başvururlar. Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşadıkları ortamı beğenmeyenler, sanatçı olmaya yönelirler.
- B) Kimi sanatçılar için gerçek olan şey, güzelliştir.
- C) Dış dünyaya bağlılık, sanatçıyı başarısızlığa götürür.
- D) 1940 kuşağı sanatçıları, gerçek sanatçılardır.
- E) Yaşamı seven sanatçılar, edebî sanatlara başvurmaz.

73) Şiir, öykü, roman, deneme ve edebiyat tarihi alanlarında yapıtlar vermiş, çok yönlü bir yazardır. Daha çok sembolist akıma girebilecek, ahenkli ve orijinal hayallerle yüklü şiirler yazmıştır. Hikayelerinde insan ruhunun temeli saydığı bilinçaltına ve rüyalara geniş yer vermiştir. Romanlarında bu öğelerle birlikte, tarihsel, toplumsal konuları da ele almıştır. Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- B) Abdülhak Şinasi Hisar
- C) Ahmet Hamdi Tanpınar
- D) Namık Kemal
- E) Hüseyin Rahmi

74) İlk şiirlerini 1936'da yayımlamaya başlamıştır. Bunlar o güne kadar şiir diye bilinen ürünlere bir tür başkaldırıdır. Öyle ki, şiiri birtakım kalıp ve klişelerden, yıpranmış benzetmelerden, başka bir deyişle şairanelikten kurtarmıştır. Hayali, şiirden kovmuş ya da çok az bir hayalle yetinmiştir. Yalın, gündelik bir dilin söz kalıplarına yaslanarak şiirlerini oluşturmuştur. Gündelik yaşamı şiirin çıkış noktası yapmıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cahit Sıtkı Tarancı
- B) Faruk Nafiz Çamlıbel
- C) Orhan Veli Kanık
- D) Fazıl Hüsni Dağlarca
- E) Cahit Külebi

75) Orhan Veli ve arkadaşlarının 1945 yılında ortaya koydukları "Garip" anlayışı gerçekten de gariptir. Orhan Veli'nin "Garip Mukaddimesi"nde ortaya koydukları bizim şiir sorunlarımıza oldukça ilgisiz görünmektedir. Getirdikleri söyledikleri şeyle Fransız ve Rus sanatçıların duyus ve düşünüşlerinden başka bir şey değildir. Nitekim....

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Orhan Veli, bu konuda oldukça büyük başarılar kazanmıştır.
- B) Biz şiir kavramını bugün yeniden düşünmek zorundayız.
- C) Rus romancılarından Tolstoy çok büyük eserler ortaya koymuştur.
- D) Orhan Veli'nin bu görüşlerden dönen şiirler yazması da bunu doğrular.
- E) Orhan Veli, bugün ulaşılması oldukça güç başarılar elde etmiştir.

76) İlk şiirlerinde duygusal, bireysel, romantik bir tutumu vardır. Anlatımı lirik, dili durudur. Daha sonraki şiirleri asıl şiirlerinin şaşırtıcı öncüleridir. Sıralarda etkilendiği gerçeküstücülerin şiirleri gibi ölçüsüz ve uyaksızdır. Geleneksel şiirle edebî sanatlarla, şairanelikle, ölçü ve uyağın sağladığı mekanik ahenkle her türlü bağı koparmıştır. Her türlü sözcüğün şiire girebileceğini göstermiştir. Kimi şiirlerinde bir alay sezilir. **Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ahmet Haşım
B) Yahya Kemal
C) Orhan Veli D) Ahmet Hamdi Tanpınar
E) Cahit Sıtkı

77) Cumhuriyetin ilanından 1940'lara kadar şiirimizin dört yöneliminden biri olan Beş Hececiler, halk şiirinin dış yapısını, özellikle ölçü ve uyak düzenini benimsemişler. Böylelikle halk şiirinin dünyasına ulaşabileceklerini sandılar. Dil açısından arı, açık bir söyleyişe yöneldiler. Ürettikleri şiirler ise kalıplaşmış bir yapı içinde kaldı.

Aşağıdakilerden hangisi bu anlayışa bağlı kalarak şiir yazarlardan biri değildir?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel B) Orhan Seyfi Orhon
C) Ceyhan Atuf Kansu D) Enis Behiç Koryürek
E) Yusuf Ziya Ortaç

78) Kimilerine göre neden Tefik Fikret "büyük" bir ozandır da Ahmet Haşım yalnızca "iyi"dir? Yahya Kemal, neden yıllarca küçültüldüğü halde hâlâ sapaşaklam ayakta durabiliyor. Biz, ozanları gerçek değerlerine göre ele almışız; yalnızca işledikleri konulara bakarak ölçmeye alışmışız. Oysa, ele alınan ve işlenen konular, bir sanatçıyı değerlendirmede tek ölçüt olamaz. Çünkü konu sanatçıları için ortak bir malzemedir. Aynı konuyu iki ayrı sanatçı işleyebilir. Ama bunlardan biri kalıcı olurken öteki unutulup gidebilir. **Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?**

- A) Eleştirmenlerin beğenmediği sanatçıları yarına kalamazlar.
B) Aynı malzemeyi işleyen sanatçılar, farklı değerlerde ürünler ortaya koyabilirler.
C) Bir ozanı değerlendirme, onu çok yönlü olarak ele almayı gerektirir.
D) Haksız eleştiriler, büyük ozanların değerine gölge düşürmez.
E) Bir ozanın edebiyattaki yeri ve değeri kişiden kişiye değişebilir.

79) Şiirimizde Birinci Yeni akımı da İkinci Yeni akımı da kalıcı olamazdı. Nitekim olamadı da. Bir kere Birinci Yeni bize uzaktı. İkinci Yeni ise bir modaydı; konup göçtü. Göçmek zorundaydı, çünkü bizimle hiçbir bağı yoktu. Edebiyatımızın bir uzantısı, aşaması değildi. Fransız şiirine özenip Fransız şairlerini taklit ederek köksüz bir şiir çıkardılar ortaya. Her iki akımın günümüzde ayakta kalan temsilcileri ise şiirlerini geliştirip başka şiire yöneldikleri için unutulmadılar.

Bu parçada, sözü edilen akımlara bağlı sanatçılar niçin eleştirilmektedir?

- A) Kendilerinden sonra gelenlere öncülük etmedikleri için
B) Yapıtlarında, edebiyatımızın temel kurallarına uymadıkları için.
C) Unutulmama amacıyla başka tür şiirlere yöneldikleri için
D) Şiirlerini günün akımlarına uygun bir çizgide oluşturdukları için
E) Yabancı şairleri örnek aldıkları ve kendi edebiyatımızdan koptukları için.

80) Konuya da biçime de çok önem verirdi. Konu genellikle evrensel olmalıydı: Ölüm, ıstırap, aşk, yalnızlık gibi... Biçimde ise, ölçülü (vezinli) ve uyaklı (kafiyeli) şiir yazmaya çalışırdı. Garipçiler, ölçülü ve uyaklı şiire karşı çıkınca o da arada sırada ölçüyü bıraktı. Ama gene, arada bir eski alışkanlıklarını bırakmak istemez, ölçülü ve uyaklı şiirler yazardı.

Burada sözü edilen şair, sanatı açısından aşağıdaki özelliklerden hangisini taşımaz?

- A) Yenilikleri bir ölçüde izleyen / Kendini yenileyebilen
B) Günlük yaşamla ilgisiz / Devrinin akımlarına uyabilen
C) Belirli konuların dışına çıkmayan / Zaman zaman geleneksel şiire bağlı
D) Karamsar bir düşünüşe bağlı / Yeniliklere tamamen kapalı olmayan
E) Toplumun sorunlarından kopuk / Şiirde kural tanımayan

81) Bu sanatçımızın şiirlerinin geleneğe beslendiğini söyleyebilirim. Doğaldır ki her şiirde, her sanat yapıtında, az ya da çok geleneğin payı vardır. Ne var ki bu şiirlerde gelenek, biraz daha belirgin biçimde, biraz daha bilerek, isteyerek kullanılmıştır. Sanki sözcükler daha güzel, daha işlevseldir. Ancak bu, gelenekle kan bağı korunarak yapılmıştır. Gelenek sözcüğünün içinde, başta Divan edebiyatı, sonra az da olsa Halk edebiyatı, özellikle de Cumhuriyetten bu yana Türk şiirinin geçirdiği çeşitli serüvenler, deneyimler vardır.

Bu parçada sözü edilen sanatçının şiirleriyle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Geçmişteki şiirsel deneyimlerden yararlanılarak oluşturulmuştur.
B) Bireyselliğe aşırı ölçüde önem verilmiştir.
C) Konular değişik alanlardan seçilmiştir.
D) Okurları etkileyecek bir dil kullanılmıştır.
E) Biçimle özün birbirini bütünlemesine özen gösterilmiştir.

82) Yaşar Kemal, yaşadığını, gözlemlediğini yansıtan, topluma ayna tutan bir yazar sayılmaz. Özlemlediklerinden, bildiklerinden, hayal gücüyle yeni bir roman dünyası yaratan sanatçılardandır. Bu yönüyle çarpıcı karakterleri; boyutları, olağanı ve sıradanı aşan olayları; efsaneler ve düşlerle iç içe geçmiş bir gerçekliği içeren yapıtlar vermiştir. Ama onun gücü bir yandan da dilinden, dilindeki şiirsellikten gelir. Şiirsellik besleyip geliştirdiği bir Çukurova dünyası katmıştır edebiyatımıza.

Bu parçada yazarın özelliklere hangi niteliği üzerinde durulmaktadır?

- A) Kahramanlarının olağanüstü nitelikler taşıması
B) Gözlem yeteneğinin güçlü olması
C) Gördüklerini, yeniden biçimlendirerek etkili bir söyleyişle dile getirmesi
D) Konularını, gerçeküstü olaylarla renklendirip zenginleştirilmesi
E) İçinde yaşadığı, bildiği ve tanıdığı yöreyi anlatması

83) Kuşkusuz, biçimsel özellikleri bakımından Yaşar Kemal'in romanları epope değildir. Ancak epopeyi, toplumun doğaya, olağanüstü güçlere, düşmana ve uğursuz sayılan varlıklara karşı yürüttüğü mücadelenin bir anlatısı olarak düşündüğümüzde onun bazı romanlarında epik özellikler bulunduğunu rahatça söyleyebiliriz.

Bu parçada, Yaşar Kemal'in yapıtları hangi nedenle epopeye benzetilmektedir?

- A) Toplumun, kendi dışındaki güçlere karşı koymasını anlatması
B) İnsanın kendisi ile savaşımını konu alması
C) Doğanın anlatımına ağırlık vermesi
D) İnsanların birbirleriyle çatışmasına yer vermesi
E) Toplumsal olayları anlatması

84) Yaşar Kemal denildiğinde aklı özgün bir roman dili gelir. Okurunu hemen saran, güçlü, çarpıcı bir dildir. Bu, gürül gürül akan bir Türkçedir. Esas olarak halkın konuştuğu dile, sözlü halk edebiyatına dayanan Yaşar Kemal, bu yerel malzemeyi sanat yapıtının özgün diline dönüştürürken "çımışmak", "döngeler", "cikilti" gibi birçok yerel sözcüğü ortak dile taşır. Okur, onun Karacaoğlanlığına kapılır, yazdıklarını kullandığı sözcüklerin, deyimlerin, atasözlerinin üzerinde durmadan okur. Oysa yazar o tatlı anlatısına nice bölgesel sözler, söyleyişler katmıştır. Bunlar ortak bir dil düzeyine çıkarıldığından okur, anlamasa bile anladığını sanır. Çünkü bir imkandır, içindeki taşların, çakılların, kumların kimileri ilk kez görülmüş olsa bile bu hiç yadırganmaz.

Bu parçadaki "Okur, onun Karacaoğlanlığına kapılır." sözü Yaşar Kemal'in hangi özelliğini belirtmektedir?

- A) Yapıtlarında yerel efsanelere, destanlara yer verme
B) Karacaoğlan'ın şiirlerinden alıntılar yapma
C) Karacaoğlan gibi devrinin ünlü bir aydını olma
D) Yapıtlarında halk dilini kullanma
E) Karacaoğlan'la benzer konuları işleme

B) BATI EDEBİYATI

- 1) Klasik yapıt alışılmış, sıradan kalıpların dışında kalır. Eskimezliği, yarına kalırlığı da buradan, her zaman yeni oluşundan gelir. Her kuşak, bu tür yapıtlarda kendi dönemlerinin havasını bulur. Ondan yeni tatlar alır, yeni duygular, yeni düşünceler kazanır. Bu parçada klasik yapıtın hangi yönü üzerinde durulmaktadır?
- A) İnsanlığın ortak yaratısı olduğu
B) Değerinin zamanla anlaşılacağı
C) Her dönemde değerini koruduğu
D) Gün geçtikçe daha çok ilgi göreceği
E) Belirli kurallara göre oluşturulduğu
- 2) "Klasik, zamanın sınavını kazanarak değeri saptanmış yapıtlar" anlamına da gelir. Sözcüğün bu anlamını bir yana bırakırsak, klasik, belli ilkelerin, belli bilimlerin düzenidir. Bu ilkelerin ilk olarak, İlkçağ düşünürlerince saptanarak gene İlkçağ yazarlarınca uygulanması, sonra da 17. yy Fransız yazınında varlığını duyurması, bu kavramın zamanla sınırlandırılmasına gerekçe olmamalıdır. "Bir zamanlar bizde yanlış bir deyim vardı: Yeni klasik. Klasik ilkelerinin saptandığı günden bu yana nice yazar yapıtını o ilkelerle sınırlamıştır ama hiçbirisi 'yeni klasik' diye anılmamıştır. Moliere de bir klasik yazardır, Lonesco da..." Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Zamana dayanabilen, zamanla değerini yitirmeyen yapıtlar klasiktir.
B) Klasik kavramı ile yenilik kavramı bir arada kullanılamaz.
C) Hangi çağda yaşamış olursa olsun, belli ölçülerle uyan sanatçı klasiktir.
D) Aynı çağlarda yaşadıkları halde Moliere de Lonesco da klasik yazarlardır.
E) Klasik sözcüğünün sadece 17. yy. Fransız edebiyatı için kullanılması yanlıştır.
- 3) Sürrealizm (gerçeküstüçlük), saf düşünceye varabilmek için, düşünceleri, her türlü mantık, ahlak ve estetik anlayışından bağımsız olarak ele alıp inceleyen bir sanat ve edebiyat akımıdır.
- Parçaya göre, sürrealistlerin (gerçeküstüçü), düşünceleri inceleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Özgür davranma
B) Kurallara uyma
C) Estetik kaygısı taşıma
D) Geleneklerden yararlanma

- 4) Gerçeküstüçlük (sürrealizm), Romantizmden sonra yeryüzünde en çok yayılmış, tanınmış akım olmuştur. Japonya'dan Meksika'ya birçok ülkede etkisini gösterdiği gibi hemen bütün sanat dallarında temsilcilerini, yorumcularını bulmuştur. Birinci Dünya Savaşı ertesinde patlak veren gerçeküstüçüğün Batı'nın düşünce tarihindeki kökleri epey derinlere inmektedir. Bu kökleri nice sular beslemiştir.
- Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada gerçeküstüçülikle ilgili olarak verilen bilgilerden biri değildir?

- A) Dünyanın pek çok yerinde bulunduğu
B) Sanatta en son görülen akım olduğu
C) Düşünce tarihiyle ilgisinin bulunduğu
D) Birçok sanat dalı üzerinde etkili olduğu
E) I. Dünya Savaşı sonrasında önem kazandığı

- 5) "Gerçeği olduğu gibi yansıtmak benim işim. Değildir. Dış dünyayı duygu ve hayal gücüyle zenginleştirerek vermek, tabiatın güzelliklerini dile getirmek sanatın görevi olmalıdır." Görüşünü ileri süren bir sanatçı,

Aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisinin savunucusu durumundadır?

- A) Klasisizm B) Romantizm
C) Realizm D) Natüralizm
E) Sürrealizm

- 6) "İyi ile kötünün, akla karanın çatışması az çok her romanda vardır. Fakat XIX. yüzyıl batı romancılığı'nın yarattığı gelenek, bu çatışmada yazarın apaçık taraf tutmasını, insanları kahraman değil, kahramanları insan etmesini, kimi insanı ak, kimi insanı kara değil her insanı alaca göstermesini ister. Oysa yazar, ayırıyor insanları: Ak bir yana, kara bir yana; cılız bir yana gürbüz bir yana..."

Paragrafta sözü edilen "ak-kara" çatışmasının, en belirgin olduğu edebiyat akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Klasisizm B) Realizm C) Romantizm
D) Natüralizm E) Parnasizm

- 7) Hayır, hayal ile yoktur benim alış verişim....İnan ki her ne demişsem görüp de söylemişim.

Yukarıdaki mısralar, aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisinin temel niteliğini yansıtır?

- A) Klasisizm B) Romantizm C) Realizm
D) Sembolizm E) Sürrealizm

- 8) "Romancı eserinde bir bilim adamı tarafsızlığıyla gerçeği yansıtmak için konuşma biçiminde bir çığır açmış, kişilerini hangi sosyal gruptan seçmişse o grubun diliyle konuşturmuştur."

Burada sözü edilen romancı, hangi edebiyat akımına bağlı olabilir?

- A) Klasisizm B) Romantizm C) Realizm
D) Sembolizm E) Natüralizm

- 9) Yazar roman kişilerini insanların kimi zaaflarını örnektirmek için kullanır. Bu kişileri doğru yoldan çıkaran, kötü yapan içinde yaşadıkları koşullar ya da çevre değil içgüdüleridir. Hangi sınıftan hangi yaştan olursa olsunlar onları yöneten ve yönlendiren aynı şeydir.

Bu paragrafta sözü edilen yazarın eserleri aşağıdaki edebiyat akımlarının hangisine girebilir?

- A) Klasisizm B) Romantizm
C) Realizm D) Natüralizm
E) Sürrealizm

- 10) Yazar, romanını yazarken ortadan çekilir. Duyduğu heyecanı kendine saklar. Yalnız gördüğünü ortaya koyar. Yazarın birinci kaygısı, gözlemlerinin önüne gerçek belgeleri sermektir. Buradan roman için şöyle bir tanım çıkabilir. Roman, yazarın gözlemlerinden yararlanarak insan üzerinde yaptığı bir deney uygulamasıdır.

Yukarıda özellikleri belirtilen roman, hangi edebiyat akımına bağlı olabilir?

- A) Romantizm B) Natüralizm C) Klasisizm
D) Sembolizm E) Realizm

- 11) Duyularımız dış dünyayı bize olduğu gibi değil, onun gerçek görünüşünü değiştirerek ulaştırır. Bunun için de bizim anlattıklarımız, dış dünya değil, bu dünyanın hayalimizle bezenmiş bizdeki izlenimleridir.

Bu görüş aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisiyle en çok ilgilidir?

- A) Romantizm B) Klasisizm
C) Empresyonizm D) Sürrealizm E) Realizm

ŞİİR BİLGİSİ

Şiir, gerek içerik gerekse söyleyiş bakımından özgün, etkilemeye, duygulandırmaya yönelik bir söz sanatıdır. Şiirin söz dizimi düz yazının söz diziminden farklıdır. Bu dizim, dilin kurallarına göre olmaktan çok ahenge göre düzenlenir. Şiir bir nazımdır; yani dizme, düzene koymadır. Bu dizmenin de belli öğeleri vardır. Bunlar; ölçü, kafiye, redif, gibi her biri kendine göre bir düzen ifade eden öğelerdir. Şiir; duygu, hayal ve düşüncelerin bir düzene bağlı olarak, çekici bir dil ve ahenkli mısralar içinde aktarılmasıdır.

Şiir Türleri

Her şiirin belli bir konusu, üslubu vardır. Kimi aşk, ayrılık konusunu işler, kimi okura bir bilgiyi özlü bir şekilde verir. Kimi birini eleştirir vs. İşte şiirlerin bunlara göre sınıflandırılması şiir türlerini ortaya koyar. Bunlar Yunanca'daki adlarıyla adlandırılır: lirik, epik, didaktik, pastoral, satirik, dramatik. Şimdi şiir türlerini açıklayalım.

a) Lirik Şiir

Aşk, ayrılık, hasret, özlem konularını işleyen duygusal şiirlerdir. Okurun duygularına, kalbine seslenir. Eskiden Yunanlılarda "lir" denen sazlarla söylenirdiğinden bu adı almıştır. Divan edebiyatında gazel, şarkı; Halk edebiyatında güzelleme türündeki koşma, semai lirik şiire girer. Lirik şiirde duygu, coşku ve aklılık söz konusudur.

b) Epik Şiir

Destansı özellikler gösteren şiirlerdir. Kahramanlık, savaş, yiğitlik, konuları işlenir. Okuyanda coşku, yiğitlik duygusu, savaşma arzusu uyandırır. Genelde, uzun olarak söylenir. Divan edebiyatında kasideler, Halk edebiyatında koçaklama, destan, varsağı türleri de epik özellik gösterir. Tarihimizde birçok zafer olduğundan, epik şiir yönüyle bir hayli zengin bir edebiyatımız vardır.

c) Didaktik Şiir

Bir düşünceyi, bilgiyi aktarmak ve öğüt vermek amacıyla yazılan şiirlerdir. Bunlar okurun aklına seslenir. Duygu yönü az olduğundan kuru bir anlatımı vardır. Kafiye ve ölçülerinden dolayı akılda kolay kaldığından, bilgiler bu yolla verilir. Manzum hikayeler, fabelar hep didaktik özellik gösterir.

d) Pastoral Şiir

Doğa güzelliklerini, çobanların doğadaki yaşayışlarını anlatan şiirlerdir. Bu şiirlerde doğaya karşı bir sevgi, bir imrenme söz konusudur.

e) Satirik Şiir

Eleştirici bir anlatımı olan şiirlerdir. Bir kişi, olay, durum iğneleyici sözlerle, alaylı ifadelerle eleştirilir. Bunlarda didaktik özellikler de görüldüğünden, didaktik şiir içinde de icelenebilir. Ancak açık bir eleştiri olduğundan ayrı bir sınıfa alınması daha doğrudur. Bu tür şiirlere Divan edebiyatında hiciv, Halk edebiyatında taşlama yeni edebiyatımızda ise yergi adı verilir.

f) Dramatik Şiir

Tiyatroda kullanılan bir şiir türüdür. Eski Yunan edebiyatında oyuncuların sahnede söyleyecekleri sözler şiir haline getirilir ve onlara ezberletilirdi. Bu durum dram tiyatrosunun ortaya çıkışına kadar sürer. Bundan sonra tiyatro metinleri düz yazıyla yazılmaya başlandı. Dramatik şiir harekete çevrilebilen şiir türüdür. Başlangıçta trajedi ve komedi olmak üzere iki tür olan bu şiir türü dramın eklenmesiyle üç türe çıkmıştır. Bizde dramatik şiir türüne örnek verilmemiştir.

Şiirle İlgili Metinler

1) "Gül soldu, çocuk uyudu dersek şiirsel bir anlatım olmaz; ancak çocuk soldu gül uyudu dersek şiirsel bir anlatım olur." Cümlesinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Şiirde mecazlı bir anlatım söz konusudur.
- B) Şiirsel anlatım günlük dilden farklıdır.
- C) Şiirsel anlatımda benzetmelere yer verilir.
- D) Şiirde devrik cümle kullanılır.

2) Usta şair kelimeleri şimşeklendirmeyi bilir, kelimelerden gök gürültüsü oluşturur, onlara yüklenebilecek son yoğunluğu yükler.

Yukarıdaki cümlede nasıl bir anlatım yoluna başvurulmuştur?

- A) Açıklamalı
- B) Betimlemeli
- C) Tanımlamalı
- D) Mecazlı

3) Şiir yazıldığı dilin içindedir. Çeviri şiir, özgün şiir kadar sevilmeyebilir. Sevilen çeviri şiirler daha çok içindeki düşüncesi için sevilirler. Az da olsa çok iyi çevrilmiş şiirler vardır. Ancak bu şiirler ozanı kadar çevirenin de şiiri sayılır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Şiir dilin inceliklerini yansıtır.
- B) İyili yapılmamış çeviri, şiirin özünü bozmaz.
- C) Şiirde, işlenen düşünceler de önemlidir.
- D) Çeviri şiirler çevirenin de duygularını da yansıtır.

4) Beğenilen bir elbise dikmek nasıl ustalık gerektiriyorsa şiir yazmak da ustalığı gerektirir. En zengin kavramlar ve sözcükler kötü bir ozanın elinde yok olup gider; tıpkı iyi bir kumaşın kötü bir terzi elinde çarçur olması gibi. Sanat, terzilikte olduğu gibi makası kullanabilme işidir.

Bu parçada vurgulanmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatın da, zanaatında iyi ürünleri ustalarının elinden çıkar.
- B) Kullanılan araç ve gerecin nitelikli ve çok sayıda olması gerekir.
- C) Sanatın kaynağında yaratıcılık ve özgünlük vardır.
- D) Her uğraşın kendine özgü kuralları vardır.

5) Şiir, insanların hayatını daha dolu ve daha gerçek yapar. Kişileri hayatın, dünyanın ve kainatın sırları peşinde koşturur. İnsanları günlük hayatın sıkıntılarından uzaklaştırır. Onların gerçeği aramalarını, aşkı, güzeli, hayatı, ölümü daha doğru bir şekilde görmelerini sağlar. Sanat, bazı tenkitçilerin dediği gibi, hayattan bir kurtuluştur. Ancak hayatın yalnız dışına değil, hayatın içine doğru da bir kurtuluştur.

(5. ve 6. sorular paragrafa göre cevaplandırılacaktır.)

Paragrafta vurgulanan düşünce hangisidir?

- A) İnsan her şeyi şiirle öğrenir.
- B) Şiir, hayatı insana yaraşır hale getirir.
- C) Sanatçı, şiirle hayatın çekilmez baskılarından kurtulur.
- D) Aşkı, güzeli, ölümü, hayatı ancak sanatçılar tanımlayabilir.

6) Paragrafta, aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Kainatın sırlarını araştırmanın insanı yücelttiğinden
- B) Hayatın güzelliğini daha iyi görmenin sanatla mümkün olduğundan
- C) Günlük hayatın, gerçek güzellikleri görmeyi engellediğinden
- D) Şiirin insanları hayata bağladığından

7) Hiç ummadığımız bir şiir, günü gelince bizim için söylenmiş izlenimi verir. Çünkü şiir eskimez, bir yerde durur, okurunu bekler. Bekler ve bir gün bulur onu. Dahası, en sıg, en basit sanılan şiirden bile, bir gün başka bir anlam, başka bir güzellik fıskırabilir.

Parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Her şiir güzeldir.
- B) Şiirin içeriği koşullara göre değişiklik gösterir.
- C) Şiiri yorumlarken, acele etmemek gerekir.
- D) Okuyucusunu çok bekleyen şiir, güzel şiirdir.

8) Hiç ummadığımız bir şiir, günü gelince bizim için söylenmiş izlenimini verir. Çünkü şiir eskimez, durur bir yerde, okurunu bekler. Bekler ve bir gün bulur onu. Dahası, en kötü, en sıg, en basit bir şiirden bile bir gün başka bir anlam, başka bir güzellik fıskırabilir. Bu nedenle, —.

Düşüncenin akışına göre bu parçanın son cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) İyi şiir her okuyucuda aynı duyguları, aynı çağrışımları uyandırabilmelidir.
- B) pek çok şiir kitabı ancak şairlerinin ölümünden sonra değer kazanmıştır.
- C) sanat değeri taşıyan şiirler eskimiş olanlardır.
- D) eleştirmenler, okuyacakları şiir kitabını seçme de okurlara yol göstermelidirler.
- E) şiir değerlendirmelerinde olumsuz ve kesin yargılardan olabildiğince kaçınmak gerekir.

9) "Şiir, düz yazının çaresiz kaldığı yerde devreye girer." diye bir söz vardır. Bu söze ben de katılıyorum. Şiir her şeyden önce bir şifre dilidir. Doğrudan söylemez, ima eder; çağırıştır, sarsar ve etkiler. Bu nedenle o, "Sihri açıklanamayan sözdür." Yorumumuz ya da bir anlamda çok yorumludur. Herkes kendi duygu ve kültür yükleniş derecesinde ondan farklı şeyler alır ve anlar.

Paragraftan, şiirle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Güçlü bir anlatım türü olduğu
- B) Anlamın sınırlı olduğu
- C) Okuyan kişiye göre anlam kazandığı
- D) Gizemli olduğu

10) "Şiir nesirden bambaşka bir kimliktir. Musikiden başka türlü bir musiki diyeyim. Şiirde "nefes" ve "ses" iki temel öğedir. Mısranın ayakları yerden kopmazsa ve uçmazsa ya da ister en hafif perdeden olsun, ister gür olsun, kulağı bir seş gibi doldurmazsa gerçek şiir değildir."

Paragrafta, şiirle ilgili olarak anlatılmak istenen nedir?

- A) Nesirle bazı ortak özelliklerinin bulunduğu
- B) Musiki ile iç içe olduğu
- C) Okuyucuya göre değer kazandığı
- D) Etkileyici bir sesle okunması gerektiği

11) Şiir değiştirir insanı. Bir okuyucu sevdiği şairi tanımadan başka, tanıdıktan sonra başka bir insandır. Çok sevdiğiniz, hoşunuza giden şiirlerle ilk karşılaşmalarınızı düşünün. Gece ise uykunuz açılmıştır. Bir daha, bir daha okumak, ezberlemek, yakınlarınıza dinletmek istersiniz okuduğunuz şiiri. Yaşama istekleriniz artmıştır. Bir coşku, bir katkılar yaşamınıza. Artık değişmiş, zenginleşmiştir kişiliğiniz.

Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Okuyucunun, şiiri tekrar tekrar okumak istemesinden
- B) Şiirin, hayatı daha çok renklendirmesinden
- C) İnsanda şiir yazma hevesi uyandırmasından
- D) Şiirin insanları heyecanlandırıp coşturmasından

- 12) Benim şiirlerimde öyle yüksek hayaller bulunmaz. Basit, önemsiz şeylerden söz ederim. Eşyanın gerçeklerini düş gücüyle değiştirip doğaüstü duruma getirmem. Her şeyi olduğu gibi görür, görüldüğü gibi betimlerim. En yoksul semtlere gider..

Paragrafın içeriğine göre, son cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) o insanların acılarına ortak olmak için can atarım.
B) şiirlerimde onların sıkıntılarına yer veririm.
C) o yerlerin de güzel yanları olduğunu anlatmaya çalışırım.
D) bir fotoğrafçı gibi, oraları görüntülemeye çalışırım.

- 13) Şiirin yüzlerce tanımı vardır. Bence şiir, şairin dünyaya sığmama hâlidir. Bu dünyayı biraz daha geniş kılma, onu farklı bir dünya hâline getirme çabasıdır.

Bu parçada anlatılmak istenenle, aşağıda şiirle ilgili olarak verilenlerden hangisi arasında anlamca bir bağlantı kurulabilir?

- A) En güzel yanı, insanı yaşama bağlamasıdır.
B) Düz yazıdaki tadın ve iletinin yoğunlaştırılmış biçimidir.
C) Yaşamın sınırlarını aşma, ona yeni anlamlar ve duyurular yüklemidir.
D) Belli bir birikimin sonucunda oluşan etkileyici bir üründür.
E) Duygularımıza seslenen, onları besleyen bir güçtür.

- 14) Bir şair düşünün, ölümünden sonraki yaşı, gerçek yaşının çok üzerinde. Bu durum yalnızca şairler için değil, öteki sanatçılar için de böyledir. Gerçek yaşları kaç olursa olsun, ölüm sonrası yaşlarındaki sayı büyüdükçe sanatçılar da büyür, ölümsüzleşir.

Bu parçadaki ölüm sonrası yaşlarındaki sayı büyüdükçe sanatçıların büyüüp ölümsüzleşmesi sözünü anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirli kesimlerce beğenilme
B) Adına törenler düzenlenme
C) Taklit edilme
D) Ödüllendirilme

- 15) Başarılı şairlerin hepsi, kendilerinden önceki şairlerin şiirlerini okuyarak öğrenmişlerdir şiir yazmayı. Kendi başınıza da olsa, bir ustanın denetiminde de olsa, şiir yazmayı öğrenmek için ne yapmanız gerektiği bellidir: Beğenilen şiirleri teker teker okuyacak, değerlendirecek, işin sırrına varmaya çalışacaksınız. Şöyle bir okuyup geçmek de değil işin sırrı. Her şairi, her şiiri ayrı ayrı, titizlikle irdelleyeceksiniz. Sözcükleri nasıl seçmiş, nasıl birbirine bağlamış? Dizeleri nasıl kurmuş? Bu türden birçok sorunun yanıtını ararken bütün emeğiniz boşa da gidebilir. Bu nedenle, ---

Bu parçanın sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) şairliğe özenen bir insanın şiiri zevk almadan okuması düşünülemez.
B) şiir yazarlar, kimi sıkıntılara katlanmanın yanı sıra amacına ulaşamayı da göze almalıdır.
C) şiir yazabilmenin ilk koşulu, iyi şiiri kötüden ayırmaktır.
D) kötü şiirler, üzerinde uzun uzun çalışılmadan, değişik denemeler yapılmadan yazılanlardır.
E) şiirin yapısını, doğasını kavramamış insanlar, kendilerini şair sanıyorlar.

- 16) Yazdığım şiirleri sesli olarak okurum ilk önce, kulağıma hoş geliyorsa değişiklik yapmam. Ama fazla ya da kulağı tırmalayan sözcükler varsa onları atarım, değiştiririm. Çünkü şiir gereksiz sözcüğü kaldırmaz. Ayrıca, yıllar sonra yeniden okuduğumda, beni ilk günkü gibi etkileyebilecek mi, diye düşünürüm. Öyle şiirler vardır ki her gün okusanız bıkmazsınız. Yazdığım şiirlerin de böyle olması için gayret ederim.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Şiirlerinizi yoğunlaştırmak, kalıcı kılmak için nelerle dikkat edersiniz?
B) Eleştirmenlerin şiirlerinizi yeterince değerlendirmemesini neye bağlıyorsunuz?
C) Şiirlerinizi yazarken okurların beklentisini göz önünde bulundurur musunuz?
D) Başka şiirlere, şairlere öykünmemek için nasıl bir yol izliyorsunuz?
E) Şiirlerinizdeki duygusal zenginliği nasıl sağlıyorsunuz?

- 17) Okur, onun şiirlerini okurken derine indikçe yeni tatlarla, yeni bulgularla karşılaşacaktır. Sözün zengin boyutlarının peşine düşecektir. Şiiri yeniden kurgulayacaktır. Bu anlamda, herkese açık bir şiir değildir onun şiiri. Art alanı alabildiğine geniş şiirlerdir. Tarihten felsefeye, değişik bilim dallarından devşirilmiş veriler, bunlarda birer motif olarak çıkar karşımıza. Kimi zaman da bu veriler, imgelere dönüşür; benzetmeler, mecazlar, istiareler biçiminde iç donanımını oluşturur şiirlerin.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairin bir özelliği değildir?

- A) Anlaşırlığı güç şiirler yazma
B) Şiirlerini yazarken farklı alanlardaki çalışmalarından yararlanma
C) Sanatsal bir söyleyişe başvurma
D) Yorumla açık şiirler oluşturma
E) Anlamca açık şiirleri değersiz bulma

- 18) Benim önceki şiirlerimde gerçekleştirdiklerim, çok kolay göze çarpan şeyler değildi. Nereye kadar? Son kitabıma kadar. Genellikle şairler, yaşlanmaya başlayınca geçmişte yazdıklarına daha sıkı bağlanıyorlar, daha tutucu oluyorlar. Şiirlerinde değişiklik yapmamayı yeğliyorlar. İşte bu son kitabımda ben öyle yapmadım, bugüne dek yaptıklarımdan farklı bir şey denedim. Bu kitap, şiiri büyük ölçüde dilin olanaklarıyla, yalnızca dilin içinde kalarak denemek gibi bir yaklaşımla yazıldı. Bence bu önemli bir şeydi; ama ayırdına varılmadı.

Bu sözleri söyleyen şair aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) Son şiirlerini yazarken izlediği yolun fark edilemeyeşinden
B) İlk dönem şiirlerindeki başarısının kabul edilmemesinden
C) Son yapıtında kolay anlaşılır şiirler yazmasının eleştirilmesinden
D) Şiire getirdiği yeniliklerin önemsenmemesinden
E) Şiirinde sık sık yaptığı değişiklikler nedeniyle okuyucularını yitmesinden

- 19) Şiir, her okumada insanı başka bir limana alabilirmeli; yani her okuyan onda ayrı bir tat, anlam bulabilirmeli, hatta belki de aynı insan başka okumalarda onda daha önce bulamadıklarını bulabilirmeli. Evet bence şiir budur.

Bu parçaya göre, şiirin en belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Biçim güzelliği
B) Anlam zenginliği
C) Renkli bir anlatım
D) Kendine özgü bir üslup
E) Konuda özgünlük

- 20) Bir şair herhangi bir olayı anlatmak istese, bize salt gerçeği mi yansıtır? Hayır; o olay karşısında duyduklarını, düşündüklerini de anlatır. Ya da doğrudan doğruya anlatmasa bile öyle bir şey yapar ki o duygular, o düşünceler bizde de doğar. Böylece şair, kendi iç gerçeğini ortaya koymuş olur. Bir sanat yapıtını başarılı kılan özellik işte budur.

Bu parçaya göre bir sanat yapıtının başarısı, sanatçının hangi tutumuyla açıklanır?

- A) Yapıta kendinden bir şeyler katması
B) Gerçekleri değiştirip güzelleştirerek vermesi
C) Duygusalılığı ön plana çıkarması
D) Kişisel görüşlerini benimsetmeye çalışması
E) Olayları gerçekçi bir açıdan ele alması

- 21) Mersiye, ister Sultan Süleyman'a, ister Süleyman Efendi'ye söylenmiş olsun, sanat açısından aynıdır. Şiirde asıl olan, şairin duyduğu ve bu duyusunu başka türlü söylenmesine imkan vermeyecek biçimde sözcüklerle dile getirerek bir şiir iklimi yaratmasıdır.

Bu parçada vurgulanan düşüncenin en iyi yansıtan yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mersiye herkes için, her şair tarafından söylenebilen bir şiir türüdür.
B) Önemli önemsiz her olay, her kişi, şiir konusu olabilir.
C) Gerçek şair, şiirine olaylarla birlikte duygularını da katabilen kişidir.
D) Şiirde önemli olan şairin neyi söylediği değil nasıl söylediğidir.
E) Gerçek şair şiire yeni biçimler, yeni sözcükler getiren kişidir.

22) Bir şiirin alinyazısını önceden kestirme olanağı yoktur. Bu gerçek, "Han Duvarları" için de geçerliydi elbette. 1924'te yazılan bu şiir, birçok yönüyle güncelliğini yitirmesine karşın günümüzde Hâlâ okunuyor, tanınıyor. Peki, hangi nedene bağlanabilir bu? Yoksa "Han Duvarları"nın da N. Kemal'in "Vatan Kasidesi", T. Fikret'in "Promete", M. Akif'in "Çanakkale Şehitleri" adlı şiirleri gibi gizli bir yasma gücü mü var? Ona bu gücü kazandıran ne? Bu parçanın göre, şiirle ilgili olarak aşağıdaki-lerden hangici söylenebilir?

- A) Değer kazanması zaman alır.
- B) Belirli temaları işleyenler daha çok sevilir.
- C) Yazıldığı günlerde ülenenler kolayca unutulmaz.
- D) Kalıcılığını sağlayan etkenleri belirlemek güçtür.
- E) Her biri biçim ve içerik yönünden farklı özellikler taşır.

23) Ozanları, yaşadıklarını, duyduklarını yazan kişiler diye tanımlamak yanlıştır. Sözgelimi Cahit Sıtkı, yaşadıklarını, duyduklarını yazan bir ozan olarak bilinir. Oysa ölüm acısını tatmamış, yaşamamıştır. Bununla birlikte, sık sık ölümden duyulan acıyı işlemiştir. Onunla yıllarca arkadaşlık yaptım. Bir gün bile ölüm sözcüğünün işitmedim ondan. Ölmüş bir sevdiği de yoktu yanılmıyorsa. Ölüm yalnızca bir temaydı onun için. Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her ozanın şiiri, belirli konuları içerir.
- B) Ozanların, şiirleriyle yaşantıları arasında ilişki olmayabilir.
- C) Her ozanın, şiir evreni aynı zenginlikte değildir.
- D) Şiirin etki gücü, okuyucuyu duygulandırmasıyla ölçülür.
- E) Hiçbir ozan, duygulanmadan şiirini oluşturamaz.

24) Duygularını dile getirirken, dizelerine düşünceyi yerleştirirken kuşağının şairlerinden epeyce ayrılıyor. "Ahmet Haşim geleneğini canlandırıyor." derken biraz haksızlık ediyorum. Sadece Haşim mi? Ahmet Muhip yok mu? Ya Cahit Sıtkı'nın ilk yılları? Çok uzaklardan Tanpınar biraz el sallamıyor mu? Çok deşmeye gelmez; gerçek şairler, birbirlerinin her zaman mirasçılarıdır.

Parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şairlerin birbirinden etkilenmelerinin doğal olduğu
- B) Ünlü şairleri taklit etmenin bir kusur sayılamayacağı
- C) Ustaca bir buluşun başka şairlerce de kullanıldığı
- D) Her şairin çok beğendiği şairlerin bulunabileceği
- E) Şairlerde duygu ve düşüncelerin ortak olacağı

25) Her şiir, yepyeni bir bileşim, kendine özgü nitelikleri olan bir varlıktır. Bu varlık, ne değiştirilebilir ne de bunun bir benzeri yapılabilir. Bu nedenle şiir, yazıldığı dilden başka bir dile çevrilemez; o kendini nasıl anlatıyorsa öyledir. "Şu şiiri anlatır mısınız?" denildiğinde yapılacak iş, onu bir daha okumaktır; çünkü ille de anlatmaya çabalamak yeniden yaratmaya kalkmak olur. Yaratılan bu şiir de artık asıl şiir değildir; eskisinden ayrı, yepyeni bir şiirdir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Her şiir, ötekilerden ayrı özellikler taşır.
- B) Bir şiiri başkasına anlatmanın yolu, onu o kişiye bir daha okumaktır.
- C) Bir şiirin çevirisi, aslının aynı değildir.
- D) Şiir, çeviriye elverişli olmayan bir türdür.
- E) Şiir çevirisinde başarı, çevirmenin şiiri iyi anlamış olmasına bağlıdır.

26) "Şiirle resim arasında kimi ilişkiler bulunmakla birlikte, iki sanatın kullandığı gereçler ve teknikler birbirinden farklıdır. İşlevleri, aracılığıyla hayaller uyandırmak olan sözcükler, hiçbir zaman doğrudan doğruya göze hitap eden renklerin yerini tutamazlar."

Yukarıdaki parçada şiir ve resim sanatlarının birbiriyle karşılaştırılan öğeleri hangileridir?

- A) ses- hayal
- B) hayal – sözcük
- C) görme – renk
- D) sözcük – renk
- E) hayal – renk

ŞİİR TAHLİLLERİ (ÇÖZÜMLEMELERİ)

- 1) Asla unutamam gözümde tüter,
Sıla terk etmek ölümünden beter,
Koç yiğide bir at, bir silah yeter,
Cennet misaldir güzârı sılanın.

Dörtlüğün konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memleket Özlemi B) Çaresizlik
- C) Kahramanlık D) Yaşama Sevinci

- 2) Sevmiyorum suyunda yıkanmamış rüzgârı
Dalgaların gözümde tütüyor, mavi, yeşil...
İçimi güldürmüyor sensiz ay ışıkları
Ufkunda yükselmeyen güneşler güneş değil.

Ö. Bedrettin Uşaklı

Dörtlüğün teması nedir?

- A) Sevgiliye özlem
- B) Doğa sevgisi
- C) Deniz özlemi
- D) Yaz mevsimine özlem

- 3) Öt benim sarı tamburam,
Senin aslın ağaçtandır.
Ağaç dersem gönüllenne
Kırmızı gül ağaçtandır.

Pir Sultan Abdal

Dörtlükteki "gönüllenne" sözcüğü hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Gücenme B) Öfkelenme
- C) Sıkılma D) Garipseme

- 4) Şimdi kılıksızım, fakat
borçlarımı ödedikten sonra
İhtimal bir kat da yeni esvabım olacak
Ve ihtimal
Sen yine beni sevmeyeceksin.

O. Veli Kanık

Şiirde ozan aşağıdakilerin hangisinden daha çok yakınmaktadır?

- A) Parasız kalmaktan
- B) Sevgi görememekten
- C) Mutlu olamamaktan
- D) Yalnız yaşamaktan

- 5) Gel bakma kimseye hor,
Halkı yorma kendin yor.
Yıkmak için çok düşün,
Yıkmak kolay yapmak zor.

Anonim

Bu dörtlükten aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Alçak gönüllü olma
- B) Bir şey yapmadan önce iyi ölçüp biçme
- C) Özerlikli davranışlar içinde olma
- D) Başkalarıyla işbirliği içinde çalışma

- 6) Dallar mısra mısra, şair tez duyar,
Bahar nezle olsa hemen yaz duyar,
Çiçek kuşa dil öğretir, haz duyar
Ulu isteklerde gezer gönülümüz.

Bu dörtlükteki "kişileştirilmeler", aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Bahar, yaz, çiçek, kuş
- B) Yaz, dallar, bahar, gönül
- C) Kuş, şair, dil, bahar
- D) Çiçek, dil, bahar, gönül

- 7) Ben var isem ana dilimle varım.
Türkçem benim bereketli toprağım.
Akan sularımın sesi ondadır.
Güneşimin aydınlığı, sıcaklığı...
Onunla güler, onunla ağlarım.

(M. Salihoğlu)

Şiirden Türkçeyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Zengin özelliklere sahip olduğu
- B) Varlığımızın nedeni olduğu
- C) Konuşma yeteneğini geliştirdiği
- D) Duyguları dile getirdiği

8) Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çiğliği içinde bahçemizden
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lâvanta çiçeği kokan kederleri,
Hoyratır bu akşamüstüler daima...

Şiire göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Akşam saatlerinden şikâyet edildiği
B) Yalnızlığın verdiği ruh hâlini yansıttığı
C) Günün sona ermesinden hüznün duyulduğu
D) Sabaha duyulan özlemin dile getirildiği

9) Can kafeste dumaz uçar,
Dünya bir han konan göçer,
Ay dolanır, yıllar geçer,
Dostlar beni hatırlasın.

(Âşık Veysel)

Dörtlükten aşağıdaki düşüncelerin hangisine ulaşılır?

- A) Dünyanın gelip geçici olduğuna
B) İnsanların vefasız olduğuna
C) Yaşamın kısa olduğuna
D) Dostlardan ayrılmanın zor olduğuna

10) Her şey insanla güzel,
Doğan güne karşı gerinen evler,
Mavi rüzgârın koştuğu sokak!
İnsan olmazsa; kötü resimler gibi,
Lacivert bahçelerde başlayan bahar.

İlhan Geçer

Dizelerdeki gibi düşünen biri aşağıdakilerden hangisini söylenemez?

- A) Hayatını doğayla baş başa geçirmek istediğini
B) Hayatı insanın anlamlı kıldığını
C) İnsanların birbirine ihtiyacı olduğunu
D) Paylaştıkça, sevinçlerinin arttığını, üzüntülerin

11) Anne, zannetme ki günler geçti de,
Değiştirdi evvelki hissim git gide!
Bir hırçın çocuğum değişmez huyum,
Seneler geçse de ben yine buyum!
Senden umuyorum teselli yine!

O.S.Orhon

Bu dizelerin şairi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İçinde bulunduğu durumdan huzursuz olduğu
B) Avunma ihtiyacı duyduğu
C) Yedisinde ne ise yetmişinde de o olacağı
D) Yalnız yaşamayı istediği

12) Mecliste arif ol kelâmı dinle
El iki söylerse sen birin söyle
Elinden geldikçe iyilik eyle
Hatıra dokunup yıkıcı olma

Karacaoğlu

Dörtlükte şair aşağıdakilerden hangisini öğütlememiştir?

- A) Gönülleri hoş tutmayı
B) Az konuşup, çok dinlemeyi
C) Yardım etmeyi
D) Cesaretili olmayı

13) Nice güzellere bağlandım kaldım,
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum.
Her türlü isteğim topraktan aldım.
Benim sadık yarım kara topraktır.

Âşık Veysel

Dörtlüğün şairi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toprağın ona cömert davrandığı
B) Sevdiği güzellere karşılık alamadığı
C) Pek çok güzel sevdiği
D) Toprağını kimseyle paylaşmak istemediği

(14. ve 15. sorular şiire göre cevaplandırılacaktır.)

14) Burada güneş
Orda yağmur
Güneşte de güzel dünya
Yağmurda da
Şükürler olsun Tanrım
Şükürler olsun sana
Verdiğin hayat pırl pırl
Şiirin teması nedir?

- A) Doğa sevgisi B) Mutluluk özlemi
C) Tanrı sevgisi D) Yaşama sevinci

15. Şair için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kanaatkâr B) İyimser
C) Meraklı D) Huzurlu

16) Kirazın derisinin altında kiraz,
Narin içinde nar,
Benim yüreğimde boylu boyunca
Memleketim var.
Canıma, ciğerime dek işlemiş,
Canıma ciğerime...

Yukarıdaki şiirin konusuna göre türü nedir?

- A) Didaktik B) Pastoral
C) Epik D) Satirik

17) Yıldırımlar ninnidir, şimşekler ışıksana,
Geçilmez bir hisarsın yurda ayak basana.
Neden sana âşıktır dost düşman anlasana,
Senin şanlı adın var her zaferde Ahmet'im.

Dörtlüge göre, Ahmet için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cesur olduğu
B) Kuvvetli olduğu
C) Herkesin hayranlığını kazandığı
D) Dost düşman herkesi sevdiği

18) Yarın gene sabah olacak,
Her şeyde bir değişiklik göreceksin,
Doğa dünden daha iyi,
Çocuklar dünden daha güzel olacak,
Yarın gene sabah olacak.

(N. Hafiz)

Dizelerde, aşağıdaki duygulardan hangisi yer almamıştır?

- A) Yaşama sevinci B) Umut
C) Hayata bağlılık D) Kazanma hırsı

19) Elbet uyuşuklar, uyuyanlar bulunur;
Lâkin yine söyle sen, duyanlar bulunur!
Yazmakta tereddüt etme hak bildiğini
Okuyanlar bulunur! Arif Nihat Asya

Dörtlükte, şairin asıl söylemek istediği aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Bütün insanlar çevrelerine ilgisiz değildir.
B) Bir toplumda gerçekleri göremeyenler bulunabilir.
C) İnsanın doğruyu dile getirmekten çekinmemesi gerekir.
D) İnsanlar doğru söze kulak asmayabilir.

20) Gençlik; karşımda, beraberimde, gönlümdeydi,
Birdenbire kayboldu, unuttum neydi.
Rüya gibi, sade uykudayken görünür,
Bir kere uyan, gitti mi gider bilemezsin.

Yukarıdaki şiirle, aşağıdaki dizelerin hangileri ana duygu (tema) açısından yakındır?

- A) Ne içindiyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
B) Bir hırçın çocuğum, değişmez huyum;
Seneler geçse de ben yine buyum
C) Yaşayabilseydim dün, duyabilseydim ilk he-
yecanı yeniden
Heyhat gemi azya almış, zaman kaçıyor benden!
D) Ben gideyim yol gitsin, ben gideyim yol gitsin;
İki yanımdan aksın bir sel gibi fenerler.

21) Bütün insanları dostun bil, kardeşin bil kızım.
Sevincin ürünüdür insan, nefretin değil kızım.
Zulmün önünde dimdik tut onurunu,
Sevginin önünde eğil kızım.
(Ataol Behramoğlu)

Dörtlükten aşağıdaki düşüncelerin hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanlara sevgiyle yaklaşılması gerektiği
B) Zulme rıza göstermenin onursuzluk olduğu
C) Nefret duygusunun insan kişiliğine uygun düşmediği
D) Kötülere acıyarak bakmak gerektiği

22) Yalnız zaman olur bazı akşamlar

Bir kadın çehresi: yanarken camlar
Bir lahza belirir loş aynalarda.

Bu dizelerde geçen, "yanarken camlar" sözünde, aşağıdaki açıklamalardan hangisine uygun bir söz sanatı vardır?

- A) Bir durumu, gerçekte olduğundan daha üstün gösterme
B) Bir sözü benzetme amacıyla başka bir söz yerine kullanma
C) Birden çok anlamı bulunan bir sözcüğü uzak anlamıyla kullanma
D) insanlara özgü bir niteliği cansız varlıklara aktarma
E) Bir olguyu, gerçek nedeninin dışında, haşa giden bir nedene bağlama

23) Ak tüylü köpektir koyun sürüsüyü

Seğirtir kaval sesinde sağa sola
Çobandır köyün yamacında
Yayar davarı da çömelir
Meşe dallarının altına

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü bir nitelik vardır?

- A) Lirik B) Dramatik C) Didaktik
D) Epik E) Pastoral

24) Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski, yeni

Kuzular bize söyler yılların geçtiğini
Arzu, başarılarımızdan yıldızlar gibi yüksek
Önümüzde bir sürü, yanımızda bir köpek

Bu dörtlükte aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü bir nitelik vardır?

- A) Lirik şiir B) Didaktik şiir
C) Pastoral şiir D) Epik şiir
E) Dramatik şiir

25) Kaman civarına bahar gelince

Yıkılır ovoidan yörük çadırları,
Yücesinde pare pare duman tutmuş
Düldül Dağ'ın yaylasında mekân kurulur.
Hoş gelmişsin ilkbahar!
Nisan ayı içinde donanır dağlar,
Donanır yeşilinden, alından

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik B) Pastoral C) Epik
D) Didaktik E) Dramatik

DÜZ YAZI TÜRLERİ

Roman Nedir?

Yaşanmış ya da yaşanabilir olayları, yer, zaman, çevre ve insan unsurlarına dayanarak, geniş bir bakış açısıyla anlatan yazı türüne roman denir. Roman, olmuş ya da olabilecek olayların anlatıldığı uzun yazıdır. Roman belli bir olay etrafında gelişir ve olaylar ayrıntılarıyla anlatılır. Çoğu zaman şahıs kadrosu geniştir. Kişiler ayrıntılı olarak tanıtılır. Çerçenin tanıtımına özen gösterilir. Temsil ettiği akıma göre romantik roman, realist roman, naturalist roman; konusuna göre aşk romanı, toplumsal roman, polisiye roman, macera romanı gibi isimler alır.

Romanların Özellikleri:

- 1) Konusu insan ve dünyadır.
2) Gerçek yaşamı yansıtmaya çalışır.
3) Anlattığı olay, çevre ve kişiler, yaşamdan alınır.
4) Olay ve kişileri ayrıntılı anlatma, tahlil ve tasvirlerle çok yer verme, bir ana olay etrafında bir çok küçük olaya yer verme bakımından hikâye türünden ayrılır.

Roman Çeşitleri:

A) Konularına Göre

1) **Tarihi Roman:** Tarihteki olay ya da kişileri konu alan romanlardır. Yazar tarihi gerçekleri kendi hayal gücüyle birleştirerek anlatır.

2) **Macera Romanı:** Günlük hayatta her zaman rastlanmayan, şaşırtıcı, sürükleyici, esrarengiz olayları anlatan romanlardır. "Serüven Romanları" da denir. Bir araştırma ve izlemeyi anlatan "Polisiye Roman" ile alışılmışın dışında uzak yerleri ve yaşamları anlatan "Egzotik Romanlar" da bu gruba girer.

3) **Sosyal Roman:** İnsan yaşamının sınırsız kültür birikimi içinde yer alan ve insanı derinden etkileyen toplumsal, siyasi olaylar, inançlar, gelenek ve görenekleri bazen eleştirel, bazen de bilimsel açıdan ele alıp anlatan romanlardır.

4) **Psikolojik Roman:** (Tahlil Romanı): Dış alemdeki olaylardan çok, kahramanların iç dünyasını, ruh hallerini ele alarak kişilerin toplumla ilişkilerini, bunların birbirinden nasıl etkilendiklerini anlatan romanlardır.

5) **Otobiyografik Roman:** Yazarın kendi yaşamını anlattığı romanlardır.

B) Konuların İşlenişine Göre Romanlar:

- 1- **Romantik Roman:** Romantizm akımına uygun olarak, duygu ve hayallerin ön planda olduğu romanlardır.
2- **Realist Roman:** Gerçekçi akıma uygun olarak gözlem ve deneyimin duygu ve hayalden daha ön planda olduğu romandır.
3- **Natüralist Roman:** Bilimsel araştırmalara bağlı olarak kahramanlarını gözlemlerle seçen romanlardır.

Roman ile İlgili Metinler:

- 1) Günümüzde sinema gibi birtakım anlatım biçimleri ortaya çıktı. Ama hiçbir romanın yerini tutamaz. Roman sözle yazılır. İnsanı insan yapan, insanın yaratıcılığını sağlayan en büyük öge de sözdür. Bundan dolayı ne kadar yeni biçimler de bulsak romanın yeri doldurulamaz. Çünkü roman okuyucuya yaratma imkânı verir.

Paragraftan, romanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkanamaz?

- A) Okuyucuya yaratıcılık olanağı verdiği
B) Her okunduğunda yeni anlamlar kazandığı
C) Kolay anlaşılan bir tür olduğu
D) Dile dayalı bir anlatım biçimi olduğu

- 2) Tüm büyük romancılar, ister bireyi anlatsınlar, ister topluma tutsunlar aynalarını, hep bir düzeni sarsmışlardır. İnsanlara, yaşadıkları ortamın farkına varamadıkları yanlarını aktarmak istemişlerdir.

Parçadan, aşağıdaki görüşlerden hangisi çıkanamaz?

- A) Büyük romancılar toplumsal düzene karşıdır.
B) Büyük romancılar toplumsal sorunlara ışık tutarlar.
C) Roman toplumsal bilincin oluşmasında rol oynar.
D) Roman topluma tutulmuş bir aynadır.

- 3) "Bir roman; yerine göre güldürür, ağlatır, öfkelen-dirir, sevindirir bizi. Sevdığımız ve sevmemiş kişileri, yöreleri anımsatır. Bir yeri özletir bir kimseyi aratır. Düşüncelerimizi, davranışlarımızı ve konuşmalarımızı etkiler."

Paragrafta romanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Tutumlarımızı değiştirebileceğine
B) Anılarımızı canlandırdığına
C) Duygularımıza yön verdiğine
D) Yaşamımızı kolaylaştırdığına

- 4) Romanın, roman gerçeği dışında başka öğelere ihtiyacı yoktur. Roman yazarı, yaşanmış ve yaşanmakta olan gerçeği alır, roman gerçeğine dönüştürür. Kahramanlarını nasıl görüyorsa, nasıl görmeyi istiyorsa, o durumlara getirir, o durumlara uygun davranır, konuşturur; onlara özel tavırlar takındırır, kendi isteklerini yaşatır.

Bu parçada, roman yazarıyla ilgili olarak aşağıdaki özelliklerden hangisine verilmemiştir?

- A) Kahramanlarını dilediği gibi biçimlendirme
B) Yaşam gerçeğini kendi bakış açısından yansıtmaya
C) Kahramanlarını yaşamın içerisinden seçme
D) Olayları kendi düş gücüne göre yönlendirme
E) Tek boyutlu, sıradan kişileri anlatma

- 5) Romancı hangi görüşte olursa olsun, kolayca kaçamaz. Her eserinde mutlaka özgün bir fikir, ileriye doğru tutulmuş bir ışık bulundurmak zorundadır, insanlara, daha doğrusu insan sorunlarına bu açıdan bakmamışsa, kendisine o romanı neden yazdığı sorulabilir. Bu sorunun karşılığını romancı, hiçbir çağda kolayca verememiştir.

Bu parçada romancıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Güçlükleri göze almasına
B) Yaratıcı olmasına
C) İnsandan kopuk olmamasına
D) Geleceği aydınlatmasına
E) Yapıtlarında değişik üsluplar kullanılmasına

6) "Hayatım roman olur." diyenlerden özür dileyerek söyleyelim: "Yaşanmış gerçeği" öykülemek bir yazın yapıtı oluşturmaya yetmez. Yaşanmış bir olay, bir romanın, bir şiirin çıkış noktasını oluşturabilir; ama bir yapıtta, "yaşanmış gerçeklere" yer verme, yazınsal türlerin gerekli niteliklerinden değildir. Çünkü insanlar sanat yapıtlarında ..

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) yaşanmış, yaşanmakta olan gerçekleri yazmanın daha kolay olduğunu düşünürler.
- B) anlatılanların ne kadar etkileyici olduğunu farkındadırlar.
- C) düşsel öğelere ağırlık verilmesinin, okurların ilgisini çekmediğini bilirler.
- D) kendi yaşam gerçekleriyle anlatılanların örtüşmesini isterler.
- E) gerçeğe benzerliği, gerçeklikten üstün tutarlar.

7) Düş gücümü kamçılayan, besleyip geliştiren romanları severim. Yazar bana özgürlük tanımalı, beni kapana sıkıstırmamalı. Derinlere yaptığım yolculuk kılavuzsuz olmalı ki, sürprizlerin hem tedirginliğini hem hoşluğunu bir arada yaşayabileyim.

Bu parçadaki altı çizili sözlerde romanla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlatımı, okurun dikkatini dağıtacak gereksiz ayrıntılara boğmamak gerekir.
- B) Değişik anlatım biçimleri kullanmak romanın okunurluğunu artırır.
- C) Olayların sırasının bozulmadan verilmesi, anlatımı monotonlaştırır.
- D) Heyecan ve beklenti okuma hızını etkileyen nedenlerdir.
- E) Olayların nasıl gelişeceğini kestirmek, okuma zevkini düşürür; yazının sınırını aşarak okuyucuyu kılavuzsuz bırakır.

8) Bir romanı elime alıp okumaya başladığımda kendimi okyanusta kaybolmuş küçük bir balık gibi hissedirim. Neredeyim? Nereye sürükleniyorum? Biraz şaşkınlık, biraz kaybolmuşlukla sözcüklerin arasında bir şeyler bulmaya çalışırım. Sonra, bir anda kendimi, yazarın oltasına takılmış bulurum ve roman çok iyiye bittiğinde hâlâ oltadayım. Aksi halde bir yerlerde oltadan kurtulmuş, zihnim dağılmış, nerede olduğumu unutmuş, dolanmaya başlamışımdır.

Bu parçaya dayanarak, aşağıdaki genellemelerden hangisine varılabilir?

- A) Romanlar, okuyucuları gerçek yaşamdan uzaklaştırır.
- B) Okurların bir romanı sonuna değin anlayarak okuması, o romanın değerini ve etki gücünü gösterir.
- C) Her romanın kendine özgü bir okuyucu kitlesi vardır.
- D) Okuru şaşırtan romanlar, anlatım gücü üstün olanlardır.
- E) Güçlü romanlar, okurların duygu ve düşünce dünyasını biçimlendirir.

9) Romancılarımız, edebiyatımızın bir döneminde toplumsal sorunlara sahip çıkmayı ilke edinmiş, yapıtlarında bunları yansıtmaya çalışmışlardır. Daha sonra Türkiye'nin ve dünyanın değişmesiyle bu yaklaşım da geçerliliğini yitirdi. Romancılarımız toplumsal konular yerine bireysel konuları anlatmaya yöneldi. Bu yönelim, onların kimi düşünceleri yansıtmaması anlamına gelmez. Elbette her romanın yine de bir iletisi vardır. Ama bu, hesaplı bir biçimde, bir amaç doğrultusunda yapıyorsa o zaman, yazılan, romanlığını yitirir; ya reklam metni olur ya da propaganda.

Bu parçada romanlarla ilgili olarak karşı çıkılan nedir?

- A) Yalnızca insanın anlatılması
- B) Çeşitli sorunlara çözümler önerilmesi
- C) Dilinin kendine özgü nitelikler taşıyamaması
- D) Bir düşünceye bağlanıp onun benimsetilmeye çalışılması
- E) Biçimsel özelliklerinin önemsenmemesi

10) Yazar için yetenekten söz edeceksek bu, sanatçının, anlattığı kişi olabilme yeteneğidir. Bence edebiyattaki en büyük yetenek de budur. Yalnızca kadınları iyi yazamazsın; ya her şeyi iyi yazarsın ya da hiçbir şeyi... Bu konuda en güzel sözü Flaubert söylemiş. Kendisine: "Madame Bovary kim?" diye sormuşlar. "Benim." demiş. Bunu gerçekten böyle hissettiğinden eminim. Bana da kadının kahramanlarını sorarsanız, "Benim." derim; ama erkek kahramanlarım da "Benim."

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başarılı yazar, her kahramanını kendisiyle özdeşleştirerek yaratır.
- B) Bir yazarın karakter çizmedeki başarısı, onları toplumsal yönden iyi tanımalarına bağlıdır.
- C) Tanınmış romanlardaki kişiler, herkesin beğeneceği sıradan insanı yansıtır.
- D) Romanda başarının tek ölçütü farklı karakterleri iyi canlandırabilmektir.
- E) Yazar, kendisini kahramanlarının yerine koyarak bir düş dünyasında yaşar.

11) "Aşk romanı"yla "aşkı da içeren roman"ları birbiriyile karıştırırlar var. Bunları ayırmak gerek. Oysa bizde bu ayırım yapılmıyor. Eğer aşk romanından kasıt, yabancıların "romance" dedikleriye benim romanlarım bu grupta yer almıyor. Çünkü bu tür romanlara Barbara Cartland'ın kitaplarını, pembe dizileri örnek gösterebiliriz ki bunlar bence edebiyatın dışındadır. Konusuna aşkın da sındırıldığı ya da birtakım olayların bir aşk etrafında anlatıldığı romanlar bunlarla bir tutulamaz. Örneğin; Anna Karenina'da toprak reformu da anlatılır. Bu ayırmı yapmazsak Anna Karenina'yı yalnızca sıradan bir aşk romanı olarak nitelendiririz.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen yazarın düşüncesiyle bağdaşmaz?

- A) Aşk, gerçeğe en uygun biçimde ancak yabancı romanlarda anlatılır.
- B) Aşk romanı sözünün anlamsal sınırı belirlenmelidir.
- C) Salt aşk üzerinde yoğunlaşan romanların yazınsal bir değeri yoktur.
- D) Dokusunda aşkı barındıran her yapıt, aşk romanı sayılmaz.
- E) Kimi romanlarda aşk, toplumsal sorunlarla iç içe anlatılır.

12) Yüz yılı aşkın bir tarihe sahip olan çizgi romanın sanat olup olmadığı çoğu Batı ülkesinde tartışılmıyor bile. Ülkemizde ise bu sanat kolu, ne yazık ki okunup atılan, yoz ürünlerin kaynağı olarak görülmekte, az okumanın göstergelerinden biri sayılmaktadır. Çocukların okuma alışkanlığı edinmesini engellediği düşünülmektedir. Gerçekten de evlerde, okullarda çizgi roman okuyanların uyarıldığı, ayıplandığı bir çocukluk dönemini çoğumuz az çok yaşadık. Oysa okuyanların üzerinde birleştiği ortak bir nokta, çizgi romanın bütün sevimliliğiyle, kendine özgü mizahıyla hiç de incitici olmayan, sayısız örnek içerdiği.

Bu parçaya göre çizgi romanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sanat değeri yönünden eleştirilere konu olduğu
- B) Okumayı olumsuz yönde etkilediğine inanıldığı
- C) Düş gücünü geliştiren özellikler içerdiği
- D) Okurların hoşuna giden yönlerinin bulunduğu
- E) Gülmecesel (mizahi) nitelikler taşıdığı

13) Polisiye romanların bir numaralı yazarı Agahta Christie tüm eserlerinde benzer bir esranı çözmez. Peki, böyle bir benzerliğe karşın okur her romanda nasıl yeni bir gizem buluyor? Bu sorunun cevabı, yazarın romanlarında yarattığı etkiye gizli: Sorun yarat, sorunu kurcalat; kişilikler yarat, kişilikleri parçala. Görünen ile görünmeyen arasındaki çelişkiden güç alan ve merak duygusunu uyanık tutan Christie, kitabın yaratıcısı olmamızı sağladığı gücü kullanarak okuru yanıltmayı beceriyor.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi Agahta Christie romanlarının ortak özelliklerinden biridir?

- A) Kişi ve olay analizlerinin yapılması
- B) Okuyucuların kendilerini roman karakterlerinin yerine koymasının sağlanması
- C) Olayların roman karakterlerinin gözü önünde gerçekleşmesi
- D) Roman karakterlerinin sıradan insanlar olması
- E) Olayların gündelik mekânlarda geçmesi

14) Nasıl roman yazarının eseri dünyaya eklenmiş yeni bir taş parçasıysa, okurun eylemi de öyledir. Yazarla birlikte okur da yontmaya başlar, taşın içinde gizleneni bulup çıkarmaya çalışır. Bu yüzden okuduğum romanların nasıl başladığına dikkat ederim hep. Çünkü okumak benim için büyüleyici bir şeydir; bir keşiftir, daha önce hiç çıkılmamış bir ada gibidir. Üstelik romanın tamamı yazanın fikri olsa da bir kısmı da benimdir; benim elimden, benim zihnimden çıkar.

Bu parçada, "taşın içinde gizleneni bulup çıkarmaya çalışma" sözü okurla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

- A) Romanın akıcılığına kendisini kaptırması
- B) Anlatılanların gerçekliğini sorgulaması
- C) Kendisini roman karakterlerinin yerine koyması
- D) Yazılanları hızla ve atlayarak okuması
- E) Yazarın asıl ne anlatmak istediğini araması

16) "Köy romanı, gerçeklerimizi tam olarak işleyememiştir. Köy romanı diye bir tür, başlangıçta bir zorlama tür olarak çıkmıştır ortaya. Birtakım kent aydınlarımız, konusunu köy hayatından alan, gerçekte ise o hayattan kaynaklanmayan sorunlar üstünde kalem oynatmaya itilmiştir. Karabibik, Küçük Paşa bu türün başını çekmiştir. Köy romanı, köyden çıkmış, kentlerde eğitilmiş aydınlarca başlatıldı. Ama onlar da yer yer yaşlı kadınları köylü şivesiyle konuşurma sevdasında ve saplantısında duralayıverdiler."

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Köy romanı geleneği köy kökenli yazarlar tarafından başlatılmıştır.
- B) Kimi kent aydınları, kendilerini köy romanı yazmaya zorlamışlardır.
- C) Gerçek köy romanı konularını köy sorunlarından almıştır.
- D) Karabibik ve Küçük Paşa, köy romanı türünün en başarılı örnekleridir.
- E) Kimi yazarlar kişilerini köylü ağızıyla konuşturmayı, köy romanı için yeterli saymışlardır.

15) Bugünkü romanımızda, köy ve köylüler önemli bir yer tutuyor. Ne yazık ki çok defa özel sebeplerle yazarlarımız ya anlatılarının etkisine kapılıyor ya da aşırı duygusal davranıyorlar. Hatta çokluk iyi niyetle, köylerimizin perişanlığını açıkça belirtmek, gerilikten kurtulmalarını sağlamak, dertlerini etrafıca ortaya koymak için olağanüstü çaba harcıyorlar. Bu sorunları iyi bilen birer vatandaş olarak çoğu anlatıtlıkları, geniş ölçüde ele alındığında, bir romanın kuruluşunu sakatlayan fazlalıklar olmaları ileri gitmiyor.

Bu parçada yazarın romanımızda gördüğü en önemli eksiklik nedir?

- A) Konuların, yazarların hayatından kaynaklanması
- B) Yazarların, köy kökenli olmaları yüzünden sorunları tarafsız yansıtamamaları
- C) Yazarların, romanın gerektirdiğinden daha fazla soruna yer vermeleri
- D) Yazarların, köy hayatını her zaman olumsuz açıdan ele almaları
- E) Yazarların, bütün çabalarına karşın köy gerçeklerini ortaya koymamaları

17) Belli bir dönemin romanını yazmak, gerçekten çok güçtür. Bu güçlük, dönemi yansıtmak olay, durum, kişi gibi öğelerin durmuş oturmuş olmasından kaynaklanır. Bunun gerçekleşmesi için, yaşananların üzerinden uzunca bir süre geçmesi gerekir. Yaşanılanlar bu süre içerisinde durulup tortulanmalı ki yazar onlara soğukkanlı bir yaklaşımla bakabilsin. Bu olmazsa yazar, yazdığı şeyin içinde yer alamaz, anlatıtlıklarını inandırıcı kılamaz. Daha doğrusu nesnel olarak yargılayıp değerlendirmez. Bunun doğal bir sonucu olarak da nesnel bir tutumla yazamaz.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi belli bir dönemin romanını yazmak için gerekli koşullardan biri değildir?

- A) Yazarın olaylara bakışının yansız olması
- B) Olayların, sıcaklığına anlatılmasından kaçınılması
- C) Kahramanların kişiliklerinin olay içerisinde verilmesi
- D) Anlatılacakların iyice değerlendirilip özümsemesi
- E) Anlatılanların, okur üzerinde gerçeklik duygusu uyandırması

18) Roman, insana gerçeklerin arkasındaki gizleri anlatma olanağı veriyor. İnsan günlük yaşamının sınırları içinde geriye dönüp baktığında, birçok şeyin zihninden silinip gittiğini görüyor; ya da, genel bir dağınıklık içinde buluyor kendini. Yaşamın belirli bir anını yakalamakta güçlük çekiyor. Roman bu dağınıklığı derleyip toparlıyor, insanın kaybolmasını engelliyor. Ayrıca insanlar birbirlerine karşı açık olamıyorlar. Roman, insanların birbirlerinden gizlemek gerektiğini duydukları gerçekleri, önce yazarın kendisine, sonra okura iletebiliyor.

Bu parçanın bütününde neden söz edilmektedir?

- A) İnsan zihninin güçsüzlüğünden
- B) İnsan ilişkilerinin sınırlılığından
- C) Yaşamı anlamamanın zorluğundan
- D) Romanlarda sırların anlatıldığından
- E) Romanların sağladığı yararardan

19) Fransızların ünlü romancısı Flaubert, Fransa'da değil de Çin'de doğmuş olsaydı, bırakın Madame Bovary'yi, belki de hiç roman yazamazdı. O kadar uzağa gitmeye ne gerek var? Bu sanatçı, bizim aramızda doğmuş ve Namık Kemal'in çağdaşı olarak yetişmiş olsaydı belki gene romanlar yazardı; ama o romanlar, Namık Kemal'in Cezmi adlı romanının düzeyine bile ulaşamazdı.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fransa, roman alanında gelişmiş bir ülkedir.
- B) Kimi kişilerin yetenekleri rastlantılarla ortaya çıkar.
- C) Flaubert, usta bir romancıdır.
- D) Namık Kemal, romancı olarak pek başarılı değildir.
- E) Sanatçı üzerinde yaşadığı çevrenin çok etkisi vardır.

20) Romanda düşsel yaşantı, biyografide (hayat hikayesinde) ise gerçek söz konusudur. Her iki türde de, bir yazma çabası vardır. Bir kişinin hayatını anlatırken "iki gözü iki çeşme ağladı." dersem, bu kadar yeter. Bu, gerçek olduğundan, okuyucular olay kahramanının gerçekten böyle yaşadığını duyarlar. Başka bir şey söylemek gerekmez. Oysa romanda, bir kadının perişanlığını anlatmak istersem iş değişir. O kadın düşsel bir varlık olduğu için acı, üzüntü, çöküntü havasını duyurabilecek sözleri seçmek gerekir; sıradan birkaç sözle yetinemezsiniz. Yoksa yavan bir şey olup çıkar.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük dil, düşsel bir yaşantıyı anlatmakta yetersiz kalır.
- B) Gerçek olaylar anlatılırken yapmacıksız bir dil kullanılır.
- C) Romanla biyografinin dili gerçekte düş gibi birbirinden ayrılır.
- D) Bir yazının dil ve anlatım özelliğini belirleyen etkenlerden biri de o yazının türüdür.
- E) Bir yazıyı çekici kılan tek özellik, yazarın anlatış-taki ustalığıdır.

21) Roman yazarı, romanındaki kişilerin düşüncelerini, duyurıklarına ortak olmalı, onlar gibi düşünmeli, onlar gibi duyurmalıdır yazarken, özellikle bizim toplumumuz için geçerli bir yöntemdir bu; çünkü Anadolu insanının yüzyıllardan beri süzü-tüp gelen bir yaşam biçimi; doğaya, insana, topluma, kendine özgü bir bakışı vardır. Bunun bütün yönleriyle romanlaştırılmasının, açık, anlaşılır, öz-lü bir anlatımla okura ulaştırılmasının gereğine inanıyorum. İşte romanlarımda yapmaya çalıştığım, budur bir bakıma.

Bu parçadan, romancılarla ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılabilir?

- A) İçinde bulunduğu toplumu yönlendirmelidir.
- B) Kendisini roman kişileriyle özdeşleştirmelidir.
- C) Okurun düzeyini iyi belirlemelidir.
- D) Her romanında, farklı yaşam biçimlerini yansıtmalıdır.
- E) Toplumun tarihsel gelişimini göstermelidir.

22) Başarılı bir romanda çok iyi canlandırılmış bir kişiyi, "İşte her gün karşılaştığımız kişilerden biri." diye övmek alışkanlık olmuştur. Ünlü bir yazar; Goriot Baba için, "Bir gün sokakta karşıma çıkacak gibi beni yaşadığına inandırmıştı." der. İnsanın tasarlayıp düzenlediği bir romandaki yaşayışın, gerçek yaşayışa böylesine benzemesi belki bir başarıdır. Ama bu kadar sade ve anlaşılır olan olayların ve durumların yaratıcılıkla, hani şu reçetesi kolay bulunmayan işle ilgisi nedir?

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamın gerçekleri, yazarların yaratıcılığını engellemektedir.
- B) Başarılı roman yazmak, hayalini işletebilen yazarlara özgüdür.
- C) Yazar, hayal dünyasını genişletmek, için gerçeklerden kopmalıdır.
- D) Gerçekleri olduğu gibi yansıtan romanlarda yaratıcılığın payı sınırlıdır.
- E) Gerçek yaşamın olayları, bir romana konu olmayacak ölçüde renksizdir.

23) Otuz yıldır İstanbul'dayım. Şimdiye kadar altı tane kaygım oldu. Profesyonel balıkçılarla balığa çıkıp ağ çekiyorum. Denizi bu kadar yaşadından sonra deniz üzerine çok daha sağlam hayal kurabilirim. Yani hayal zenginliği eşittir yaşam zenginliği, diyorum. Ne kadar çok yaşamış, kendini olgunlaştırmış, doğayla, insanla zenginleşmişsen, roman yaratışında da o kadar zengin olabilirsin

Bu parçada asıl söylenmek istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romancının eserlerinde anlattığı şeylerin kaynağı, yaşadıkları değil, kendi yaratma gücüdür.
- B) Sanatçı roman yazmadan önce mesleği dışındaki konularla ilgilenmelidir.
- C) Deniz kıyısı, sanatçının hayalini geliştirmesi için uygun bir ortamdır.
- D) Romancının hayali, kendisi hayatla iç içe olduğu ölçüde gelişir.
- E) Hayatı boyunca bilgisini artıran sanatçı doğayı daha iyi anlar.

24) Ne roman bir toplumbilim kitabı, ne de şiir bir doğrular topluluğudur. Bir sanat eserini, yalnızca bilgiler ve doğrular topluluğu olarak kabul etmek, sanatın varlığını ve özünü görmemek demektir. Balzac'ı, yaşadığı dönemin toplum olaylarını öğrenmek için okuduğunu kim söyleyebilir? Böyle olsaydı, bu olayları anlatan sayfalar birer tarih belgesi sayılmaz mıydı?

Bu parçadan aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Klasik eserler, yaratıldıkları dönemin önemli olaylarını yansıtır.
- B) Sanat eseri ile fikir eserini birbirinden ayırmak kolaydır.
- C) Sanat eserinde, kesin bilgilere ve doğrulara yer yoktur.
- D) Toplum sorunlarını yansıtan ya da bilgi veren eserler kalıcı olmaz.
- E) Bilgi vermek, edebi eserlerin temel işlevi değildir.

25) Kimi konular sanatçılar arasında sık sık tartışılıyor. Yaşadığını yazmak ya da yazmamak da bunlardan biri. Böyle bir konuyu tartışmaya girmek bile yersizdir. Herkes yaşadığını yazar. Öyle ki geride büyük yapıtlar bırakmış yazarlara baktığımız zaman, bunların yaşamdan, yaşamış olaylardan yola çıktığını görürüz. Bundan daha doğal bir şey olamaz. Çünkü hiç bilmediği bir konuyu, içine hiç girmedeği bir çevreyi, hiç tanımadığı insanları nasıl yazabilir kişi?

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarlar kimi konularda tartışarak gerçeğe ulaşır.
- B) Sanatçının başarılı olması, başından geçen olayları düş gücüyle biçimlendirmesine bağlıdır.
- C) Yaşamı çok iyi tanıyan sanatçılar değişik alanlarda ürün verebilirler.
- D) Sanatçı, yaşamdan aldığı konuyu duygularıyla zenginleştirir ve yaratıcı olur.
- E) Yazarlar yapıtlarında tanıdıkları, gözlemledikleri olay ve durumları yansıtır.

26) Bir romancı romanını yazarken kendi yaşamından da başkalarının yaşamından da yararlanabilir; doğaldır bu. Ama romanı salt kendi yaşamı üzerine kurmaya kalkarsa romanın temel yasalarından birine uymamış olur. Çünkü gündelik yaşamın ayrıntılarıyla romana özgü dünyanın ayrıntıları çatışır. Böyle olunca da hem başarılı bir kurgu sağlanamaz hem de roman, okuru ilgilendirmeyen bir sürü gereksiz ayrıntıyla dolar. Romanda ise işlevsel olmayan ayrıntıya yer yoktur.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romancı, okurlarının yaşantılarını yansıtabildiği ölçüde başarılı olur.
- B) Romanda yer alacak her ayrıntı belirli bir amaca hizmet etmelidir.
- C) Bir romanın okuyucuyu etkileme gücü, konusuna bağlıdır.
- D) Romancı malzemesini yaşamdan alma yerine düş gücüyle üretmelidir.
- E) Olaylar, romanın akışı içinde bütün ayrıntılarıyla verilmelidir.

27) Kitap okuyan bir çocuğun kendisini kitabın konusuna kaptırması, söz geliş zavallı Robinson'u adadan kurtarmak için kafa yorması, sanat yapının doğası yönünden ilginç bir durumdur. Elindeki romana dalmış bir yetişkinin, odaya başka birinin girmesiyle birden irkilmesi, gerçek dünyaya ancak birkaç saniye duraksadıktan sonra uyum sağlayabilmesi de böyle bir durumun sonucudur. Bu iki örnekte de romanın kurmaca yapısı, okuru yaşadığı dünyadan çekip olayların salt duyularla izlenemeyeceği bir dünyaya itmiştir.

Bu parçaya dayanarak sanat yapıtıyla ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Düş gücüyle keşfedilebilecek ayrı bir dünyası vardır.
- B) Sanatçının dünyaya bakış açısını yansıtır.
- C) Yaşamın değerinin kavranmasına yardımcı olur.
- D) Temel amacı, gerçeğin kavranmasını sağlamaktır.
- E) Gerçek dünyayı yücelterek yeniden kurgular.

28) Uzun süredir romanlar üzerinde çalışıyorum. Nice romanı, yazar olarak titizlikle inceleyerek okudum. Bu çalışmalarım sonunda "Bir romanın büyüklüğü nasıl anlaşılır?" sorusuna yanıt buldum. Sorarım: "Hangi romanı okuduktan sonra bir kez daha okuma gereksinimi duydunuz?"

Parçaya göre yazarın "büyük roman" ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarın ününü sürdürmesi
- B) Yeniden okuma isteği uyandırması
- C) Romanın ilk günkü değerini koruması
- D) Geniş bir okuyucu kitlesini ilgilendirmesi
- E) Konunun, ilgi çekici nitelikler taşıması

29) Bir Türk, Dede Korkut'u, Köroğlu'nu özümlememişse, o kültüre varamamışsa, Türk masallarını, Türk romanlarını hatta bir Aşk-ı Memnu romanını bilmiyorsa, yalnız Batı'yı örnek alarak roman yazamaz. Önce kendi toprağının yarattığı kültüre özdeşleşmesi gerekir. Ayrıca dünyada klasik romanın olduğu son aşamayı da bilmek zorundadır.

Bu parçada asıl söylenmek istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romancının işi, başka kültürleri taklit değil, özgün, yerli eserler vermek olmalıdır.
- B) Romancı yazabilmenin ilk şartı, yerli edebiyatı bütün yönleriyle tanımlamaktır.
- C) Romancılarımız önce eski, yerli eserleri örnek almalı, sonra Batı'nın tekniğine geçmelidir.
- D) Romancının ana malzemesi, Halk edebiyatından derleyeceği öğeler olmalıdır.
- E) Romancılarımız, ürünlerini dünya romanının gelişimi aşamalarına göre vermelidir.

30) Roman dediğin, bana benden, kişiliğimin kuruluşundan ve yaşam olanaklarından haber vermeli. Bunu da ancak iyi roman, değerli roman başarabilir. Öğüttü, kandırmaydı, bilgilikti, hiçbir barınmaz sanatta.. Ne denli gizlese de, "Ben bütün yaşam sorunlarını çözdüm, Yazdıklarımı okuyun, her şey yoluna girecektir." diye düşünen romancılarla alış verişim yok benim. "Şimdi her şeyi anladım, doğrusu buymuş." diye düşündüren ve duygusal bir rahatlama sağlayan roman olur mu?

Böyle düşünen okur için aşağıdakilerden hangisi, iyi bir romanda bulunması gereken özelliklerden biri değildir ?

- A) Kişiliğini çeşitli yönlerden etkileme
- B) Yaşamın değişik alanlarını tanıtmaya çalışma
- C) İnsanların sorunlarını çözümlyerek onlara çözüm yolları gösterme
- D) İnsanın kendi kişiliğini, kendi düşünce yapısını görmesine yardım etme
- E) Okuyucuyu belli kalıplara sokmaya çalışmaktan kaçınma

31) Bir ressamın tablosuna bakarak, o dönemin giysileri hakkında pek çok şey öğrenilebilir. Ama ressamın tablosunun anlamı ve değeri kesinlikle burada değildir. İşte roman içinde aynı şey geçerlidir. Bir romanda, belli bir dönemde, belli bir ülkedeki yaşamla ilgili bilgiler bulabilirsiniz elbette. Ama biz romanı bu amaçla okumuyoruz ki...

Bu parçadan romanla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanı değişik yönleriyle yansıtır.
- B) Yaşanılan olayları yansıtmak zorunda değildir.
- C) Her okuyucuya ilginç gelecek yönleri vardır.
- D) Asıl amacı, okuyucuların düş gücünü harekete geçirmektir.
- E) Okuyucuların bilgilendirmek amacıyla yazılmaz.

HİKAYE (ÖYKÜ)

Yaşanmış ya da yaşanabilecek şekilde tasarlanmış olayları kişilere bağlı olarak belli bir yer ve zaman içinde anlatan edebî tür hikâye diyoruz. Anlatımı bakımından romana benzeyen, ancak romandan daha kısa bir yazı türüdür. Hikâyede olaylar genellikle yüzeyseldir. Kişiler çoğu zaman hayatlarının belli bir anı içinde anlatılır. Genellikle kişilerin tek yönü üzerinde (çalışkanlık, titizlik, korkaklık v.s.) durulur.

Hikâyenin Unsurları:

- 1) Olay: Hikâyede üzerinde söz söylenen yaşantı ya da durumdur.
- 2) Kişiler: Olayın oluşmasında etkili olan ya da olayı yaşayan insanlardır.
- 3) Yer: Olayın yaşandığı çevre veya mekândır.
- 4) Zaman: Olayın yaşandığı dönem, an mevsim ya da gündür.
- 5) Dil ve Anlatım: Hikâyenin dili açık, akıcı ve günlük konuşma dilinden farklı olarak, etkili sözcük, deyim atasözü ve tamlamalarlaenginleştirilmiş güzel bir dil olmalıdır. Anlatım ise iki şekilde olur: Hikâye kahramanlarından birinin ağzından yapılan anlatım "hikâyede birinci kişili anlatım"; yazarın ağzından anlatılanlar "hikâyede üçüncü kişili anlatımdır."

Hikâyede Plân:

Hikâyenin planı da diğer yazı türlerinde olduğu gibi üç bölümden oluşur; ancak bu bölümlerin adları farklıdır.

Bunlar:

- 1) **Serim:** Hikâyenin giriş bölümüdür. Bu bölümde olayın geçtiği çevre, kişiler tanıtılarak ana olaya giriş yapılır.
- 2) **Düşüm:** Hikâyenin bütün yönleriyle anlatıldığı en geniş bölümdür.
- 3) **Çözüm:** Hikâyenin sonuç bölümü olup merakın bir sonuca bağlanarak giderildiği bölümdür.

Ancak bütün hikâyelerde bu plân uygulanmaz, bazı öykülerde başlangıç ve sonuç bölümü yoktur. Bu bölümler okuyucu tarafından tamamlanır. Hikâye, hayatın bütününde fakat bir bölümü üzerine kurulmuş derinliği olan bir büyüteçtir. Bu büyüteç altında kimi zaman olay bir plan içinde, kişi, zaman, çevre bağlantis içinde hikâye boyunca irdelenir. Kimi zaman da

büyütecin altında incelenen olay değil, hayatın küçük bir kesiti, insan gerçeğinin kendisidir. Bu da öykünün çeşitlerini oluşturur. Hikâye bir olay; kişi, yer, zaman ilişkisi içinde anlatan yazı biçimidir. Öykülemde hareketlilik önemlidir. Bu nedenle de öyküleyici anlatım biçiminde hareketlilik bildiren düştü, indii, çıktı, yürüyorlardı, gidiyor... gibi çekimli eylemler çok kullanılır.

Bu tip anlatım biçiminde;

- Olay hakimdir.
- Yer, zaman ve şahıs kadrosunun bulunması esastır.
- Değişkenlik söz konusudur.
- Genellikle geçmiş zaman ifadesi kullanılır.

Öykü ile ilgili Metinler:

- 1) Çocuk için okuduğu öykünün yazarı yoktur, öykü vardır yalnızca. Dondurma gibi, çikolata, şeker gibi yutulurcasına tutkuyla tüketilen öykü. Yetişkin ise, öyküye bireysel bilgi donanımı, önceki kuşakların deneyimleri, çağının bakışı ve kendi beğenileri ile yaklaşır.

Parçaya göre, çocuk için aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Yazarları önemsemediği
- B) Okuduğu eserleri yorumlamadığı
- C) Bilinçli bir okuyucu olduğu
- D) Ayrım yapmadan okuduğu

- 2) Hikâyeci, her şeyden önce dikkatini hayatta rastladığı gerçek insanlar üzerine yönelten ve onlar arasındaki tip, karakter ve davranış farklarını en ince çizgilerine kadar ayırt edebilen kişidir.

Paragraftan hikâyeci ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Kahramanları gibi yaşadığı
- B) Gözleme önem verdiği
- C) Dikkatli ve titiz olduğu
- D) Kahramanlarını iyi tahlil ettiği

- 3) Hikâyeci demek, her şeyden önce, dikkatini hayatta rastladığı insanlar üzerine çeviren ve onlar arasındaki tip, karakter ve davranış farklarını en ince çizgilerine kadar ayırt edebilen insan demektir.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi hikâyecinin özelliği değildir?

- A) Titizlik B) Araştırmacılık
C) Gözlemcilik D) Duygusallık

- 4) Öykü, yaşayan bir öykü müdür ona bakmalı. Yaşadığına inandırıyor mu bizi, onu sormalıyız kendimizden. Aldığımız sonuç olumluysa o öykü güzel bir öyküdür; çünkü hayatın öykülerden de gerçek ve gerçekçi olan hayatın içinden kopup gelmiştir bizlere... İyisi mi fazla uzatmaksızın, biz öyküye bırakalım sözü. Bırakalım öykü konuşsun. Okuyan sevebilirse sevsin, sevmeseze esirgesin ilgisini, öyküyü yaln.7 kousun.

Paragrafa göre iyi öykü nasıl olmalıdır?

- A) Okuyucuyu yönlendirmeli
B) Anlatımı sürükleyici olmalı
C) Hayatı yansıtmalı
D) Fazla uzun olmamalı

- 5) Sanatta üslubun gücü elbette görmezlikten gelinemez. Ancak, şiirde olduğu gibi hikâyede de güzelliği veya etkileme gücünü kelime oyununda arayanlar, gerçek sanatın sırrını bilmeyenlerdir. Bütün sanat eserlerinde olduğu gibi hikâyede de güzelliğin temin eden, bütünlüktür, ana fikir ile ayrıntı arasındaki ilişkidir.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Üslup, bazılarının zannettiği gibi sözcük oyunu değildir.
B) Çoğu hikâyeciler, başarılarını dili kullanmadaki yeteneklerine borçludurlar.
C) Dil ve üslup, eseri güzelliğe ulaştıran unsurlardandır.
D) Hikâyede ana fikir ile ayrıntılar birbirini destekler.

- 6) Anlatım ve biçimdir öyküde önemli olan. Daha doğrusu sözcükleri seçme ve kullanma yeteneğidir. Yazar olarak öncelikle belli bir anlatım biçimine ulaşmış olmanız gerekir. Ben kendime özgü bir deyiş bulabilmek için çok çaba harcadım. Hâlâ da harcıyorum. Bu amaçla her kaynaktan yararlanmayı denedim. Eski ürünleri taradım. Dilimi bilemek ve geliştirmek için çeviriye başvurdum. Bugün bile çeviri yaparım zaman zaman.

Bu parçada öyküyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Dilin önemli bir öğeye etken olduğuna
B) Eski ürünlerden de yararlanılabileceğine
C) Çevirinin, dili besleyici bir öğe olduğuna
D) Dil ile düşüncenin bir bütün olduğuna
E) Anlatımda, özgünlüğün, araştırmayı gerektirdiğine

- 7) "Gerçek köy ve doğa tasvirleri yanında, köylünün ufak tefek tasalarını, köylü psikolojisini güzel bir gerçekçilikle veren 'Kara Bibik' adlı hikâyeye ile edebiyatımıza ilk olarak 'iç konuşma' dediğimiz teknik girmiş oluyor."

Burada "iç konuşma" ile anlatılmak istenilen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir konuşma içinde başkalarının konuşmasını verme
B) İki üç kişinin kendi aralarında çok yavaş sesle konuşmaları
C) Başkalarının anlayamayacağı bir dille konuşma
D) İki kişinin kendi aralarında kararlaştırdıkları imlerle (işaretlerle) konuşma
E) Ruhsal durumu yansıtan kendi kendine konuşma

- 8) Yazar, her öyküye bir roman görmüyor adeta; "Bulması benden, çoğaltması senden." der gibi, okuyucunun önüne zengin malzemeler bırakıyor ve gidiyor. Bu yüzden, onu okumak biraz emek istiyor.

Bu parçada söz konusu yazarla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olayları, öyküye benzeyen bir kalıp içinde; ama roman gibi uzun ve ayrıntılı olarak anlattığı
B) Kişileri ve olayları karmaşık bir yapıda anlatarak okuyucunun onları anlamakta zorlanmasına neden olduğu
C) Söylediklerinin okuyucu tarafından geniş yorumlar yapmayı gerektiren bir nitelik taşıdığı
D) Her seferinde çok değişik konuları işleyerek okuyucuyu şaşırttığı
E) Öykülerini belli bir sonuca bağlamadan bitirerek okuyucunun, yapıtlarına olan ilgisini canlı tutmaya çalıştığı

- 9) Öyküleri üzerinde çok çalışan, az ve öz öykü yazımlayan bir yazar. Kapalılığı kendine ilke edinmiş. Öykülerinin öylesine yoğun bir içeriği var ki bunu kolayca anlamak olanaksız. Anlamlar açık seçik bir biçimde ortaya konmuyor, onları çok yönlü ve incelikli bir yaklaşımla irdelemek gerekiyor. Bunlardaki gizli güzelliklerin tadına bu yolla varılabiliyor.

Bu parçada sözü edilen sanatçının tutumuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Yazdıklarının anlaşılmasını okurlarının çabasına bıraktığı
B) Farklı biçimler kullanmaktan kaçındığı
C) Sıradan, kalıplaşmış konuları işlemek istemediği
D) Söylemini belirli düşüncelere göre biçimlendirdiği
E) Anlatımında benzetmelerden yararlandığı

- 10) Bu öyküde, ölümlerin canlandığı bir sahne yer almaktadır. Yazar bu sahneyi çıkarsa ve "kahramanların vücutlarını öpen sayısız kırmızı kelebek" imgesini "vücutları kana bulandı" gibi sıradan bir ifadeyle değiştirseydi belki öykünün tadı azalır, fantastik boyutu kaybolurdu. Ama öykü, anlamın ve temasından hiçbir şey yitirmezdi. İyi bir fantastik öykü de böyle olmalı. İçinden hayal gücünü çıkardığınızda kalan metin hâlâ eskisi kadar okunurluğunu koruyorsa, işte o, iyi bir edebiyat yapıtıdır.

Bu parçada, iyi bir fantastik edebiyat yapıtında bulunması gerekli niteliklerden hangisine değilmiştir?

- A) Düşsel öğeler üzerine temellenmesine
B) Kişilerle sözlerin yeni çağrışımlarla biçimlendirilmesine
C) Anlatımla anlatılan arasında bağıntı bulunmasına
D) Güçlü bir içeriğinin olmasına
E) Öğretici bir yönünün bulunmasına

- 11) Öykü, yazarın her durumunu, ne demek, ne yapmak istediğini okura yansıtan en etkili türdür bence. Bu nedenle okur da kendini öykünün içinde bulur. Yani kendi öyküsünü... Okurla duygu, düşünce birlikteliği kurulabilecek narın bir köprüdür öykü.

Bu parçaya göre öyküyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Yazara kolaylık sağladığı
B) Okura yeni bakış açısı kazandırdığı
C) Okurun duygu dünyasını zenginleştirdiği
D) Gerçeklerin tüm ayrıntılarıyla yansıtılabildiği
E) Okurla özdeşleşmeye uygun bir tür olduğu

- 12) Sait Faik, Cumhuriyet döneminin en büyük öykücüsüdür bence. Kendinden öncekilerin yapmadığı bir şeyi yaptı; Türk öykücülüğüne yepyeni bir tarz getirdi. O zamana kadar öykü, yalnızca başlangıcı, ortası ve sonucu olan ilginç bir olay üzerine kurulurdu. Sait Faik ise bir konuyu değil, yaşamın bir parçasını işledi. Ona göre, insanı ilgilendiren her şey bir konuydu. Bir tezi savunmaz, bir yaşantıyı yansıtmaz, insan sevgisi, doğa sevgisi dolu bir yüreği vardı. Bir boya sandığı, bir semaver, bir garson, bir balıkçı onun anlatımıyla birdenbire ilginçlik kazandı.

Bu parçada, Sait Faik'le ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine yer verilmemiştir?

- A) Öykülerinin konusu, insanoğlunun bir anı, bir tavır ya da bir durumdur.
B) Öykülerinde, çevrenin insan üzerindeki etkilerini belirtmeye ağırlık vermiştir.
C) Öykü kişilerini, her yerde ve her zaman rastlanabilen, sıradan insanlardan seçmiştir.
D) Öykülerinde düşüncelerini değil, gördüklerini ve yaşadıklarını anlatmıştır.
E) Öykülerinin dokusuna, olaylar ve düşünceler değil, duygular, davranışlar ağır basmaktadır.

- 13) "Bir kıyı kahvesinin önündeydi vapurumuz. Sait Faik "Şu kahveyi anlatmak istersen söze nereden başlarsın ? dedi. İlk göze çarpan şeyler nelerdir"? Sınav sorusu gibi bir şeydi. Birden şaşırdım; kahvenin duvarına asılmış İran Şahı ile Atatürk'ü gösteren renkli resimlere gözüm takıldı: "Bu resimlerle başlarım, sonra kahvenin içindekileri anlatırım." dedim. Sait Faik kızdı. "Hikaye duvarda değil, orada oturan ihtiyar adamda." dedi.

Aşağıdakilerden hangisi, Sait Faik'in anlatmak istediğine ters düşer?

- A) Yazarlıkta, görülecek şeylerin ne olduğunu bilmek gerek.
B) İnsan, hikayede önemli bir öğedir.
C) Yazar, her şeyi anlatmaya her gözlemi vermeye çalışmalıdır.
D) Konuya, ayrıntılardan girmek sakıncalıdır.
E) Hikayede, ancak önemli noktalara ağırlık verilir.

14) "Yaygın bir ilke vardır: Bir hikayeye başlarken, örneğin duvarda bir tüfeğin asılı olduğunu söylerse-niz, o tüfek ya hikayenin başında ya da sonunda mutlaka patlamalıdır. Yazar, o uzun hikayesinde, büyük ölçüde, bu ilkeye uymuştur."

Parçada belirtilen ilkeye uyan yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her ayrıntının bir işlevi olduğuna inanmaktadır.
- B) Nesneleri adlandırmaya ağırlık veren gerçekçi bir yazardır.
- C) Hikayelerinde bol bol ayrıntıya yer vermektedir.
- D) Eserlerinde, çevrenin kişi üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.
- E) Betimlemenin (tasvirin) gerekliliğine inanmaktadır.

15) İki tür popüler öykü vardır. Birincisi "kaçış öykü-le"dir, gerçeklerden kaçmamızı sağlar. İkinci ise "içinde kendimizi bulduğumuz öykülerdir." Oku-duğumuzda "İşte aynı ben" deriz. İşte benim öy-külerim bu tarzdır. Bu öykülerimi okuyan İrlandalı bir kadın, sorun yaşadığı ailesini bırakıp İngil-te'ye gitmeye karar vermiş. Ailesi, orada tanıdığı hiç kimse olmadığını söyleyince bir kitabımdaki iki karakterin adını vermiş, onları görmeye gidece-ğim, demiş.....Sanırım başarıam, yarattığım tiple-rin niteliğinden kaynaklanıyor.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akı-sına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Meğer kadın, onların gerçekten var olduğunu sanıyormuş.
- B) Anladım ki kadın, benim seslendirmeyi amaçla-dığım türden bir okur değilmiş.
- C) Belli ki kadın, içinde bulunduğu koşullarda hiç mutlu olmamış.
- D) Demek ki bundan sonraki yapıtlarımda kurma-ca tiplere ağırlık vermem gerekiyor.
- E) Anlaşılan, okur kitlemi belirlerken bir hata yap-mışım.

16) Çehov diyor ki: "At hırsızlarını anlattığım zaman, at çalmanın kötü olduğunu da mutlaka belirtmemi isteyen kimseler oluyor; bunlar düşünmüyorlar ki bu benim değil, mahkemelerin işidir."

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyucuya ders vermek yazarın görevi değildir.
- B) Yazarlar, ele aldıkları konuyu istedikleri biçimde yazmakta özgürdürler.
- C) Başarılı yazarlar değişik yorumlara açık olanlardır.
- D) Okuyucular okudukları yapıtlarda, yaşanan gerçekleri ararlar.
- E) Yaşananların bütün yönleriyle yansıtılması, ya-zarın kurgulama gücüne bağlıdır.

17) Öykü hep romanın kısısı olarak tanımlana gel-miştir. Bunun nedeni her ikisinin de olaylardan, durumlardan, insandan yola çıkması; kısacası, yaşamı konu almasıdır. Ayrıca her ikisinin de aynı anlatım biçimlerini kullanması bu yanlışlığı besle-miştir. Oysa bir araştırmacımızın yerinde bir ben-zetmeyle söylediği gibi, bir ev için apartmanın kü-çüğü demek tanımda ne denli aksaklık yaratırsa, öyküyü de romanın kısısı saymak, o denli yanlış bir düşünce uyandırabilir. Gerçekten...

Bu paragrafın son cümlesi aşağıdakilerden hangisi ile tanımlanabilir?

- A) İki tür arasındaki temel ayrım, uzunluk, kısalıklı-değil yapıyla ilgilidir.
- B) bunların arasındaki asıl ayrım, birinin daha ge-niş, öbürünün daha dar bir zaman parçasını iş-lemesidir.
- C) aradaki önemli ayrım, romanda kişilerin çok, öyküde daha az olmasıdır.
- D) ikisi arasındaki ayrım, öykünün romana göre daha gerçekçi olmasıdır.
- E) ikisi arasındaki önemli ayrım, romanın ayrıntıla-ra daha geniş yer vermesidir.

18) Necatigil'in kitaplarının adları bile, sözcüğün tek anlamlılığına bir karşı çıkış gibidir: "Arada", "İki Başına Yürümek", "Bile Yazdı"... "Arada" kitabının adı için şunları söylüyor: "Bir kere bu, arada sıra-da ikizleşmesinin kısaltılmışı, yani bir zaman zarfı değildir. İki durum ya da şey arasında kalan, ya-şanan şeylere, durumlara bölünmüş bir insanın hali belirtmek isteniyor; Örsle çekiç, yerle gök, hastalıkla sağlık, evle sokak arasında."

Sözü edilen sanatçının kitaplarına verdiği adlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlaşılması güç kavramlar içerir.
- B) Yeni ve özgün olmasına özen gösterilmiştir.
- C) İnsana birden fazla şey düşündürcek niteliktedir.
- D) Karşıt anlamlı sözcüklerden oluşur.
- E) Kitabın içeriğini yansıtmayı amaçlar.

19) Onun öykülerinin en önemli özelliği anlatımdaki yalınlıktır. Anlatıktıkları, durmadan gelişen ve zen-ginleşen duyarlıklardan, sezgilerden ve üstü ka-palı kırılganlıklardan örülüdür. İnsanı, yaşadığı dış mekandan koparmadan, mekanın betimlemesiyle birlikte, derinlemesine alır. Bu öykülerde güçlü bir gözlem vardır. Öykülemenin akışı içinde bunun nerede bittiğini, imgelere nasıl geçildiğini anlaya-mazsınız. Şenliğin tam ortasında ölüm nasıl beli-rir, bir çocuk ansızın nasıl yaşlanır, aşk nasıl yok olur, yaz nasıl biter bilemezsiniz.

Parçada, sözü edilen öykücünün tutumuyla ilgi-li olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Düşle gerçeği kaynaştırarak anlatmasına
- B) İnsanla çevresini bütünleştirerek vermesine
- C) Açık ve anlaşılır bir dil kullanmasına
- D) Çevresini, ayrıntılı bir biçimde incelemesine
- E) Kısa öyküler yazmayı yeğlemesine

MASAL

Masallar dilden dile anlatılarak halk içinde oluşan sözlü edebiyat ürünüdür. Bir yazar tarafından sonra-dan yazıya geçirilir. Masallarda olaylar tamamen hayal ürünüdür. Yer ve zaman belli değildir. Kahramanlar insanüstü nitelikler gösterir. İyiler hep iyi, kötüler hep kötüdür. İyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.

Masallarda eğitici esastır. Çoğu kez evrensel konular işlenir. Dünya edebiyatında Kelile ve Dimne, Binbir Gece Masalları ünlüdür.

Masalların Özellikleri:

*Yer ve zaman belli değildir.

*Kahramanlar insanüstü nitelikler gösterir.

*İyiler hep iyi, kötüler hep kötüdür.

*İyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.

*Eğitici esastır. Evrensel konular işlenir.

*Olaylar miş'li geçmiş zaman kullanılarak anlatılır.

Masalla İlgili Metinler;

1) Develer tellâl iken, pireler berber iken, ben anamın beşliğini tıngır mıngır salları iken memleketin birinde İdi ile Bıdı derler bir karı koca varmış. İksinin de ihuyu suyu birbirine benzermiş. Kim ne derse ona inanırlarmış. Yüzlerine gülen, ekmeklerini ellerin-den alır imiş....

Bir bölümü yukarıya alınan yazının türü aşağı-dakilerden hangisidir?

A)Destan B) Masal C) Efsane D) Hikaye

2) Bence edebiyat, bütün türleriyle masalla başlar, masalla biter. Masal, türler içinde en çok şiire ya-kındır. Ritmiyle, tekrarlarıyla, hayaliyle... Eşine rastlamadığımız; ama umutlarımızı, korkularımızı, sevinçlerimizi taşıyan yeni eşyalar, yeni insanlar, yeni hayvanlar yaratır masal. Bu nedenle en çok şiire yakındır.

Bu parçada masalla ilgili olarak aşağıdakiler-den hangisine değinilmemiştir?

- A) Yinelemelere yer verildiğine
- B) Düş ögesinden yararlandığına
- C) Çok aranan ve okunan bir tür olduğuna
- D) Değişik türlerin kaynağı olduğuna
- E) Duygusal yönünün bulunduğuna

- 3) Masallarımızın ünlü kahramanı Keloğlan, çoğu kez kimsesiz, dul bir kadının oğlu olarak çıkar karşımıza. Üstü başı perişandır. Çevresince alaya alınır, küçümsenir. Ne var ki o, bunlara aldırmaz, ses çıkarmaz; ancak, ezilmek istendiği zaman kötülerle, güçlülerle savaşmaktan kaçınmaz. Çelimsiz ama beceriklidir. Bir şeye karar verdi mi sonuna kadar direnir. Türlü oyunlara başvurur. Kötüler, devleri, cambazları, bu yolla dize getirir.

Parçaya göre, Keloğlan aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

- A) İnatçı B) Kumaz
C) Alıngan D) Yoksul
E) Akıllı

- 4) Masal çocuğa kendi karakterini, benliğini geliştirme için ipuçları verir; onu yüreklendirir. Tüm engellere karşın herkesin yoğun ve zengin yaşama varabileceğini gösterir. Yeter ki insan savaşmaktan kaçmasın. Devlerle, dış tehlikelerle savaşmadan, insan değil mutluluğu, kendi kendini bile bulamaz, bilemez, tanıyamaz. Masal, ürkek, çekingen, mücadeleden kaçan yaratıkları harekete geçirir. Bize, böyle kişilerin tekdüze, sıkıcı ve sılık bir yaşamının olacağını hatırlatır.

Bu parçada masalın çocuğa sağladığı yararlar arasında aşağıdakilerden hangisine değininmemiştir?

- A) Kişiliğini güçlendirmeye yardımcı olmasına
B) Kendi kişiliğinin bilincine varmasına
C) Güçlü ve cesur olmanın gerekliliğine inandırmasına
D) Dilini ve duyarlığını geliştirip zenginleştirmesine
E) Hayatı ve sosyal bir yaşama özlem uyandırmasına

- 5) Masalları, yalnızca bir hareket noktası, bir atlama tahtası olarak alıp onun geleneklerine tutsak olmanın, onu taklit etmeden, çağımıza getirerek yeni yapıtlar yaratma yolunu, çağdaş yazarın, halk masalından en olumlu yararlanma yolu sayarım.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu parçada savunulan görüşe uymaz?

- A) Masal geleneğinden yararlanma, salt içerik ve konuyla sınırlı değildir.
B) Masallardan yararlanmak isteyen çağdaş yazar, onların dil ve anlatım özelliklerine bağlı kalmaz.
C) Günümüzün yazarı, masalı duyguda ve düşüncede aşarak konuya tam bir özgürlükle yaklaşabilmelidir.
D) Yazardan beklenen davranış, masala çağdaş bir yorum getirmektir.
E) Masallar, yeni düşünce ve duyguları anlatmada sanatçıya zengin kaynaklar olarak hizmet edebilir.

- 6) Çok az şey bir masalın sözcükleri kadar büyüleyici olabilir. Masallar, dinleyeni yeni gözü olmayan uzak diyarlara götüren bambaşka bir güce sahiptir. Yazılmasa da yıllardır kulaktan kulağa aktarılır; anlatıcının sözcüklerinden çok dinleyicinin hayal gücüyle hareket eden görüntü ve figürler taşır. Binlerce yıldır dağları aşar, ağılatır ya da güldürür, nereden geldiğini unutarak anlatıldığı yerin geleneklerine ve giysilerine bürünür.

Bu parçaya dayanarak masallarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Nesilden nesile aktarılır.
B) Etkileri dinleyicilerin hayal gücüne bağlı olarak değişir.
C) Anlatıldıkları yerin kültürüne uyarlanır.
D) Dinleyende oluşturduğu imgelem anlatıcısından farklıdır.
E) Masalların yazarları ve ortaya çıktıkları yer bellidir.

- 7) Masal bu ya, yoksul bir köylü kızı padişahın oğuluyla evlenir. Evlendikleri gün, eşi sarayın kırk odası olduğunu söyler. Odaların anahtarlarını ona vererek "Otuz dokuz odayı aç; ama kırkını odayı açma." der. Yeni gelin hemen ertesi gün, izin verilen odaların kapılarını açıp bakar; kiminde para, kiminde mücevher, kiminde yiyecekler vardır. Yani, bildik şeyler... Dayanamaz kırkını odayı da açar. Filozoflar da bu gelin gibidir, tüm kapıları açmak isterler.

Parçada benzetmeye göre, filozofu kapıları açmaya iten aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Merak etme
B) Bilinle yetinme
C) Sınırları zorlama
D) Sorunları çözme
E) Yeni öğrenmelere istekli olma

ELESTİRİ (TENKİT) YAZILARI:

Bir sanatçının, bir sanat eserinin iyi ve kötü yanlarını ortaya koyarak onun gerçek değerini belirleyen yazılardır. Eleştiri yazarı -yani eleştirmen- eser hakkında okuyucuyu bilgilendirir; hem eserin yazarına hem okura yol gösterir. İki tür eleştiri vardır: İzlenimsel eleştiri ve nesnel eleştiri.

İzlenimsel eleştiri: Bu tür eleştirilerde öznel yargılar çok olacağından günümüzde bu tür pek rağbet görmez.

Nesnel eleştiri de ise her eserin değerlendirilmesinde kullanılabilecek belli ölçütler vardır. Eleştirmen mümkün olduğunca kişisel yargılarda bulunmaktan kaçınır. Eleştirmen, bilimsel araştırmalardan yararlanarak, eseri ister beğensin ister beğenmesin, onun değerini tarafsız bir gözle ortaya koyan kişidir.

Eleştiri ile ilgili Metinler :

- 1) İnsan eleştiriye önce kendinden başlamalı. Bu söz kolay söyliyorduz da uygulaması o kadar kolay olmuyor. İğneyi kendimize batırmak... Ah bunu bir başarabilmek, dünya, güllük gülistanlık olur! Öfkeler, kinler, hınçlar yerini sevgiye, şefkate bırakır. Herhâlde dünya çok çok daha güzel olur. İnsan, yaşamının, insan gibi yaşamının tadına varır.

Paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyilik yapmak
B) Özeleştirmenin önemi
C) Hayatı sevmek
D) Öfkenin zararları
E) İnsanların birbirini eleştirmesi

- 2) Eleştirmenler, eleştirdikleri şairlerle kader birliği yaparlar. Çünkü ikisi de okur karşısına birlikte çıkar. O şair bugün okunmuyor, sözü eleştirmen için de geçerlidir. Örneğin; ben daha önce eleştirdiğim şairlere bugün yeni bir yargı ekleyemiyorsam, şair ilerleme kaydedememiştir. Bunun sorumluluğunu ona yıkırım. Ama övgülerim bugün yergiye dönüşmüşse, başarısızlığı birlikte kabullenmemiz gerekir.

Parçadan eleştirmenlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Şairler gibi zamanla değerlerini yitirebilirler.
B) Önceki eleştirilerine daha sonra yeni yargılar katabilirler.
C) Şairler gibi yetenekli olmaları gerekir.
D) Eleştirilerinin doğru ya da yanlış olduğu zamanla anlaşılır.
E) Eleştirilerinin doğru ya da yanlış olduğu zamanla anlaşılır.

- 3) Her şeyden önce bir yazardır eleştirmen de. Biraz değişik de olsa sanatçının malzemeleri onda da vardır. Yazar olması, malzemesinin sözcükler olması, ister istemez eleştirmeni bir yazı sanatçısı olmaya götürür. Sanatçının kullandığı malzemeyle, sanatçının yaptığına benzer bir iş yapar. Bunu yaparken de sanatçı gibi davranması doğaldır.

Bu parça, bütünüyle ele alındığında aşağıdaki sorulardan hangisine bir yanıt olabilir?

- A) Eleştirmeni, eleştiri eylemine iten nedir?
B) Sanatçı ile eleştirmen birbirini nasıl etkiler?
C) Sanatçıyı eser vermeye zorlayan nedir?
D) Eleştirmen bir sanatçı mıdır?
E) Eleştirmenin sanat alanındaki işlevi nedir?

4) Gerçek bir eleştirmen, herhangi bir etki altında kalmadan eleştirisini yazar. Hiçbir zaman art niyetle davranmaz. Bugün övdüğünü yarın yermeye kalkmaz. Eleştirdiği sanatçının kişiliğini hedef almaktan özellikle kaçınır ve onun sanatını aşağılamaz. Eleştirdiği yapıtı tutarlı, nesnel, bilimsel verilere dayanarak yargılar.

Bu parçada bir eleştirmede bulunması gereken nitelikler arasında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Yansız davranma
- B) Yapıta bağlı kalma
- C) Belirli ölçütler kullanma
- D) Çelişkiye düşmekten kaçınma
- E) Sanatçıya yol gösterme

6) Sanatçıları eleştirel bir yaklaşımla değerlendirmekten asla kaçınmazdı. Her birinin iyi ve kötü yanlarını açıkça ortaya koyar, hayran olduklarını bile kıyasıya eleştirirdi. Bir gün Tolstoy gibi roman yazacağını söyler, bir başka gün La Fontaine gibi yazmaya yönelir ya da şiirlerinde halk ozanlarının kâhplarını kullanırdı. Sevdiği, beğendiği yazarlarla sürekli yarış içindeydi. Bunun için de yazdıklarını hiçbir zaman yeterli bulmazdı. Herkesçe beğenilen, övülen o ünlü yapıtı için yıllar sonra şöyle demişti: "Bugün yazsam öyle yazmazdım." Kısacası o, "Söylemek istediğim en güzel söz, henüz söylememiş olduğum sözdür." düşüncesini, yazma ve yaratma ilkesi olarak benimsemişti.

Bu parçadan, sözü edilen sanatçıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Yapıtlarında ulaştığı düzeyle yetinmediği
- B) Okurlarını etkileme ve bilinçlendirme amacıyla yazdığı
- C) Kendi eleştirisini kendisinin yaptığı
- D) Sanatçılara yönelik düşüncelerini gizleme gereği duymadığı
- E) Etkilendiği sanatçıların içinde gitmeye çalıştığı

7) Gerçekte "doğru" diye bellediğimiz düşüncelerin bir bölümü, yinelenen yinelenen bu niteliğin yüklendiği yanlışlardır. Tek yönlü, yüzeysel gözlemlerin, yarınsamaların ürünüdür bunlar. Diyelim ki yıllarca önce bir eleştirmen ya da yazın tarihçisi bir değerlendirme yapmış; kimi belirlemelere gitmiş bir yapıt üzerinde. Ardından gelenler de onun söylediklerini bir tartışmadan geçirmeden benimseyip yinlemişler. Böylece yapıtlar ve yazarlar üzerinde basmakalıp, üç aşağı beş yukarı "aslinin aynı" diyebileceğimiz etiket yargılar oluşturulmuştur.

Bu parçada eleştirilen yaklaşım aşağıdakilerden özellikle hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Kişiden kişiye değiştiği için doğru olup olmadığı her zaman tartışılan
- B) Yazın adamlarınca öne sürülmemiş, belirli ölçütlere uygun olup olmadığı bilinmeyen
- C) Dar bir bakış açısıyla, derinliğine inilmeden oluşturulmuş, yanlış algılamaların tekrarına dayalı
- D) Çok tekrarlandığı için herkesçe bilinen, özgünlüğü kalmamış
- E) Daha önce ortaya konmuş, sonradan değiştirilmesi için herhangi bir neden olmayan

8) Yazar bir toplum gerçeğini belirtmek istiyor. Bu çevreyi, bu çevrenin kişilerini görmüş, biliyor. Bundan bir roman çıkarmak istemiş. Ne var ki romanı okuyup bitirdikten sonra zihnimizde yalnız birtakım olayların izleri kalıyor. Bir de yazarın bunlara karşı yergici tutumu. Yazarın tutumunu beğeniyor, öfkesine katılıyoruz. Ama bu, kitabı deneme ile röportaj arası bir yapıt olmaktan kurtaramıyor. Daha doğrusu ona bir roman tadı kazandırmıyor.

Bu parçada aşağıdaki edebiyat türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Eleştiri B) Günlük C) Anı
- D) Fıkra E) Makale

10) "Atatürk'ün Nutuk'unda adları anılan bütün kişiler, ancak romanların canlandırabileceği bir güçle, son derece canlı olarak çizilmişlerdir. Kitabın kişileri her zaman, her toplumda görülebilen, kolaylıkla tanınmalarını sağlayan yönleriyle ele alınmışlardır. Bu bakımdan Nutuk'un yapısı evrensel bir kuruluş özelliği taşır. Bu kişileri Atatürk; kişilikleriyle uğraşmadan, yalnızca tutumları ve davranışları ile tanıtır. Bu da Nutuk'un başarılı bir sanat eseri olmasının nedenlerinden biridir."

Bu paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi Nutuk'un başarılı bir yapıt olmasında etkili değildir?

- A) Tanıtılan kişilerin hep bilinen önemli kişiler olması
- B) Yapıtta adı geçen kişilerin yan tutmayan bir görüşle tanıtılmış olması
- C) Kişilerin en belirgin yönleriyle ele alınmış olması
- D) Kişilerin çok canlı ve etkili bir biçimde tanıtılması
- E) Kişilerin, olaylar karşısındaki tutumlarının belirtilmesine önem verilmesi

5) Ülkemizde son otuz-kırk yılda eleştiri alanında bir atılım gerçekleştirildi. Eleştirinin bugünkü durumunu görenler seviniyor. Sağlıklı düşünen hiçbir kafa, artık nesnel ve bilimsel eleştirinin varlığını yadsı-mıyor. Eleştirmenler kişisel beğenilerini, öznal yargılarını bir yana bırakıyor; eseri çözümlüyor, inceleyip nesnel ölçütlerle onu değerlendiriyorlar. Bireysel beğeni, ölçüt ve yargılarını, bilimsel bilgilerle yeniden oluşturmanın gerekliliğine inanıyorlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadıdır?

- A) Eleştirinin değişen dönemlere göre gösterdiği gelişim aşamaları
- B) Eleştirmen sayısındaki hızlı ve sürekli artış
- C) Yapıtı yönelik değerlendirme anlayışının gelişip yerleşmesi
- D) Eleştiri yöntemlerinin sık sık değişmesi
- E) Kişisel beğenin, eleştirmenlerin yaratıcılığını engellemesi

9) Edebiyat yapıtlarını açıklamak, yorumlamak, değerlendirmek ve sınıflandırmak amacını taşıyan yazılar vardır. Bu yazıları, "edebiyat eleştirisi" adı altında toplayabiliriz. Edebiyat eleştirisi içinde daha çok denemeler, kitap tanıtma yazıları ve bilimsel araştırmalar yer alır. Bu yazılar, en öznal izlenimlerden en nesnel değerlendirmelere değin uzanan geniş bir yelpaze içinde karşımıza çıkar. Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere bu yazılarda...

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmez?

- A) değişik anlatım yöntemleri kullanılır,
- B) ele alınan konuların sınırı oldukça geniştir.
- C) doğruluğu kanıtlanabilecek görüşlere ağırlık verilir.
- D) okurları bilgilendirmek ön plana çıkar.
- E) asıl amaç, yapıtların gereği gibi tanıtılmasıdır.

11) Bu yapıtında yazar, roman konusunda epeyce düşünmüş, çeşitli romanları ve bu romanlarda uygulanan biçimleri, kurguları, yapısal özellikleri incelemiş görünüyor. İncelemeseydi kitap, bir ilk yapıt için doğal sayılabilecek kusurlarla dolar taşardı. Oysa bu yapıt, deneyimli bir yazarın, eksiklikleri azalmış, olgun bir yapıt görünümündedir. Bu başarının temelinde, anlatımı yönlendiren, anlatımın zayıflar gibi olduğu noktalarda bütün boyutlarıyla ortaya çıkan içtenlik yatar. Evet, yazar, içtenliği metnin her tarafına ustalıkla yedirmeyi başarmış.

Bu parçada, sözü edilen yapıtla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Acemi bir yazarın yapıtı görünümünü taşımadığına
- B) Teknik açıdan olgun bir eser olduğuna
- C) Anlatımının bütünüyle kusursuz olduğuna
- D) Yazarının, roman türü hakkında bilgi sahibi olduğuna
- E) Yayınlandığı dönemde büyük yankılar uyandırdığına

12) Bu, son bir yıl içinde okuduğum romanlar arasında etkisinden uzun süre kurtulamadığım bir çeviri roman. Yazar, bu romanında öncekilerden farklı bir yol izlemiş. Bir kahramanın çevresinde gelişen bir öykü kurgulamış. Abartıyla yalınlığı, komediyle trajedinin özelliklerini bir arada kullanmış. Bir yıl gibi bir zaman dilimini çok az geri dönüşlerle anlatmış. Haftalarca "çok satanlar" listesinde yer alan bu çeviri yapıtı, Türk okurundan gördüğü ilgiyi Fransız ve İngiliz okurlardan görmemiş. Bu durum, çevirmenin başarısı olarak değerlendirilebilir.

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Makale B) Deneme C) Eleştiri
D) Fıkra E) Günlük

13) Tanınmış bir yazar, hazırladığı son kitabını bir takma adla yayınevlerine gönderir. Tüm kitapları kapışılan yazarın bu kitabını hiçbir yayinevi basmak istemez. Bazı yayıncılar bu kitabı eleştirmenlere de gösterirler. Daha önceki eserlerinden övgüyle söz eden eleştirmenler bu kitaba ilgisiz kalırlar ya da kitabı beğenmediklerini söylerler. Oysa yazar, kitabı kendi adıyla gönderdiğinde kitap hemen basılır ve hakkında, eleştirmenlerce övgü dolu yazılar yayımlanır.

Bu parçada sözü edilen yayınevlerinin ve eleştirmenlerin kitapları seçme ve değerlendirme-deki tutumu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Önyargılı olmaktan kaçınıyorlar.
B) Değişik ölçütler kullanarak aşırı bir titizlik gösteriyorlar.
C) Niteliğe değil yazar adına bağlı kalıyorlar.
D) Eleştirel bir okumadan sonra kararlarını veriyorlar.
E) Yenilik ve özgünlüğü ön planda tutuyorlar.

14) Ünlü eleştirmenlerimizden biri : " Deneme yazıyorsanız belli bir birikiminiz, söyleyecek sözünüz olmalı." diyor. ... Çünkü onun hem engin bir bilgi birikimi hem de söyleyecek pek çok sözü var.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşünceenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir ?

- A) Kendisi de öyle bir eleştirmen olmak istiyor.
B) Bu söz o yazarımıza çok uyuyor.
C) Kimileri onun bu görüşüne katılmıyor.
D) Bu nitelikleri taşıyan pek çok sanatçımız var.
E) Bu niteliklerden yoksunsanız eleştirmen sayılmazsınız.

15) Bir yapıtı değerlendirirken, eleştirmenin kişisel görüşü, beğenisi de kuşkusuz işe karışır. Çünkü her değerlendirme bir bakıma öznedir; ama nesnel bir temele dayanmalıdır. Örneğin; eleştirmen A ile eleştirmen B'nin beğenileri, sanat anlayışları, dünya görüşleri farklı olduğunda, bir kitapla ilgili görüşleri de birbirinden ayrılabilir. Ama yapının özüne ilişkin gerçekçi ve tutarlı gözlemlerde bulunmuşlarsa, temel noktalarda elbette birleşirler.

Bu parçadan eleştirmenlerle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Yapıtları aynı yöntemle, aynı noktalardan eleştirirler.
B) Her birinin kendine özgü bir sanat anlayışı vardır.
C) Yapıtları değerlendirirken bir ölçüde öznal davranabilirler.
D) Bir yapıtı tam ve doğru anlamışlarsa ana noktalarda aynı sonuca ulaşabilirler.
E) Aynı yapıtı farklı görüşler içinde ele alabilirler.

16) Üzerinde yıllarca çalışarak hazırladığı kitaplarını sürekli gözden geçirir, yeniden yazardı. Böylece bilgisini, geliştirip zenginleştirdiği kitaplarıyla, okurlarına aktarmayı başardı. En karmaşık konuları bile herkesin anlayacağı bir biçimde yalınlaştırdı. Kısacası duruluk ve yalınlık onun anlatımının en belirgin özellikleriydi. Ancak onun bu yönü sizi yanıltmasın. Anlatımı ne denli yalınlaştırsa, onun kitaplarını dikkatlice okuyanlar bu dikkatlerinin ödülünü fazlasıyla alacaklardır.

Bu parçada sözü edilen yazarın yapıtları için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Süssüz ve özentisiz bir anlatımı vardır.
B) Bilinçli ve titiz bir çalışmanın ürünüdür.
C) Geniş bir okur kitlesinin beğenisini kazanmıştır.
D) Basit bir anlatım içinde zengin bir içerik taşır.
E) Uzun süreli bir deneyim ve birikimin ürünüdür.

17) Bu eleştirmenimiz ele aldığı konuları, sorunları çok iyi biliyor. Onlara yeni bir açıdan bakıyor. Eskiden ulaşılmış yargıları, bulunmuş çözümleri olduğu gibi benimsemiyor. Onları kuşkuyla karşılıyor ve onlar üzerinde yeniden düşünüyor. Araştırmaya, soruşturmayla ve kaynaklara yöneliyor. Elde ettiği verileri enine boyuna inceliyor; başka bir açıdan, yeni bir yaklaşımla çözümlenip değerlendiriyor. Yargılarını bir belgeye, kesin bir bilgiye dayandırıyor.

Bu parçada sözü edilen eleştirmenin belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkalarının ortaya atılmış yargıları yeniden ve titizlikle değerlendirmeye çalışması
B) Başkalarının kanıtlanmış yargılara ulaşmaya çalışması
C) Araştırma yoluyla ulaştığı sonuçların değişmezliğini savunması
D) Araştırmalarını belli konular üzerinde yoğunlaştırması
E) En iyi eleştiri yönteminin kendisinininki olduğuna inanması

18) Bir yazarın yapıtlarında yaşamından izler saptamak, eleştirmenlerin sık sık başvurdukları bir yöntemdir. Saptanan bu öğeler de edebiyat dünyasında "kolay yazarlık" diye adlandırılmıştır. Ancak kurulan bu bağlantıların bir bölümü çoğu kez birer yakıştırma olmaktan öteye gitmez. Öte yandan yazarlar da yaşamlarıyla yapıtları arasında böyle bir bağlantı kurulmasından hiç hoşlanmazlar. Onlar, kendi özel yaşamları da olsa asıl ustalığın bunu işlemeye ortaya çıkacağına inanırlar. Yapıtlarını da bu inançla oluştururlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değil nilmemiştir?

- A) Yazarlar, yapıtlarına kendi yaşam serüvenlerini de konu olarak seçebilirler.
B) Yazarlar, yapıtlarında kendilerini anlatırken başkalarını anlatmaya çalışırlar.
C) Bir yazarın kendi yaşamına eğilmesi yazarlık açısından olumsuz sayılır.
D) Yazarların yaşamlarıyla yapıtları arasında kurulan ilişki, her zaman gerçeği yansıtmaz.
E) Sanatçının ustalığı, seçtiği konuda değil onu işleyiş biçiminde ortaya çıkar.

19) Her şeyden önce bir yazardır eleştirmen de. Biraz değişik de olsa sanatçının malzemeleri onda vardır. Yazar olması, malzemesinin sözcükler olması, ister istemez eleştirmeni bir yazı sanatçısı olmaya götürür. Sanatçının kullandığı malzemeyle, sanatçının yaptığına benzer bir iş yapar. Bunu yaparken de sanatçı gibi davranması doğaldır.

Bu parça, bütünüyle ele alındığında aşağıdaki sorulardan hangisine bir yanıt olabilir?

- A) Eleştirmeni, eleştiri eylemine iten nedir?
B) Sanatçı ile eleştirmen birbirini nasıl etkiler?
C) Sanatçıyı eser vermeye zorlayan nedir ?
D) Eleştirmen bir sanatçı mıdır?
E) Eleştirmenin sanat alanındaki işlevi nedir?

BİYOĞRAFI

Bir kişinin hayatının anlatıldığı yazılardır. Bunlarda amaç o kişiyi tüm yönleriyle (hayatı, eserleri, kişiliği, görüşleri vs.) tanıtmaktır. Biyografi açık, sade bir dille, anlatılan kişinin devrini, çevresini dikkate alarak yazılır. Yazar eğer kendi hayatını anlatmışsa yazıya otobiyografi denir. Çoğu zaman bunlarda sanatçı kendiyile beraber aile büyüklerinden çevreden, aile içi durumlarından da söz eder. Otobiyografiler üslup yönüyle anıya benzer; ancak anı otobiyografi içinde bir bölüm sayılabilir. Yani otobiyografi daha uzun bir dönemi içine alır. Ünlü kişilerin hayatını anlatan yazı türüdür. Kişiyi tüm yönleriyle tanıtır. Açık, sade bir dil kullanılır.

1) Öz yaşam öyküsü yazmak kolay değildir. İnsan, çoğu kez nesnellikliğini koruyamaz; ben merkezci duruma düşebilir. Yazımızın bu gerçeği iyi kavramış. Olabildiğince kendini öne çıkarmadan; ama kendi hakkını da yedirmeden, yaşadıklarını yazmış. Hem de çok etkileyici biçimde yazmış. Genç, yaşlı öğretmenler, hele öğretmenliği hazırlanan gençler, okuyun bu kitabı. Yolunuz aydınlanacak; gerçekten dolu bir yaşamın ne olduğu, nasıl olması gerektiği kafanızda belirginleşecektir.

Bu parçada, öz yaşam öyküsü yazmanın güçlüğü, aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Olayları yansıtırken, kişisel görüşleriyle gerçekler arasında denge sağlamaya
B) Olayları belli bir meslek grubunun bakış açısıyla yansıtmaya
C) Gerçekleri gizleyebilmek için duygusallığa ağırlık vermeye
D) Yalnızca tanık olunan olayları anlatarak kitabın kapsamını daraltmaya
E) Okura, yol göstermeyi amaçlayarak kendini ikinci plana atmaya

2) Mehmet Âkif Ersoy, eserlerinde vatan sevgisi, din ve ahlak gibi konuları işlemiş, aruz ölçüsünü başarıyla kullanmıştır. Eserlerinde realist akımın etkileri görülmektedir. Manzum hikâyeleri; lirik, epik, didaktik özellikler gösterir. Hiçbir edebî topluluğa katılmayan şair, eserlerini bağımsız bir anlayışla yazmıştır.

Parçaya göre yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplum için sanat görüşünü benimsediği
- B) Eserlerinde olaylara gerçekçi bir anlayışla yaklaştığı
- C) Divan şiirinin biçim öğelerinden etkilendiği
- D) Sade ve akıcı bir dil kullandığı

3) Mehmet Âkif'in "şiirle düşünme"yi edebiyatımıza sokan tek şair olduğu söylenebilir. Bir ömür boyu başından geçenleri şiirle anlatması da diyebiliriz Safa'ya. Türk milleti Âkif'le şiir ölçülerini içine almış, ağırlamış, haykırarak ve umutla çırpınmış âdeta. Onun eserlerinde şiir cemiyetle içli dışlı olmuştur.

Paragraftan Mehmet Âkif'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Gerçekçi olduğu
- B) Gelenekçi olduğu
- C) Gözlemci olduğu
- D) Etkileyici olduğu

4) "Ziya Gökalp, dili kültürün temel unsuru sayar. O, bu görüşünde haklıdır. Çünkü dil, duygu ve düşüncenin âdeta kabıdır. Bir milletin bütün duygu ve düşünce hazinesi, dil kabına veya kalıbına dökülür ve bu dil kalıbı ile yerden yere, nesilden nesile aktarılır. Yazı, dilin sesini kaydeden bir araç olarak dilin bir parçasıdır. Fakat kültür söz ile de bir millet arasında yayılır."

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine varılamaz?

- A) Dil, kültürün taşıyıcısıdır.
- B) Millet için dil, kültürden önemlidir.
- C) Yazı, dile ve kültüre katkı sağlar.
- D) Kültür için sözlü ürünler de önem taşır.

5) Orhan Veli, Türk edebiyatının önemli şairlerinden biridir. Yaşadığı devirde ve daha sonraki dönemlerde, adından sıkça söz ettirmiş, bazı şairlere de ilham kaynağı olmuştur. Şiir tarzında yaptığı yenilikler, bugün de inceleme konusu yapılmaktadır.

Paragrafa göre, Orhan Veli hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Etkisinin sürekli olduğu
- B) Kendine özgü bir şair olduğu
- C) Bütün şairlere örnek olduğu
- D) Edebiyatımızda önemli yeri olduğu

6) Refik Halit Karay, yapıtlarıyla Türkçeye yeni bir tat katan, çoğunlukla neşeli ve canlı bir anlatım kullanan; kendine özgü görüşleri olan ve yazdıkları beğenilen bir yazardır.

Parçaya göre, Refik Halit'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dil sorunlarına çözüm bulduğu
- B) Özgün düşünceler ürettiği
- C) Usta bir kalem olduğu
- D) Türkçeye yeni bir soluk kattığı

7) Nasrettin Hoca, fıkralarından da anlaşılacağı üzere sevecen, hoşgörülü, akıllı, hazırcevap bir insandır. Her zaman, haksızlığa uğrayanların yanında yer almış, yaşamın ağır yükleri altında ezilenleri bir gülcükle rahatlatmıştır. Nasrettin Hoca fıkraları didaktiktir. Çoğu kısadır. Bazen girişte yer ve zaman belirtilir, kişiler tanıtır; ikinci bölümde Hoca'ya bir şey söylenir ve sonunda onun bizi güldüren ama aynı zamanda düşündürten cevabı beklenir. O son cümle, birçok defa atasözüne ya da deyimine dönüşüvermiştir. Hoca'nın çok geniş bir coğrafyada başka başka uluslarca benimsenmiş olmasını da fıkralarındaki bu özelliklere bağlayabiliriz.

Bu parçada Nasrettin Hoca ve fıkralarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değildir?

- A) Üünün yalnızca Anadolu'yla sınırlı kalmadığına
- B) İnsanı düşünmeye yöneltten komik öğeler içerdiğine
- C) Öğretici nitelikler taşıdığına
- D) Kimi sözlerinin kalıplaşarak halka mal olduğuna
- E) Birçok tarihi kişiye yer verildiğine

8) Nasrettin Hoca, çoğu zaman karşısındakini kırmak için, bencillik, aç gözlülük, yalancılık gibi birçok özü üstüne alır; kendisi ile alay ediyormuş gibi görünür. Örneğin, başkasının bostanına girip kavun karpuz aşırarak ister. Bunun yanlış olduğunu bilmez mi? Elbet bilir. Ama dediğimiz gibi onun amacı başkadır. Başkasının malına el sürmenin kötülüğünü eleştirmektir yapmak istediği. Böyle davranmakla "...." der gibidir.

Parçadaki boşluğa aşağıdaki deyimlerden hangisi getirilirse, Nasrettin Hoca'nın vermek istediği ileti vurgulanmış olur?

- A) Kimsenin tavuğuna kış deme
- B) Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla
- C) Kime niyet, kime kısmet
- D) Lep demeden leblebiyi anla

9) Hasta Çocuk, Nesrin ve Balıkçılar günlük hayat izlenimlerinden esinlenerek oluşturulmuş manzum hikâyelerdir. Bu manzumelerde Fikret'in yaptığı şey, konuşma diline yakın bir şiir dilini bulmak olmuştur. Ayrıca aruzla yazılmış dizelerin, öteden beri süregelen bağımsızlığını bozmuş ve manzume-yi dizelerden oluşan bir bütün halinden, basbayağı cümlelerden yapılmış bir yazı haline getirmiştir.

Bu paragrafta Tervik Fikret'in hangi özelliğinden söz edilmemiştir?

- A) Nazmı nesre yaklaştırmamasından
- B) Şiirlerinde toplumsal konulara da değinmesinden
- C) Beyit bütünlüğünü kurmasından
- D) Aruzu, Türkçeye ustalıkla uygulamasından
- E) Şiirlerinde yaşanan gerçekleri yansıtmamasından

10) "Tarancı'nın şiirlerinde, insan ömrünün gençlikten olgunluğa doğru giden akışında bin bir değişmeye uğrayan duygular, heyecanlar, arayışlar kaynaşır durur. Özellikle gece, durgunluk, ölüm, yalnızlık, aşk, sarhoşluk, hüznün, çocukluğa özlem..."

Paragraftan Tarancı'nın şiirleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Sevinç ve iyimserlik ön plandadır.
- B) Duygu ve heyecanlar iç içedir.
- C) Çeşitli temalar işlenmiştir.
- D) Yeni arayışların izleri görülür.

11) Cahit Sıtkı Tarancı, Otuz Beş Yaş şiiriyle edebiyatımızın ünlü şairleri arasında girmiş, Baudelaire, Verlaine gibi Fransız şairlerinden etkileneşine karşın yaşamı boyunca hiçbir yazınsal akıma dahil olmamıştır. "Şiirle yaşam arasındaki sıkı ilişkiye inandığım içindir ki, şiiri hiçbir zaman bir düşüncenin kanıtlanması olarak düşünmemim. Şiirin yapısının gerektirdiği bu bağımsızlık, şairlerin özgürlük aşkıyla da açıklanabilir." diyen Tarancı, düz yazıları, mektupları ve öykülerinde de bu anlayışını yansıtmıştır.

Bu parçaya göre, Cahit Sıtkı Tarancı'yla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Yabancı edebiyat yapıtlarını takip etmiştir.
- B) Şiirlerini yazarken kalıplara bağlı kalmamıştır.
- C) Türk şiirinde önemli bir yeri vardır.
- D) Yapıtlarının öğretici yanı ağır basar.
- E) Farklı edebî türlerde yapıt vermiştir.

12) Fazıl Hüsni Dağlarca'nın dünyasını en iyi biçimde 60'lı yıllar boyunca işletip 1970 yılında kapattığı Kitap Kitabevi yansıtır. Dağlarca, yeni yazdığı şiirlerini heyecanla, hiç beklemeden vitrine asar ve okuyucuların karşısına bu şekilde çıkmış. Bu kitabevini, istediklerini gerçekleştirmek için bir şans olarak görmüş. Dağlarca'nın dünyasının içine girdiğinizde karşınızda şiirlerini sergilemeye can atmasına karşın mesafeli ve soğuk bir adam buluyorsunuz. Onu anlamak için, öncelikle bu muammayı çözmek gerekiyor. Dağlarca, yazdığı şiirleri vitrine asarak yıllardır bekliyor. Bu dükkana girip girmek okuyucuya kalmış.

Bu parçaya dayanarak Fazıl Hüsni Dağlarca'yla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Yayınladığı kitap sayısının az olduğuna
- B) Şiirlerini paylaşmaktan mutlu olduğuna
- C) Şairlikten kazandığı paranın az olduğuna
- D) İnsanlarla kolayca samimi olduğuna
- E) Son yıllarda az sayıda şiir yazdığına

13) Kemal Tahir, 1967 yılında onuncu romanı Devlet Ana'yı yayımladığında, ortaya attığı tezlerle Türk edebiyat tarihinde o güne dek görülmemiş bir tartışma başlattı. Devlet Ana, bir eleştirmene göre kurgu, anlatım ve içerik bakımından hiçbir yenilik getirmeyen kötü bir romanken, bir diğerine göre önceki romanları kese kâğıdı seviyesine indiren muhteşem bir eserdir.

Kemal Tahir, bu romanında Selçuklu İmparatorluğu'nun çöküşünün getirdiği karışık ortamında küçük bir Türk aşiretinin Anadolu topraklarının parçalanmaması için verdiği mücadeleyi tarihi kişiler ve olaylarla, macera romanlarını andıran bir üslupla kaleme almıştı. İşte tartışma bu noktada, sosyal, dini ve siyasal ayrıklara karşın Osmanlı'nın bütüncülüğünün, kişilerin son derece erdemli anlatılmasının gerçeklere uymadığı konusunda ortaya çıkmıştı. Buna karşılık olarak Kemal Tahir ise, "Ben Devlet Ana'da, herhangi bir topluma onur verecek bir tarihimiz olduğunu, bulaşık insan birikimine sahip olduğumuzu göstermek istedim. Anadolu insanının taşıdığı potansiyele duyduğum sonsuz saygıyı dile getirdim. Bunu kabul etmeyenler, elli yıllık bir tarihle var olunabilir, yaşanabilir sananlardır." demiştir.

Bu parçaya göre, Kemal Tahir'in Devlet Ana'yı yazmasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarih araştırmalarına kaynak oluşturmak
- B) Türklerin geçmişte başarılarıyla gurur duymaları gerektiğini vurgulamak
- C) Yeni bir edebî akıma öncülük etmek
- D) Yaşanan olaylardan ders çıkarılmasını sağlamak
- E) Eserleri hakkında yapılan olumsuz eleştirileri yanıtlamak

DENEME YAZILARI

Yazarın herhangi bir konudaki görüşlerini, kesin yargılara varmadan, kanıtlamaya kalkmadan, okuyucuyu inanmaya zorlamadan anlattığı yazı türüdür. Deneme yazarı görüşlerini aktarırken samimi bir dil kullanır. Kendisiyle konuşuyormuş gibi bir hava içindedir. Deneme her konuda yazılabilir. Ancak daha çok tercih edilen konu her devrin, her ulusun insanını ilgilendiren, kalıcı, evrensel konulardır. Ele alınan konu çoğu zaman derinleştirilerek anlatılır. Denemde :

* Yazar, kendisiyle konuşuyormuş gibi bir hava sezdirir.

* Samimi bir dil kullanılır.

- * Yazar, öne sürdüğü görüşleri ispatlamak zorunda değildir.
- * Yazarın kesin bir sonuca varma zorunluluğu yoktur.
- * Yazar anlatımda ve konu seçiminde özgürdür.

Örnekler :

- 1) Gerçek bir deneme yazarı, sizin en sıkı dostunuzdur. Yüreğinizdekileri seriverir önünüze, dostça konuşur sizinle... Onun kitabında büyülenmenin yeri yoktur. Nurullah Ataç, boşuna "Denemeci, okurlarına açılabilen kişidir." dememiştir. Öyle olmazsa nasıl sağlanır o dostluk? Siz de gönlünüzü ona açar, buyur ederseniz kendisini, neşeli bir yolculuğa çıkarırsınız.

Paragraftan deneme türüyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Yazarla okuru bir noktada buluşturduğu
- B) Okuyucuya güzel anlar yaşattığı
- C) İçten bir dille yazıldığı
- D) Dost olmanın yollarını öğrettiği

- 2) Genel amacı insanlar için ortak bir mutluluk, daha seviyeli bir hayat yolu araştırmak olan deneme, çağımızda gittikçe ilgi ve beğeni kazanan, sanatla bilimin kucaklaştığı bir tür olmuştur. Toplumun, bilimin ve kültürün birikimlerinden güç ve hız alan düşünce, hiç şüphesiz denemenin ufuklarını daha da açmış, öyle ki bu tür, kendini arayan, toplumunu ve çağını tanımak isteyen insanın, bu imkânı rahatlıkla bulduğu ve gönlünce soluk alabildiği bir fikir bahçesi olmuştur.

Paragrafa göre deneme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birleştirici olduğu
- B) Değerinin zamanla anlaşılacağı
- C) Gelişmenin yolunu açtığı
- D) Huzurlu olmayı sağladığı

- 3) "Denemeci başka insanları ve başka gerçekleri anlatırken de hep kendinden hareket eder. Onun için "ben" sözünü çok kullanır. Denemeci, üzerine binasını kurduğu hazır bilgileri tekrarlamaktan kaçınmak zorundadır. Bilgin, bilinmeyen kesin yargılarla ortaya koyarken, denemeci bilinmeyenlerin dünyasında tereddütlü hedefler göstermeye çalışır."

Bu paragraftan, deneme hakkında aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Yazarın kişisel duygu ve düşünceleri ağır basar.
- B) Geçmişte kazanılmış bilgiler üzerine kuruludur.
- C) Kanıtlamaktan çok anlatmak isteyen bir çabanın ürünüdür.
- D) Ortaya konulan görüşler kesin değildir.

- 4) Montaigne'in "Denemeler"i sık sık okuduğum kitaplardan biridir. Gecenin geç vakitlerinde konuşacak birini aradığım zaman Denemeler'i açar, Montaigne ile konuşmaya başlarım. Onda kendisinden söz ederken bizden söz eden, bizi dinlemeye hazırlanan bir hâl vardır. Havanın yağışlı veya güneşli olmasına göre inanışları da başkalaşan bu iklim adamı hayatını, hayallere dalarak, şatosunun bahçesinde yürüyüş yaparak ve odasında Denemeler'i yazarak geçirmiştir.

Parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) "Denemeler" adlı eserde herkesin kendinden bir şeyler bulabileceği
- B) Montaigne'in düşüncelerinin değişken olduğu
- C) "Denemeler"i içten bir anlatımın olduğu
- D) "Denemeler" adlı eserin türünün iyi örneklerinden biri olduğu

- 5) Yazarın özgürce seçtiği bir konuda iddia ve ispatlama kaygısı gütmeyen düşüncelerini konuşma havası içerisinde "ben"li bir anlatımla oluşturduğu yazı türüne ne ad verilir?

- A) Deneme
- B) Anı
- C) Eleştiri
- D) Röportaj
- E) Makale

- 6) Deneme, yaşananları, akıldan geçenleri düşünsel yönden derinleştirerek yorumlamadır. Belki bir roman, bir öykü bir ölçüde özetlenebilir. Ne var ki, denemeyi özetlemeye kalkmak, insanı, tırnağının ucunu göstererek tanımlamaya benzer. ---Göz gezdirilerek okunmaz. Deneme okuru, eline aldığı yazıyı kılı kırk yararcasına, irdeleyerek okur; düşünceler, duygular, gözlemler dünyasında yeni yolculuklara çıkar.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşünceyi açıklama göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kişisel görüşlerin söyleşi havasında işlenmesi denemenin özelliklerinden biridir.
- B) Deneme, yazınsal bütünlüğü bozulamayan bir türdür.
- C) Denemede söylenenlerin doğruluğu kanıtlanmaya çalışılmaz.
- D) Denemeler konusal yönden önceki yazı türlerinden ayrılır, değişik duygu ve düşünceleri kuşatır.
- E) Deneme, yazarına özgürce yazma olanağı verir, okurun düşünce evrenini genişletir.

- 7) Yazar bu kitabında, son yıllarda yazdığı denemelerini bir araya getirmiş. Kırk yılı aşkın bir yazarlık serüveninin son ürünleri bunlar. Kitabın bir yerinde şöyle diyor yazar: "Günümüzde yazarlığa heves eden gençlerin ilk ürünlerine bakarken duyduğum kaygıları, ne yazık ki birkaç kitap yayımlanmış, ünlenmiş, göklerde dolaşan yazarları okurken de duyuyorum. Türkçenin bugünkü durumuna nasıl geldiğini bilmiyorlar. 'Dil nedir, biçim nedir?' diye düşünen yok. Bir anadilleri olmasını yazarlık için yeterli sanıyorlar."

Bu parçada yazarlar hangi açıdan eleştiriliyor?

- A) Kendilerinin önce yapılmış çalışmalardan habersiz olmaları
- B) Kendi özleştirmelerini yapmaktan kaçınmaları
- C) Kitapları olanların, olmayanların küçümsemeleri
- D) Duygu ve düşüncelerini yansıtırken alışılmamış yollar izlemeleri
- E) Anlatımlarının gücünü artıracak çabayı göstermemeleri

8) Denemenin, büyük savlar içermeyen bir tür olduğunu düşünüyorum. Duyguya, sezgiye, birikime, akla dayanan demokratik bir tartışma ortamı yaratır deneme. Denemelerde söylenenlerin, bilimsel yapıtlarda olduğu gibi deneylerle, bulgularla kanıtlanmış olması da gerekmiyor. Deneme, yazmadan edilemeyen anlardaki iç dökmelerdir bir bakıma.

Bu parçada denemeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Denemenin belirli bir işlevi olduğuna
- B) Doğruluğu tartışılabilir düşüncelere yer verdiğine
- C) Nesnel bir tutum gerektirdiğine
- D) Duygularla beslenen bir yanının olduğuna
- E) Anlatma gereksinmesinin ürünü olduğuna

9) "Denemede öğretici olmak yetmez, bir de denemecilerin üslupçu olmaları, dilin bütün inceliklerinden yararlanabilmeleri gerekir. Denilebilir ki, deneme, şiirden sonra, daha doğrusu şiirle birlikte, az sözle çok söyleme sanatıdır. Bunu en ustaca yürüten denemecilerin başında Ahmet Haşım vardır. Haşım, denemelerini bir kuyumcu gibi işler. Onun yazdıklarından bir tek sözcük çıkaramayacağınız gibi, onlara bir tek sözcük de katamazsınız."

Bu parçada Ahmet Haşım örneğinin verilışı aşağıdakilerden hangisine belirginlik kazandırmaktadır?

- A) Denemenin, sadece öğretici bir yazı türü olması
- B) Deneme türü ile şiir arasındaki yakınlığa
- C) Denemenin dil ve anlatım özelliğine
- D) Deneme yazmanın güçlüğüne
- E) Deneme yazarlarının da şiir yazabileceğine

GEZİ YAZISI

Geziliş görülen yerler hakkında yazılan yazılardır. Kişi gezi esnasında birçok yer görür, birçok insanla tanışır; bunları hafızada tutmak güç olacağından gezi esnasında not alır ve gezi yazılarında bunları hikayeleştirir. Yazar gördüklerini okuyucunun daha iyi algılaması için, karşılaştırma yapar. Okur sanki o yerleri yazarla birlikte gezer gibi olur. Gezi yazısında yazar daima, gezdiği yerleri anlatmalı, uydurma, yanlış bilgiler vermemelidir. Eski edebiyatımızda gezi yazısına "seyahatname" denirdi. Bu alanda Evliya Çelebi'nin "Seyahatnamesi" ünlüdür. Ancak asıl gezi yazarları Avrupa'ya açılma döneminde görülmeye başlanmış, gidilen Avrupa şehirleriyle ilgili yazılar yazılmıştır.

1) İstanbul ilginç bir kenttir. Örneğin; Beyoğlu'nda eski-yeni sinemalar, tiyatrolar ve lokantalar vardır. Küçükü, Göksu, Kağıthane müzik ve yazın yaşamının kaynağıdır. Her bir köşesinde, Sultanahmet'teki gibi tarihsel dönemleri yansıtan yapıtlar bulunmaktadır.

Parçada İstanbul'un hangi özelliği üzerinde daha çok durulmuştur?

- A) Kültürel zenginlikleri bir arada yaşattığı
- B) Türk uygarlığının beşiği olduğu
- C) İnsan yaşamına renk kattığı
- D) Kent gelişimine örnek olduğu

2) Tuz Gölü'nü sağına alıp soldaki tepelere yaslanarak bir süre yolculuk ettiniz mi, küçük tepelerle örülü, ufku belirsiz bir düzlük başlar: tepeler, tarlalar, onları ayıran patikalar... Derken, ufkun ötesinde birden karşınızda etkileyici bir yükselti belirir. Ne zaman yanından geçsem bu yükseltinin tepesi ya dumanlı ya bulutludur. Tepesinde sürekli beyaz bir taç... Artık yol boyunca onunla birliktesiniz. İşte, biraz nöbet tutar gibi, biraz birini bekler gibi, biraz buralar benim diye bakar gibi duran bu delikanlının adı, Hasan Dağı'dır. Güneşin ilk ışıkları Hasan Dağı'nın arkasına vurunca sanki dev bir alev fişkiriyormuş gibi ışık saçılır zirvesinden. Pek çok yerde pek çok güzel dağ gördüm; ama Hasan Dağı, bozkırın ortasında bir başka güzeldir.

Bu parçaya göre Hasan Dağı'yla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Konumuna ilişkin ipucu olabilecek bilgiler verilmiştir.
- B) Gezip görmek isteyenlerin ne gibi zorluklarla karşılaştığından söz edilmiştir.
- C) Yazarda ne gibi olumlu çağrışımlar yarattığı açıklanmıştır.
- D) Güneşin doğuşuyla nasıl bir görünüm kazandığı belirtilmiştir.
- E) Görüntüsüyle ilgili sanâti açıklamalar yapılmıştır.

3) Öğrendim ki Ankara ile Amasya arası 350 kilometreymiş. Ankara'dan Amasya'ya gidebilmek için Amasya Ovası'yla Suluova arasında yükselen dağlık alanı aşmamız gerekiyormuş; aştık. Amasya, Yeşil İrmak'ın açtığı derin bir boğazın en dar yerindeymiş; gördük. Kentin doğusunda Ferhat Dağı, batısında Kırklar Dağı varmış; şöyle bir uzaktan baktık. Oysa bir yer biliyorum, diyebilmek için uzaktan, üstünkörü görmek yetmez, o kentte yaşamak gerek.

Amasya'yla ilgili bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Turistik bir kent olduğu dile getirilmektedir.
- B) Ulaşım zorlukları yaşandığı belirtilmektedir.
- C) Konumuyla ilgili bilgi verilmektedir.
- D) Dağlar arasında çekici bir görünümü olduğu açıklanmaktadır.
- E) Yeterince tanıyabilmek için kitaplara başvurmak gerektiği belirtilmektedir.

5) Adalar, İstanbul'un güneyinde, Marmara Denizi'nin maviliklerinde, bir grup yeşil tepecik halinde yükselmektedir. İstanbullular için önemli bir kaçış noktası olan Adalar, İstanbul sınırları içinde olsa da şehrin hayhuyundan uzak, seçkin bir yazlık ve hâlâ açık bir piknik yeri olarak işlevini sürdürüyor. Bu nedenle, yaz ve bahar aylarında çok sayıda ziyaretçi çekiyor. Fakat, havalar soğuyup okullar açılınca geride bir avuç insan kalıyor. Ancak, yerlileri hiç terk etmiyor, yaz ve kış yaşıyor Adalar'da. Bu yüzden, kendine özgü adetleri, gelenekleri ve eğlence biçimleriyle canlı bir ada kültürü oluşmuş.

Bu parçaya göre, İstanbullular için Adalar'ı çekici kılan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deniz yoluyla ulaşılabilmesi
- B) Günlük sıkıntılardan uzaklaşmalarına olanak sağlaması
- C) Sürekli oturanlar arasında İstanbul dışından da kimselerin olması
- D) Sayıları değişse de her zaman ziyaretçilerinin olması
- E) Kültürel zenginlikleriyle İstanbul'dan daha çekici olması

6) Homeros'tan beri "ebedî mavilikler ülkesi" diye anılır Bodrum Yarımadası. Daracık sokakları, bembeyaz evleri, turunc koku köyleri, çiçek saksısı gibi denize saçılmış adaları, eski uygarlık kalıntılarıyla bir zamanlar sükkünetin de sığınağıydı. Korunmasız bir şekilde açıldı dünyaya ve sancılı bir değişime sahne oldu. Kiyıları ve yamaçları, koyları ve köyleri yapılarla doldu. Sessizliğin mekânı, yerli ve yabancı herkes için eğlencenin krallığına dönüştü. Ama yarımada bitmez tükenmez güzelliklere sahip olduğundan onca kayba karşın koyları hâlâ insanları kendine çekiyor.

Bu parçada, Bodrum Yarımadası'yla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) İklim özelliklerine
- B) Yerleşim özelliklerine
- C) Tarihi değerine
- D) Turizmdeki yerine
- E) Doğal güzelliklerine

4) (I) Karadeniz Bölgesi'ndeki sıradağlar, Anadolu'nun kıraç düzlükleriyle, alabildiğine nemli Karadeniz iklimi arasında, aşılmaz bir duvar gibi yükselir. (II) Bu bölge, müziğiyle, el sanatlarıyla, mutfakıyla ilginç bir kültüre sahiptir. (III) Dağların kuzeye bakan yamaçları çok gür bir bitki örtüsüyle kaplıdır. (IV) Bunların doruklarını saran sis bulutlarının oluşturduğu yoğun nem, bölgenin doğal bitki örtüsünü ve tarım ürünlerini sürekli besler. (V) Bu dağlar, aynı zamanda, kıyı halkını iç kesimlerde yaşayanlardan ayıran bir sınır çizer sanki.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

FIKRA

Yazarın, gündelik olayları, kendine has, güzel bir üslupla, kanıtlayıcı gereği duymadan yazdığı kısa, gününbirlik yazılardır. Fıkralar genellikle gazetede yazılır. Yazar düşüncelerini kanıtlayıcı yoluna gitmez. Dil tabiidir. Günlük deyimlere, yer yer nükteli sözlerle yer verilir. Fıkra da okuyucuya sohbet ediyormuş gibi bir hava sezdirilir.

- 1) "Ben gazetede ki köşemde roman eleştirileri yapmam. Zaten bu köşenin görevi de eleştiri değildir. Amacım, okuyucuya bazı günlük sorunları tanıtmak, bu sorunlar hakkında düşüncelerimi, derinliğe inmeden, kanıtlamaya kalkmadan söylemektir. Kısa, yoğun, gününbirlik yazılardır bunlar." diyen bir sanatçının özellikle hangi türde yazdığı söylenebilir?

- A) Mektup B) Fıkra
C) Deneme D) Makale E) Anı

- 2) " Her gün yazıyorum. Her gün gazetede çıkıyor bunlar. Güncel sorunlar yanında edebiyat yazıları da yazıyorum. Bunları, hikâyelere benzer, hikâyecikler biçiminde oluşturmuyorum. Yazılarımı bu türün bilinen, alışılmış tekniğiyle değil, kendi istediğim gibi yazdım ve okuyucu da bunu benimsedi. Bu da benim için sürekli edebiyat çalışması oluyor.

Yazarın paragrafta sözünü ettiği yazı türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Makale B) Deneme
C) Fıkra D) Hikâye E) Günlük

- 3) Eski, tanınmış bir yazarımızdan bir gazetede günlük fıkralar yazması istenmiş. Ücret konusu açılınca yazarımız şunları söylemiş: "Uzun yazarsam yarın altın isterim; kısa yazarsam bir altından aşağı olmaz."

Yazar bu sözleriyle özellikle neyi vurgulamak istemiştir?

- A) Uzun yazının gazetede yer almaması gerektiğini
B) Kısa yazıların daha çok para getirdiğini
C) Alınacak ücretin, yazının uzunluğu ile orantılı olması gerektiğini
D) Kısa, özlü yazı yazmanın güç olduğunu
E) Yazı yazmadaki başarının, verilecek ücrete bağlı olduğunu

- 4) Deprem, dün gece İstanbul'u uykusunun en derin yerinde oynattı. Garip şey! Haftalardan beri komşu toprakları sarsan ve şimdi gizli adımlarla bize yaklaşır gibi olan bu afetin, faaliyete geçmek için insan gaffetini kollayıp gösterdiği şeytani dikkate bakılırsa, bunun cana kastetmiş bir müthiş zekanın işi olduğuna hükmetmek lazım gelir. Gerek düşman, gerek hırsız, gerek deprem insanın soyunup yatağa girip horlamasını bekler.

Yukarıdaki parça, hangi tür yazıdan alınmış olabilir?

- A) Fıkra B) Makale
C) Anı D) Deneme

- 5) Gazetelerdeki "köşe yazısı" diye bilinen, fıkra benzeri metinler, öncelikle ilginç olmak zorundadır. İlginçlik hem konuyla hem de biçimle ilgilidir. Konuda güncellik, anlatımda akıcılık önemlidir. Yoksa okurun sayfayı çevirmesi, bakışlarını bir başka sütuna kaydırması anlık bir iştir. Ülkemizde köşe yazarının güncel konu bulması zor değildir; ama biçim bambaşka bir olgudur.

Bu parçaya göre, köşe yazısıyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Okunurluğun konuyla biçime bağlı olduğunu bilir.
B) Her olaydan bir yazı oluşturabilir.
C) Okurların eğilimlerine öncelik verir.
D) Yetkinleşmesi için zamana gereksinimi vardır.
E) Her yazısında farklı bir biçim oluşturmak ister.

GÜNLÜK:

- 1) Eskiden bizde "ruzname" deniyordu günlüğe. "Jurnal" ya da "hatıra defteri" diyenler de oldu. Sonra Salah Bursalı'nın "Günlük"ü kitap olarak basıldı arkasından Ataç'ın "Günce"leri gazetelerde, dergilerde yayımlanmaya başladı. Oktay Akbal da başta "günce" sözcüğünü yeğlemişti Ataç gibi. Ancak "günce" gazete karşılığı olarak da kullanılıyordu...

Bu paragrafın sonuna aşağıdakilerden hangisi gelirse anlam tamamlanmış olur?

- A) Günlük türü büyük ilgi görmeye başladı.
B) Günlük türünün konu ve kullanım alanı genişledi.
C) Giderek "günlük" sözcüğü tüttü, yaygınlaştı.
D) Günlük, insanlığın içini dökme araçlarından biri oldu.
E) Gazete ve dergilerde günlüklere özel köşeler ayrıldı.

- 2) Bir yazarın günlük tutmasının çeşitli yararları vardır. Çünkü günlük, bir tür olarak edebiyatın bir parçası olduğu kadar, yazarın kendi yapıtlarını düşünürken, yazarken aldığı notlardır da. Eleştirmenler, günlüğüne bakarak, bir yazarın kişiliğini ya da yazarlık niteliğini anlayabilirler. Bir yazarın sanat anlayışını, sanatçı tutumunu çözümlemekte yararlı ipuçları verir günlükler.

Bu parçada günlüklerle ilgili olarak asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapıt yazılmadan önce alınan notlardan oluştuğu
B) Yazarların anlaşılması ve değerlendirilmesi açısından önem taşıdığı
C) Yazarların eğilimlerini, özlüklerini yansıtmaları gerektiği
D) Alanı ne olursa olsun, her sanatçının tutmasını zorunlu olduğu
E) Yapıtların oluşturulmasına kaynaklık ettiği

HATIRA (ANİ)

Bir yazarın yaşadığı ya da tanık olduğu olayları, sanat değeri taşıyan bir üslupla anlattığı yazılardır. Anı geçmişteki olay üzerine yazılır. Yazar, olayları kendi bakış açısından anlatır. Anılar, yaşandığı dönem hakkında bilgi verir. Anılarda, yazarın kişisel bakışı söz konusudur. Kişisel yaşantının bütününü veya belli bölümlerini ya da gözlemleri dile getirmek amacıyla yazılmış edebî metinler veya kayıtlardır. Otobiyografi ile karıştırılan anı, ondan dışsal olaylara verdiği önem nedeniyle ayrılır. Anı da kişisel yaşam izlenimlerinin yanı sıra bu izlenimlerin dış boyutları da geniş olarak yer alır. Otobiyografide yazar öncelikle kendilerini konu edinirken, anı yazarları çoğunlukla çeşitli tarihsel olaylarda rol oynamış ya da bu olayların yakın gözlemcisi olmuş kişilerdir.

Anı ile ilgili Metinler :

- 1) Anıların imbiğinden süzölmüş en temiz en insani duyguları ve fikirleri anlatan mısralar ve beyitler, ifade ve ruh bakımından bugünkü zevke uzak kalmışlarsa veya güç anlaşılıyorlarsa, bu, o mısra ve beyitleri feda etmeyi gerektirmemelidir.

Paragrafta anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzel olan eserler mutlaka korunmalıdır.
B) Eski, güzel beyitleri öğrenmeliyiz.
C) İnsanların zevkleri zamanla değişebilir.
D) Güzel beyit ve mısralar, güzel duyguları anlatır.

- 2) Hayat, iyi ve kötü anılarla doludur. Neyse ki güzel şeyler, kötü şeylerin etkisini silip götürür. Yeter ki insan, kendini bu sevinçlerle şımartmasın ve bu düş kırıklıklarıyla içini karartmasın. Mutlu ve mutsuz olayları, yaşamın bir zorunluluğu olarak kabul etsin. Önemli olan, kişinin kendine yetebilen bir ruh dengesi içinde kalabilmesi ve bir işe yaradıkça dünya üstünde kalma tutkusuna gölge düşürmemesidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Üzücü olaylar genellikle sevinçli olayların olumlu etkisini azaltır.
B) Olayları her zaman olumlu yönleriyle ele almak gerekir.
C) Olaylardan aşırı derecede etkilenmeden yaşamaya isteğini sürdürmek gerekir.
D) Kimi zaman sevinçli olaylar da insanı olumsuz etkiler.
E) Üzüntüleri yenmekte ruh sağlığının payı büyüktür.

3) Benim çocukluk anılarım daha çok annemle ilgili. Babam eve akşamları gelen, biraz yabancı, biraz düş gibi biriydi. Ergenlik yıllarının babası, hayranlık duyulan, çekilen, yakışıklı, güçlü bir adamdı. Lise yıllarımda o, kişiliğimi kanıtlamak duygusuyla kafa tuttuğum; sevmek, acımak, karşı koymak ya da sığınmak duyguları arasında bocaladığım zamanlarda bana hep sabırla karşılık veren bir insandı. Onun 'alışmış', benim otuzlu yıllarımda babam, yaşarımakta olan, kendisi için kaygı duyduğum bir yakınımdı. Annemle kişilikleri sanki özdeşleşmiş, başlıca kaygıları, evlatlarının mutluluğu olan tek bir kişi olmuşlardı.

Bu parçanın bütününde yazar, kendisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Babasına duyduğu kırılganlığın nedenlerini
- B) Babasına bakış açısındaki değişimleri
- C) Anne ve babasıyla yakınlaşmasının nedenlerini
- D) Olgunlaşmasında anne ve babasının rolünü
- E) Kendisini ailesine bağlayan değişik etkenleri

4) Gençken öfkeli, sert, kavgacı; bir o kadar da yaşama sevinciyle dolu, şakacı, güleç biri. Sonra yılların getirdiği değişiklikler, yıpranmalar, yaşlanma... Gittikçe daha az sevinç, daha az öfke, daha çok hüznün... Delice sevgiler, delice kızgınlıklar, tutkularla geçmiş bir ömrün deneyimini sözcüklerde, dizelerde damıtmak için, gece gündüz sürdürülen yoğun bir çalışma... Bugün babamı düşündüğümde, Cadebostan'daki evin bir köşesine yerleştirdiği küçük, gösterişsiz bir masada, sabahın erken saatlerinden başlayarak çalışan bir adam geliyor gözlerimin önüne.

Bu parçada sözü edilen kişiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Bir dost çevresine girmekten kaçındığını
- B) Kişisel özelliklerinde karşıtlıklar bulunduğunu
- C) Yaşadıklarını şiirlerine yansıttığını
- D) Yaşlandıkça kimi özelliklerinin değiştiğini
- E) Zamanının büyük bölümünü çalışarak geçirdiğini

5) Çocukluğumun kış sabahlarında karla kaplı pencelelerin 'ak sessizliğine açardım gözlerimi. Dışarıya fırlardım. Karın temiz serinliği ciğerlerime dolardı. Ahırlarda atlar, doğum bekleyen inekler... Her tahta parçası bir kızak... Ayağın gömüleceği kadar yağmışsa kar, annem ekmek tahtasını elime tutuştururdu. Tahtaya yapışık hamur kırıntıları ancak kara sürtünerek temizlenirdi. Dönüşte kızığımı ayna gibi gören annemin gözlerinde kar sevinçleri ışıldardı.

Bu parçada, yazarın çocukluk yıllarıyla ilgili olarak ne anlatılmaktadır?

- A) Çocukluğunda yalnızlık çektiği
- B) Hayvanları sevmeye o yıllarda başladığı
- C) Her mevsimin kendine özgü güzelliklerinden yararlandığı
- D) Kendi yaptığı oyuncaklarla oynadığı
- E) Kış günlerini nasıl geçirdiği

6) Lise yıllarımda eve biraz geç gelsem annem ve babam beni merak ederdi. Liseyi bitirip başka bir kentteki üniversiteye gittiğimde, onların artık beni eskisi kadar merak etmeyeceğini düşünmüştüm. Oysa hiç de düşündüğüm gibi olmadı, eskisinden daha fazla merak ediyorlardı beni. Yalnızca annem babam değil, arkadaşlarım da merak edip arıyordu. Aradan yıllar geçip eğitimimizi tamamlayıp çalışma yaşamına atıldığımızda, başımızı işlerimizden kaldıramaz olduk. Evlenip çocukluğumuza karıştık, ev işlerine gömüldük. Artık birbirimizle görüşemiyorduk, kimse birbirini arayıp sormuyordu. Bu durum da beni oldukça üzüyordu. "Ne meraksız insanlar bunlar!" diyordum. Ağzımdan "meraksız" sözcüğü çıkınca merak edilmek istemediğim eski günlerim canlandı anılarımda, ...

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) merak edilmek ne güzel bir duyguymuş meğer.
- B) kişinin, kendisini merak edecek yakınlarının, dostlarının olması ne kadar da önemliymiş.
- C) tüm sevdiklerimi, eski dostlarımı ben merak ediyordum şimdi.
- D) o zaman o günlerin değerini hiç bilememişim.
- E) hepimizin yapmak istediği birçok şey, ulaşmak istediği birçok hedef vardı.

7) Okumaya önem vermenin bir eğitim sorunu olduğunu öncelikle kabul etmeliyiz. Ben kendi deneyimimi anlatayım: Bir memur ailesinin çocuğuyum. 1945-1950 yılları arasında rastlar çocukluğum. Babam orman mühendisiydi; annem çalışmıyordu. Aile bütçesinden temel ihtiyaçlarımızın yanı sıra kitap ve dergi için de para ayrılırdı. Bu da bende: "düşüncesini uyandırdı.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Geçerli bir meslek edinmeliyim.
- B) Parasal bakımdan güçlü olmak gerekir.
- C) İleride iyi bir eğitimci olmalıyım.
- D) Okumuş insanlarla birlikte olmak yararlıdır.
- E) Kitap, ekmek kadar gerekli bir şeydir.

8) Çok iyi anımsıyorum. Çocukluğumda evimize temizlik için bir kadın gelirdi. Anneme göre, o kadının geldiği gün mutlaka iyi bir et yemeği pişirilmeliydi. Saat on birde kahvesi yapıp götürülmeliydi. Paraya pula ilişkin konuların, onun yanında konuşulmamasına özen gösterilmeliydi. Belki de bu tür öncelikleri gözeten bir kadın olduğundan kırk altı yaşında ölüp gitti annem. Oysa anneannem, yaşamın zorluklarını büyük bir vurdumduymazlıkla karşıladı. Garip bir bencillikle kişiliğini koruyarak çevresine kök söktürdü. Seksenini aştıktan sonra eceliyle öldü.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anılardan yararlanılmıştır.
- B) Kişiler eleştirel bir gözle ele alınmıştır.
- C) Karşılaştırmalara yer verilmiştir.
- D) Yorumlara başvurulmuştur.
- E) Okuyana ders verme amaçlanmıştır.

9) Babam makinistti; onu çocukluğumda hep tren sesi olarak düşünürdüm. Bu ses birkaç gün duyulmaz olurdu; özlemle geçen birkaç günden sonra tekrar duyulmaya başlar, yaklaşıp, yaklaşıp, evimizin kapısına gelip dayanırdı. Evimiz, bir trenin düdüğü olarak geçtiği duvar kadar istasyona yakındı. Annem sık sık dışarıyı dinlerdi. İki uzun bir kısa düdüğü çalmasını beklerdi o akşam, trenlerden birinin. Babam öyle çaldı çünkü. Beklediğimiz iki uzun bir kısa sesi hemen duydık. "Geldi. Bir saatte kadar burada." derdi annem. Sonra sokakta beliren ayak seslerini dinlemeye başlardı. Tren sesi olmaktan çıkar, artık içimizi sevinçle dolduran bir ayak sesine dönüşürdü babam; sonra da bir öksürüğü...

Bu parçada, babayla ilgili olarak vurgulanmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gidişinin ve dönüşünün çocuğa neler hissettirdiği
- B) Kendine özgü kimi huyları olduğu
- C) Demiryolu yaşamının zorluklarına sessizce katlandığı
- D) Ailesine hangi türden duygularla bağlı olduğu
- E) Ailesini bolluk içinde yaşatamamaktan üzüntü duyduğu

10) Dostluk, bir insana belleğinin doğru çalışmasını sağlamak için gereklidir. Geçmiş anımsamak, onu sırtında taşımak, insanın kendi "Ben"ini koruyabilmesi için gerekli tek koşul olarak görülebilir. "Ben" in çekip küçülmemesi, oylumunu koruması için anıları, bir sakı çiçeğini sular gibi sulamak gerekir. Bu sulama işi, geçmişin tanıklarıyla, yani dostlarla sürekli temas halinde kalmayı gerektirir. Onlar bizim aynamız, belligimizdir. Onlardan hiçbir şey beklemiyoruz, yalnızca zaman zaman o aynayı parlatsınlar ki yüzeyinde kendimizi görelim.

Bu parçaya göre, insanın "Ben" ini koruyabilmesinde dostluğun rolü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geçmişindeki kötü olayları unutmasını kolaylaştırmak
- B) Kendisiyle ilgili gerçeklerden kopmamasını sağlamak
- C) Gelecekle ilgili doğru kararlar alabilmesine yardımcı olmak
- D) Kendi çıkarlarına öncelik vermesini sağlamak
- E) Kendisiyle ilgili konulara daha az eğilmesini sağlamak

11) Çocukluğumdaki "teyzeler ve amcalar dünyası" şimdiki dünyadan kesinlikle daha iyiydi. Şimdiki dünyada hırs ve yetimmezlik, insanları kötü, çirkin ve cimri kılıyor. Modernite, geleneği yıkmaya çalışırken onun yalnız kötü yanlarına saldırmadı, iyi yanlarını da yıktı ve o iyiliklerin yerine kendi kötülüklerini koydu. Şimdi biz de o yolda hızla ilerliyoruz. Kitleler komşuluğu, dayanışmayı çoktan unuttu. Ellili yıllarda oturduğumuz sokakta herkes birbirini adıyla tanırdı. Birine bir şey olsa herkes yardımcı koşardı. Köylerde, kenar mahallelerde hâlâ böyledir. Bugün apartmanlarda oturan eğitilmiş, meslek sahibi insanlar birbirlerinin adlarını bilemedikleri gibi birbirleriyle selamlaşmıyorlar bile. Hatta göz göze gelmemek için çabalyorlar. Asansörde sessizliğe gömülmüş insanları gözünüzde canlandırın. İnsanlar bir arada olmaktan ne kadar tedirgin.

Bu parçada yazarın çocukluk dünyasını "teyzeler ve amcalar dünyası" olarak adlandırmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnız yakın akraba çevresini tanımış olması
- B) Çevresinde; ağıllarından çok büyüklüğün olması
- C) O devirde herkesin birbirini tanıması
- D) Nüfusun az olduğu bir yerde yaşaması
- E) Olaylara hâlâ küçüklük gözünüyle bakabilmesi

12) İnsan yaşlandıkça, anılarıyla yaşamaya başlar; belleğinin girdilerinde çıktılarında birtakım güzelikler arar. Ne var ki anılar, eski bir sandık odasında, karanlık dolabın içinde bulunan bir lamba gibidir. Tozlarını alın, fitilini düzeltin, şişesini silip parlatın, gaz yağını yenileyin, sonra bir kibrit çakıp yakın; solgun bir ışık verir. O güzelim lambanın gizemli ışığı, hiçbir zaman elektriğin yerini tutmaz.

Bu parçada, anılarla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İçerdiği olayların, yaşandıkları günkü güzelliğerini koruyamaması
- B) Zihinde kalan ayrıntıların zamanla yok olması
- C) İnsanı, yaşadığı zaman diliminden uzaklaştırması
- D) Zaman içinde fazla değişikliğe uğramaması

13) Doğup büyüdüğüm yerle ilgili olarak bende kalan bir başka iz de çocukken yaşadığım insan sıcaklığıdır. O zamanlarda insanlar arasında, komşular arasında çekişmeler, kavgalar vardı; ama sanki bütün kasaba, bir kasaba olmaktan çok, bir evdi. İnsanlar da kimi zaman iyi geçinen, kimi zaman geçinemeyen, aynı evin insanlarıydı. Bu insanların, o savaş yıllarında paylaştıkları tek şey yoksulluktu. O yoksulluk içindeki insanların sevinçlerini, birbirine gösterdikleri anlayışı düşünüyorum. Bugün çocuklarımızın kolay kolay bulamayacakları o dünyanın yok olduğunu görüyorum.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi yazarın sözünü ettiği kasabalılarla ilgili değildir?

- A) Dayanışmaya önem vermeleri
- B) Güç koşullarda yaşamış olmaları
- C) Zaman içinde yoksulluktan kurtulmaları
- D) Gerginliği sürdürmüyüp hoşgörülü davranmaları
- E) Birbirlerini içten içe sevmeleri

14) Anı yazarı, yaşamının bir bölümünü anlatırken istemeyerek de olsa başkalarının yaşamına girmek zorundadır. Sanırım anı yazmadaki asıl amaç, tanıdıklarını, yaşadıklarını, gördüklerini içtenlikle ve başkalarını yanıltmayacak bir yansızlıkla ele almak olmalıdır. Başka bir deyişle anı yazarı, yaşadıklarını olduğu gibi, gerçeği değiştirmeden, tarihe katkıda bulunacak bir biçimde dile getirmelidir. Böylece, bir tarihçi gibi nesnel, bir edebiyat adamı gibi kişisel bir tutum ve zorunluluk içinde geçmişe bakmalıdır.

Bu parçadan anı yazarıyla ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Kişileri ve olayları nesnel bir tutumla yansıtmaya özen göstermelidir.
- B) Belge niteliğinde ve zevkle okunabilen yapıtlar ortaya koymaya çalışmalıdır.
- C) Gerçeklere bağlılık ve dürüstlükten ayrılmamalıdır.
- D) Konularını, tarihsel olaylar ve bunlara karışan kişilerle sınırlı tutmalıdır.
- E) Sak kendilerini değil, yansıtmaya çalıştıkları olaylarla ilgili kişileri de anlatmalıdır.

15) Anılar bir anda çocukluğun uzak bir gününde yatar insanı. Dalıp gittim caddede yürürken. Durum o çiçekçi dükkanını aradım, bulamadım. Nice şeyler, nice değerler ortadan kalktı. 1930'ların o çekingen, ürkek çocuğu nerede? Benimle ilgili var soluk resimlerde karşılaştığım o çocuğun? Bir vitrinde kendimi seyrediyorum; anılardaki insan, gerçekle bu denli ters düşer mi?

Parçada vurgulanmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın zamanla değiştiği
- B) Belleğin yaşla birlikte zayıflaması
- C) Çocukluk anılarının aldatıcı olması
- D) Zamanın su gibi akıp gitmesi
- E) Geçmişin güzel yönüyle hatırlanması

Çeviri ile İlgili Metinler

1) Bir çevirmenin başarılı bir çeviri yapabilmesi için öncelikle, yazarla arasında bir bağ kurulması gerekir. Her çevirmenin, her yazarın kitabını başarıyla Türkçeleştirebileceğine inanmak yanlıştır. Yazar ile çevirmen arasında gizli bir bağ, bir görüş ve üslup birliği olmadıkça yapılan çeviri başarılı olmaz. Bu nedenle de belirli yazarların kitaplarını, belirli çevirmenlerin Türkçeleştirmesi gerekir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

- A) Çevirmen, eseri kendine özgü üslubuyla şekillendirerek okuyucuya ulaşmaya çalışır.
- B) Çevirmen, üslupça kendine yakın sanatçıların eserlerini seçmelidir.
- C) Çevirmenle eserin yazarı arasında görüş yakınlığı bulunmalıdır.
- D) Bir çevirmen, her eserin çevirisinde başarılı olmayabilir.
- E) İyi bir çeviride eserin üslubunun da göz önünde bulundurulması gerekir.

2) Fransız düşünür Paul Ricoeur, "Çeviri, kültürlerin çoğulluğu ve insanlığın birliği arasındaki yoldur." demiş. Buna, çeviri yapan kişinin, yazarın bireysel duruşunu başka bir kültürün bireylerine aktarmayı üstlendiğini de eklemek gerekir. Yani çevirmen, bir kültür tüm yabancılığıyla aktarmayı seçebilir ya da çevireceği dilde ona bir karşılık arayabilir. Örneğin; İngilizlerin çok alışık oldukları yemekleri "fish and chips"i Türkçeleştirirken, bu yemeğin gerçekten ne olduğunu iletecek biçimde "balık- kızarmış patates" demek yerine, yarattığı duyguyu iletebilmek için "balık-ekmek" diyebilir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Fransa'da birebir çeviriye çok önem verilmektedir.
- B) Yemek konusunda yazılmış eserleri çevirmek çok zordur.
- C) Bir çevirmen, beğendiği yazarların eserlerini çevirirken daha başarılı olur.
- D) Bir dil ne kadar zenginse o dilde yazılmış eserler o kadar zor çevrilir.
- E) Çeviride kültürel farklılıklara sadık kalmakla ortak kültür oluşur.

3) Bir çeviri, bir dilde söyleneni anlam yitimine uğratmadan öbür dilde de söyleyebiliyorsa yetkindir, başarılıdır. Çeviriler değerlendirilirken özellikle buna bakmak gerekir. Oysa değerlendirme işine çoğu kez nesnellikten yoksun öznal ölçüler karışmaktadır. Bununla çevirinin, tümüyle nesnel bir eylem olduğunu söylemek istemiyorum. Elbette beğeniye dayanan yönleri de vardır; ancak asıl olan anlamı ve anlatımı olabildiğince aslına yakın biçimde verebilmektedir.

Bu parçada çeviriyle ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her bakımdan zor bir iş olduğu
- B) Her yapının çeviriye uygun olmadığı
- C) Değerini belirleyen değişmez ölçütler olduğu
- D) Çevirmenin başarısının dillerin zenginliğine bağlı olduğu
- E) Başarılı olanların, ilk yazıldığı dildeki değerini büyük ölçüde koruduğu

4) Önemli bir edebiyat yapıtını çevirirken o yapıtın yazarıyla çok farklı bir ilişki kurmanın mutluluğunu da tadar çevirmen. Bir yazarla çeviri aracılığıyla ilişki kurmak, onun söyledikleri ve söyleme biçimleri üzerinde kafa yormayı gerektirir. Çünkü çeviride yapılması gereken, yalnızca okumakla, okunanı anlamakla sınırlı değil; asıl önemli olan yazarın söylediklerine, söyleme biçimlerine, hangi dile çeviriyorsa o dile varlık kazandırmasıdır.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başarılı çevirmenler, yapıtları çevirirken tarihsel ve toplumsal koşulları da düşünürler
- B) Bir çevirinin başarısı, yapıtın, çevrildiği dilde düşünce ve anlatım yönünden yeniden oluşturulmasına bağlıdır.
- C) Çevirmenle, çevrilen yapıtın yazarı arasında duygusal yönden benzerlik olması, çeviriyi olumlu etkiler.
- D) Çevirmenler, çeviriyi bitirinceye değin çok değişik duygular yaşarlar.
- E) Anlatım olanakları birbirine benzeyen dillerde yapılan çeviriler daha başarılı olur.

OKUMA ve YAZMA ÜZERİNE

Genel olarak okumanın birey üzerindeki etkileri ve bir yazar olarak yazma eyleminin gerçekleştirilmesinin olmazsa olmazları üzerine oluşturulan soruları ihtiva eden bölümdür. Önce okumak, sonra yazmakla ilgili soruları seçtik.

1) "İyi yazmak ya da güzel konuşmak, her kültürlü insanın edinmek istediği erdemlerin başında gelir. Bu erdemlere sahip olmanın yolu, okumak ve okuduğunu anlamaktan geçer. Okuma, kültürün temeli olduğu kadar bilginin de başlıca kaynağı ve yön-timidir."

Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden söz edil-memiştir?

- A) Okumakla bilgi hazinemizin genişlediğinden
- B) Bilgili insanların toplumda saygı gördüğünden
- C) İfade güzelliğinin okumakla elde edildiğinden
- D) Okumanın, bilgi kaynaklarımızın en önemlisi ol-duğundan

2) "Kitaplar bir odanın olduğu gibi bir kafanın da süsü olmaktan ibaret değildir, onlar her uygar insanın günlük ekmeğidir. Ruhun gıdasıdır. Hayat ve mutluluğumuz için varlığı zorunlu olan vasıtalarından biridir. Boş vakitlerimizde en samimi yoldaş, can arkadaş, dert ortağı hep onlardır. Bir felakete mi uğradık? Onlar bizi teselli eder. Bir derdimiz mi var? Onlar bizi ümitsizliğe kapılmaktan korur. Bize neşe, ümit, cesaret veren hep kitaplardır."

Parçada aşağıdakilerden hangisinden söz edil-memiştir?

- A) Kitapla boş vakitlerimizi değerlendirebileceğimiz
- B) Kitabın çok samimi bir dost olmasından
- C) Okuma alışkanlığının çok küçük yaşta kazanılabileceğinden
- D) Kitabın uygar insanlar için en gerekli ihtiyaç ol-masından

3) "Kitap ruhun gıdasıdır." diyenlerden ödüm kopar. Kitap ruhun gıdası değildir, nefesidir. Kitaptan vaz-geçmek ise ruhun son nefesidir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarı-lamaz?

- A) Kitapsız bir hayattan kaçınmak gerektiği
- B) Kitap okumanın yaşamsal bir faaliyet olduğu
- C) Kitapları zevk alarak okumak gerektiği
- D) İnsanın ancak kitaplarla var olabileceği

4) "İnsan, kitap okuduktan sonra eskisinden daha akıllı hareket edebilmeli, şunun bunun sözlerine daha az aldırılmalı, her şeyi daha açık görmeye, daha derin hissetmeye başlamalıdır."

Parçaya göre, kitap okuyan bir insandan aşağı-dakilerden hangisini söylemesi beklenemez?

- A) Hayatı ve insanları daha iyi kavradım.
- B) Düşüncelerim gelişti.
- C) Daha çok hislerimle hareket ettim.
- D) Daha nazik, daha akılcı, daha mutlu oldum.

5) Kitaplar, yükselmek ve yükseltmek isteyen her insana kendisinden evvelki neslin bıraktığı noktadan ilerlemek imkanı verir. Her yazar, eseriyile kendisinden sonra gelenlere ilmi, edebî, felsefî, sosyal araştırmalarını, gözlemlerini bildirir. Bu bağ, bir medeniyet zinciridir.

Paragrafta göre kitapların işlevi nedir?

- A) Kuşaklar arasındaki farkı ortadan kaldırması
- B) Yazarlarla okuyucuyu birbirine yaklaştırması
- C) Uygarlığın devamını ve gelişmesini sağlaması
- D) Bilimsel tartışmalara açıklık getirmesi

6) Okunan eserlerden bir fayda elde edilmelidir. Günümüze ışık tutmayacaksa tarih kitaplarını, kişiliğimizi olumlu yönde etkilemeyecekse ahlâkî eserleri okumanın gereği yoktur.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarı-lamaz?

- A) Tarih, insanlığa yol gösterir.
- B) Okuma amaç değil, araçtır.
- C) Okumayan insanlar ahlâkî olamazlar.
- D) Okunan eserler insanları etkilemelidir.

7) Düşünen insanların sorunlar karşısında, farklı tutumları olabilir. Kimi sorunları görmezden gelir. Kimi de anlamaya çalışır. Aklının erdiği yere kadar sorunları çözümlmek, anlaşılabilir olacak öğelere bölmek, dolayısıyla neleri çözemeyeceğini bilmek ister. Bunu başarması, bilinen belli kalıpları kırarak, onun ardında gizlenenleri ortaya koymasıyla mümkündür.

Parçaya göre, düşünen insanın sorunlar karşısında aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) İlgili alanı dışında olan konulara yüzeysel yaklaşması
- B) Olayların altında yatan nedenleri araştırması
- C) Kendi gücünün sınırlarını bilmesi
- D) Sorunları çözmek için alışılmamış yöntemler denemesi

8) Sıkılmışım. Hiçbir amacım kalmamıştı. Zaten yaratıcı bir yazar kendini tekrarlamaz. Kendini tekrarlarsa o zaman hiçbir şey yaratamaz. Ayrıca, yazarlık insanı yalnızlığa itiyor. Fedakârlık istiyor. Sanatının aksine ben yalnızlığı değil, insanlarla kaynaşmayı seviyorum.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine ve-rilmiş bir cevap olabilir?

- A) Yazılarınızda tekrara mı düşüyorsunuz?
- B) Yazarlığa neden son verdiniz?
- C) Yazarlık sizi yalnızlığa mı itti?
- D) Yaratıcı yazılar yazmak sizi zorladı mı?

9) Okumak, hayattan soyutlanmak için değil; tersine yaşayışımızı biçimlendirmek içindir. Yüzlerce kitabı devirmiş kitap kurtları çoktur. Ama öylesine okumak, ne kişiye yararlıdır, ne topluma. Hayatımızı özümlemek ve özümlediklerimizi pekiştirmek olmalıdır okumanın amacı. Bunu başaran okur, karanlıktan aydınlığa ulaşacaktır.

Paragraftan okuma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanın yaşantısına şekil verdiği
- B) Gelişigüzel okumanın insana fayda sağlamadığı
- C) İyi okuyucunun dünyasının aydınlık olduğu
- D) Toplumda okuma bilmeyen kişinin kalmaması gerektiği

10) İnsanlar yüzyıllardan beri düşündüler, konuştular, sonunda yazmayı öğrendiler. Böylece düşündüklerini, yaptıklarını tarihe mal etme imkânına kavuştular. Bilgilerini ve tecrübelerini geleceğe aktararak, sonraki nesillere ışık tuttular.

Paragrafta göre, insanlar bilgilerini gelecek nesillere nasıl aktarmışlardır?

- A) Uzun süre düşünerek
- B) Kendi aralarında konuşarak
- C) Yazıyı icat ederek
- D) Düzenli çalışarak

- 11) Ün kazanmış hiçbir kitap yoktur ki en az iki kez okunmadıkça okunmuş sayılsın. Değerli bir kitabı, büyük bir adamı dinler gibi çok dikkatli okuyunuz. Bütün bilincinizle ve bütün ruhunuzla okuyunuz. Aradan bir zaman geçtikten sonra aynı kitabı bir kez daha okuyunuz. Ancak o zaman kitap sizin kişiliğinizi etkiler, sizden bir parça olur.

Paragrafa göre değerli eserlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsan hayatını ve düşüncelerini etkilediği
B) Bir kez okunmakla özümselemeyeceği
C) Bilinçli şekilde okunmaları gerektiği
D) Anlaşılması zor eserlerin değerinin büyük olduğu

- 12) Anne-babanın kitap okuduğu bir evde yetiştim; ilk okuduklarım yabancı edebiyatların ürünleri oldu. Bunlar, klasiklerden Yunan tragediyaları ve Shakespeare'in yapıtlarıydı. İlkokuldayken onları masal gibi okudum. İşte o klasik yapıtlar bende bir dönüşüm yarattı. Şimdi aşk, intikam, cinayet romanları yazıyorsam kökeni Yunan klasikleridir. Bu arada şunu da belirtmeliyim: Evet, evde kitaplar vardı; ama ben de okumaya çok istekli bir çocuktum. Okuma isteği olmayan bir çocuğa zorla kitap okutamazsınız.

Bu parçada konuşan kişiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Okuduklarının kendisini nasıl etkilediğine
B) Ailesinin ne gibi bir özelliği olduğuna
C) Yapıtlarında hangi konuları işlediğine
D) Çocukken ne tür kitaplar okuduğuna
E) Okumaya kimin baskısıyla başladığına

- 13) Bazı kitaplar vardır, okur unutursunuz, hiç iz bırakmaz geride. Bazen de öyle bir kitap okursunuz ki derin bir iz bırakır yaşamımızda. Bu iz yaşam boyu gökyüzünün sonsuzluğunu, mavi denizin büyüsunü çizer yüreğinize; her an yeni çocuklara kapılacak gibi durmadan kabarıp köpüren sevinçlere hazırlar sizi.

Bu parçadan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her kitap insanı aynı derecede etkileyemez.
B) Kitap okurken özenli davranmak gerekir.
C) Kimi kitaplar daha eğlendirici bir özellik taşır.

- 14) Yazdıklarımın herkesçe okunmasını istiyorum. Beni okuyanların, kitaplarımda kendinden bir parça bulabilmesini, yüreğine seslenen bir şeyler yalayabilmesini istiyorum. Çünkü önemli olan, okurun, kitapla ve yazarla sıcak bir bağ kurabilmesidir. Bu nedenle olabildiğince duru bir dil, yalın bir anlatım yeğliyorum. Kimi zaman kısa cümlelerim yadırganıyor; ama ben bunu bilinçli olarak yapıyorum. ----; ancak benim seçimim yalınlıktan yana. Bu sadelik içinde okurun yüreğine ve beyinine ulaşabiliyorsa ne mutlu bana.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Ben de bilirim yarım sayfa süren tümceler kurmayı, süslü ve ağıdalı bir dil kullanmayı
B) Zaten her konu kendi biçim ve biçimini birlikte getiriyor
C) Ben, sanat yapmak adına anlaşılmasız olmayı seçenlerden değilim
D) Her yazarın anlatımını renklendiren ilginç söz buluşlarından yararlanırım
E) Yazarken, sözcükleri seçmede ince eleyip sık dokuyorum

- 15) Kitaplarla tanıştıktan sonra yaşamım anlam kazandı diyebilirim, insanlarla iletişimim çok değişti; konuşurken, yazarken, okurken, düşünürken, nerdeyse hiçbir sorun yaşamıyorum. Dünyaya daha geniş bir pencereden bakmayı öğrendim. Kendimi çok daha rahat anlatabiliyorum. Keşke herkes zamanını nasıl değerlendireceği üzerinde düşünse ve bunun bir kısmını okumaya ayırırsa. Böylece insanların kendini bir başkasının yerine koyma duygusu gelişir ve bireyler birbirleriyle daha rahat iletişim kurabilir.

Bu parçada okumayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Zamanın bilinçli kullanılmasıyla bağlantılı olduğuna
B) Bireylerin, olayları algılayış biçimini değiştirdiğine
C) İnsanların birbirini anlamasını kolaylaştırdığına
D) Kişilerin, kendilerini tanımalarına olanak sağladığına
E) İnsanlara, başkalarını yönlendirme gücü kazandırdığına

- 16) Bundan böyle hiç kimsenin yaşamını anlatan yapıtlar yazmayı düşünmüyorum. Çünkü gerçekten boşa kürek çekiyorum. Bilgi toplamak için konuştuğum her insan, her söylediğini kitapta görmek istiyor; göremeyince de sinirleniyor. Oysa bu bir kitap; her şey olduğu gibi yansıtın bir mahkeme tutanağı değil. Ne var ki bunu düşünemiyorlar. Kitap basıldıktan sonra noterden ihtarname çekenler, telif ücretinden pay isteyenler bile oluyor. Dünyada anlatılacak, yazılacak milyonlarca konu varken bunlarla uğraşmaya değer mi?

Bu sözleri söyleyen sanatçı, yaşam öyküsü yazmayla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) İnsanların yaşamında bir kitaba sığmayacak kadar çok ayrıntı bulunmasından
B) Bilgisine başvuru kişilerin yazarda yazma isteği bırakmamasından
C) Değişik konular bulmak için çaba harcamak gerektiğinden
D) Konu alanının, yaratmayı engelleyen nitelikler taşımasından
E) Söylenenleri kanıtlayacak belgelere ulaşmanın zorluklarından

- 17) "Alaine, yazılarında kendi kanılarını aşılamaya kalkmıyor. Onu okurken birçok konuda onun gibi düşündüğümü görüyorum. Dediklerini yanlış bulduğum, sinirlendiğim oluyor. Gene de kitabı kapatmıyorum, kapatamıyorum. Beni, kendi düşüncelerimi, kanılarımı incelemeye götürüyor çünkü. Okurunun inandıklarını, kanılarını pekiştiriyor. Kendi açıldıkça, karşısındakini de açıyor."

Paragrafa göre, bu yazarın yazılarında, aşağıdaki niteliklerden hangisi yoktur?

- A) sürükleyicilik
B) duygusallık
C) düşündürücülük
D) nesnellik
E) eğitcilik

- 18) Yetkin insan, bilgilenme, bilinçlenme yoluyla aydınlanmanın ışığından geçmiş insandır. Soran, sorgulayan, aydınlığı arayan bir kişiliği vardır onun. Bu tür bir kişilik kumaşının dokunduğu tezgahın bir adı da eleştirel okumadır. Eleştirel okuma kişiyi bilinçlendirir. Bu yolla bilinçlenmiş kişinin nitelikleri arasında ise okuduklarını yargılama ve onlardan kendine özgü sonuçlar çıkarma başta gelir.

Bu parçada, eleştirel okumanın hangi yönü üzerinde durulmamıştır?

- A) Yararlı bir okuma yöntemi olduğu
B) Yol gösterici bir işlevinin bulunduğu
C) Okullarda kazandırılması gerekli bir beceri olduğu
D) Yorumlama gücünü geliştirdiği
E) Kişiyi, değerlendirme yetkisi kazandırdığı

- 19) "Eleştirel düşünme becerisini kazanmış kişi, birtakım düşünce kalıplarının içinde kalmaz. Onları yan yana getirir, üst üste dizer, yığar, aralarında bağlantılar kurar. Kısacası hazır bilgiler taşıyan bir kafa olmaktan çıkar."

Parçada sözü edilen beceriyi kazanmış bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çeşitli görüşleri aktaran
B) Ezberciliğe karşı çıkan
C) Yeni kavramlar oluşturabilen
D) Yeniliklere açık olan
E) Olaylar arasındaki ilişkileri görebilen

- 20) Okurların, bir edebî metni anlamaları, kendi yandaşlarının zenginliğiyle, özellikle de dil yetilerini kullanma güçleriyle doğru orantılıdır. Bu bakımdan bir metnin yorumlanması biraz da kendi benliğimizin yorumlanmasıdır. İşte bu anlamda okuma, bir metinden her seferinde değişik tatlar almaya yönelik bir gezi, yaratıcı bir etkinlik.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Bir metnin yorumu, okuyandan okuyana değişebilir
B) Okurlar, metne yazarının düşünmediği anlamlar yükleyebilir.
C) Edebî metnin ölçütü, okura her okuyuşta aynı tadı vermesidir.
D) Metinlerin anlaşılmasında okurların kültür birikimi önemli bir etkidir.
E) Bir metinden tat alma, okurun bazı niteliklere sahip olmasını gerektirir.

21) Gençler niye kitap okumuyor demek, niye piyano çalmıyor demek gibi bir şeydir. İnsanı, kitap okumaya alıştırmak, piyano çalmaya alıştırmaktan kolay değildir. Bunların ikisi içinde yetişmek, hazırlanmak gerekir. Okumak, kitaptan alınanlarla kendine bir dünya kurmak, onun içinde yaşayabilmek demektir. Bu, çocukluktan başlamış uzun alışkanlıklar ve alıştırmalar sonucu gerçekleşebilir?

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuma alışkanlığı edinmek, belli bir eğitimi gerektirir.
- B) Çocuklukta kazanılan alışkanlıkları bırakmak zordur.
- C) Okuma, müziğe göre, daha zor kazanılan bir alışkanlıktır.
- D) Müzikten anlamamak, okumamak kadar önemli bir eksiklikler.
- E) Her konuda eğitim, belirli bir bilgi birikimine dayanır.

23) Bir dili güzel ve çarpıcı olarak kullanabilme, büyük ölçüde okumayla olur. Okuma nasıl dili güzel kullanmayı etkilerse, bir dili bütün söz sanatlarıyla, söz oyunlarıyla bilinçli olarak kullanma da hemen her alanda kişilerin iç ve dış dünyasını zenginleştirir genişletir.

Bu sözlerden asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok okuyan insan güzel konuşur, güzel konuşmalar da dinleyenleri derinlemesine etkiler.
- B) Okumanın, dili etkileyici bir biçimde kullanmada, dili etkili kullanmanın da kişinin yaşamını renklendirmede önemli bir payı vardır.
- C) Yaşamı sevmek, insanın okumayı sevmesini; okumayı sevmesi de düşünce dünyasını zenginleştirmesine sağlar.
- D) Bir dili incelikleriyle kullanma insanda dil bilincinin gelişmiş olmasına bağlıdır.
- E) Sanatlı konuşma, insanın dil bilincini geliştirdiği gibi düşüncelerini de açık seçik anlatmasına olanak sağlar.

24) Yazı yazmak zor iştir. Kalem elinize aldınız mı? Sembollerden başka bir şey olmayan sözcük ordusuyla cenge tutulursunuz. Yazmak istediğiniz şey, kafanızın içinde bütün aydınlığı ve bulutlarıyla durur da, onu kâğıda dökmeye gelince, birdenbire yerinde yeller eser.

Paragrafa göre yazmakla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Düşünceyi somutlaştırdığı
- B) İnsanı ölümsüzleştirdiği
- C) Güven duygusunu geliştirdiği
- D) Düşünceyi anlatmanın güç olduğu

25) "Kalem elime aldığım zaman bir şey yazmadan kalıyorum diyorsanız, bilgi tokluğu ve duygu zenginliğine sahip olmak için bol bol okuyunuz. Küçük yaşlardan itibaren kitaplarla dost olunuz. Kitapların o geniş dünyasına kulaç attığınız zaman kendinizi daha mutlu ve güvenli hissedeceksiniz. Okudukça yazmaya karşı ihtiyacınız artacak."

Aşağıdakilerden hangisi, yazma yeteneğinin kazanılmasında etkili değildir?

- A) Bilgi ve duygu zenginliğine erişmek
- B) Mutluluğa giden yolları iyi bilmek
- C) Sürekli okuma alışkanlığı kazanmak
- D) Kitapların geniş dünyasına dalmak

26) Bir gün insan virgülü kaybetti. O zaman zor ve uzun cümlelerden korkar oldu ve basit ifadeler kullanmaya başladı. Cümleleri basitleştince düşünceleri de basitleşti. Sonra ünlem işaretini kaybetti, alçak bir sesle ve ses tonunu değiştirmeden konuşmaya başladı. Artık ne bir şeye kızıyor ne de bir şeye seviniyordu.

Parça aşağıdaki cümlelerin hangisiyle devam ettirilemez?

- A) Hiçbir şey onda en ufak bir heyecan uyandırmıyordu.
- B) Duygularına yeni anlamlar yüklemek istiyordu.
- C) Korkunun da ne olduğunu unutmuştu.
- D) Olaylar karşısında tepkisiz kalıyordu.

27) Yazarken kitapları bir yana bırakır, aklımdan çıkarırım; kendi gidişimi aksatırlar diye. Gerçekten de iyi yazarlar üstüne fena abanır, yüreksiz ederler beni. Hani bir ressam varmış, horoz resimleri yapmış da, uşaklarına, atölyesine hiç horoz sokmamalarını tembih edermiş, ben de öyle

Yazarın, paragraftaki ressam gibi davranmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Okumaya çok zaman ayırdığından yazılarını ihmal etmesi
- B) Uzun sürede kazandığı saygınlığı yitirme kaygısı
- C) Özgün eserler verememe korkusu
- D) Kendine gereğinden fazla güvenmesi

- 28)
- I. Yazı, insanlığın en değerli buluşlarından biridir.
 - II. Yazı, insanların duygu, düşünce ve isteklerini iletmek için yararlandıkları bir anlatım aracıdır.
 - III. Uygarlık, yazı dilinin gelişmesiyle ilerlemiştir.
 - IV. Tarih biliminin, yazının bulunuşuyla başlaması işte bu nedendir.

Paragrafın hangi cümlesinde tanım yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

29) Konuştuğumuz gibi yazmak olacak iş midir? Yazıda hani bizim konuşmamızın ateşi? Sesimizi de kâğıt üstünde gösterebilir miyiz? Yazı, hiçbir zaman konuşmanın tıpkısı olamaz. Konuşurken karışımızdaki ne başımızın, ellerimizin hareketiyle, sesimizin türlü yükselmeleri, alçalmalarıyla anlatabildiğimiz şeyleri, yazı ile anlatamaz, duyuramayız.

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazmanın konuşmaya, konuşmanın da yazmaya göre üstün yanları vardır.
- B) Yazıdaki noktalama işaretleri, konuşmadaki jestleri ve mimikleri gösterir.
- C) Konuşmak her zaman, yazmaktan daha kolaydır.
- D) İnsan, ancak konuştuğu gibi yazarsa duygularını, okuyana aktarabilir.
- E) Düşüncelerimizi konuşarak daha canlı ve etkili bir biçimde anlatırız.

30) Yazı dediğimiz büyüklük şekiller, önceleri taşın, kilin, kemiğin, ipeğin, bambunun üzerinde binlerce yıl oyalandı. Sonra papirüsün, parşömenin, derinin üzerinde epeyce konakladı. Daha sonra asıl büyük birikimini sağladığı kâğıt üzerinde ısıtılarla doluştu. Günümüzden otuz kırk yıl önce, elektronik devreler arasında gözle görülmez küçük mekanlarda istiflendi. Böylece, aynı anda dünyanın bir başka köşesinde görülebilen bir nitelik kazandı.

Bu parçada, yazıyla ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ne gibi değişimler geçirdiği
- B) Uygarlığın gelişmesini sağladığı
- C) Hangi gereksinimler sonucunda ortaya çıktığı
- D) Bulunuşundan nasıl etkilendiği
- E) Günümüzde önemli bir iletişim aracı olduğu

ÖSS ve KPSS Hazırlık | Paragraf

31) Yazmaya yeni başlayanlara, bu alanda yeterli deneyim kazanmamış olanlara bir önerim var: Önce Türkçenin kurallarını tanıyın, inceliklerini öğrenin, daha sonra dil oyunlarına başlayın. Düz yolda yürüme becerisini kazanmadan ip cambazlığına özenirseniz, vay halinize.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söz oyunlarına bolca yer vermek, okurların anlatılanları anlamasını engeller.
- B) Yazar seçtiği konuyla örtüşen, kendine özgü, yepyeni bir biçim oluşturmaktadır.
- C) Herkesin kolayca anlayıp tadına varacağı bir anlatım biçimi yeğlenmelidir.
- D) Dili sanatlı kullanmadan önce doğru, güzel ve etkili kullanmayı öğrenmek gerekir.
- E) Anlatımda tekdüzelliğe düşmemeye çalışılmalıdır.

32) "Ben söze değil, yazıya inanırım. Çünkü söz uçar, yazı kalır. Yazılı olan her şey doğrudur bence. Sen benim gibi değilsin. Gerekliğinde kitaplarla bile kuşkuyla bakıyorsun. Sorularla düşünmeyi alışkanlık haline getirmişsin"

Bu parçaya göre, kendisine söz söylenen kişiyi aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirebiliriz?

- A) Kitaplara düşkün olan
- B) Yazıya değil söze inanan
- C) Eleştirci bir tutumu olan
- D) Her şeyden kuşkulanan
- E) Kendine çok güvenen

33) Proust, kitapları için şöyle der: "Kitabımı dışarıya yönelmiş bir gözlükmüş gibi alın. Size uygun değilse, uyanı bulun; tökezlememek için kullanmak zorunda olduğunuz aracı, yani kendi gözlüğünüzü bulmayı size bırakıyorum." Proust'un bu görüşü bilimsel kuramlar için de kullanılabilir. İlgilendiğiniz konuları, olayları açıklamada yetersiz kalan bir kuramı oradan buradan çekip atıp uygun hâle getirmeye çalışmak yerine, yeni bir kuram oluşturmak gerekir.

Bu parçaya göre, bir bilimsel kuram aşağıdaki koşullardan hangisini karşılamıyorsa yenisini oluşturmak gerekir?

- A) Olgularla tutarlı olma
- B) Ekonomik olma
- C) Geniş kapsamlı olma
- D) Yaygın olarak benimsenme

34) Yazı yazmanın bir büyüğü vardı ve hiç kimse şimdiye değin onu, başkasına aktarabilecek bir formül bulamamıştır, öyle sanıyorum ki işin sırrı, yazarın, önemli gördüğü bir şeyi aktarmaya itilmesi; o şeyin, acı verecek derecede dışarıya çıkmak istemesidir. Yazar bunu duyuyorsa, çoğu zaman, duyduklarını dile getirmenin uygun yolunu bulabilir.

Parçaya göre yazarı, yazmaya iten etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşüncelerini dile getirmenin yollarını kolaylıkla bulabilmesi
- B) Yazma işinin gerektirdiği özel yeteneğe sahip olması
- C) Olaylar ve durumlar karşısında aşırı derecede duyarlı olması
- D) Yaşamında üzüntü verici olayların yoğun olması
- E) İşlediği konunun kendisini içten içe etkileyen, rahatsız eden bir yanının olması

35) Bu usta yazarımız, yazar adaylarına şunları söylemişti: "Yazmayı, yaza yaza öğrenin. Sizi amacınıza ulaştıracağına inandığınız türden çok sayıda kitap okuyun. Sözcük dağarcığınızı geliştirin. Sürekli yazma denemeleri yaparak kendi sesinizi bulun. Yaşamı aklıyla karasıyla, kısaca bütün yönleriyle tanımaya çalışın ve böylece gözlemlerinizi, izlenimlerinizi anlatmayı deneyin."

Bu parçada sözü edilen usta yazarın, yazar adaylarına verdiği öğütler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Deneyim kazanmak
- B) Donanımı zenginleştirmek
- C) Özgün olmak
- D) Tutarlı davranmak
- E) Seçici olmak

36) Yazdığınız öykü ya da romanın kötü oluşuna üzülmeyin. Kötü de olsa yazın. Yaza yaza daha iyiye varacaksınız. Önemli olan alışkanlığınızı yitirmenizdir.

Bu parçada, aşağıdaki yargılardan hangisine yer verilmemiştir?

- A) Yazı yazmanın bir çıkraklık dönemi vardır.
- B) Yazma, yazarak öğrenilen bir sanattır.
- C) Yazı yazma bir alışkanlık işidir.
- D) İyi ve güzel yazabilmek için alıştırma gereklidir.
- E) Yazı yazmada ustalaşmak için yetenekli olmak gerekir.

AYDINLAR ve UYGARLIK

Aydın: "Karşılaştığı her meseleyi yeniden irdeleyen insandır." Bu ve bunun gibi tanımlar birçok paragrafta konu olmuştur. Bunun yanı sıra uygar toplum, uygarlığın gelişmesi gibi konular paragraflarda işlenmiştir. Temel gaye şüphesiz sorularla muhatap bireylerin zihinlerinde bu konulara dair iz bırakmaktır.

1) İş yapan her insan değerlidir. Çünkü hayata, medeniyete bir şeyler katıyor demektir. Elinden iş gelen her insana karşı saygı duyarım. Tembelleri, parazitleri sevmem. Herkes ekmeğini alınının teri ile kazansın isterim.

Paragrafta vurgulanan nedir?

- A) Çalışkanlık
- B) Sevecenlik
- C) Tutumluluk
- D) Dürüstlük

2) Aydın, karşılaştığı her meseleyi yeniden irdeleyen insandır. Fikirler, üzerlerinde düşünülmeince basmakalıp hâle gelirler; bir nevi batıl inanç şekline girerler. Aydın, başkalarından önce kendi kendine karşı hür olan insandır. Onun için hakikat, en üstün kıymettir.

Paragrafın konusu nedir?

- A) Düşünce hürriyeti
- B) Batıl inancın tehlikeleri
- C) Aydınlanma özelliği
- D) Hakikatin önemi

3) Aydın insanın kişiliği, çağdaş ve bilimsel dünya görüşünü benimsemekle oluşur. Uzmanlıkla aydınlık arasında bir özdeşlik yoktur. Aydın, bağnazlıktan, önyargılardan uzakta; bilime inanan, bilimsel dünyaya görüşünün tutarlılığında, evrene, doğaya, topluma, insana bakabilen kişidir.

Paragrafta göre aydın insanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Liderlik özelliğine sahip olduğu
- B) Özgür düşünebildiği
- C) Kararlı ve ısrarcı olduğu
- D) İleri görüşlü olduğu

4) İçinde yaşadığımız medeniyet toplumsal kurumlara ve yaşama şartları bakımından bir kapalı kart oyununa benzemektedir. Dış görünüşümüzle iç yüzümüz birbirinden farklı. Ne olduğumuz gibi görünebiliyoruz, ne gördüğümüz gibi olmak şansına sahibiz. Toplumsal piramidin tabanına yakın yerlerde işek esen rüzgârlarla savrulmak zorunda kalıyoruz. Piramidin tepesine yakın ise yerimiz, o zaman bazı rüzgârları estirmesek yerimizi koruyamayacağımızı biliyoruz. Her iki durumda da kartların yalnızca rakamsız ve resimsiz yüzünü görebiliyoruz. Ne karşımızdaki elimizi biliyor, ne biz onun elinden haberdarız. Ama yaşıyoruz yine de; çünkü kartlar dağıtıldı.

Parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanların iki yüzlü davrandıkları
- B) Üst tabakada yaşayan insanların hayatı yönlendirdikleri
- C) İnsanların geleceğe umutla baktıkları
- D) İnsanların birbirlerini tanımadan yaşadıkları

5) Aydınlatılan karanlıklar düşünülecek olursa insanlığın aldığı yol hiç de küçümsenemez. Binlerce yıldır süren bu bilgi yolculuğu hep güneşe yöneldi. Ne var ki güneş hep ufuk çizgisinin üzerindeydi. İnsanlığın ufuk çizgisine yaklaştıkça o hep uzaklaştı. Bu süreç böyle sürüp gidecek

Aşağıdakilerden hangisi paragrafın temel düşüncesidir?

- A) Gelişmenin ve öğrenmenin sonu yoktur.
- B) Yeni bilgiler yeni araştırmalara yol açar.
- C) Güçlükleri aşmanın koşulu bilgidir.
- D) Bilgiye ulaşmanın bir tek yolu yoktur.

6) Uyarlığı, insanın kalıtımla aktarılamayan özellikleri olarak tanımlayabiliriz. İnsan biyolojik, toplumsal ve kültürel bir varlık olduğuna göre, toplum yaşamından yoksun yetişen bir çocuğun yalnızca biyolojik özellikleri gelişir. Böyle bir çocuğun konuşma, öğrenme, merak etme, görüşleri paylaşma vb. özellikleri gelişmez; kısaca uygar olamaz

Parçaya göre, bir insanın uygar olabilmesi aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Biyolojik gelişiminin tam olmasına
- B) Toplumsal ve kültürel özelliklerin gelişmesine
- C) Geçmişten aktarılan değerlere sahip çıkmasına
- D) Eğitime doğuştan başlanmasına

7) Uygar toplumu, toplumsal olaylara bilinçli yaklaşan insanlar oluşturur. Bu insanlar günlük yaşamda kendilerine ve çevrelerine karşı görevlerini aksatmadan yerine getirirlerse, o zaman iyi vatandaş olmaya hak kazanırlar. İşte mutluluk da iyi vatandaşın duyduğu iç rahatlığından başka bir şey değildir.

Paragrafta, insanın iç rahatlığı aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Yaşamdaki değişimlere ayak uydurmasına
- B) Toplumsal sorumlulukları yerine getirmesine
- C) Deneyimleri doğrultusunda davranmasına
- D) Dayanışma duygusunu geliştirmesine

8) Aydın'ın, tanımını yapmaya çalışırken, kişinin kendi içinde hangi birikimleri gerçekleştirecek o rütbeye erişebileceğini tartışır. Çok okuması mı gereklidir? Çok düşünmesi mi? Yoksa başka şeyler yapması mı? Yanıt ne olursa olsun, asıl önemli olan, o kişinin kendi içine doldurduğu aydınlığı ne ölçüde çevreye yayabildiğidir. Aydın yaratıcılığın dan kaynaklanan ya da yeteneğine yansıyan her ışığı dışa veren, birikimlerini, tüm olanakları zorlayarak toplumla paylaşılan kişidir.

Bu parçaya göre "aydın"ın en belirgin özelliği nedir?

- A) Sürekli olarak bilgisini artırıp zenginleştirmeye çalışması
- B) Okuduklarını, kendi bilgilerine göre değerlendirmesi
- C) Bildiklerini başkalarına aktarması
- D) Çevresindekilerin sorunlarına karşı ilgi duyması
- E) Okuma ve düşünme etkinliklerini aralıksız sürdürmesi

9) "Her şeyden önce aydın, bizce, düşünen insandır. Önce düşünmek, insan ve yurttaş olmanın vazgeçilmez koşulu, hatta onurudur. Ancak bu da yetmez. Düşüncüklerini açığa vurmalıdır aydın. Mistik sınırlar içinde kelepçelenmiş düşüncenin kimseye yararı yoktur."

Yukarıdaki paragrafta anlatılan "aydın kişi"nin belirleyici özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünebilme ve düşüncüklerini dile getirebilme
- B) Her konuda derinlemesine düşünebilme
- C) Geniş bir bilgisine ve deneyimi olma
- D) Bildikleriyle yetinmeyerek onları artırmaya çalışma
- E) Görül ve kafa gücünü geliştirmeye çalışma

10) "Bir uygarlığın doğuşunda etkin olan ilk öge insan, ikinci öge ise doğadır. Doğa, insan çalışmalarnın yönünü belirler. Ağaç olmayan yerde ağaçla, taş olmayan yerde taşla ilgili yaratmalar da olmaz. Orada doğa insanlara ne vermişse, nelerden yararlanma olanağı sağlamışsa uygarlık ona yönelir."

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanoğlu uygarlığı yaratırken doğayı gereç olarak kullanır.
- B) İnsanın, yaşamında çok yararlandığı kaynaklardan biri de doğadır.
- C) Uygarlıktan söz edebilmek için önce insanın varlığı gereklidir.
- D) Teknolojik gelişmeler, doğanın uygarlık, savaşındaki payını sınırlandırır.
- E) Uygarlık, çevrenin doğal özellikleriyle ilişkilidir.

11) Her çağda insan, düşüncükleri ve ürettikleriyle bir sonraki çağın hazırlanmasına ve uygarlığın gelişmesine katkıda bulunur. Kuşaktan kuşağa miras kalan bu birikim, bazen sözlü ve yazılı edebiyat kılığında günümüze ulaşır. Bazen de el emeği bir dokuma, bir av aleti, bir vazo ya da bir heykel ile bütünleşerek o dönem insanını anlatır bize. Bütün bunlar araştırmacıların sabırla, dikkatle ve özveriyle çalışmaları sonucunda gerçekleşir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanlığın ilerlemesi, yüzyıllar boyu oluşan kültür birikimiyle gerçekleşir.
- B) Çeşitli kültürel ürünler korunarak çağdan çağa aktarılır.
- C) Sanat ürünleri geçmişle gelecek arasında önemli bir bağ kurar.
- D) Eski çağlardan günümüze kalmış sanat ürünleri, uzmanların çalışmalarıyla anlam kazanır.
- E) İnsanlık, uygarlığın gelişmesini, bilim adamlarının yaptığı buluşlara borçludur.

12) Bilim, sanat, kültür alanındaki gelişmeler hep yerleşik yaşam koşulları içinde ortaya çıkmıştır. Elbette konar göçer toplumların da kültürleri vardır; ama bu kültür, yerleşik yaşamın oluşturduğu kültürün çok gerisindedir. Çünkü insanlar kadar kültürler de sosyal olgulardır; ortak değerlerin, birikimlerin ürünüdür. Konar göçer toplumlar, çevrelerini değiştirmeyi, köklü bir uygarlık yaratmayı, onu işleyip geliştirmeyi pek düşünmezler. Bu nedenle sığ bir alt kültürün çevresinde dolaşır dururlar. İnsanlar birey olma sürecini ancak kentsel alanlar içinde tamamlar. Bilinçli, özgür, çağdaş yaşama isteklerini, yeteneklerini buralarda geliştirebilirler.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim, sanat ve kültür düzeyi toplumdan topluma değişir.
- B) Çağdaş insan, ancak yerleşik kültür düzeni içinde biçimlenir.
- C) Konar göçer toplumların da kendilerine özgü kültürleri vardır.
- D) Kültürün oluşmasını sağlayan etkenler çok yönlüdür.
- E) Yerleşik yaşama geçiş, insanlara daha rahat ve daha düzenli bir yaşam sağlamıştır.

13) Çağdaş insan, düşünce ve duyarlık açısından bir bütünlük kazanmış kişidir. Onun olaylara, olgulara, insanlara yaklaşımında çok yönlülük vardır. O, yerine göre uygulayıcı, yerine göre bilgedir. Hem kendine hem de yaşama karşı eleştirel bir bakış, eleştirel bir bilinç geliştirmiştir. Bu nitelikler onu hiçbir zaman sallantıda bırakmaz.

Böyle nitelendirilen çağdaş insan için aşağıdakilerden hangi söylenemez?

- A) Soran, sorgulayan ve düşünen bir varlık olduğu
- B) Özeleştirilip yapmaktan kaçınmadığı
- C) Akli ile duyguları arasında denge kurduğu
- D) Çevresindeki etkilere kuşkuyla baktığı
- E) Hem düşünür hem uygulayıcı olduğu

14) "Tutumlarını yediğim aydınlarımızın, belirli bir konu üzerinde düşünmek, bu konu üstünde daha önceden söylenmiş sözlerle, kendi düşüncelerini katmak çabalarını pek görmüyoruz. Güç geldiğinden olmasa gerek; daha çok 'yanılırsak halimiz nice olur ? Bizim için ne söylerler?' düşüncesinden."

Parçada sözü edilen aydınların eleştirilen yanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştirilere kapalı olmaları
- B) Düşünme yönünden tutarlı olmamaları
- C) Yanlı davranmaları
- D) Kendilerine güvenmemeleri
- E) Yeni düşüncelere sahip olmamaları

15) "İnsan, doğa ile savaşmak ve hemcinsine karşı kendini korumak için araç ve gereçler yapar. Buna teknoloji diyoruz. Teknolojiyi üreten insan, ürettiği araç ve gereçleri çok farklı, kimi zaman da birbirine karşıt amaçlarla kullanır. Örneğin, ister ok ve yay, isterse otomatik tüfek olsun, silahı, kendini korumak ya da avlanmak için olduğu gibi hemcinsini öldürmek ya da onu sömürmek için de kullanabilir"

Paragrafta vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hangi amaçla kullanılırsa kullanılsın teknoloji uygarlığın göstergesidir.
- B) Uygarlığın göstergesi olan araç ve gereçler insanoğlunun öldürme güdüsünün ürünüdür.
- C) İnsan, yarattığı araç gereçleri iyi amaçlarla kullanılabileceği gibi kötü amaçlarla da kullanabilir.
- D) İnsanlığın gelişmesi, teknolojinin bilinçli olarak kullanılmasına bağlıdır.
- E) İnsanoğlu, yarattığı araç ve gereçlerle doğayı egemenliği altına almıştır.

- 16) "Arı , on binlerce yıldır aynı işi en kusursuz biçimde yapar: Düzgün, geometrik ölçülerle peteğini örer ve topladığı bin bir çiçek tozundan bir kimya laboratuvarının imbiciklerinden daha üstün biçimde balını süzer. Oysa insanoğlu, uğraştığı on binlerce işi binlerce yıldır giderek geliştirmekte ve hâlâ en kusursuza ulaşmaya çalışmaktadır. İşte insan budur."

Yukarıdaki parçada vurgulanmak istenen ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arı işini en kusursuz biçimde yapmaktadır.
B) Arı on binlerce yıldır aynı işi, insanlar binlerce yıldır on binlerce iş yapmaktadır.
C) Arının yaptığı iş insanınkinden daha kusursuzdur.
D) İnsan hâlâ en kusursuza ulaşamamıştır.
E) İnsanın hayvanlardan ayrılan yönü, işini sürekli geliştirmesidir.

- 17) "İki insanın gerçekten dost olabildiği yerde uygarlık vardır; iki insanın bile dost olamadığı yerde ise, aklın bulabildiği en güzel düzen de kurulsu (kurulamaz ya) uygarlık yoktur. Dostluksa bilim gibi, insanın hazır bulduğu değil, yarattığı bir şeydir."

Yukarıdaki paragrafta, özellikle vurgulanmak istenen düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birbirleriyle geçinemeyen kişilere, uygar kişiler denemez.
B) Uygar kişiler, en güzel düzeni kurabilen kişilerdir.
C) Uygarlığın bulunduğu yerde, düşmanlıktan söz edilemez.
D) Dostluk bütün toplumsal sorunları çözümleyen en uygarca ve akıllıca davranıştır.
E) Uygarlığı oluşturan dostluk da bilim gibi insan aklının ürünüdür.

- 18) İnsanlığın ortak mirası olan uygarlık, tüm insanlık tarihini içine alan maddi ve manevi değerlerden oluşur. Uygarlığın gelişmesinde Yunanlıların, Mısırlılardan ve Hititlerden; Avrupa'daki diğer toplumların, İslam toplumlarından; İslam toplumlarının da, Yunanlılardan aldıkları maddi ve manevi değerler rol oynamıştır.

Buna göre, uygarlığın gelişmesinde aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

- A) Toplumlar arası bilgi alış verişinin olması
B) Teknolojinin hızla değişmesi
C) Kültür merkezlerinin belli bölgelerde bulunması
D) Toplumların demokrasiye yönelmesi

- 19) Uygarlık yolunda başarılı olmak yenileşmeye bağlıdır. Bu yol üzerinde geriye değil, ileriye bakmak gerekir. Çünkü uygarlık alanındaki gelişmeler, dünyada birçok değişikliklere neden olmaktadır. Unutmayalım ki, uygarlığa karşı kayıtsız olanlar onun coşkun seli altında boğulup kalırlar.

Parçada, aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

- A) Geleneklerin B) Ulusal birliğin
C) Sosyal dayanışmanın D) Çağdaşlaşmanın

Sanat ve Sanatçılarla İlgili Metinler

- 1) "Sanat yeni duygular, yeni düşünceler getirerek dar olan hayatımızı genişletir. Varlığından bile şüphe etmediğimiz neşe, acı, merhamet, asalet kavramlarını varlığımıza etkili kılar; tabiatı ve insanları sevdirebilir. Beğendiğimiz bir sanat eserini başkalarının da beğenmesini, sevmesini arzu ederiz. Böylece, aynı eserleri sevenler arasında bir sevgi ortamı kurulur. Sanat, aynı vatanın insanlarını birbirine yaklaştırmakla kalmaz, etkisi sınırları da aşar."

Yazara göre, insanlar arasında sevgi ağının kurulması, ne ile mümkündür?

- A) Yeni eserler ortaya koymakla
B) Aynı sanat eserlerini sevmekle
C) Aynı topraklarda yaşamakla
D) Birbirlerine yardımcı olmakla

- 2) "Gerçek sanat eserleri, vücuda geldikleri devrin sosyal şartlarını aşarlar. Onlarda her çağın ve milletin insanına hitap eden ebedi kıymetler vardır. Böyle olmazsa, çok ayrı sosyal şartlarda meydana gelmiş olan sanat eserlerini sevebilir miydik?"

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi, gerçek sanat eserlerinin özelliği değildir?

- A) Oldukça güç şartlar altında ortaya konulması
B) Zamanla evrensel nitelik kazanmaları
C) Her devirde sevilerek izlenmeleri ve okunmaları
D) Meydana getirildikleri zamanın ilerisinde olmaları

- 3) Sanat, hayat ve tabiatın doğrudan doğruya bir kopyasını yapmak, bir fotoğrafını almak değil, hayatın ve tabiatın içindeki esrarı ortaya çıkarmak, onunla ruhumuz arasında bağ kurarak hayatın ve tabiatın tefsirini yapmaktır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, paragraftaki düşünceye uygun düşmez?

- A) Hayat ve tabiat başlı başına bir sanattır.
B) Sanatçı, gördüğünü değil, anladığını anlatan insandır
C) Sanat eseri görülene değil, bilinmeyene tutulan aynadır.
D) Sanatçı, gördüğüyle yetinmeyen insandır

- 4) Bir toplumda ahlâkın ilerlemesini, düzelmesini mi istiyorsunuz? Öyleyse o toplumda sanat ve edebiyata ilgiyi geliştirmeye çalışın. Çocuklara, gençlere hikâyeler, romanlar okutturun; onları tiyatrolara sinemalara gönderin. Böylelikle hayatı, insanları iyi tanıyıp değerlendirme imkânı bulurlar. Önce insan olmayı öğrenirler. Meslek seçimi, bilgi ve beceri sahibi olma sonraki şeyler...."

Parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Meslek seçimine yeterince önem verilmektedir.
B) Sanat ve edebiyat en önemli eğitim araçlarıdır.
C) Okumayı seven insanlar olumlu kişilik kazanabilirler.
D) Toplumsal sorunların kaynağında sanata ilgisizlik yatmaktadır.

- 5) Bir Fransız köylüsü demiş ki: Şu akılsız Fransız kralı biraz işini bilse pekâlâ bizim beyin kâhyası olabilir. Adamin hayal gücü efendisinin üstünde bir büyüklük tasarlamıyor. Hepimiz farkında olmadan bu çeşit yanlışlara düşeriz ve bundan büyük zararlar görürüz. Ancak, dünyayı bütün genişliği ve değişimi içinde görebilen, yalnız kendini değil bütün memleketi o evren içinde ufak bir nokta olarak düşünebilen insan her şeyin gerçek değerini kestirebilir.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Dünyaya ve olaylara geniş açıdan bakmak gerekir.
B) İnsan çevresindeki değişimleri iyi takip etmelidir.
C) Toplumun değer yargılarına uymayan zarar görür.
D) İnsan görebildiği kadarını kavrar.

- 6) Yüksek düşüncelerin bayağı zevklerle bir arada bulunması mümkün değildir. Zevklerin bayağılığı düşüncenin asaletini zedeler. Düşünce alanında üst seviyede olduğunu sandığımız insanların zevklerinde basitlik ve bayağılık görüyorsak, o kimsenin fikri değerlendirmelerine de şüphe ile bakmak gerekir. O zaman görülecektir ki düşünce alanında da bu insan aldatıcı bir parlaklığa sahiptir.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asil düşünceli insanlar her alanda kendisini geliştirirler.
B) Olgun bir insanda düşünce ve zevk birlikte gelişir.
C) Estetik duygusu gelişmiş insanlar zevk sahibidirler.
D) Zevkli insanlar daha az hata yaparlar.

- 7) Sanatçı, çağlar boyunca, insanı alçaltanların, ezenlerin karşısında olmuştur. Sanatın zengin olanaklarından yararlanarak onların kirliliğini yüzlerini ortaya koymuştur. Bu yüzden yaşamının kumaşı çilelerle dokunmuştur. Düşünen, duyan, daha iyi, daha güzel günlerin düşünün gören bir insan olmanın bedelini acılarla ödemiştir.

Paragraftan sanatçıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Haksızlıklara katlanamadığı
B) Mücadeleci olduğu
C) İnsan onuruna değer verdiği
D) Hayalci olduğu

- 8) Sanatçının yaşamı, hiç bitmeyen bir kendinden verişti. Sanatçı yazmak, çizmek, uğraşmak için, hayatta kalma gücünü kendine ayırdıktan sonra geri kalan, her şeyini karşılıksız olarak insanlık uğruna harcar; yaratacağı eserin kendisini birçok şeyden mahrum edeceğini bilse bile.

Aşağıdakilerden hangisi paragraftaki düşünceyi desteklemez?

- A) Geçim kaygısı sanatçının verimini düşürür.
B) Her şeyini karşılıksız verebilen herkes sanatçı olur.
C) Toplum için verdiği mücadele sanatçıyı yüceltir.
D) Gerçek sanatçı, doğru bildiği yoldan ayrılmaz.

- 9) Sanatçı, diğer insanların yerine düşünür, duygularını ve gerçekleri görmeye çalışır. Sonra da bunları, insanlara anlayabilecekleri, görebilecekleri, hissedebilecekleri biçimde iletir. Bunları yaparken kendisini yalnızca çevresindekilerin değil, tüm insanlığın, yarınlara ve yeniliklerin içinde görür.

Parçada sanatçıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yapıtları aracılığıyla insanlarla iletişim kumasına
B) Bütün insanlığın temsilcisi olmasına
C) Ulusal değerlere evrensel nitelik kazandırmasına
D) Toplumun geleceğinde etkisinin olmasına

- 10) Sanatçının en önemli görevlerinden biri de bireyi topluma bağlamak ve onu yaşadığı toplumla bütünleştirmektir. Birey, sanatçının yardımıyla toplumun gelişme mücadelesine katılma ve kendine düşen yapma yeteneği kazanır. Bireye bu mücadelede gereken güç ve çevresini değiştirip güzelleştirme becerisini, sanatçı sağlar.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi sanatçının görevlerinden değildir?

- A) Bireyi yaşadığı toplumla kaynaştırmak
B) Bireyi toplum içinde etkili kılmak
C) Bireye sorumluluk duygusu kazandırmak
D) Her bireyi sanatçı olarak yetiştirmek.

- 11) Kendi dar çemberini aşamayan sanatçılar, topluma yararlı olamazlar. Her nasılsa adları sanatçıya çıkmıştır. Birtakım çıkar çevreleri, eş dost ilişkileri kimi zaman sanat alanında ön sıralara çıkarır bu kişiler...

Paragraf, aşağıdaki cümlelerin hangisiyle sürdürülebilir?

- A) Bu sanatçılardan kimileri, zaman zaman uluslararası yarışmalarda ülkelerinin sesini duyurmuşlardır.
B) Geç de olsa, bunlardan bir bölümünün, bu şöreti haksız yere kazanmadığı mutlaka anlaşılacaktır.
C) Sanatın gelişip yeni ufuklar kazanabilmesi için böyle insanlara da gereksinim duyulur.
D) Böyle insanlarla ve bunların değer yargılarıyla evrenselliği yakalamak olanaksızdır.

- 12) Denizin renginin mavi olduğunu söyleyen genç dostunuza, niçin şiir yazmayı bırakmasını önerdiniz?

- Deniz mavi olduğu için.
- Pekî, söz konusu kişi şair değil de ressam olsaydı, öneriniz aynı mı olurdu?
- Bir ressam, denizin ne renk olduğunu sormazdım ki olsa olsa, dalgaların sesini betimlemesini isterdim ondan.

Parça yorumlandığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Herkes sanatla uğraşsaydı, üretilen her şey sanat eseri olurdu.
B) Yaratıcılığın olduğu yerde sanattan söz edilir.
C) Sanat eserini değerli kılan konusu değil, işleyişteki ustalıktır.
D) Sanatçı imkânsız başarabilendir.

- 13) Sanat ve edebiyatla yakından ilgilenmeyen bir tek "büyük adam" tanıyorum. Sanayici, politikacı, asker, bilgin, teknisyen. Meslekleri ne olursa olsun, doruklara yerleşenlerin hepsinde de sanat ve edebiyat ilgisi gördüm. Bu ilginin nedeni büyük oluşları değildir. Tam aksine

Paragrafın aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülmesi uygun değildir?

- A) sanat ve edebiyatta büyük başarılar kazanmalarıdır.
B) bu ilgiyle birlikte büyümeleridir.
C) beğenilen kişiliklerine bu ilgiyle erişmişlerdir.
D) sanat ve edebiyat sayesinde alanlarında kalıcı eserler vermişlerdir.

- 14) Son yılların sahte mimarisi yüzünden değil midir ki, ruhumuzun estetik yeteneğine kanıt aramak için geçmiş sanatçıların eserlerine başvurmadan başka çare bulamıyoruz.

Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Konut yapımında güzellik anlayışının kaybolmasından
B) Toplumun zevk inceliğini tamamen yitmesinden
C) Eskiye dayanan bir konut kültürünün sürdürülmesinden
D) Mimaride eskiye özentî duyulmasından

- 15) İlk çağlardan günümüze kadar insanoğlunun sanatla uğraştığını, ekonomik ve kültürel açıdan en ilkel düzeydeki insanların bile sanata ilgi duyduklarını, sanat eseri olduğundan kuşku duyulamayacak çalışmalar ortaya koyduklarını biliyoruz.

Bu sözleri izleyebilecek en uygun cümle, aşağıdakilerden hangidir?

- A) Bu bakımdan sanat konularının tartışılması her zaman olumlu sonuçlar doğurur.
B) Belki de insanı hayvandan ayıran niteliklerin başında onun bu yanı gelmektedir.
C) Çünkü sanat eserinin yaratılması, sanatçının düş gücüne sıkı sıkıya bağlıdır.
D) Burada söz konusu olan, kişiye, onun çevresine ilişkin toplumsal koşullardır.
E) Böylece sanat, insanlığın her döneminde farklı bir biçime bürünmüştür.

- 16) Bir ülkenin sanatı, kültürü, o ülkeyi en az denizi, kumsalları, güneşi kadar tanıtır. Sanatın ve kültürün yaratıcısı insanoğlu olduğu için, her ülke de kendi insanıyla var olduğu için, sanat ve kültür alanlarındaki gelişmeler, eserler, daha anlamlı, daha derin, daha insancıldır.

Bu paragrafı sürdürebilecek en uygun cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanata ve sanatçıya verilen önem bu açıdan ele alınmalıdır.
B) Bu nedenle sanatın değeri, toplumun ihtiyaçlarını karşılamasında aranmalıdır
C) Kültürle sanat arasındaki ilişkinin sınırı bu olmalıdır.
D) Toplumun gelişmesi bu sanat eserlerine bağlıdır
E) Bunun için sanat insanı geliştiren tek öğe olmaktadır

- 17) Sanat yapıtlarının büyüklüğü, alıcısını, izleyicisini, okuyucusunu, değiştirmesindedir. Bir şiiri, bir romanı okumuş olan, bir resme; bakmış olan insan, o şiiri, romanı okumadan, o resme bakmadan önceki insan değilse artık bu yapıtlar sanat yapıtı olmaya hak kazanmış, kendilerinden beklenen görevi yerine getirmemiş sayılırlar.

Parçaya göre, bir yapıta sanat değeri katan en kapsamlı etken nedir?

- A) Güzellik B) Gerçeklik C) Etkileyicilik
D) Öğreticilik E) Çekicilik

- 18) Sanatın, insanların aklını ve yüreğini etkileme gücü vardır. Bu gücü, insanlığın yararına kullanan, insan yüreğinde ve kafasında güzel, mutlu bir dünya yaratmayı amaçlayan kişi, gerçek bir sanatçıdır; çünkü sanatın da sanatçının da görevi, insanları kafaca ve gönülce daha iyi, daha dürüst olmaya yönleltmek; onlarda insan sevgisi yaratmaktır.

Bu parçaya göre, sanattan ve sanatçıdan beklenen nedir?

- A) Gerçekleri değiştirip yumuşatarak hayatı tatlılaştırma
B) İnsanları, içinde bulunduğu koşullara uymaya ve bunları benimsemeye yönleltme
C) Kişilerin olaylar karşısında dayanma güçlerini artırma
D) İnsanların duygu ve düşünce dünyasını geliştirme
E) İnsanlarda vazgeçilmez istekler uyandırma

- 19) Sanatın amacı, kişinin düşüncesini, duyarlılığını geliştirmek; ona, dünyaya ve insanlara insanca bakma, sezmeye, kavrama gücü kazandırmaktır. Sanat ürünlerine ilgi duymayan, hayali işlemeyen, başkalarının acılarına, dertlerine ortak olmayan bir bilim adamı, bir yargıç, bir yönetici düşünelim; ne yararı olur bunların toplumlarına, insanlığa? İnsanın, insan sevgisiyle yoğrulmadığı toplumlar da bütün yönleriyle ilkel egemen olmaz mı?

Yukarıdaki parça için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Sanat ve Düş Gücü B) Sanat ve İnsan
C) Sanat ve Yaratıcılık D) Sanatın Gelişimi
E) Sanatın Doğuşu

- 20) Sanat, görgü ve kültür birikimiyle beraber doğru-
dan doğruya insanların içgüdüsüne ve hislerine
seslenen bir olaydır. Herkesten uzaklarda, yalnız
başına yaşayan bir kişinin sanat duygusu, sanata
yıllarını vermiş, üzerinde araştırmalar yapmış, her
türlü bilgiye sahip bir kişininkinden üstün olabilir.

Bu parçada öne sürülen düşünce aşağıdakiler-
den hangisiyle bağdaşmaz?

- A) Sanat, insanın duygularını doğrudan etkiler.
B) Sanat çevresinden çıkmayan kişinin de, sanatta
ilgili yaratıcı düşünceleri olabilir.
C) Sanatçının yaratıcılığı sezgi ve duygu gücüne
bağlıdır.
D) Sanat duygusu, ancak sanatta uğraşarak geliştirilebilir.
E) Sanat duygusu, yalnız sanatçılarda bulunan bir
özellik değildir.

- 21) Sanatçının yaratma gücüne sınır çizilemez. Kimi
çayları, ırmakları kurutur; kimisi de bir damla su-
dan okyanuslar yaratır. Bu sanatçımız da dizele-
riyle tek bir yapraktan koskoca bir orman yarat-
mış. Gerçek imge dediğimiz şey de bu değil mi-
dir? Şairin yakaladığı bir ışık; sonra da bütünüyle
yapıtının yarattığı bir farklılık...

Bu parçadan, sanatçılarla ilgili olarak aşağıda-
kilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgili ve görgülü olduklarına
B) Dış dünyayı düş güçleriyle yeniden biçimlendir-
diklerine
C) Yararlanacakları kaynakları özenle seçtiklerine
D) Olayları ve durumları abartarak verdiklerine
E) Davranışlarını duygularının yönettiğine

- 22) "Memduh Şevket Esendal, sanatçıları, 'toplumun
önünden gidenler ve ardından gidenler diye ikiye
ayırıyor. Birincilere 'topluma ışık tutanlar', ikincile-
re de 'ayna tutanlar' diyor."

Aşağıdaki görüşlerden hangisi "toplumun ar-
dından giden" bir romancı tarafından benim-
senemez?

- A) Roman bir toplumsal tufanaktır.
B) Romancı toplum gerçeklerini, his ve hayale
kapılmadan, yansız olarak vermeli.
C) Sanatçının amacı gerçeği kopya etmek değil
yeniden kurmaktır.
D) Roman ahlakın aynasıdır; gördüğünü, olduğu
gibi yansıtır.
E) Toplum ne ise roman da odur.

- 23) İnsanı insana anlatmak, başlıca kaygısıdır sana-
tın. Çağlar boyunca, sözle olsun, renkle, ezgiyle
olsun, tüm sanat ürünleriyle insanın iç ve dış ev-
reni yansıtılmak istenmiştir. Duygular, tutkular,
düşler, düşünceler değişik biçimler içinde ele
alınmış, işlenmiştir. İşleyiş, ele alış biçimleri sa-
natçıdan sanatçıya, çağdan çağa değişse de
amaç aynı kalmıştır: İnsanı insana anlatmak... Bir
bakıma sanatın işlevindeki soyluluk da bu ama-
tan doğar. Yaşamın tatlanması, çirkinliklerden
arınması, insanın insanı anlamasına bağlı değil
midir? Mutsuzluklar, uyumsuzluklar hep insanın
insanı anlamamasından kaynaklanmaz mı?

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdaki-
lerden hangisidir?

- A) Duygu ve düşüncelerin anlatımı çeşitli sanat
dallarına göre farklılık gösterir.
B) Sanat ürünleri, bireylerin birbirine yakınlaşma-
sını, yaşamın güzelliklerini sezmelerini ve algıla-
masını sağlar.
C) Sanatın etki gücü, her şeyden önce yaşamı ol-
duğu gibi yansıtmasından ileri gelir.
D) Sanatsal yaratıların yaygınlaşıp gelişmesiyle ya-
şam koşulları arasında sıkı bir etkileşim vardır.
E) Aynı konuyu işleyen iki sanatçının konuya bakış
açıları, konuyu işleyiş yöntemleri birbirinden
farklı özellikler gösterebilir.

- 24) Sanatçı sürekli bir alışveriş içindedir. Öyle ki bir
eliyle bir önceki günü yoklar, öbür eliyle de bir
sonraki günü dener. Böylece günün yakın sınırları
içinde bir hesaplaşmayı sürdürür. Açık denizde
yerini bulmak isteyen, bunun için de ardını önünü
kollayan bir gemi gibidir. Gününü açık seçik tanı-
mak, bilmek, dünden kalan değerleri tartmak, bu-
günden yarına nelerin aktarılabileceğini anlamak
ister.

Bu parçada belirtilen nitelikleri taşıyan bir sa-
natçı, ne yapmak istediğini aşağıdaki cümle-
lerden hangisiyle açıklar?

- A) Yaptırımda geçmişle gelecek arasında köprü
kurarak bugünü anlatmaya çalışıyorum.
B) Roman ve öykülerimde yaptığım şey, içinde
bulduğumuz güne ayna tutmaktır.
C) Bugünden yarına kalacak değerleri dünün öl-
çülerine vurarak anlatmak istiyorum.
D) Yaşamı olduğu gibi ele alıyor, onu bütün zen-
ginlikleriyle yansıtmayı amaçlıyorum.
E) Geçmişin hayatını bu güne aktararak yaşamı
zenginleştirmeye çalışıyorum.

- 25) Gerçek sanat eserleri kafa ve yüreğin candan ku-
caklaşmasıyla yaratılır. Sanat için söz konusu
olan bu durum, okur için de geçerlidir. Çünkü bir
sanat eseri ancak kafa ve yüreğin birlikte kulla-
nılmasıyla kavranır.

Parçada vurgulanmak istenen düşünceyi aşağı-
dakilerden hangisi bütünüyle içerir?

- A) Sanat eserlerinin anlaşılması ve tadına varıl-
ması çok değişik nedenlere dayanır.
B) Sanatçı ve okur, yaratma güçlerini belli kuralla-
ra göre düzenler.
C) Sanatçının dünyaya bakışıyla okurunki birbirini
tamamlar ve bütündür.
D) Her sanat eseri, kendine özgü yaratma ve an-
laşılma yöntemi gerektirir.
E) Sanat eserlerinin yaratılması, anlaşılması akıl
ve duygu yoluyla gerçekleşir.

- 26) Bir sanatçının ilk kitabının ortaya çıkması, gerçek-
ten çok hoş bir duygu. Hangi sanatçı vardır ki ki-
tabını vitrinlerde görünce içi titremesin, duygu-
lanmasın? Bunu anlatmak oldukça zor. Sonra bu
duygulanma yalnızca ilk kitap için mi geçerli?
Yoksa yeni çıkan ya da çıkacak olan bütün kitap-
lar için de mi böyle? Bilemiyorum. Ama şu gerçeği
çok iyi biliyorum: İnsanın içinde uyanan bu coşku,
kişiyi yeni yapıtlar hazırlamaya çağırıyor. Hatta
yeni yapıtlar için zorlayıcı bir güç niteliği kazanı-
yor.

Sanatçının bu sözlerle yansıttıklarına dayana-
rak aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşıl-
abilir?

- A) Her sanatçı ilk kitabıyla okurlarını etkilemek is-
ter.
B) Yazarların başarılı bir çizgi tutturmasında ilk ki-
taptanının büyük bir payı vardır.
C) İlk kitapların yazılması ve yayımlanması, sonra-
kilerden daha zordur.
D) Sanatçı, her kitabının yayımlanışında aynı ölçü-
de mutlu olur.
E) İlk kitaplarının sanatçılarda uyandırdığı duygu,
onları yenilerini yazmaya özendirir.

- 27) "Bir kere sanatçının yaşantısı ile okuyucununki
aynı olabilir mi? Unutmayalım ki sanatçının, yapıtı
oluşturkenki yaşantısı sadece bir duyguyu (se-
vinç, keder v.b.) yaşanmak değildir. Bunun yanı sıra
yaratma sıkıntıları, zaman zaman yaptığı yeri-
tersiz bulmanın verdiği ümitsizlik, bazen de teknik
bir gücünün yenmenin verdiği keyif gibi okuyucu-
nun paylaşmadığı duygular vardır ki bunları sa-
natçının yaşamış olduğunu okur bilemez de."

Aşağıdakilerden hangisi paragraftaki düşün-
celeri tamamlayan bir sonuç cümlesi olabilir?

- A) Böylece sanatı, "sanatçının kendi duygularını
dile getirmesi" olarak tanımlayabiliriz.
B) Bu görüşe bakılırsa yapıt, sanatçının yaşantı-
sını okura aktaran bir araçtır.
C) Böylece kişi, sanat sayesinde başkalarının
duygularını paylaşır ve yaşantısı zenginleşmiş
olur.
D) Bu bakımdan okur, sanatçının yaşantısı aynen
duyar demek yanlıştır; bir kısmını duyar olsa
olsa.
E) Buna göre, duygu aktarımı olmadıkça yapıt ne
kadar gerçekçi olursa olsun sanat yapıtı değildir.

- 28) Sanat insanları birbirine yaklaştıran bir etkinliktir.
Yunus'u sevmek için Türk, Hugo'yu sevmek için
de Fransız olmak gerekmez. Onların konuştıkları
dil, aşktır, umuttur, güzelliştir. Bir şiirde, bir hika-
yede, bir romanda her şeyden önce bir insan yü-
reğinin atışları duyulmalıdır. Sanat bize, yaşama
sanatına giden yolu gösterir, önemli olan bu yürek
atışlarını ruhumuzda hissedebilmemizdir.

Bu paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdaki-
lerden hangisidir?

- A) Yunus Emre ve Victor Hugo ortak temaları iş-
lemiştir.
B) Yunus Emre ve Victor Hugo dünyaca tanınan
büyük sanatçılardır.
C) Şiir, roman ve hikaye aynı amaca yönelik sa-
nat ürünleridir.
D) Sanat herkese seslenen ortak bir dildir.
E) Sanatın başlıca amacı heyecan uyandırmaktır.

29) Şiirden, tiyatrodan, resimden, heykelden mutlaka bir ders çıkarmaya kalkmayalım. Böyle bir tutum neşemizin yitmesine, yüreğimizdeki sevginin tükenmesine yol açabilir. Çünkü sanat bilgilendirmez, tersine şaşırtır. Çevremizi değişik bir açıdan görmemizi sağlar. Bıktığımız bu yavan, renksiz dünyayı yeni bir görünüm içinde bize sevdirebilir. Böylece ondan yeni tatlar almaya başlar, yepyeni duygularla donanırız.

Bu parçada sanatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değildenmiştir?

- A) İnsanları etkilediğine
- B) Yaşama sevinci kazandırdığına
- C) Öğretme amacı taşımadığına
- D) Herkesi aynı ölçüde etkilediğine
- E) Gerçekleri güzelleştirerek yansıttığına

30) Sanatta, nesnelerin bildiğimiz anlamından kopabilmemiz, onları düşündüğümüz gibi değil, oldukları biçimde kabul edebilmemiz gerekir. Örneğin, bir tabloda, ekmek fırını camekânında bir dikiş makinesiyle bir şemsiye bir arada olabilir. İşlevi saf ve kesin bir biçimde saptanmış gerçek bir nesnenin (bir şemsiye) kendinden çok uzak bir başka nesneyle (bir dikiş makinesi) birlikte, her ikisi için de garip kaçan bir yerde (bir fırın camekânı) bir arada olmaları, kendiliğinden bu nesnelerin işlev ve kimliklerinden ayırır. Bu nesneleri eski anlamlarıyla görmek bir yanılgıdır. Artık onlar, gerçek, şiirsel, yepyeni bir anlama kavuşmuştur.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi öne sürülmektedir?

- A) Var olmanın anlamı sanatçıya göre değişir.
- B) Gerçek sanatçı, yapıtlarında doğanın gizemini yansıtır.
- C) Sanatçı, yapıtında kendi kişiliğinin ipuçlarını verir.
- D) Sanat, doğadaki gerçekliğe farklı bir anlam kazandırır.
- E) Sanatın amacı güzelliğe ortamı koymaktır

31) Okuduğumuz romanlar, öyküler, şiirler; seyrettiğimiz oyunlar, filmler; dinlediğimiz müzik parçaları bizi bireysellikten kurtarıp başka insanların yaşayışları ile bütünleşiyor. O insanların iç dünyalarını bize açarak yaşamımızı zenginleştiriyor, bizi tek boyutluluktan kurtarıyor. Diğer insanlarla, doğal ve toplumsal çevremizle kaynaştırıyor bizi.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Neden eğlenmek, oyalanmak, hoşça vakit geçirmek isteriz?
- B) Neden kitap okur, oyun seyreder, müzik dinleriz?
- C) İnsanlar, başkalarının düşüncelerini, yaşamlarını neden merak ederler?
- D) İnsanlar neden kendi yaşamlarından uzaklaşmak isterler?
- E) Okuduğumuz romanlarda, izlediğimiz oyunlarda niçin kendimizi ararız?

32) Taş taşır; ama Rodin'de heykeldir. Renk renktir; doğada da uyumlu bir biçimde vardır; ama Van Gogh'ta renk, resimdir. Ses tüm doğada kesintisiz olarak vardır; ama ses Beethoven'de müziktir.

Dil ve düşünce akışına göre bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Sanatçı doğayı kendi sanat anlayışıyla yeniden yaratır.
- B) Her sanatçı belirli bir alanda eser verir.
- C) Rodin, Van Gogh, Beethoven ünlü sanatçılardır.
- D) Sanatçılar doğayı dilediklerince kullanırlar.
- E) Her sanatın kendine özgü yasaları vardır.

33) Ben, Homeros'a anaç toprak diyorum. Kendi çağını aşmış, yaşadığı zamanın ötesine uzanmış hangi sanatçıda anaç toprağın niteliği yoktur ki! Onlar öyle topraklardır ki pek çok canlı bugün de onlardan beslenir, yarın da beslenecektir.

Bu parçada anlatılan tipte bir sanatçının eserlerinde aşağıdaki niteliklerden hangisi bulunmayabilir?

- A) Değişik dönemlerdeki okuyuculara seslenme
- B) Duygu ve düşünce yönünden zengin olma
- C) Diğer sanatçılara örnek olma
- D) Konularını seçiminde toplumsallığı önde tutma
- E) Dil ve anlatım yönünden sağlam olma

34) Kimi sanatçılar dünyayı, ona ilişkin her türlü bayat algının, pembe ten, sarı veya kırmızı elmalara ilişkin her türlü önyargının dışında, yepyeni görmemizi isterler. Basmakalıp düşüncelerden kurtulmak kolay değildir elbette; ama bu kalıplardan kutulan sanatçılar, genellikle en ilginç yapıtları veriyorlar. Bize, doğadaki varlıkların hiç düşlemediğimiz, yepyeni güzelliklerini görmeyi öğretenler de onlardır. Eğer onları izleyip onlardan bir şeyler öğrenirsek, pencereden dışarı bakmak bile heyecan verici bir serüvene dönüşecektir.

Bu parçaya göre, sözü edilen sanatçılar bize aşağıdakilerden hangisini kazandırmaktadır?

- A) Heyecanları denetleme yetisi
- B) Değerleri karşılaştırma yetisi
- C) Renkleri doğadaki gibi algılama gücü
- D) Farklı güzellik anlayışlarını kabul etme eğilimi
- E) Doğadaki güzellikleri resme yansıtmaya isteği

35) Bu sanatçı, kültürel yapısına yabancı olmadığı bir coğrafyanın insanını anlatmıştır. Bu coğrafyanın ağıtlarını, efsanelerini, Türkülerini, masallarını, inançlarını kısacası düşünme biçimini çok iyi bilmektedir. Bu yüzden romanlarında, kahramanlarına, kendi bilinçlerinin sınırı içinde bir dünya kurmuştur. Halk düşüncesinin işleyişini çok iyi yakalayan yazar, yapıtlarında efsaneleştirmeyi, Anadolu insanının kendi gerçekliği açısından ele almıştır. İşte sanatçı bu nedenle benzersiz kalabilmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçının başarısının temel nedeni aşağıdakilerden hangisini oluşturmaktadır?

- A) Kahramanlarının, çevreleriyle olan ilişkilerinden çok, kişilik özelliklerine önem vermesi
- B) Anlattığı insanları, kültürel birikim ve düşünce açısından iyi tanıması
- C) Her bölgenin kültürel yapısının kendine özgü nitelikler taşıdığının bilincinde olması
- D) Birlikte yaşadığı insanları anlatmanın daha kolay olacağını fark etmiş olması
- E) Halkı, toplumun kültür değerlerinin bir ürünü olarak ele alması

36) "Milyonlarca kişi kitap okuyor, müzik dinliyor, tiyatroya, sinemaya gidiyor. Neden? Belli ki kendini aşmak isteyen insan. Gerçek anlamda insan olmak istiyor. Aynı bir birey olmakla yetinmiyor, bireysel yaşamının kopmuşluğundan kurtulmaya, bireyciliğin bütün sınırlılığıyla onu yoksun bıraktığı ama yine de onun sezip özlediği bir doluluğa, daha anlamlı bir dünyaya geçmek için çaballıyor.

Bu parçaya göre bir sanat yapıtından beklenilmeyecek etki, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişiyi kendisini aşma olanağını sağlama
- B) Kişiyi toplumla, tüm insanlıkla bütünleştirme
- C) Kişinin bireyciliğini sınırsızlaştırma
- D) Kişiyi daha doğru, daha anlamlı bir dünyaya bağlama
- E) Kişiyi kendi yaşamının dar dünyasından kurtarma

37) Bizleri sanata yönelten güçlü dürtülerden biri de gündelik hayatın acı verici kabalığından, sıkıcı monotonluğundan ve sürekli değişen kişisel istekler zincirinden kaçma gereksinimidir.

Bu cümlede sözü edilen gereksinim, sanatta özellikle hangi yolla giderilir?

- A) Belirli bir üslubu sürdürme
- B) Alanını sınırlama
- C) Kurmaca dünya oluşturma
- D) Kalıcı yapıtlar verme
- E) Kullanacağı tekniği belirleme

38) Ben elime fırçayı alıp resim yapan biri değilim. Gene de usta ellerden çıkma görsel yapıtların seyrine öyle kaptırırm ki kendimi..Ama neyleyim, benim konumunda birinin eski Çin resimlerine erişme olanağı pek yok. Buna karşılık elimi uzatır uzatmaz eriştiğim Çin şiirleri var. Bunların çoğu, o resimlerle akraba. Demek ki resim özlemimi şiirle gidebilecek durumdayım.

Bu parçaya dayanarak sanatla ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Farklı sanat dalları benzer duygu ve düşünceleri yansıtabilir.
- B) Sanat yapıtının ortaya çıkışında izleyicinin de rolü vardır.
- C) Kimi sanatçılar, sanatın birkaç dalıyla ilgilenir.
- D) Sanat yapıtları eskidikçe değer kazanır.
- E) Sanattan anlamak uzmanlık gerektirir.

39) Estetik, güzel üzerine düşünme çabasıdır. Refik Fersan'ın bir saz semaisi, Mikela'nın bir heykeli güzel olduğu, bizde hoş ve soylu duygular uyandırdığı gibi, bir atın yürüyüşü veya bir kentin sokakları da güzel olabilir ve bizde benzeri duygular uyandırabilir. Estetik, güzeli bütün alanlarda, sanat felsefesi ise yalnızca sanat yapıtları çerçevesi içinde sorgular. Başka bir deyişle, sanat felsefesi, estetiğin kavram ve problemlerini sınırlı bir alanda inceler.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Güzellik sanat ile sınırlı değildir; başka alanlarda da söz konusudur.
- B) Estetik, doğadaki veya çevremizdeki bir olayın güzel olup olmadığını sorgulayabilir.
- C) Sanat felsefesinde ele alınan bazı kavramlar, estetiğin kapsamına da girer.
- D) Güzeli, hem estetiğin hem de sanat felsefesinin konusu olabilir.
- E) Sanat yapıtı doğadaki güzeli, sanatçının yorumuyla yansıtılabilir.

41) Estetik beğenilerin tartışılmayacağı sözü doğru olabilir; ama bu, gelişebileceği doğrusunu da dışlamamalıdır. Bunu, herkes, herhangi bir alanda, günlük yaşantısından çıkarabilir. Örneğin, değişik müzik türleri dinlemekten pek keyif almayan birisi, müziğin diğer türlerini inceleyecek vakit, istek ve fırsat bulsa, yeğlediği türü ve tarzları yanıltmadan ayırt edecek düzeye gelebilir; artan bilgisi de müzikten daha ince tatlar almasına katkıda bulunabilir. Aynı şekilde bir kişi değişik minyatürleri seyrede seyrede minyatür sanatı konusunda bir anlayışa ve seçiciliğe ulaşabilir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Sanat hakkında bilgi sahibi olmak için sanata eleştirel bakmak gerekir.
- B) Yapımı çok zaman ve emek gerektiren yapıtlar çoğunluk tarafından beğenilir.
- C) Sanat yapıtları ancak o ürünü yaratan sanatçılar tarafından açıklanabilir.
- D) Üzerinde görüş birliğine varılan yapıtların sanatsal değeri vardır.
- E) Sanattaki beğeni, karşılaşılan eserler çeşitlendikçe gelişir.

40) İnsan olarak yaşantılarımız ve iç dünyamız bilinmeyenlerle, keşfedilmemişliklerle doludur. Sanat, insanın iç dünyasını keşfetmeye, adlandırmaya çalışır. Sanat yapıtında okura, seyirciye, dinleyiciye sunulan onun için yeni olan bir yorumdur. Bir şiir, bir resim, bir senfoni, insan için hep yeni bir keşif, yeni bir adlandırmadır. Gerçekten de bir sanat yapıtıyla ilk kez karşılaştığında insanı şaşırtan budur.

Bu parçada, bir sanat yapıtı karşısında duyulan şaşkınlık aşağıdakilerden hangisine bağlanmaktadır?

- A) Dünyayı eleştirel bir bakış açısıyla yansıtmasına
- B) İnsanın anlayamadıkları karşısında duyduğu korkuyu gidermesine
- C) İnsanı önceden farkına varamadığıyla karşı karşıya getirmesine
- D) İnsana hoş duygular yaşatmasına
- E) Başka sanat yapıtlarında ele alınmamış bir konuyu tartışarak yansıtmasına

42) Büyük bir sanat yapıtı karşısında kişi, dünyaya bakış açısının genişlediğini, hem dünyayı hem de kendi benliğini kavrayışının derinlik kazandığını görür. Yeni bir ışık altında bakar her şeye, bir çok şeyi ilk kez görür; ama hep olgunlaşarak bakar. Her yapıtın dünyası, bir bakıma, onu algılayanın dünyasıyla bütünleşir; iki dünyanın karşılıklı alışverişinden kendi benliğinin aydınlandığını gözler kişi.

Bu parçada bir sanat yapıtının hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) İnsan doğasını yansıtması
- B) Sanatçının duygularını dile getirmesi
- C) İzleyen kişiyi geliştirmesi
- D) Bir eşinin daha bulunmaması
- E) Sanatçı tarafından yapılmaması

43) Bir tabloda gökyüzünün mavi, otun yeşil olmasını bekleyen kimseler, tabloda başka renkler görünce şaşırırlar. Oysa, mavi gök ve yeşil çayırlara ilişkin her şeyi unutmayı bile denesek, dünyaya sanki başka bir gezegenden şimdi gelmişçesine bakıp onu ilk görmüş gibi olsak, işte o zaman nesneler değişik renklerle görünürler bize. Resamlarda bazen başka bir gezegenden gelmiş gibi, dünyayı yepyeni bir gözle görmemizi isterler. Bize, doğadaki varlıkların güzelliklerini görmeyi öğretenler de onlardır. Onları izleyip, onlardan bir şeyler öğrenirsek, pencereden dışarı bakmak bile heyecan verici bir serüvene dönüşecektir.

Bu parçada, sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Sadece, güzel olması amacıyla yapılması
- B) Bir benzerinin olmaması
- C) Belli bir sanat akımının izlerini taşıması
- D) Sanatçının öz ve biçim arasında kurduğu bir dengeye sonucunun olması
- E) Dünyayı, alışık olunandan farklı bir anlayışla yansıtması

44) Bir sanatçı için, romanı, şiiri ya da öyküsü konusunda bilgiler vermek, o yapıtı nasıl yazdığını, orada neler söylemek istediğini anlatmaya girişmek, hem boş bir çaba hem de okura karşı saygısızlıktır. Ayrıca böyle bir tutum yazarın kendine güveni olmadığını da gösterir. Doğrusu şudur: Sanatçı yapıtını ortaya koyar, sonra bir yana çekilir. Artık yapıt kendi başına kalmıştır; kendi kendini savunmalı, yaratıcısının koruyuculuğuna sığınmamalıdır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başarılı yapıt vermenin temel koşulu, okura saygı duymaktır.
- B) Sanatçı, yapıtıyla ilgili değerlendirme yapmaktan kaçınmalıdır.
- C) Sanatçının yapıtını açıklaması, onun anlaşılmasını kolaylaştırır.
- D) Sanatçının yapıtını savunması, olumsuz eleştirilere yol açar.
- E) Değişik türlerde yazmaya çalışma, sanatçının başarısını güçleştirir.

45) Bir söz ustası olan sanatçı, bu yazılarında insanların can alıcı yanlarını yakalıyor, kişiliklerinin düğümlerini çözüyor. Anlattığı kişileri bütünüyle kavratırken gerektiğinde kıyasıya eleştiriliyor. Az sözle çok anlam yansıtıyor. Anlatıklarını benzetmelerle çiçeklendiriyor. İnsana bir dil şöleni yaşıyor bu zeka ürünü yazılarıyla.

Bu parçada, sözü edilen yazarlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Kahramanlarının en önemli özelliklerini ortaya koyduğuna
- B) Kahramanlarının yanlış ve eksik yanlarına değindiğine
- C) Yoğun bir anlatım olduğuna
- D) Yazdıklarının, sanatın gücünü yansıttığına
- E) Anlatımın yeni sözcüklerle biçimlendiğine

46) Varlıklar, sizin onlar karşısında duruşlarınıza göre gösteriyorlar kendilerini. Önümdeki bir demet gül, ona bir botanik uzmanı olarak yaklaştığımda, kendini botanik biliminin kavramlarıyla sunar. Bir teorik fizikçi olarak atomlardan, fotonlardan, kuarklardan oluşan bir madde olarak verir kendini. Öte yandan, bir ressam ya da bir şairsem nedenli farklı "yüzleriyle" sunacaktır kendini.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Her varlık kendini diğer varlıklardan farklı gösterir.
- B) Doğru bilgi, varlığını yansıtan bilgidir.
- C) Bilimler, varlığın özünü anlamamızı kolaylaştırır.
- D) Varlığın algılanışı, algılayana bağlıdır.
- E) Kişisel tutumlar varlığın özünü değiştirir.

47) "Ayrıntılarla böylesine ilgilenen bir kişiyi titiz ve can sıkıcı bulabiliriz. Çünkü bunlar bize göre bunca ilgiyi gerektirmeyen şeylerdir. Ne var ki günlük yaşamla sanat dünyası birbirine tam olarak benzemez. Günlük yaşamda bastırılan, gizlenen duyguların sanat dünyasında özel bir yeri vardır. Bu nedenle bir sanatçı biçimleri eşlemek ya da renkleri birbiriyle uyuşturmak için ince eleyip sık dokur; renklerde ve şekillerde bizim ayırımına varamadığımız şeyleri seçebilir."

Bu parçadan, aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Renkleri ve biçimleri inceden inceye yansıtan ressam, can sıkıcıdır.
- B) Sanatçı dış dünyayı değişik biçimde algılar ve yansıtır.
- C) Sanatsal yaratılarda gerçeğin önemli bir payı yoktur.
- D) Ayrıntıya inmede kararlı davranma ve bunlara bağlı kalma, sanatçı olmanın ilk koşuludur.
- E) Sanatçı konusunu seçerken günlük yaşamın dışına çıkamaz.

49) Öykünme (taklit), sanatçının çıracık döneminde gerekli bir şeydir. Çalışmaları ürüne dönüştürülmüş olsun olmasın, her sanatçı, her edebiyatçı böyle bir süreçten geçmiştir. Denilebilir ki öykünme imrenmenin bir ileri aşamasıdır. İmrenme sanatçı olmaya, öykünme de sanat üretmeye yöneltilir insanı. Sonrasında ya vazgeçer insan öykünmeden ya da inat eder, sürdürür. Sürdürenler gün gelir yapılmış bir şeyi yeniden yapmanın anlamsız olduğunu fark eder. Özgün olanı, yani farklı olanı veya daha iyisini yapmaya koyulursa amacına ulaşır; ama öykünmeye devam ederse o bir sanatçı olmaz bir zanaatçı olur, o kadar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Her sanatçı başkalarını örnek alarak yetişir.
- B) Başarıya giden yol, çabalarını sabırla sürdürmekten geçer.
- C) Sanatta başkalarına özenme bir alışkanlık durumuna dönüştürülmemelidir.
- D) Başarılı bir sanatçı, gözleme ve araştırmaya öncelik vermelidir.
- E) Var olan sanat eserlerinin benzerlerini üretenler gerçek bir sanatçı sayılmazlar.

TİYATRO

Tiyatro hayattaki olayları konu edinen, sahnede oynanmak amacıyla yazılan edebî eserdir. Roman ve hikaye soyut olduğu halde, tiyatro somuttur. Tiyatro eserleri, konularına göre dram, trajedi ve komedi gibi türlere ayrılır.

Tiyatro ile İlgili Metinler

1) Düşünce anıtlarından biri olan tiyatro, granit sözcüklerle örülmüştür. İnsanlığın sesi, tiyatrodaki duyulan sözlerle kulaktan kulağa, kuşaktan kuşağa geçer; gelecek nesillere armağan kalır. Seyircinin tiyatrodaki kana kana içeceği bu söz yağmurudur, ruhlarını yıkayan da bu söz tufanıdır.

Parçaya göre tiyatroyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Söze bağlı olduğu
- B) İnsanları etkilediği
- C) Gelişmişliğin ölçüsü olduğu
- D) Kalıcı olduğu

2) Tiyatro, insanları baskılardan kurtarır, onların düşünüp de yüksek sesle söyleyemeyeceği şeyleri dile getirir. Açık sözlü bir sanattır tiyatro; hemen herkese hitap eder; onun için de bazı dönemlerde kendisinden korkulan, çekinilen bir kurum kimliği kazanmıştır. Nitekim Gogol'un, "Yeryüzü çarpıksa aynaya kızmayın; o her şeyi olduğu gibi gösterir". Sözü tiyatronun yakalandığı bir dönemde söylenmiştir. Bu söz aynı zamanda onun işlevini de açıklar.

Bu parçada tiyatroyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) İnsanların içinden geçenleri ortaya koymasına
- B) Gerçekleri değiştirmeden yansıtmaya
- C) Etkileyici bir sanat dalı olmasına
- D) Eğitici ve öğretici yanının ağır basmasına
- E) Geniş kitlelere seslenebilmesine

3) Nasıl bir tiyatro, özleyorum? Bildiğim, üstünde düşünemediğim ve yorum yapabildiğim konuları, bana sahnede aktarmakla yetinmeyecek bir tiyatro. Beni, tek başıma ulaşamadığım bilgilerin, edindiğim duyarlığın ötesine ulaştırabilen; bana, tek başıma düşünemediğimi düşündüren, duyamadığımı duyan bir tiyatro. Beni, içeriği ve biçimiyle kavrayıp, daha öte bir düşünce ve duyarlık düzeyine getirecek bir tiyatro.

Bu parçaya göre tiyatrodan seyircinin beklediği nedir?

- A) Çeşitli konularda bilgi verme
- B) Bilmediğim konularda akıl yürütmesini sağlama
- C) Düşünme ve kavrama gücünü, duyarlığını geliştirme
- D) Düşüncelerini belli alanlara yöneltilme
- E) Hayal dünyasını geliştirme

4) Bertholt Brecht'in "Bir tiyatro oyununu herkes beğeniyorsa o kötü bir oyundur." sözünden aşağıdaki yargıların hangisine varılabilir?

- A) Tiyatro oyunları, izleyicilerden alınan tepkilerle her gösteride yeniden biçimlenir.
- B) Herkesin beğeneceği bir tiyatro oyunu yazmak zordur.
- C) Tüm tiyatro izleyicilerinin ortak bir zevke sahip olması beklenemez.
- D) Oyun yazarlarının amacı herkesin beğenisini kazanmaktır.
- E) Bazı tiyatro oyunları, ne kadar iyi olursa olsun izleyici tarafından beğenilmeyecektir.

5) Her düzeydeki insana kültür aşılacak bir sanat kurumu olan tiyatro, toplum için belirli yaşatıkların eğitildiği okullardan daha etkili, çok daha önemlidir. Bu nedenle, tiyatro kentlerin, kasabaların sınırlarına, köylerin meydanlarına girmedikçe, ne yaparsak yapalım, uygar bir yaşam süremeyiz.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzel yolla kazanılan bilgiler, zihne kalıcı olur
- B) Tiyatro yapıtları, yazıldığı yaş grubuna uygun nitelikler taşımaktadır.
- C) Tiyatroların sayıca çok olması o ülkedeki sanatçı sayısının çok olduğunun göstergesidir.
- D) Toplumsal yaşamımızı geliştirme, tiyatroların yaygınlaşmasıyla sağlanır.
- E) Tiyatro eğlendirerek öğrettiği için etkili bir eğitim aracıdır.

6) "Tiyatroya, genel olarak sululuklar, kaba şakalar ya da bir iki cümle ile açıklanabilecek toplumsal içerikli konular egemen oldu. Gelişigüzel, özgünlükten yoksun konuşmalar diyalog sanılıyor. Bu koşullar altında tiyatroyu soylu bir sanat olarak yaşatmak, güç bir sorun olarak ortada duruyor."

Böyle diyen bir yazarın, tiyatrodan istediği nedir?

- A) Dramatik örgüde tutarlılığa önem verme
- B) Konuşmaları yerel sözcüklerden arıtma
- C) Toplumsal nitelikli konulardan kaçınma
- D) Konuyu ve dili bayağılıktan kurtarma
- E) Komedi türünde yapıtlar sahnelemekten kaçınma.

7) Toplumdaki güncel olayları, gülmece yoluyla ve eleştirel bir tavırla tartışmaya yönelen kabare tiyatrosu, bu yazarımız sayesinde kültür dünyamıza girmiştir. Ne var ki eleştirel düşüncenin bir türlü tam kök salmamış olması, yazarın tüm çabalarına karşın kabare tiyatrosunu zamanla amacından sapırmış ve onun, suya sabuna dokunmayan, ucuz bir güldürüye dönüşmesine yol açmıştır.

Bu parçada kabare tiyatrosu ile ilgili olarak aşağıdakilerin özellikle hangisinden yakınılmaktadır?

- A) Eleştirel yönünün ihmal edilmesinden
- B) Güldürü öğesine aşırı ölçüde yer verilmesinden
- C) Giderek güncel olaylardan kaçınılmasından
- D) Yazarların bu türe ilgisiz kalmasından
- E) Toplumla ilgisi bulunmayan olayların ele alınmasından

- 8) Geleneksel seyirlik oyunlarımız değişik özellikler taşır. Örneğin, bu oyunlarda gerçek anlamda bir öyküleme düzeni yoktur. Olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurulmadığı gibi, bunların mantığa uygun olmasına da önem verilmez. Kişiler genellikle tek boyutlu olarak tanıtılır. Onların psikolojik özellikleri derinlemesine ele alınmaz. Ayrıca kişiler arasında iletişim güçlüğü vardır. Dil, iletişim aracı olarak görevini gereği gibi yerine getirmez.

Bu parçada geleneksel seyirlik oyunlarımızla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Olayların anlatılışında belli bir sıraya uyulmadığına
B) İnsanların ruhsal özellikleri üzerinde ayrıntılı olarak durulmadığına
C) Kişilerin birbirleriyle anlaşmakta güçlük çektiklerine
D) Anlatılanların akla uygun olmadığına
E) Günlük olayların konu olarak alındığına

- 9) Karagöz oyunu, Osmanlı- Türk toplumunun, yüzyıllarca yaşamış sanat dallarından biridir. Tanimat'tan bu yana, özellikle Cumhuriyet döneminde yerini, Batı'dan gelen sinema ve tiyatroya bırakmıştır. Bu sanat dalı, bugün bize çok uzak ve yabancı gelen İslam uygarlığı döneminde, halkın dilini, inançlarını, geleneklerini, zaafalarını, siyasal ve toplumsal olaylar karşısındaki düşünsel ve ruhsal durumlarını yansıtan zengin bir kaynaktır. Geçmiş tanımak ve öğrenmek isteyenler bu kaynağı değişik açılardan değerlendirebilirler.

Bu parçada, Karagöz'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Toplumsal yaşamı yansıtan uzun bir geçmişine
B) Günümüzde yerini başka sanat dallarının aldığına
C) Güldürü öğelerinden yararlanarak oluşturulduğuna
D) Farklı yönlerden incelenmeye uygun bir kapsamı bulunduğuna

- 10) Türk ulusu Şarlo'ya gülmez. Türk tuluatından Abdi'ye güler, Hamdi'ye güler, Dümbüllü'ye güler, Türk'ün komik dediğini de bir Alman, bir İngiliz, bir Fransız komik bulmaz. Bu uluslardan her birinin kendilerine özgü gülmece (mizah) anlayışları vardır.

Yukarıdaki paragrafları aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılabilir?

- A) Gülmece anlayışı evrensel değil, ulusal bir anlayıştır.
B) Her birey kendi ulusunun gülmece anlayışını benimsemek zorundadır.
C) Gülmece anlayışı gelişmiş uluslardan biri de Türk ulusudur.
D) Uluslararası ilişkiler, ulusların gülmece anlayışını değiştirememiştir.
E) Gülmece anlayışı, birçok ulusta aynı gelişmişlik düzeyindedir.

- 11) Sahnenin tozunu ilk yuttuğunda çocuk denecek yaşlardaydı ve o günden bu yana inmedi sahnedən, oyunculuk dışında oyun yazarlığı, yönetmenlik, çevirmenlik gibi uğraşlarla da ilgilendi. Tiyatro dünyamızın en kıdemlilerinden, en renkli kişiliklerinden biri olan, seyircisiyle müthiş bir iletişim kurabilen bu yetenekli sanatçının ilgi alanı tiyatroyla da sınırlı kalmıyor. Güncel konular üzerine yazdığı yazılarıyla, düşüncelerini, eleştirilerini okurlarla paylaşıyor, O, aynı zamanda bir konuşma, bir anlatım ustası; anlatılanla dinleyeni, oyuncuyla seyirciyi bir araya getiren bir usta.

Bu parçaya göre söz konusu sanatçıyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine vanlamaz?

- A) Okuru incitici konuları işlemekten kaçınır.
B) İzleyicisini etkiler, onlarla bütünleşir.
C) Dilin olanaklarından çok iyi yararlanır.
D) Oyunculuk dışındaki işlerle de ilgilendir.

- 12) "Tiyatro öldü." diyerek insanların içini karartanlara kızıyorum. Tiyatro ölmez, sanat ölmez. Örneğin, son zamanlarda birkaç tane iyi roman çıkmasa Romancılık öldü, artık kitap okunmayacak." mı diyeceğiz?

Bu parçada yazarın yakındığı durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tiyatro oyunu sahnelemede darboğaz yaşanması
B) Tiyatro gibi roman sanatının da geleceğinin tehlikede olması
C) İnsanların tiyatrodan beklentilerinin çok yüksek olması
D) Tiyatro oyuncularının televizyon ve sinema filmlerinde de oynaması
E) Tiyatronun içinde bulunduğu sıkıntıların kalıcıymış gibi yansıtılması

RESİM

- 1) Van Gogh, hani şu empresyonist anlayışın öncüsü dahi ressam....Devirindeki diğer ressamların aksine hayatı boyunca tek tablo satabildi; onu da yok fiyatına. Şimdi bir resmiyle köyle, kasabaları satın alır. Peki, döneminde yaşayan insanlar onu için ekmeeksiz veya çaresiz bıraktı?

Paragrafta yöneltilen sorunun cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) O dönemde resim sanatının önemini bilemediklerinden
B) Ekonomik durumları iyi olmadığından
C) Resimleri sanat değeri taşımadığından
D) Eserleri yeni bir anlayışın ilk örnekleri olduğundan.

- 2) En güzel konuları berbat eden ressamlar olduğu gibi en sıradan konulardan şaheser yaratan ressamlar da vardır. Cézanne gibi, iki elmayı masaya koyar, resmini yaptıktan sonra kübizmin temelini atmış olursunuz. Onun için Rafael: "İyi çizilmiş bir limon resmi, kötü çizilmiş bir kadın resminden her zaman güzeldir." der. Ben, konularına bu açıdan bakarım. Bir resmin değeri, ne konusuyla ne de yansıttığı gerçeklerle ölçülemez.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı olabilir?

- A) Resimlerinin konularını nasıl seçiyorsunuz?
B) Bir resmin boyutuyla değeri arasında nasıl bir ilişki kurulabilir?

- C) Resim sanatında hangi yollarla ün kazanılabilir?
D) Resim sanatındaki akımlar üzerine düşünceleriniz nelerdir?
E) Size göre, resimde konunun önemi nedir?

- 3) Mağara resimlerinden minyatürlere, minyatürlere kumaş desenlerine, toprak kaplardan mozaiklere resmin serüveni insanın yaşam ve düşün serüvenine paralel bir seyir izledi. Ancak hiçbir dönemde sanatın değişimi, son iki yüzyıldaki kadar hızlı ve yıkıcı olmadı. Cézanne, yaşadığımız yüzyıla egemen olan modern resmin temel taşlarından biridir. Ressam, doğanın silindiri, koni ve karelerle ele alınması yönündeki öğüdüyle maddenin resmedilme geleneğinde köklü değişiklikler yapmış ve böylece modern sanatın babası unvanını almıştır.

Bu parçaya göre, Cézanne'ın modern sanatın babası kabul edilmesindeki etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daha önce ele alınmamış konuları işlemesi
B) Resimlerinde karmaşık desenler kullanması
C) Son dönem resim anlayışına yön vermiş olması
D) Öğrencilerine kendi resim tekniklerini öğretmesi
E) Resimlerinde nesnelerin doğal formlarından yararlanması

- 4) Bu resim sergisini gezerken gördüğüm her tablodan anlatılmaz bir tat aldım. Bir şiir okuyan, bir ezgi dinleyen insan neler duyar, neler düşünürse ben de onları duydum, onları düşündüm. Tabloların bazılarında biçimle renkler arasında uyum, bazılarında da daha nice yıllar sürecek olan bir çekişme var. Ben bu tür tablolarda biçimin her zaman için önde olması gerektiğini düşünüyorum. Rengin en baştan çıkarıcı, en güzel kullanılmış olduğu bir tabloda bile...

Bu parçaya göre, sergideki resimleri gören kişinin düşünceleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Renklerle, istenenin gereği gibi anlatılamadığına inanmaktadır.
B) Resimlerin kişide estetik hazlar uyandırdığını düşünmektedir.
C) Renklerden çok biçime önem verdiğini belirtmektedir.
D) Çeşitli sanat dallarının kişide benzer etkiler yarattığına inanmaktadır.
E) Tabloların farklı nitelikler taşıdığını düşünmektedir.

5) Ressam doğaya güvenir, elini ve gözünü doğanın buyruğuna teslim eder, yorumlanmış bir gerçeğe ulaşır, onu süzüp yansıtır. Bu tutum, ana çizgilere ve öze bir yöneliştir. Gözün gördüğü, elin çizdiği, dış dünya, iç dünya derken ne biri ne öteki, öyle bir sarhoşluk ki bu, başkasına benzemez. Çizmek yani "elle görmek" yöntemi, bir disiplin... "El görür mü?" diyeceksiniz. Görür. Bu yöntemin perde perde, kat kat durakları vardır. Hatta kileriler bütün bedeniyle görür. Hangi sanat akımından olursa olsun doğayla karşı karşıyadır sanatçı. Onu izler, çizer.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Doğayı konu alan resimler izleyicilerde benzer duygular uyandırır.
- B) Resim, doğa ile ressamın iç dünyasının sentezinden ortaya çıkan yeni bir gerçekliktir.
- C) Nesneler tuvale yansıtılırken olduğundan farklı resmedilebilir.
- D) Ressam, resim yaparken farklı bir ruh haline girer.
- E) Ortaya çıkan yapıtlar birbirinden farklı olsa bile her resim konusunu doğadan alır.

6) Resim, üç boyutlu düşünmeyi, görmeyi sağlayan bir sanat dalı. Bu konuda az da olsa bilgi sahibi olan bir çocuğun, ileride resim bilgisine dayalı bakış açısıyla hangi mesleği seçerse seçsin iş yaşamında başarılı olacağına inanıyorum.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Resim yapmak isteyen çocuk, nasıl yönlendirilmelidir?
- B) Resim sanatının çocuk üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?
- C) Çocukların resimle ilgilenmesi için neler yapılabilir?
- D) Kendinizi resim konusunda söz sahibi olarak görüyor musunuz?
- E) Çocuğun yetenekli olması; resim alanında başarılı olması için yeterli mi?

7) Ressam Gündüz Karul; "Doğada var olan objelerin görüntülerinden yola çıkarak kendime göre bir tarz oluşturdum. Objeleri oldukları gibi yapmak bence sanatsal bir espi taşımıyor. Önemli olan benim onların nasıl yorumladığım." derken sanatsal çalışmalarında önem verdiği noktaları açıklıyor.

Bu parçaya göre ressamın özellikle benimsediği şey, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeği olduğu gibi yansıtırma
B) Nesnelerin benzerlerini oluşturma
C) Nesneleri kendine göre yorumlama
D) Doğadaki görüntüleri çarpıtmadan ele alma
E) Doğayı kopyalama

8) Ünlü Fransız ressam Paul Gauguin, Tahiti'de yaptığı resimlerle bir sergi açmış. Sergiyi gezen meraklılardan biri, ressama, "Üstât, ruhları bekleyen yerli kızın korkusunu ne güzel belirtmişsiniz!" diyerek beğenisini belli etmiş. Gauguin ise, "Evet, konu o; ama ben o resimde mavileyle yeşilin uyumunu göstermek istedim." demiş.

Bu parçada, anlatılan olayla ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçının amacıyla izleyicinin algılayışının farklı olabileceği
- B) Bireyin, yabancıları olduğu kültürleri algılamada zorluk çektiği
- C) Resim sanatında konuya uygun renklerin seçilmesi gerektiği
- D) Farklı yorumların sanat yapıtlarının değerini artırdığı
- E) Görsel sanatlarda içeriğin tartışmalara yol açabileceği

9) Ünlü bir fotoğraf sanatçısı, fotoğrafını çekeceği kişi-yi ve yaşam tarzını anlayabilmek için onunla diyalog kurmanın ve söylemek istediklerini dinlemenin gerekli olduğunu belirtiyor. Bunun yanında sanatçı, fotoğraflarla birleştirdiği metinlerde her bir fotoğrafın ortaya çıkış sürecini anlatarak kendi yorumlarıyla fotoğraf projesi hakkında çok yönlü izlenimler yaratıyor. Fotoğraf karesi, edebî bir kompozisyonun anahtar sözcüğü gibi, her şeyi ifade ediyor, açığa çıkarıyor.

Bu parçaya dayanarak, sanatçının fotoğraflarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her birinin bir öyküsünün olduğu
B) Sanatçısının yorumlarını yansıttığı
C) Bir ön çalışma gerektirdiği
D) Fotoğraflanan kişilerin karakterlerini yansıttığı
E) Fotoğraflanan kişilere fark ettirilmeden çekildiği

10) Bu resini sergisini gezerken gördüğüm her tabloda anlatılmaz bir tat aldım. Bir şiir okuyan, bir ezgi dinleyen insan neler duyar, neler düşünürse ben de onları duydum, onları düşündüm. Tabloların bazılarında biçimle renkler arasında uyum, bazılarında da daha nice yıllar sürecektir olan bir çekişme var. Ben bu tür tablolarda biçimin her zaman için önde olması gerektiğini düşünüyorum. Rengin en baştan çıkarıcı, en güzel kullanılmış olduğu bir tabloda bile...

Bu parçaya göre, sergideki resimleri gören kişinin düşünceleriyle ilgili olarak aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) Renklerle, istenenin gereği gibi anlatılamadığına inanmaktadır.
- B) Resimlerin kişiye estetik hazlar uyandırdığını düşünmektedir.
- C) Renklerden çok biçime önem verdiğini belirtmektedir.
- D) Çeşitli sanat dallarının kişiye benzer etkiler yarattığına inanmaktadır.
- E) Tabloların farklı nitelikler taşıdığını düşünmektedir.

11) Altıncılık ünlü ressam bir lokantaya girer. Gerçi cebinde parası yoktur ama almıraz. Güzelce karnını doyurur. Sonra bir çırpıda lokantacının portresini çizerek masaya bırakır. Kalkarken adam gelir, resme bakar, beğenir. Güzel ama der lokantacı, bir dakikada yaptırın bunu. Oysa bir saatir yiyorsunuz! Ressam, "Bir dakika değil, altmış yıl ve bir dakika!" diye karşılık verir.

Ressam, bu sözleriyle ne demek istemiştir?

- A) Sanatçı olmayanların değerlendirmeleri yanlış olabilir.
- B) Büyük sanat ürünlerinin temelinde yorucu çalışmalar yatar.
- C) Sanatta ustalaşmanın yaşla yakın ilgisi vardır.
- D) Yaşlı sanatçıları, çalışmalarını kısa sürede bitirebilirler.
- E) Her sanat ürünü belirli bir birikimin sonucudur.

12) "Güçlü bir karikatürün yazıya ihtiyacı yoktur. Anlatılmak istenen düşünce ya da espri, çizgilerle anlatıldığı oranda karikatür güçlenir; sanatsal boyutlara ulaşır."

Parçaya göre güçlü karikatürün belirgin özelliği nedir?

- A) Sözdən arınmış olması
B) Güldürü ögesini içerməsi
C) Sənət dəyəri daşması
D) Gücünü düşüncələri yansıtməsi
E) Az çizgiylə çox şey anlatması

Sinema ile ilgili Metinler :

1) Bence 20. yüzyılın önemli buluşlarından biri de sinemadır. Sinema, uzantısı olan televizyonla birlikte dünyayı iç içe getirip iletişimde devrim yaratmış, iletişimi dünyasını değiştirmiştir. Sinemanın yüzyılık geçmişi aynı zamanda 20. yüzyıl tarihinin de yansımasıdır. Hangi sanat dalında olursa olsun geçmişin mutlaka bilmek gerekir. Geçmiş bilmezseniz bugünü kavrayamazsınız. Edebiyat, resim, mimari gibi alanlardaki başyapıtlar yüzyıllarca önemlerini koruyabilmektedir. Sinema için de böyle olması gerekir. Oysa sinemanın en önemli sorunu bir başyapıt bile olsa filmlerin ancak gösterildiği sürece sıcak kalmasıdır.

Bu parçada, bir filmin "sıcak kalması" gözüyle vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gündemde olması
B) Sinema klasikleri arasına girmesi
C) Sonraki filmlere konu olması
D) Eleştirmenlerden iyi not alması
E) Yıllar sonra yeniden çekilmesi

- 143

3) Bir çocuk, haritasında Van Gölü'ne bakıyordu. "Dağların ortasında bir deniz. Hayır kocaman bir göl bu. Baksanıza bir yol bulup çıkamamış dışarı. Denizlerle el ele tutuşamamış. Hiçbir kâğıda bu kadar büyük üçgeni sığdıramam. Ona varmak, dağa tırmanmak gibi bir şey. Bana kalsa Van Gölü'nün adını değiştirir, 'Dağların Gölü' derim."

Paragrafta Van Gölü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Büyük olmasından
- B) Derin olmasından
- C) Denizden yüksek olmasından
- D) Dağlarla çevrili olmasından

4) Bizim köylüler ağaca, yeşile âşık insanlardır. Köyümüzün önünde güzel bir çam ormanı vardır. Yalnız Türkiye'de değil, belki dünyanın hiçbir tarafında, kızılçam cinsi, bizim çamlar gibi hızlı büyümemiştir. Güneybatıdaki On İki Adalar'dan, güneydoğudaki Akdeniz açıklarından kopup gelen meltem yeli, bizim çamlığın pürçüklerinden süzülür geçer, köyümüze şifalar saçır.

Aşağıdakilerden hangisi, sözü edilen köye ait bir özellik değildir?

- A) Havasının temiz olması
- B) İnsanların ormanı sevip gözetmesi
- C) Bir ada üzerinde kurulmuş olması
- D) Deniz rüzgârı alması

5) İnsanoğlu kendisine emanet edilen doğayı çok hor kullanıyor. Babasından kalan mirasın kıymetini bilmeyen mirasyedi gibi. Böyle giderse gelecek kuşaklar, bırakın ormanı, bir yeşil dala hasret kalacaklar. Peki bunun çözümü ne? İnsan gününbirlik kâr peşinde koşmayı bırakmalı. Para kazanmak için sanayi atıklarını akarsu ve denizlere bırakmaktan vazgeçmeli. Doğayı kirletecek davranışlardan kaçınılmalı ki geleceğe güzel bir dünya bıraksın.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayinin gelişmesi çevreyi olumsuz etkiler.
- B) Doğal dengeyi bozacak girişimlerde bulunmak gerekir.
- C) Para kazanma hırısı insanlara zarar verir.
- D) Su kaynaklarının kirlenmemesi gerekir.

6) İnsanımızın doğaya ilgisi, yazınımızda doğa duygusunun yeri üzerine bir sav vardır. Bir yandan İstanbul'un görünüşü, öte yandan ince beğenili okur-yazar kuşağının gezi yerlerine düşkünlüğü bu savı yalanlar. Buna sultanların, bir döneme adını koydurtacak denli lale bahçelerine olan tutkularıyla birlikte Nedim'in şiirlerini de ekleyebiliriz.

Bu parçada yazarın, yalanlandığını söylediği sav aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Türklerin doğa sevgisi öteden beri bilinmektedir.
- B) Türk yazınında doğa duygusu, canlı doğa betimlemeleri bir yeniliktir.
- C) Türk yazınında doğa duygusunun yeni olduğunu belirtme, ayrıklı bir düşünce sayılabilir.
- D) Türk yazınında doğa duygusunun bulunmadığını söyleme, halk şiiriyle de çelişir.
- E) Doğadan seçilen öğeler, Divan ve Halk şiirinin benzetmelerinde kullanılmıştır.

7) Doğayı sevmek öyle kolay, olmamıştır insanoğlu için. Doğanın uysallaştırılması, evcilleştirilmesi ve bu yoldan sevimliye başlanması için aradan çok uzun dönemler geçmiştir. Başka bir söyleyişle doğayı insanlar yaratmıştır; ona güzelliğini, sevecenliğini, dinlendiriciliğini insanlar vermişlerdir. Büyük çabalar göstermişlerdir bu uğurda.

Bu parçada öne sürülen düşünce, aşağıdaki yargılardan hangisine dayandırılabilir?

- A) İnsanoğlu davranışlarını, doğanın koşullarına göre düzenlemiştir.
- B) İnsanoğlu doğayı kendi istediği duruma getirmek için uğraş vermiştir.
- C) Doğayı yararlı duruma getirme çabaları gittikçe daha büyük bir hız kazanmıştır.
- D) Doğanın yeniden yaratılması çabaları, istenilen ölçüde başarılı olamamıştır.
- E) İnsanoğlu, doğadan gelecek zararlardan korunmak için doğayla savaşmıştır.

8) Kasım gelince tatil yapılan yöreler boşalır. Giden gider, kalanların başı dinçtir. Yaz günlerinin o şen şakrak havası, yerini dingin güzelliklere bırakır. Güneş hâlâ bedenleri ısıtır. Büyük kentlerin gürültüsünden kaçıp bu kıyılara yerleşen insanların en sevdiği zamandır kış ayları. Böyle bir günde bisikletinizi tahta iskelenin başına bırakıp oltanızı denize sallandırabilirsiniz. Balık çıkmasa bile baş başa kaldığınız doğanın sessiz müziği ruhunuzu dinlendirmeye yeter.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tatil yörelerinin yazın daha kalabalıklaştığı
- B) Kışın balık avlamanın insana ayrı bir tat verdiği
- C) İnsanların dinlenmek için kıyı kentlerini seçtiği
- D) Her mevsimin kendine göre güzelliklerinin olduğu
- E) Tatil yörelerinin kışın daha dinlendirici olduğu

Tarih ile ilgili Metinler

1) Geçmişte yapılanların, gelecekte yapılacaklara temel olacağını kabul edersek, toplumdaki ilerlemelerin nelerle bağlı olduğunu bulmuş oluruz.

Aşağıdakilerin hangisi, bu cümlede anlatılmak istenen düşünceye en yakındır?

- A) Bütün çalışmaların özünde, toplumu ileri götürme ölküsü vardır.
- B) Doğru davranışlara yönelmek için yanlışlardan ders almak gerekir.
- C) Bireylerin düşünsel gelişimi birliklerine ve deneyimlerine bağlıdır.
- D) Her bilimsel buluş gelişme sayılır ve diğer çalışmalara yol açar.

2) Tarih bilgisi, öğrencilere kuru, özensiz düzenlenen kitaplarla sunulmamalı. Tarihsel olaylar, ezbere dayalı bilgiler içinde değil; belgelere, yazınsal, tarihsel ve sanatsal yapıtlara dayandırılarak öğretilmeli. Tarihsel, yazınsal ve sanatsal yapıtlar sokaklarda, parklarda sergilenmeli, yalnız tarih kitaplarının sayfalarında değil, toplumun yaşamında da olmalı.

Aşağıdakilerden hangisi, bu görüşe temel olus-turmaz?

- A) Tarih bilgisinin gerçeklerle bağdaştırılmadığı
- B) Tarih kitaplarının yetersiz olduğu
- C) Tarih biliminin diğer bilimlerden daha önemli olduğu
- D) Tarih bilgisinin toplumda yaygınlaştırılmadığı

3) Bugün içinde bulunduğumuz boşluk, maziye iyi tanıyamayışımızdan kaynaklanmaktadır. Bu itibarla bizden öncekilerin neler düşündüklerini, neler tavsiye ettiklerini bilmek, yazdıklarını okutmak, okumak tartışmak zorundayız. Neden bu şekilde düşünüyorlardı, nelerde hata yapmışlardı? Çare? Zindanımızı yıkmak, mimarı ve işçisi cehaletimiz olan zindanı. Önce kendimize vurduğumuz zincirleri kırmalıyız.

Paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Mazinin tecrübelerinden faydalanılmalıdır.
- B) Gelişmek isteyen toplumlar öncelikle cehaletten kurtulmalıdır.
- C) Tartışma toplumun gelişmesine yardım eder.
- D) Düşünce ve inançlara saygı gösterilmelidir.

4) Tarih hüküm vermez. Hadiseleri ve onlar hakkında verilen hükümleri tarafsızca kaydeder. Mahaller ve sebepler üzerinde duran tarih değil, tarih felsefesidir. O da her olay ve her şahıs hakkında ayrı hüküm vermez, olayların sebebini araştırır.

Paragrafa göre tarih ile ilgili olarak aşağıda söylenenlerden hangisi doğrudur?

- A) Yorum yapmaz
- B) Doğru ve yanlışları araştırır.
- C) Olayları geleceğe aktarır.
- D) Toplamların düzenini sağlar.

5) Geçmişe sürekli özlem duymak, çağa beraber yürümek, geçmişe demir atmak olur. Bu da aydın kişiye yakışmaz. Behim yazılarımda geçmiş büyük ölçülerde yer tutar, ama bu, hiçbir zaman yaşadığımız günlerden kopma, geçmişe sığınma anlamında değildir. Tersine, geçmişle günümüzü birleştirerek zenginleştirmedir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geçmişteki güzel günleri anmak
- B) Geçmişin güzelliklerini bugün görememek
- C) Geçmişin sınırları dışına çıkmamak
- D) Geçmişle günümüz arasında köprü kurmak
- E) Geçmişin, geleceği etkileyeceğini yadsımak

6) Toplum yaşamını zenginleştiren öğelerin başında geçmiş bilme, geçmiş değerlendirme, geleceği kurarken ondan yararlanma gelmektedir. Bu yoldan geçen bir gelecek, güçlü, kökleri sağlam, yeni yaratmalara imkan tanıyan bir gelecek olmaktadır. Geleceği kuracaklar, bu tür zengin bir kaynaktan beslendiği zaman, yeni yaratmalara, zengin denemelere kolaylıkla geçebilmektedirler.

Bu parçaya göre, toplumların iyi bir gelecek sahibi olması neye bağlıdır?

- A) Geçmişle olan bağlarını koparmamaya
- B) Bireylerin yaratıcılıklarını geliştirmeye
- C) Yeniliklere kapalı olmamaya
- D) Genç kuşakları iyi yetiştirmeye
- E) Geçmiş olduğu gibi sürdürmeye

7) İnsan geçmişleriyle hesaplaşarak gelişir. En ileri ulusların, geçmişlerini iyi bilen uluslar olması bundandır. Geçmişe bağlı kalmak bir toplum için ne kadar zararlıysa geçmiş yok saymak da o derece zararlıdır. İlim de, fikir de, sanat da, toplumları nereden gelirse gelsin ancak belli bir toprağın koşullarıyla yani geçmişleriyle uzlaşarak yaratıcı olabilir. Tanzi-mat'tan bu yana, nice yenileşme çabalarımızın boşa gitmesi toprağımızı ve bu toprağın insanını iyi bilmemizden ötürüdür.

Bu parçaya göre, bu yenilik hareketinin amacına ulaşması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Yeniliğin, toplumun belirli bir kesimini ilgilendirmesine
- B) Toplumun değişik kaynaklardan gelecek yeniliklere açık olmasına
- C) Yeniliğin, toplumun değerleriyle bağdaştırılmasına
- D) Yeniliğin, toplumun değişmekte olduğu bir zamanda yapılmasına
- E) Toplumdaki yenilik taraftarlarının birlikte hareket etmesine

8) Tarih, yalnızca olağanüstü olayların ve büyük insanların başarılarının sergilendiği bir sahne olmaktan çıkarılmalıdır. Çünkü böyle bir yaklaşım, toplumların yaşamında rastlantıların çok önemli olduğu izleniminin verilmesine yol açmaktadır.

Bu eleştiriyi yapan Comte'a göre tarihin işlevi ne olmalıdır?

- A) Etkisi büyük olan olaylara önem ve öncelik vermek
- B) Geçmişteki olumsuz durumları ders alınmasını sağlamak
- C) Geçmişteki olayları kronolojik sıraya koymak
- D) Ulusal bilincin güçlenmesini sağlamak
- E) Toplumsal olayların belirli yasalara bağlı olduğunu göstermek.

9) Tarih, zamanı ve yeri belli toplumsal olayları inceler: Fransız Devrimi, Roma İmparatorluğunun çöküşü gibi. Sosyoloji ise aynı olayları inceleyerek zaman ve yerden bağımsız olgusal gerçekleri belirlemeye çalışır. Devrimleri ya da çöküşleri hazırlayan koşullar gibi.

Buna göre, sosyolojinin hangi niteliği onu tarihten ayırır?

- A) Uzun bir zaman dilimini kapsayan olayları ele alması
- B) Olayların ortak yanlarını bulup genellemelere ulaşması
- C) Etki alanı geniş olan olayları konu edinmesi
- D) Çağdaş toplumları etkileyen olaylara daha geniş yer vermesi
- E) Olayları yansız belgelere dayanarak değerlendirmeye çalışması

10) İnsanoğlunun ateşle tanışması, büyük olasılıkla, doğal yangınlar sırasında olmuştur. O dönemde doğada tek başına yaşayan insan güvenlik içinde uyumak, besin aramak ve bu sırada da ateşin sönmesini engellemek durumundaydı. Bu nedenle, birkaç kişinin bir araya gelerek nöbet tutması ve bazı işleri paylaşması gereği doğdu.

Buna göre, insanın ateşi söndürme çabası aşağıdakilerin hangisine adım atılmasını sağlamıştır?

- A) Toplumsal yaşama
- B) Aile kurumuna
- C) Nüfus artışına
- D) Yerleşik yaşama
- E) Avcılık ve toplayıcılığa

11) İnsanın ilk dönemlerinde, bitki ve hayvanların doğal çoğalma hızlarından daha hızlı bir biçimde tüketilmesi kıtlık yaratabilirdi. Bu tehlike, insanın yerleşik hayata geçmesiyle birlikte gerçekleşen Tarım Devrimi ile önlenmiştir.

Buna göre Tarım Devrimi nasıl tanımlanabilir?

- A) İnsanın bitki ve hayvan türlerinin çoğalmasını denetim altına almayı öğrenmesi
- B) İnsanın yenebilecek bitkileri toplamayı ve hayvanları avlanmayı öğrenmesi
- C) Tarım ürünlerinin sanayide işlenerek mamul madde haline getirilmesi
- D) Ateşin bulunmasıyla insanın, önceleri yaşamaya elverişli olmayan yörelerde de yaşamaya başlaması
- E) İklimin daha elverişli hale gelmesi sonucu doğada yenebilecek bitki ve hayvan türlerinin çoğalması

12) İnsanoğlu besinlerini avcılık- toplayıcılıkla elde ettiği göçebe yaşamdan sonra, sebze, meyve ve tahıl yetiştirdiği, hayvanları evcilleştirdiği yerleşik düzene geçmiştir. Bu aşamada, insanoğlu kendine uzun süre yetecek miktarda besin üretmeye başlamış; boş zamanlarında taş, boynuz, kemik, fildişi, deri, toprak ve madenden araç gereç ve süs eşyası yaparak zanaat ve ticareti öğrenmiştir.

Yerleşik yaşama geçişle birlikte, insanların zanaat ve ticaret gibi uğraşlara yönelmesine olanak sağlayan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daha nitelikli giysi ve barınaklar yapılması
- B) Üretenlerin tüketeceğinden daha fazla ürün elde etmesi
- C) Beslenme alışkanlıklarında değişiklik olması
- D) Nüfus yoğunluğunun artması
- E) Topluluklar arasındaki anlaşmazlıkların çoğalması

13) Son arkeolojik bulgular, tarım devriminin Orta Doğu, Çin Hindî, Orta ve Güney Amerika'daki büyük ırmakların kıyısında, birbirinden bağımsız olarak başladığını göstermiştir. Oysa daha önceleri, tarım devriminin Mezopotamya'da başladığı ve suya atılan bir taşın halkaları gibi genişleyerek ülkeden ülkeye geçtiği sanılıyordu.

Buna göre, son arkeolojik bulgular aşağıdaki görüşlerden hangisinin yanlışlığını ortaya çıkarmıştır?

- A) Benzer doğa koşulları benzer üretim biçimleri yaratır.
- B) Her yenilik tek bir kaynaktan doğup bütün dünyaya yayılır
- C) Her toplumun kültürü kendine özgüdür.
- D) Her toplum evrim basamaklarını farklı sürede geçer.
- E) Bireysel yaratıcılık uygarlığın gelişmesinde etkili olur.

14) Çakmaktaşı, Paleolitik Çağ insanların kullandığı alet ve silahların temel malzemesiydi. Bu çağda çakmaktaşı çıkarmak için taş ocakları kurulmuştur. Bu ocaklardan elde edilen malzemeye yapılan silahlar ve aletlerin satışı, insanlık tarihinin ilk ticari etkinliklerinden biri olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın son cümlesinde ileri sürülen görüşe kanıt oluşturabilecek bir bilgidir?

- A) Bilinen eski ticaret yollarından çoğunun önemli çakmaktaşı yataklarından geçmesi
- B) 17. ve 19. yüzyıllarda çakmaklı tüfeklerin yapımında temel olarak çakmaktaşıdan yararlanılması
- C) İlk çağlardan günümüze takı yapımında çok parlak çakmaktaşılarından yararlanılması
- D) Çakmaktaşı çıkarımının, sulu tarıma geçilmesiyle çeşitlenen ekonomik etkinliklerden biri olması
- E) Çakmaktaşı biçimlendirmede ilk çağlarda kullanılan yöntemlerin, deneysel arkeolojinin önemli konuları arasında yer alması

15) Cilalı Taş Devrinde insanlar göl ve nehir kenarlarında yaşadılar. Toplayıcılık yapılar, evcilleştirdikleri hayvanlarla beslendiler. Hayvanların kemiklerinden ve boynuzlarından süs eşyası ve silah yapıp kullandılar. Zamanla topraktan çanak yapmayı ve bunları ateşte pişirerek daha dayanıklı durma getirmeyi öğrendiler.

Bu parçada, Cilalı Taş Devrinde yaşayan insanların hangi özelliği üzerinde en az durulmuştur?

- A) Kültürel değerleri
- B) Doğadan yararlanma biçimleri
- C) Üretim ve tüketim biçimleri
- D) Birbirleriyle olan ilişkileri

16) Tarihi yüzyıllar öncesine uzanan Harran evlerinin benzerlerini Şanlıurfa dışında iki yerde görebilirsiniz: Halep'te ve İtalya'da. Şanlıurfa'yla aynı kültür ve coğrafyayı paylaşması nedeniyle Halep'te görülmesi doğal; ancak bu evlere İtalya'da rastlamak oldukça şaşırtıcı. Bunun öyküsü şöyle: Şanlıurfa'ya gelen İtalyan ressamı Harran evlerinden çok etkilenmişler. Evlerin fotoğraflarını çekmişler ve İtalya'nın Puglia bölgesinde Harran evlerine benzer mimaride evler yapılmasına öncülük etmişler. Bugün İtalya'da da Harran'da olduğu gibi turistik amaçla kullanılan evler, restoran ve otel olarak hizmet veriyor. Harran mimarisinin izi unatısı olan bu evlere İtalya'da "trulli" adı veriliyor. Harran'da toprağın bir parçasıymış gibi görünen evler, İtalya'da bir süs eşyası, bir biblo gibi duruyor.

Bu parçaya göre, Harran evleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sınırlı bir bölgeye özgü olduğu
- B) İtalya'daki mimarlara ilham kaynağı olduğu
- C) Kullanım amacının zamanla değiştiği
- D) Korumaya altına alındığı
- E) Geçmişinin çok eskiye dayandığı

17) Tarihsel yapıların eskimiş bölümlerini, özelliklerini yitirmeden yenileştirme konusunda insanların bir yanlılığı var. Böyle bir işlem "bugünü" de yaşatmak için yapılır ama eskinin izlerini silmeden, bozmadan. Bir de yapıyı insan sıcaklığına kavuşturmak önemlidir. Antalya bir teyzeye sormuş: "Teyze onarım nedir?" "Düşen taşı yerine koyarsın, onarım olur." dedi. İşte düşen taşı yerine koyabilmek için, o yapının içinde birilerinin yaşaması gerekir. Yapı yalnızlıktan hoşlanmaz, onun onarılması şarttır. Ama öyle olmuyor. Örneğin evi yıkıyorlar, yeniden yapıyorlar; tarih bitiyor o zaman.

Bu parçada tarihsel yapılarla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden yakınılmaktadır?

- A) Onarılırken gerekli ön hazırlıkların yapılmamasından
- B) Halkın, oturduğu bu evleri özenli kullanmamasından
- C) Bu nitelikteki evlerin oturmaya elverişli olmamasından
- D) Onarılırken onların özgün özelliklerinin korunmamasından
- E) İnsanlara bu yapıların değerine yönelik bilgiler verilmemesinden

18) Kuzey Hindistan'ı fetheden Türklerin buradan aldıkları "pitta" adlı ekmek, Anadolu'ya geldiğinde "pide" olup çıkmış. Anadolu'nun çeşitli yörelerinde de farklı biçimler ve isimler almış. Konya'da etli ekmek, Karadeniz'de Karadeniz pidesi, Güneydoğu'da lahmacun olmuş.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Anadolu'nun çeşitli yörelerinde oluşan mutfak kültürlerinde, komşu oldukları ülkelerin etkisi olmuştur.
- B) Türkler, fethederek yerleştikleri bölgelerde dünyanın zengin kültür sentezlerinden birini oluşturmuşlardır.
- C) Türk mutfak kültürü, fethedilen bölgelerin mutfak kültürlerini önemli ölçüde etkilemiştir.
- D) Türk mutfağında güncelliğini yitirmiş, ancak kayıtlardan ulaşılabilen yemek tarifleri yer almaktadır.
- E) Türklerin geniş bir coğrafyaya yayılması, Türk mutfak kültürünün zenginleşmesinde etkili olmuştur.

19) Günümüzden 5000 yıl kadar önce, Aşağı Mısır'daki Menfis çevresinde bulunan piramitler birçok kişi tarafından ziyaret ediliyordu. Ziyaretçilerin konaklama ve diğer hizmet ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli barınma tesisleri inşa edilmişti. Aşağı Mezopotamya'da da Kral Şülgü, Babil'i asma bahçeleriyle süslemiş, ziyaretçiler için konaklama evleri inşa ettirmiş ve konukların güvenliğini sağlamak için Babil'e ulaşan yollarda güvenlik önlemleri almıştı.

Yalnız bu parçaya dayanarak, sözü edilen yerlerde günümüz kentlerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin benzerinin bulunduğu söylenemez?

- A) Oteller bulunması
- B) Parkların yer alması
- C) Kolluk güçlerinin görev yapması
- D) Turizm etkinliklerinin olması
- E) Eğitim hizmetlerinin yürütülmesi

20) Kimi Anadolu kentlerinin tarihi, Hititlere, Frigler'e kadar uzanır. Bunlardan bir bölümünün kaderini doğal ulaşım yolları saptamıştır. Özel bir ürünle, üretimle özdeşleşenleri; ürünleri, önemli bir tarihsel olaya borçlu olanları da vardır. Ankara bunların üçüne de sahip bir konumdur. Ankara, "Kral Yolu" olarak bilinen yolun üzerindedir. Ünlü tiftik geçişinden sağlanan yünün işlendiği bir merkezdir. Yıldırım Beyazıt ile Timur'un savaştığı yerdir. Fakat bu kenti yücelten bunların dışındaki bir başka yönü de "Anadolu İhtilali"nin başkenti oluşudur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Anadolu'da antik çağlardan kalan kentler olduğuna
- B) Ulaşımın, kimi kentler için yaşamsal bir önem taşıdığına
- C) Kimi tarihsel olayların, kentlerin ünlünlüğünde etkili olduğuna
- D) Ankara'nın başkent olduktan sonra büyüye geliştiğine
- E) Kimi kentlerin yaşamında üretimin önemli bir yeri olduğuna

21) Tarihçilere göre, günümüzden binlerce yıl önce Anadolu'da, Çatalhöyük'te insanlık tarihinin en eski uygarlıklarından biri yaratılmıştır. Bu uygarlığı yaratanlar, tarihin ilk çiftçileri sayılmaktadır. Bu insanlar, tarımla uğraşmayı, evcilleştirdikleri hayvanlarla, yetiştirdikleri bitkilerle beslenmeyi öğrendiler. Bugünkü aile ve kent düzenini dünyada ilk kez onlar kurdular. Daha sonra Kibele ve Artemis adlarını alacak olan ana tanrıça ve bereket tanrıçasına tapınma ilk kez burada ortaya çıktı. Tarihte ilk kez, evlerini sanat eseri sayılabilecek güzellikte duvar resimleriyle, kabartmalarla onlar süslediler.

Bu parçaya göre, Çatalhöyük'teki uygarlığı yaratanlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kimi dinsel inançlara öncülük etmişlerdir.
- B) Toprağı işlemede, kendilerinden sonraki topluluklara örnek olmuşlardır.
- C) Toplumsal yaşamın gerektirdiği kurumları oluşturmuşlardır.
- D) Anadolu tarihi onlarla başlamıştır.
- E) Ev içi düzenlemelere estetik boyutlar katmışlardır.

22) Ortaçağ'da derebeyler surlarla çevrili şatolarda yaşarlardı. Kılıç, kalkan, ok ve yay gibi silahlarla bu şatolara ele geçirmek olanaksızdı. Barutun tüfek ve top gibi ateşli silahlarda kullanılmasıyla, krallar şatolara yıktılar ve Ortaçağ'ın yönetim biçimlerinden biri olan derebeyliğe son verdiler.

Bu parçada, ateşli silahlarla ilgili olarak aşağıdaki düşüncelerden hangisi vurgulanmaya çalışılmıştır?

- A) Derebeylerin güçlerini krallarla birleşmesini
- B) Ortaçağ krallıklarını ekonomik yönden güçlendirmesi
- C) Derebeylerin yıkılmasında önemli rol oynaması
- D) Ortaçağ devletleri arasında gerginliği artırması

- 23) Avrupa'nın askeri bakımdan gelişmesi, ağır sabanın yaygınlaşmasıyla köylünün, tüketeceğinden fazla ürün elde etmesine dayanır. Böylelikle görel olarak zenginleşen köylülerden alınan vergi ve kiralar sayesinde profesyonel askerlerden oluşan ordular kurulabildi. Bunun en tipik örneği zirhlî süvariler, yani şövalyelerdir. Güçlü bir köylü sınıfına sırtını dayamış olan şövalyeler, Latin Hristiyanlığının durumunu komşularına karşı temelden değiştirip güçlendirdi. Bir zamanlar Avrupa'yı birbirine katan istilalar bu yeni askeri güç sayesinde çok azaldı.

Bu parçada aşağıdaki neden-sonuç ilişkilerinden hangisine değinilmiştir.

Neden	Sonuç
A) Sabanın yaygınlaşması	Üretimin artması
B) Vergi alınması	Kiraların artması
C) Şövalyeliğin çıkması	Köylünün zenginleşmesi
D) İstilaların azalması	Yeni askeri güç oluşması
E) Askerî gelişim	Sabanın yaygınlaşması

- 24) "Su değirmenini ilk bulan Çinlilerdir. Ne var ki, sulama güçlükleri yarattığı için icadı yaygın olarak kullanmamışlardır. Bir Roma imparatoru da bazı kimseler işsiz kalır gerekçesini ileri sürerek, icat edilen mekanik bir vincin kullanılmasını yasaklamıştır"

Bu örneklerde, icatların yaygınlaşmasını engelleyen ortak etken nedir?

- A) Ulaşım ve haberleşmenin yetersiz olması
B) İcatları kullanabilecek eğitilmiş işgücünün çok az olması
C) İcatları yararlanmanın sorun yaratacak nitelikte olması
D) İcatları yararlanmak için gerekli olan masrafların çok olması
E) İcadın sağlayacağı yararların iyi anlaşılmaması olması

- 25) "Buhar makinesi James Watt'tan yüzyıl kadar önce icat edildiği halde bu makinenin sanayide kullanılması hemen gerçekleşmedi. Çünkü XVII. yüzyılda sanayi henüz gelişmemişti. Sanayinin gelişmesini hızlandıran koşullar XVIII. yüzyılda oluştu. Buhar makinesi de ancak bundan sonra sanayide kullanılmaya başlandı."

Bu bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yenilikler, elverişli ortamlarda benimsenip yaygınlaşır.
B) Yenilikler, toplumsal sorunlar yaratabilir.
C) Olumsuz tepkiler, yeniliklerin yaygınlaşmasını önler
D) Teknolojik yenilikler, toplumsal yaşamı değiştirir.
E) Yeniliğe açıklık bakımından toplumlar arasında fark vardır.

- 26) "Endüstriyel üretimde kullanılan ilk makine, 1733 yılında John Kay'ın yaptığı ve "uçan mekik" adını verdiği bir dokuma makinesidir. Bu makine o kadar hızlı çalışıyordu ki ipliklerini çıkırtta bükten dokumacılar iplik yetiştiremiyorlardı. Bu durum iplik bükme makinesinin icadına yol açtı"

Bu olay, aşağıdakilerden hangisine bir örnek olamaz?

- A) İhtiyaçlar icatları hızlandırır.
B) İcatlar yeni sorunlar yaratabilir.
C) Üretimde, değişik işler uyum içinde yürütülmelidir.
D) İcatların yaygınlaşması uzun zaman alır.
E) İcatlar üretimi artırabilir

- 27) İlk daktilo makinesi 18. yüzyıl başında yapılmış ancak yüz elli yıl kadar sonra yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Oysa 19. yüzyılın sonlarında ilk denemeleri yapılan televizyon, hızla tüm toplum kesimlerine yayılmıştır?

Bu örnek aşağıdaki genellemelerden hangisini destekler?

- A) İnsan ihtiyaçları çeşitlenmiştir.
B) Belli süre içinde gerçekleşen buluşların sayısı artmıştır.
C) Bilimsel bilgi birikimi artmıştır.
D) Buluştan, yaygın bir şekilde yararlanma süresi kısalmıştır.
E) Üretimde beklenmeyen ölçüde bir verim artışı olmuştur.

- 28) Makinalaşmayı, insanları tembelleğe ittiği, kırları yok edip kentleri doğurduğu, çevreyi kirlettiği, çalışanlar arasındaki farklılaşmayı pekiştirdiği ve insanlar arasında yabancılaşmaya neden olduğu için kınıyorum.

Böyle bir eleştiriyse, makinalaşma sonucu ortaya çıkan aşağıdaki durumlardan hangisi yol açmıştır?

- A) İnsanların düşünsel çalışma olanağının artması
B) İnsan gücü ile gerçekleştirilemeyecek işlerin başlanması
C) İnsan emeğindeki verimin yükselmesi
D) Emeğin üretimdeki payının azalması
E) Doğadaki dengenin ve toplumdaki düzenin değişmesi

- 29) Atatürk'ün lider olarak ortaya çıkmasında rol oynayan etkenlerden biri, Anadolu toprağının ve insanının başka ulusların denetimi altına girmiş olmasıydı. Anadolu insanı bu duruma razı olup, bağımsızlığına ve özgürlüğüne ölümü pahasına sahip çıkmasıydı ve Atatürk'ün aldığı kararlara destek vermeseydi, Atatürk belki de bir Türk lideri olamayacaktı.

Bu parçada, bir liderin ortaya çıkmasında rol oynayan etkenlerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Yeni düşüncelerin toplumda önemli görülmesi
B) Elverişli toplumsal koşulların bulunması
C) Toplumda geleneksel ilişkilerin yaygın olması
D) Liderin sorunlara gerçekçi çözüm yolları önermesi
E) Liderin belli bir eğitim düzeyine gelmiş olması

- 30) Anadolu uygarlıkları tarihinde geleceğin insanına yol gösterecek nice incelikler ve ipuçları saklıdır. Sağlıklı, güçlü, sancıları az bir toplum yaratmak istiyorsak, genç kuşaklara bu zengin tarihsel mirası iyi tanıtmalıyız; bu incelikleri, bu ipuçlarını yalalamayı öğretmeliyiz.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi önerilmektedir?

- A) Geçmiş o zamanın koşullarına göre değerlendirilme
B) Toplumsal kurumların işbirliğini güçlendirme
C) Toplumsal değişimi hızlandırma
D) Kültürel geçmişten yararlanma
E) Kültürün maddi ve manevi öğeleri arasında uyuma sağlama

- 31) Geleneksel tarım toplumlarında kaynakların büyük bir bölümü tapınak, saray yapımı ve savaş gibi alanlarda kullanılırdı. Bu toplumlarda halkın büyük bir çoğunluğu tasarruf yapmadığı gibi, temel ihtiyaçlarını bile zorlukla karşılardı. Ayrıca bu toplumlarda üretimin önemli bir bölümünü ihtiyat olarak saklamak gerekiyordu.

Bu durum geleneksel tarım toplumlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini açıklar?

- A) Toplumsal yapının değişkenliğini
B) Nüfusun dağınık oluşunu
C) Siyasal yapının istikrarsızlığını
D) Ekonomik yatırımların azlığını
E) Kültürel yapının çeşitliliğini

- 32) Devletin gerekliliği konusunda, tarihçiler genellikle olumlu yargılara varmışlardır. Toplum yaşamında kaba kuvvetten ve kargaşadan doğacak sakıncaların tek güvencesi olarak, örgütlü ve merkezi bir gücün, yani devletin, varlığı görülmüştür.

Bu görüşe göre devletin bir toplumda yerine getirdiği temel işlev aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumdaki gelenekleri değişmelere karşı koruma
B) Farklı ögelerden yeni bir bütün oluşturma
C) Toplumun ekonomik dirliğini sağlama
D) Bireylerin değer ve tutumunu belirleme
E) Toplumsal düzeni kurma, yürütme ve koruma

- 33) Devletin yönetim şekli ister teokratik, ister monarşik, ister demokratik olsun; yalan söylemek, aileyi korumak ve çocukları eğitmek, zorda kalan kimselere yardım etmek, doğayı sevmek ve korumak gibi ahlak kuralları hemen hemen her toplumda, her zaman görülür.

Bu cümlede, ahlak kurallarının hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Evrensel olmaları
B) İnsanlar arası etkileşimi sağlamaları
C) Toplumsal değişmeyi sağlamaları
D) Yaptırım gücüne sahip olmaları
E) Toplum düzeninin korunmasına katkıda bulunmaları

34) Her toplumun gelişme düzeyi, insanlığın evrensel gelişme çizgisindeki bir aşamayı gösterir. Bu yüzden bir toplumun içinde bulunduğu sosyokültürel durum, bir başka toplumun tarihinin ya da evrensel tarihin bir aşamasını aydınlatmada kullanılabilir. Çünkü tüm insanlık için tek bir ilerleme çizgisi vardır.

Bu görüşün temelinde hangi ilke yer almaktadır?

- A) İnsan topluluklarının gelişme süreci her yerde aynıdır.
- B) Bilgi birikimi arttıkça değişimin ivmesi de artar.
- C) Değişme, yeniliklerin yayılmasıyla olur.
- D) İlerleme, döngüsel biçimde gerçekleşen bir süreçtir.
- E) İrkların gelişme kapasiteleri birbirinden farklıdır.

35) 16. yüzyılda dünyanın haritası hemen her an değişmekteydi. Uzmanlar, gece gündüz çalıştıkları halde, haritaları yenilemeye yetemiyorlardı. Haritaları en son bilgilere göre düzeltmeleri kolay olmuyordu. Eldeki taslak ve tasarımlar bir yana atılıyor, yenileri yapılıyor. Çünkü bir zamanlar ada diye bilinen bölgelerin, haritada, içerisine yeni ırmağın, yeni dağların yerleştirilmesi gereken anakaralar olduğu anlaşılmıştır.

Parçada sözü edilen bu gelişmelere aşağıdakilerden hangisi neden olmuştur?

- A) Nüfus artışları
- B) Kültürel gelişmeler
- C) Üretim artışları
- D) Toplumsal gereksinimler
- E) Coğrafi keşifler

2) Demokratik bir yönetim biçiminde; insanın doğuştan sahip olduğu kabul edilen temel hak ve özgürlüklerinin, devlet tarafından güvence altına alınıp korunabilmesi aşağıdakilerden öncelikle hangisiyle mümkündür?

- A) Emniyet güçleriyle
- B) Sosyal güvenlik kuruluşlarıyla
- C) Anayasa ve yasalara
- D) Sivil toplum örgütleriyle

3) Demokratik devletlerde, otoritenin kaynağı millet egemenliğidir. Gücünü millettten alır, millet yararına çalışır. Millet'in varlığını ve geleceğini güvence altına alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, devlet otoritesinin ulusal egemenliğe dayanmasından kaynaklanmaz?

- A) Millet'in, yönetimde söz sahibi olması
- B) Yöneticilerin sınırsız özgürlüğe sahip olması
- C) Yöneticilerin, millet'in çıkarlarını ön planda tutması
- D) Bireylerin, hak ve özgürlüklerini kullanmalarına fırsat tanınması

4) İnsan hakları kavramı, demokrasiyle anlam kazanmıştır. Demokrasinin temel ilkelerinin başında, insan haklarının özünü oluşturan özgürlük ve eşitlik gelir. Demokratik yönetimde insanlar, bir başkasının özgürlüğünü engellemek koşuluyla özgürdürler. Her insan yasalar önünde eşittir.

Yukarıda sözü edilen insan hakları ve demokrasi arasında bu ilişkiye dayanarak aşağıdakilerden öncelikle hangisi söylenebilir?

- A) Demokrasi, insan haklarının en iyi gerçekleştirildiği ve bulunduğu yönetim şeklidir.
- B) Uluslararası kuruluşlar, insan hakları konusunda ilke ve kuralları saptamışlardır.
- C) Sivil toplum örgütleri, insan haklarının kazanılmasında önemli rol üstlenmiştir.
- D) Demokrasinin gelişmesinde basın ve yayın etkili olmuştur.

5) Demokraside halkın egemen durumda olması; bireylerin her alandaki görüşlerinin önem kazanmasına, yönetimde halkın düşünce ve tercihleri doğrultusunda uygulamalar yapılmasına neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, demokrasinin bu özelliğiyle çelişen bir durumdur?

- A) Yöneticilerin, halkın çıkarlarını ön planda tutması
- B) Aynı düşüncüyü paylaşan insanların bir araya gelerek örgütlenebilmesi
- C) Ülkenin, yöneticilerin istek ve arzularına göre yönetilmesi
- D) Kamuoyunun görüşlerini özgürce ifade edebilmesi

6) "Düşünceye önem veren ve düşünme tutkusuna sahip olan insanlar özgürlüklerinden asla vazgeçmezler. Bu insanlar özgürlüğü, sadece kendileri için değil, başkaları için de isterler. Bilirler ki,..."

Parçada boş bırakılan yere aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilirse, parçanın anlamında bir bozulma olmaz?

- A) doğru düşünen insanlar özgürdürler.
- B) özgürlük, kaynağını bireysel isteklerden alır.
- C) başkasına bu hakkı tanımayanlar, kendileri de bir hak iddia edemezler.
- D) bireyci özgürlük anlayışının değişmesi zaman alır.

7) Düşünen kişi; düşünme yetisini elinde bulunduran, başkalarının düşüncelerine öykünmeyen ama onlara değer veren ve akıl gücüne dayanarak, bilgilerinden, yeteneklerinden, deneyimlerinden yararlanıp amacını gerçekleştirmek için azimle çalışan kişidir.

Parçada anlatılan kişi için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Başka düşüncelere önem verdiği
- B) Kararlı olduğu
- C) Önceki yaşantılarından yararlandığı
- D) Başkalarını taklit ettiği

8) Toplum içinde yaşayan insan, onun meseleleri üzerine düşünmeden edemez. Bu aynı zamanda kendi varlığı üzerinde de düşünmek demektir. Çünkü fert dil, terbiye, bilgi ve kültürünü topluma, yani milletine borçludur.

Paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Bireyin toplum sorunlarıyla ilgilenmek zorunda olduğu
- B) Kişi ve toplum sorunlarının iç içe olduğu
- C) Toplumun bireyi her yönden etkilediği
- D) Bireysel yeteneklerin gelişmesinin toplumsal gelişmeye bağlı olduğu

9) Özgür insan kitapların ürünüdür. İnsanlar kitapları nasıl yaratıyorsa, kitaplar da insanları öyle yaratır. Onun içindir ki özgürlükten korkanlar, kitaplardan da korkarlar. Beğenmedikleri, kişisel nedenlerle hoşlanmadıkları düşünceleri ortadan kaldırmaya çalışırlar.

Aşağıdakilerin hangisi bu paragrafın son cümlesi olabilir?

- A) Bu nedenle düşünce daha hızlı gelişmiştir.
- B) Ama bilmezler ki kitaplara düşmanlık, insanlara düşmanlıktır.
- C) Çünkü insanlar hoşlanmadıkları şeylere ilgi duymazlar.
- D) Böylelerinin okumadıkları kitap, bilmedikleri düşünce sistemi yoktur.

10) Düşünce hem tutucu, gelenekçi, hem de özgür olamaz. Düşüncede özgürlük, eski düşünce kalıplarını kıranın ta kendisidir. Kalıplar dışına çıkamayan, kendi aklını kullanamayan insan, özgür düşünemiyor demektir. Buna karşılık yalnız kendi aklını beğenen de özgür olamaz.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanlara özgür düşünmenin yolları öğretilmelidir.
- B) Düşünce, aklın kurallarına uygunsa doğrudur.
- C) Bir düşünce önceki düşüncelerden ayrıldığı ölçüde özgürdür.
- D) Özgür düşünce, doğruyu bulmak için bütün görüşlere değer verir.

11) Demokratik toplumlarda insanlar, düşüncelerini açıklama ve farklı siyasal görüşleri tercih etme hakkına sahip oldukları gibi, başkalarının görüş ve tercihlerine de hoşgörü göstermek zorundadırlar. Çünkü farklı görüşler demokrasinin vazgeçilmez öğeleridir ve daha doğru kararlara ulaşılmasına da neden olurlar.

Bu parçada demokrasinin hangi özelliği üzerinde daha çok durulmuştur?

- A) Kaynağını özgürlükten alması
- B) Ulusal egemenliğe dayanması
- C) Çoğulcu bir katılımı gerektirmesi
- D) İnsanlar arası eşitliğe önem vermesi

Eğitim ve Öğrenme ile İlgili Metinler

1) "Eğitim görmemiş insan ruhu, işlenmemiş demire benzer; iyi bir ustanın eli değmedikçe, insanda gizli olan renk ve güzellikler ortaya çıkmaz." sözüyle anlatılmak istenen nedir?

- A) Öğretmenler, ruhumuza şekil veren ustalardır.
- B) Kabiliyetlerimiz eğitimle belirlenir ve biçimlenir.
- C) Her insan eğitime muhtaçtır.
- D) Eğitici, bir sanatçı ruhuna sahiptir.

2) Övmek, çocukta bir ışık yakmaktır. Azarlamak ise yanan ya da yanabilecek durumda olan bu ışığı söndürmek, onun duygu, düşünce evrenini karanlığa boğmaktır. Çocuğunu azarlamaya alıştırmadan büyütmeyi başarabilen anne babalar gerçekten büyük, saygıdeğer eğiticilerdir.

Parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Çocuğun geleceğinin doğru eğitimle şekillenebileceği
- B) Eğitimde, ödülün cezadan daha etkili olduğu
- C) Çocuğun özgür düşünmesinin sağlanması gerektiği
- D) Çocuğun her şeyi ilk olarak ailesinden öğreneceği

3) "Öğrenmeye, okumaya susamış bir genç için artık tek düzelik, can sıkıntısı kalmaz. Her gün, bir önceki günün üstünde bir basamak olur. Çünkü genç adam için yeni bilgiler, yeni düşünceler, yeni tutku ve özelemlerin kaynağını oluşturur."

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu parçanın sonuna getirilirse, belirtilmek istenen anlama olumsuz bir yön katmış olur?

- A) Yaşamını bu duygularla renklendirip zenginleştirir.
- B) Belli bir ilgi alanında kapanıp kalmamaya çalışır.
- C) Edindikleriyle yetinmeyip sürekli araştırmayı ister.
- D) Bu tutku ve özelemler, yeni bir yaşamın kapılarını açar.
- E) Davranış ve düşüncelerini hep düşler, tutkulara yönlendirir.

4) Okumayı alışkanlık haline getirmek bugünkü okulu ve eğitimin başlıca amacıdır. Bütün öğretim ve eğitim kurumları, çeşitli araçlarla bu amacın gerçekleştirilmesine çalışmaktadırlar. Çünkü sadece bireylerin gelişmesi için değil, milletlerin kalkınma ve yükselme davasında da bu nokta, ihmal edilemeyecek bir gerçektir.

Paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okul ve eğitim
- B) Çalışmanın faydaları
- C) Okuma alışkanlığı
- D) Kalkınmanın gerekliliği

5) İnsan, bütün varlıklar içinde işlenmeye ve gelişmeye en elverişli olanıdır. Yeter ki yetiştirilmesine gereken önem verilsin ve bu konuda titizlik gösterilsin. İnsanın ihmal eden bir milletin ekonomisi de sosyal ve kültürel hayatı da ihmal edilmiş olur. Az gelişmiş milletlerin geri kalış sebepleri incelendiğinde, insanların millî ve çağdaş ihtiyaçlara göre eğitilmemiş olduğu görülür. Kalkınmış milletlerin gücü, ekonomi, endüstri ve ticaretteki başarılarından çok, eğitilmiş kadrolarından ileri gelir. Çünkü maddî güçler bir gün kaybedilebilir. Onun için, bir ülkenin en sağlam yatırımı eğitime yaptığı yatırımdır.

Parçaya göre bir milletin gelişimi ve ilerlemesi neye bağlıdır?

- A) Kalkınmış ülkelerle iyi ilişkiler kurmasına
- B) Eğitimin ve öğretime gereken önemin verilmesine
- C) Günlük hayatta modern araçların kullanılmasına
- D) Ekonomik yönden güçlü olmasına

6) Eğitim bir alış verıştır. Bugün eğitim verenlerin dün eğitim alanlar olduğu düşünülürse eğitimin alış veriş zinciri olduğu görülür. Bu zincirin halkalarının birbirinden kopmaması, birbirleriyle uyum içinde olması gerekir. Bu zincir, zaman zaman yasalarla, yönetmeliklerle düzenlenir, yenilenir.

Paragrafta ağırlıklı olarak vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitebilmek için eğitilmiş olmak gerekir
- B) Eğitim, yasa ve yönetmeliklerle düzenlenir.
- C) Eğitimde süreklilik ve çağdaşlık esastır
- D) Eğitim ihtiyaçlara cevap vermelidir.

7) Toplumun en önemli sorunu enflasyon mu, açlık mı, savaş mı? Aile, toplumun bir birimi olarak, çocuklarının geleceğe hazırlanmasına öncelik veriyor. Çocuklarımızın, gençlerimizin iyi yetişmesi durumunda enflasyon da, açlık da, savaş da yenilebilir. Bütün sorunlarımızın bedensel ve düşünsel olarak sağlıklı kuşaklar yetiştirmekle çözülebileceği bir gerçektir.

Paragrafın konusu nedir?

- A) Ekonomi
- B) Sağlık
- C) Eğitim
- D) Nüfus artışı

8) Eğitim gelişmeyi amaçlar, bunun için de bilimsel metotlardan faydalanır. Ancak kullandığı metotlar ne kadar akılcı, ne kadar başarılı olursa olsun insana değer vermeyen ve özünde bu kaygıyı taşımayan hiçbir eğitim sistemi amacına ulaşamaz.

Paragrafta anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitim, bilimsel metotlardan yararlanmalıdır.
- B) Eğitimin amacı daha iyiye ulaşmaktır.
- C) İnsana saygı eğitimin temel ilkesi olmalıdır.
- D) İnsanlık, günümüzdeki düzeyine, eğitimle ulaşmıştır.

9) Ülkemizin her şeyden önce, üniversitelerde, laboratuvarlarda, araştırma enstitülerinde, fabrikalarda ve benzeri yerlerde çalışan bilgili insanlara gereksinimi vardır. Bu bilgili insanlar sayesinde ülkemiz, bilim ve teknolojiye ileri ülkelerle yarışa girebilecek; toplumsal, ekonomik ve kültürel yönlerden gelişebilecektir.

Burada vurgulanan amaca ulaşmada, aşağıdaki önlemlerden hangisi en az rol oynar?

- A) Beyin göçünün önüne geçilmesi
- B) Teknolojinin eğitimde kullanımına önem verilmesi
- C) Yeni iş alanlarının açılması
- D) Bilimsel araştırmaların desteklenmesi

10) Düşünmeyi öğretmek, kavramları öğretmekle başlar. Kavramları öğretmediğimiz kimseden onları üst üste koyarak beğendiğimiz düşünce yapısını kurmasını isteyemezsiniz. Bu, sınırsız şekiller meydana getirilebilecek oyuncakları olan bir çocuktan hep aynı şekli oluşturmamasını istemekten farklıdır. Kendi kendini tekrarlamamanın, kısırlık içinde yüzüp durmanın en kaçınılmaz yoludur bu.

Bu paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavramları bilmeyen insanlar düşünemezler.
- B) Düşünceleri değil düşünmeyi öğretmek gerekir.
- C) Düşüncelerin doğruluğunu, beğenme duygusu belirlemez.
- D) Düşünce farklılıklarından çekinmemek gerekir.

11) Düşünmek bütün beceriler gibi, öğretilen bir yetenektir. Orta öğrenimin kazandırması gereken en önemli beceri de "düşünme" olmalıdır. Yoksa insanlığın bugünkü bilgi hazinesine bakarsanız orta öğretim yolu ile verilebilecek bilgiler devede kulak kalır. Lise dersleri bu bilgi hazinesinden bireylere dağıtabilmek için değil, o hazineyi kullanma yollarını düşünebilen insanlar yetiştirmek için konulmuştur. Bundan dolayı da çok yönlüdür.

Paragraftan aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) Düşünme becerisinin ortaöğrenimle kazanılabileceğine
- B) Düşünme becerisinin erken yaşlarda elde edileceğine
- C) Lise derslerinin çok çeşitli olduğuna
- D) Lise derslerinin bilgiyi kullanma yöntemlerini öğrettiğine

12) Bugün, gençlerimizin büyük çoğunluğunun verimli ders çalışmadığını, hatta verimli çalışmanın ne olduğunu bilmediğini üzülerek gözliyoruz. Ayrıca pek çok anne ve babanın, ilköğretimin birinci sınıfından itibaren çocukla birlikte oturup ders çalıştığına da tanık oluyoruz. Oysa yetişkinlerden beklenen böyle davranmak değil, çocuğun ders çalışırken ne gibi güçlüklerle karşılaştığını belirlemek ve bu güçlükleri giderici önlemler almak olmalıdır.

Bu parçada anlatılanlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ders çalışırken çocukların temel gereksinimlerini göz önünde bulundurmak gerektiği
- B) Ailelerin, ders çalışma konusunda çocuklara nasıl yardımcı olması gerektiği
- C) Kimi çocuklarda, aileleriyle birlikte ders çalışma alışkanlığı olduğu
- D) Ders çalışırken sürekli çocuğun yanında olup ona yardım etmenin yanlış bir davranış olduğu
- E) Gençlerin, ders çalışmada en iyi öğrenme yolunun ne olduğunu bilmediği

14) Bireyi mesleğe yönlendirirken onun ilgileri, yetenekleri ve toplumun ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. Ancak on, on beş yıl sonra hangi meslekte ne kadar insan gücüne ihtiyaç duyulacağını kestirebilmek zor. Ayrıca bu bir ölçüde kestirilebilir bile, zamanla bazı mesleklerle ilgili modalar ortaya çıkıyor. Özellikle gençler arasında kimi meslekler daha çok tutulmaya başlıyor; ister istemez o mesleğe eğilim artıyor. Sonra, bazı mesleklerde daha çok para kazanıldığı için gençler özellikle o mesleklere yöneliyor.

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) Aslında çalışma alanlarının ve mesleklerin sınırlı oluşu buna yol açıyor.
- B) Bence, bireylerin ilgilerinin çok yönlü ve çok boyutlu olmayışı, belirli mesleklerde yığılma neden oluyor.
- C) Sözün kısası bu tutum, yeni yeni mesleklerin doğmasını sağlıyor.
- D) Bu sorun, anne ve babaların çocukları yanlış yönlendirmesinden kaynaklanıyor.
- E) Sonuç olarak toplumun ihtiyaçlarıyla insanların eğilimlerini bağdaştırmak zor oluyor.

15) Eğitim ve dil, birbirleriyle yakından ilgili iki alan. Kuşkusuz dili kullanmanın tek amacı eğitim değildir; ama eğitimi dilsiz gerçekleştiremezsiniz. Bu yüzden eğitici yayınların dil, açık seçik, doğru ve seslendiği düzeyine uygun olmalıdır. Bu koşullara sahip olmayan bir kitap, içinde bilgiler ne kadar yararlı olursa olsun, işlevini yerine getiremez. Akarılmalayan, anlaşılmalayan bilgi de bir bakıma yok sayılır.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir alanda bilgi sahibi olmakla, bu bilgiyi başkalarına kazandırmak ayrı ayrı şeylerdir.
- B) Bir kitabın anlatım biçimini belirleyen temel etken, o kitabın konusudur.
- C) Eğitime yönelik kitaplar, ancak okurların anlayabileceği bir dille hazırlırsa amacına ulaşır.
- D) Eğitimde kullanılacak kitaplarda verilen bilgiler, öğrencinin ilgisini çekecek nicelikte olmalıdır.
- E) Eğitim amacıyla hazırlanacak kitaplarda, anlatımdan çok, anlatılana önem vermek gerekir.

16) Bilgi aktarmacılığına alışmış olan öğrenciler, okudukları bir şiir, bir öykü üzerine kendi düşünceleri sorulduğunda şaşkına dönüyorlar. Düşünmeyi bilmediklerinden daha önce ortaya konmuş olan hazır düşünce kalıplarını benimsiyorlar. Bunları ezberliyorlar, kendi düşünceleriymiş gibi ortaya koyuyorlar.

Bu parçada sözü edilen öğrencilerle ilgili olarak vurgulanmak istenen nedir?

- A) Düşünmeden çok, eğinceye önem verdikleri
- B) Başkalarının düşüncelerini önemsemedikleri
- C) Sorunlarını çözerken hileli yollara başvurmaları
- D) Sanat değeri bulunan yapıtlardan hoşlanmadıkları
- E) Hazır bilgilerle yetindikleri

17) Gençlerin gelişiminde, kişiliklerinin oluşumunda edebiyatın önemi büyüktür. Edebiyatla uğraşanların yanında, eğitici ve ruhbilimcilerimizin de edebiyatın bu özelliği üzerine eğilmeleri gerekir. Gençlerimiz edebiyatı sevmemekte, anlamadıkları için küçümsemekte ayrıca yakınlarıncı tek yönlü teknik adamlar olmaya zorlanmaktadırlar. Oysa biz, edebiyatın okura sağlayabileceği duygu, düşünce ve eleştirme özgürlüğünden olabildiğince yararlanabilecek bir gençliğin yetişmesine yardımcı olmalıyız.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim adamları, doğru düşünmenin yollarını gençlere öğretmelidir.
- B) Gençlerimizi, edebiyat ürünlerinden tat alabilecek ve etkilenebilecek biçimde yetiştirmeliyiz.
- C) Gençlerin çok yönlü kişiler olarak yetiştirilmesi ülkemizin ilerlemesine hız kazandıracaktır.
- D) Eğitici ve ruhbilimciler, gençlik edebiyatından yararlanmaya çalışmalıdır.
- E) Gençlere edebiyatı sevdirecek onları teknik adam olma tutkusundan vazgeçirmeliyiz.

18) İnsan değerlidir. Çünkü, doğuştan getirdiği potansiyel ona "iyi insan" olanağı sunar. Yani kişi uygun ortamda yeterli eğitim alarak yetiştiğinde, herhangi bir alanda başarılı olabilir, o alanda yaptıklarıyla insanlığa katkıda bulunabilir.

Bu parçaya göre, insanı "değerli" yapan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hangi alanda uzmanlaşacağına kendi iradesiyle karar verebilmesi
- B) İyi ile kötüyü ayırt edebilmesi
- C) Uygun koşullar sağlandığında insanlığa hizmet edebilecek yetenekte olması
- D) Özelliklerinin bir kısmını doğuştan getirmiş olması
- E) Her koşulda zorlukların üstesinden gelebilecek potansiyele sahip olması

19) Uzmanlarca yapılan bir açıklamada, çağdaş eğitimin temelinde, insana saygının bulunduğu bildirildi. Bu nedenle bireylerin kendilerini en iyi biçimde geliştirebilmeleri için, meslek rehberliğine ağırlık verilmesi gerektiği açıklandı. Bireyleri, "bilgi hamalı" yapmayacak, onlara işlevsel bilgiyi ve sorun çözüme yöntemlerini öğretecek yeni sistemler oluşturma zorunlu olduğu belirtildi.

Bu parçaya göre; çağdaş eğitimin asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yetenekli kişilere eğitim olanağı sağlama
- B) Mesleklerin tanıtımına öncelik verme
- C) Kişiyi, işe yarayacak bilgilerle ve bunları kullanma becerisiyle donatma
- D) Toplumsal yaşamda, insan ilişkilerini saygıya dayalı bir temele oturtma
- E) Bireye, alabileceğinden fazla bilgi yüklemekten kaçınma

A) Öğrencilerin güçlü yönlerinin tanınarak geliştirilmesine

B) Her alandaki üstün başarılı öğrencilerin ötekilere örnek gösterilmesine

C) Öğrencilerin birbirleriyle yarışmaya özendirilmesine

D) Her öğrencinin aynı öğretim programlarından geçirilmesine

E) Okulda başarılı olmayan öğrencilerin basit işlere yerleştirilmesine

1) "Oyun, çocukların ruhi eğitiminde önemli bir yer tutar ve gelişmelerini sağlar. Oyundan ve oyuncaklardan mahrum bazı çocukların, gelecekte asık yüzlü, somurtkan ve çekilmez kişiler oldukları görülmüştür. Oyunlar, aşırı olmadığı sürece, çocuklar için vazgeçilmez eğlence kaynaklarıdır."

A) Oyun ve oyuncaktan uzak bütün çocukların somurtkan olduğu

B) Çocuğun, hayatı bir oyun gibi gördüğü

C) Her türlü oyunun çocuklar için önemli olduğu

D) Oyun ve oyuncakların, çocuğun ruhsal gelişimi için gerekli olduğu

- Parçaya göre çocuklarla ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşamaz?

<https://www.facebook.com/kirmiziakademikonya>

- A) Yaşama iyiliği ya da kötülüğü katanlar insanlardır.
B) Gelecek kaygısıyla yaşayanlar, bugünlcrne de zarar verirler.
C) Dün, bugün ölmüştür, bugün de yarın ölecektir.
D) Geleceği kurup düzenleyecek tek şey bugündür.

- A) Sevgilerini değişik biçimde gösterirler.
B) Kendilerine nasıl davranıldığını fark ederler.
C) Olumsuzlukları çabuk unuturlar.
D) İçten davranışlara olumlu tepki verirler.

- A) Çözemediğimiz bu sorun, suskun bir toplum olmamıza yol açar
- B) Değişimi hızlandıracak en önemli etken bilimsel öğretimdir.
- C) Kötü alışkanlıkların kolay kolay değişmeyeceğini herkes bilir.
- D) Çok boyutlu bir eğitim programına yer vermek gerekir.
- E) İnsanımızın çoğu, geleneksel kültürün etkisi altındadır.

- A) Çocuklar, yaşadıkları olaylardan büyüklerden daha çok etkilendir.
- B) Çocukların düş gücü büyüklerinkinden daha çok gelişmiştir.
- C) Çocuklar, gördükleri her şeye büyük bir merakla yaklaşırlar.
- D) Büyüklerin göremediği basit gerçekleri çocuklar dile getirebilir.
- E) Çocuklar düşünce dünyalarının sınırlarını büyüklerin isteklerine göre çizerler.

10) Eskiden beri çocuk yayınlarında "çocuğa göre" kavramıyla "çocukça" kavramını birbirine karıştırmışızdır. Bu yüzden, çocukların eline verdiğimiz yazılar, yapıtlar, onların yaşantılarına kapalı, sezgi ve düş güçlerini kamçılamayan, çocukça ürünlerdir. Bunların çoğu, çocuklara, içinde yaşayacakları kurmaca bir dünya sunmaz; onları, kendi dar dünyalarının sınırı dışına çıkarmaz. Kimi kaplanmış düşüncelerin aktarımı için birer araçtır yalnızca. Dokularına, yaşamın renkliliği, zenginliği sinmemiştir. Bu nedenle yazılı ve basılı simgeler evrenine karşı, açığa vurulmamış bir nefret geliştirir çocuklarda.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada çocuk yayınlarına yöneltilen eleştirilerden biri değildir?

- A) Şiddete dayalı konuları işleme
- B) Okurların anlatılanlarla özdeşleşmesini sağlamama
- C) Çocukların düşünce evrenini yeni düşüncelerle genişletmeme
- D) Okurların duygularını besleyen bir anlatımdan yoksun olma
- E) Çocukların ilgi alanını göz önünde tutmama

11) "Tel sarar yavrum, tel sarar." gibi basit tekerlemelerin çocukların gelişiminde önemli bir rolü olduğunu düşünmüş müydünüz? Küçük tekerlemeleri çocukla birlikte tekrarlamak, tekerlemeyi çocuğun bütün vücuduyla katılacağı bir serüvene dönüştürmek anne babaların elinde. Çocuklarla bu nesheli yolla kurulan ilişki, onların gelecekte edinmeleri gereken bilgi ve davranışların temelini atıyor.

Bu parçada çocuğun, anne babasıyla birlikte tekerleme söylemesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Anne babayla ilişkisini güçlendirdiği
- B) Eğlenceli bir etkinlik olduğu
- C) Fiziksel hareketlerle birlikte gerçekleştirildiği
- D) İlerideki öğrenmelerini kolaylaştırabileceği
- E) Söz dağarcığının genişlemesine katkıda bulunduğ

12) Bilgisayar oyunlarının, televizyondaki çizgi filmlerin, sinema filmi olarak üretilen animasyonların içerdiği şiddet sahneleri korku filmlerini aratmıyor. Bu durumun çocukların hayata çabuk alışması gibi yararları olduğunu savunular olabilir; ama çocukların mumsiyetlerini bir süre daha korumaları ve sağlıklı bir ruh yapısına sahip olabilmeleri için biraz daha seçici olunması gerektiğini düşünüyorum.

Bu parçaya göre yazar, çocuklarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin yapılmasını istemektedir?

- A) Çocuklara hediye alınırken onların isteklerinin göz önünde tutulmasını
- B) Yeteneklerini geliştirebilmeleri için çocukların teknolojik olanaklardan yararlandırılmasını
- C) Çocukların yaşamda karşılaşılan zorluklarla baş edebilmeleri için küçük yaşta eğitilmelerini
- D) İyi bir eğitim alabilmeleri için ailelerin, çocuklarını sürekli denetlemelerini
- E) Çocukların duygu dünyalarını olumlu yönde etkileyecek ürünlere öncelik verilmesini

13) Oğlumla aramızda 32 yıllık yaş farkı var. Ben 1960' ların koşullarında büyüdüm. Oğlumun yetiştiği koşullarla benim yetiştiğim koşullar çok farklı. Günümüzde teknolojinin ulaştığı boyut, artan uluslararası iletişim, insanlığı yeni bir çağa taşıdı. Günümüzün dünyasında konuşulanlar, bizim kuşağa bizim anlayışımıza ters gelebilir. Bugünün gençliği dünyayı bizden farklı algılayıp farklı yorumluyor. Bu yüzden oğlumun bize benzemeyişi çok doğal. Oğlumla tartışıyoruz. Yanlış olduğunu düşündüğüm şeyleri ona açıklıyorum. Karşılıklı öğreniyoruz. Anne-baba-çocuk ilişkileri kolay değil. Yürütmeye çalışıyoruz.

Böyle diyen bir baba için aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Teknolojik gelişmeleri yakından izlediği
- B) Arkadaş seçimi konusunda çocuklarına yardımcı olduğu
- C) Geleneklere bağlı bir baba olduğu
- D) Mesleğinin çocuk eğitimiyle ilgili olduğu
- E) Çocuklarının kendisinden farklı düşünmesini doğal karşıladığı

14) Daha önce yuva deneyimi yaşamış da olsa, bir çocuğun okula başlaması, onun için ürkütücü bir olaydır. Çünkü çocuk, daha geniş bir çevreye adım atacak, orada, hiç tanımadığı kişilerle, bilmediği olaylarla karşılaşacaktır. O zamana kadar yapmadığı birçok işi yapmak, kimi kararları tek başına vermek zorunda kalacaktır. Yardımsız, kendi ayağı üzerinde durmayı öğrenecektir. Yakın ilgi gördüğü aile üyelerinden önemli bir süre ayrı kalacaktır. Bu ve benzeri durumlar, çocuk için korkutucudur.

Bu parçada okula başlayan çocuklarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Okul yönetimince nelerin gözetilmesi gerektiği
- B) Okul yaşamının, uyulması zorunlu kuralları içerdiği
- C) Okul ortamının yarattığı olumsuzlukların neler olduğu
- D) Okula alışmalarında ailenin yardımına gerek duyulduğu
- E) Gelişim evrelerine göre okullarda yeni düzenlemeler gerektiği

15) Çocukları okumaktan soğutan bir neden de öğretici olmayı her şeyin başında tutmamızdır. Ders veremeyen, hem de bunu açık seçik yapmayan hiçbir yazınsal yaratı, anadili öğretiminde yer almaz; çünkü yazıların seçiminde, işlenişinde temel ölçüt ders vericiliktir. Bir yazı, bir şiir ne denli güzel, renkli bir yaşantı birikimiyle yüklü olursa olsun ders vermiyorsa hiç değeri yoktur. Oysa bu konuda Goethe şöyle der: "Yalnızca ders vermekle kalar, duygu dünyasının sınırlarını genişletmede hiçbir katkısı olmayan kitaplardan nefret ederim."

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadili öğretimi, çocukta okuma alışkanlığı geliştirme amacından yoksun olmamalıdır.
- B) Okuma yazma becerisini sürekli kullanmayan kişi, dış dünyaya kapalı kalacaktır.
- C) Öğrencilere okutulacak yazılar, onların yetişme ortamları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.
- D) Çocuklara okumayı sevdirmek için öğretici nitelikli kitaplarda da onların iç dünyalarını zenginleştirici özellikler bulunmalıdır.
- E) Değişik yazı türleriyle sık sık karşılaşmayan çocuklar, tembel, edilgen bir kafa yapısına sahip olurlar.

16) Gençlere, kendi kalıplarımıza göre düşünmeyi öğretmek, yalnız onlar için değil, bütün toplum için zararlı bir tutum. Şunu unutmamak gerekir: Birtakım temel kavramları verirken onlara kendi değer yargılarımızı da benimsetmeye çalışırsak belki söz dinleyen bir kuşak yaratabiliriz; kendi değerlerimize göre yetiştirdiğimiz gençleri kurulu düzenin savunucuları olarak görebiliriz. Fakat düşünmeyi öğrenmeden yetişen genç, günü gelir, öğretilenlerin dışında, yeni durumlarla karşılaştığında şaşırır, kendine güvenemez ve yaşamın akışı içinde bir yandan öle yana savrulur durur.

Bu parçada, gençlerle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyükleri örnek almalarının sorun yarattığı
- B) Yanlış yapa yapa doğruya ulaşacakları
- C) Değişik görüşler öne sürmelerinin kuşak çatışmasını ortaya çıkaracağı
- D) Düşünce ve davranışlarında özgür olacak biçimde eğitilmeleri gerektiği
- E) Üzerlerindeki baskının, her şeye karşı koyan kişiler olmalarına yol açtığı

17) Dört beş yaşlarında bir çocuk ağaca tırmanıyor. Onu izleyen annesi, çocuğa : " Dikkat et, in, düşersen." demiyor. " Ağaçtan düşersen ne olabileceğini düşünüyor musun?" diyor.

Yukarıda sözü edilen annenin yapmak istediği aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Çocuğu korkutmaktan kaçınmak
- B) Ağaçtan düşüp, çocuğun bundan ders almasını sağlamak
- C) Çocuğu, durum üzerinde düşündürerek ona doğruyu buldurmak
- D) Söz dinlemesi gerektiğini çocuğa anlatmak
- E) Kendine güvenmesinin önemli olduğunu çocuğa anlatmaya çalışmak

18) Bir çocuk ağaca çıkmak ister ve siz bunu yasaklarsanız, çok öfkelenir. Oysa, deneyip de tırmanamayacağını kendisi anlarsa fiziksel olanaksızlığı kabullenir. Bu parçaya dayanarak aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Özgürlüğün sınırları topluma göre değişir.
- B) Toplum yararını göz önünde bulundurarak kişisel özgürlükleri sınırlandırmak gerekir.
- C) Amaca ulaşmak isteyen kişi her yolu dener.
- D) Yasalar toplumun örflerine göre hazırlanmalıdır.
- E) Özgürlüğün, karşısındaki toplumsal engeller tepkiye neden olur.

- 19) Küçük çocuklar bilimin konusuna giren sorular sorduğunda bir çok yetişkinin şaşırıldığını gözlüyorum. "Ay neden yuvarlak?" diye soruyor çocuk. Bir çukurun derinliği en fazla ne kadar olabilir? Dünyanın doğum günü ne zaman? Bir çok yetişkin bu soruları tedirgin ya da alaycı bir tavırla yanıtlıyor veya yan çiziyor. "Ne sanıyordun? Ay kare mi olacaktı yani?" Kısa süre sonra, çocuk bu soruların yetişkinleri sıkıştırdığını farkına varıyor. Böyle birkaç daha deneyim yaşadıktan sonra da bilimden soğuyor.

Parçada, çocukların bilimden soğuması aşağıdakilerin hangisine bağlanmıştır?

- A) Çocukların bilimsel konulardan çabuk sıkılmaları
B) Yetişkinlerin çocuklara az zaman ayırmalarına
C) Çocukların uygun soru sormayı bilmemelerine
D) Çocukların merak duygularının gerektiği gibi karşılanmamasına
E) Yetişkinlerin, çocukları bilimsel konulardan uzak tutmak istemelerine

İnsan ve Çevre ile İlgili Metinler

- 1) Günlük hayatımıza, gittikçe büyüyen ekonomik, sosyal ve politik boyutları ile girmekte olan, çevre problemlerine daha akılcı çözümler bulmalıyız. Bu nedenle çevrenin, insanı, sağlık, refah ve mutluluğunun temel unsuru olduğu bilincinin hem milli hem de milletlerarası alanda yaratılması gerekmektedir.

Paragrafa göre, çevre konusunda insanların bilinçlendirilmesinin amacı nedir?

- A) Ekonomik şartları iyileştirmek
B) İnsanlarla sağlıklı ilişkiler kurmak
C) Milletler arası politik üstünlük kazanmak
D) Toplumun huzur ve mutluluğunu sağlamak

- 2) Dünya, yalnızca insanlara ait değildir. Yaşamak bütün canlıların hakkıdır. Oysa yaban hayatı yok olup gitmektedir. Kimi yanlış avlanmaktan, kimi sığınacağı, yaşayacağı çevre bulamamaktan! Arslanlardan, zürafalardan vazgeçtik; tilkileri, tavşanları, keklükleri dahi yalnız hayvanat bahçelerinde görebilir olduk.

Paragraftan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanların doğal çevreye zarar verdikleri
B) Yaban hayatı ile doğal denge arasında bağ bulunduğu
C) Hayvanat bahçelerinin çoğaltılması gerektiği

- D) Ormanların her geçen gün azaldığı

- 3) Teknolojinin yanlış ve kötü kullanımı doğal yaşamı kökünden sarsmaktadır. Hızla birçok canlıların soyu tükenmekte, birçok ağaç ve bitki türü yok olmakta, otlaklar ve meralar korunmamaktadır. İnsanoğlu nerede küçük bir canlı görse onu korumak yerine, yok etmeye çalışmaktadır.

Parçada sözü edilen durumun, bu biçimde devam etmesi aşağıdaki sonuçlardan hangisine neden olur?

- A) Bilimsel gelişmenin yavaşlamasına
B) Doğal yaşamın ortadan kalkmasına
C) Yaşam düzeyinin düşmesine
D) İnsanlar arası ilişkilerin bozulmasına

- 4) Ortalık ağarmadan araçların gürültüsü artacak, evin içinde bile birbirimizle zor anlaşacağız. Gürültü ile birlikte toz ve egzoz dumanı odalarımıza girecek. Bu sıcak yaz günlerinde serin bir gölgede dinlenmek, erişilmesi kolay bir mutluluk değil. Kilometrelerce uzaklara gidip derin bir nefes almak da her zaman olanaklı değil ki...

Paragrafa göre yazar için hangisi söylenemez?

- A) Tedirgin olduğu
B) Sıkıntılı olduğu
C) Duyarlı olduğu
D) Alıngan olduğu

- 5) Günümüzde fabrika bacaları şehirlerin ortalarında yükselmeye başladı. Buna bağlı olarak köylerden şehirlere akan insanlar, kabağan nüfus, hava kirliliği, mesken ihtiyacı, çok katlı binalar yapmak için yıkılan tarihi eserler, yoğunlaşan trafiğe dar gelen yollar, sokaklar, gürültü, yıkım... Daha da korkuncu kùltürsüzleşme!

Paragrafta, aşağıdaki yargılardan hangisine yer verilmemiştir?

- A) Tarihi yapılarla sahip çıkılmalıdır.
B) Çarpık kentleşme, kùltürü olumsuz yönde etkilemektedir.
C) Büyük şehirlerimiz çarpık kentleşme tehlikesiyle karşı karşıyadır.
D) Ülkenin kalkınabilmesi için fabrika bacaları hızla yükseltilmelidir.

- 6) İnsanoğlunun çevreye uyum sağlamada geliştirdiği birçok yeni teknikle, yerleşilebilir ortamlar 1500'ü yıllara kadar çok genişlemişti. Aşırı dik ve aşırı kurak yerler dışında kalan ve buzla kaplı olmayan her alana, dağınık biçimde de olsa, yerleşilmiş durumdaydı. O tarihten beri yerleşme sınırında çok az değişiklik olmuştur. Yalnızca Kuzey Şili, Büyük Sahra'nın merkezi kısımları gibi yaşanması güç yerlerde madencilik faaliyetleri dolayısıyla bazı yerleşmeler kurulmuştur.

Bu parçaya dayanarak, yerleşme sınırında 1500'ü yıllardan sonra meydana gelen genişlemede aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Aşırı kurak bölgelerin azalması
B) Ülke sınırlarının değişmesi
C) Yeryüzünde yeni yerlerin keşfedilmesi
D) Kaynak gereksiniminin artması
E) İnsanların çevreye uyum sağlamayı amaçlaması

- 7) Eğer kendinize çevreci diyorsanız, nükleer enerjiye hemen "kötü" damgasını yapıştırmaya adaysınız demektir. Oysa, "Ateş iyi mi, kötü mü?" diye sorulsa ne dersiniz? Ateş, her yıl binlerce dönüm ormanımızı yakıyor. Kazayla evlerimiz, teknelerimiz yanıyor. Buna rağmen ateşe kötü diyebilir miyiz? Diyemeyiz; çünkü uygarlığın başlangıcı ateştir. Tıpkı ateşin gelip ormanlarımızı yakması gibi, nükleer enerji de zararlı olabilir. Yapmamız gereken şey, onu kontrol altında tutmaktır.

Bu parçada nükleer enerjiyle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zararlarından nasıl korunulacağı konusunda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.
B) Günümüzde oldukça önemli bir yere sahiptir.
C) Üretilirken ve kullanılırken dikkatli davranıldığı sürece, herhangi bir tehlike yaratmaz.
D) Hangi alanda kullanılırsa zararsız olacağı henüz saptanmamıştır.
E) Çevreye ve canlılara vereceği zararlar uzun yıllar sürecektir.

- 8) Kıyıları çoktan doldu. Şimdi de dağların yamaçları hızla betonlaşıyor. En temiz renk olduğundan kuşku duyulmayan beyaz, çamlıkları, zeytinlikleri kirliyor kimi zaman. Bu olumsuz gidişe insanlar değil ama doğa, olanca güzelliğiyle direniyor. İşte akşam oluyor, işte güller, menekşeler açıyor denizde.

Bu parçada hangi sorun vurgulanmaktadır?

- A) Doğanın kendini yenilemedeki yetersizliği
B) İnsanların, doğal güzelliklerin ayırımına, tadına varamaması
C) Doğal güzelliklerin insanları eskisi kadar etkilememesi
D) Çamlık ve zeytinliklere ihtiyaç duyulmaması
E) Plansız yapılaşmanın çevreyi çirkinleştirmesi.

- 9) Çevrenin, endüstri artıklarıyla kirlenmesi sonucu, doğa dengesi gittikçe bozulmaktadır. "İnsan" denilen türün ortaya çıkmasıyla ve özellikle teknolojik dönemde, fiziksel çevre hızla değişmektedir. Ancak türlerin yeni ortama uyum yapabilme hızları, bu hızın çok gerisinde kalmaktadır. Bunun sonucu olarak da kimi türler tükenmekte ya da tükenme tehlikesiyle yüz yüze gelmektedir. Bunlar arasında "insan" da vardır.

Bu paragrafta, aşağıdakilerin hangisi üzerinde durulmamıştır?

- A) Çevre kirliliğinin canlılar üzerindeki etkileri
B) Doğa dengesinin bozulmasına karşı önlemler
C) Teknolojik gelişmelerin sonuçları
D) Doğa dengesinin bozulma nedenleri
E) İnsanın geleceği

Millî Değerlerimiz ile İlgili Metinler

- 1) Değer, nesnelerin ve olayların insana göre önemini belirleyen niteliğidir. Başka bir deyişle bir şeye, insan tarafından uygun görülen karşılıktır. Belirli koşulların oluşturduğu bir duruma bağlı olduğu için değişken; bireyin yetişmesiyle ilgili olduğu için de durağandır. Bunlara bakarak değerleri ruhsal, törebihsal, sanatsal değerler diye sınıflandırılabiliriz.

Bu parçada değerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tarihsel gelişimini belirtme
B) Özelliklerini belirtme
C) Başlıca türlerini sayıp dökme
D) Tanımını yapma
E) Bir tanımı başka bir tanımla açıklama

2) Genel anlamda insan düşüncesinin ürettiği değerlerin tümünü iki ana kümeye ayırabiliriz. Bunlardan ilki maddi kültürdür. Maddi kültür, insanoğlunun doğaya egemen olmak için yaptığı tüm araç ve gereçler ile bunları kullanma bilgisidir. İkincisi ise yaşamı düzenlemek, zenginleştirmek, korumak için konulmuş kurallar dizgesi olan manevi kültürdür. Bu iki kültür, birbirinden ayrılmamalıdır. Böyle bir yaklaşım, kültürü daha anlamlı ve yararlı kılar.

Bu parçada kültürle ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir bütün olarak ele alınması gerektiği
- B) Kişiden kişiye değişen boyutlarının olduğu
- C) Toplumsal değerlerin önemli bir yer tuttuğu
- D) Kişiliklerin oluşumunda etkili olduğu
- E) Toplumsal yaşayışı belirlediği

3) "Bir milletin geçmişten gelen ortak değerlerini saklayan yazı dili, yaşadığımız zamanda da insanların anlaşmalarına ve dile ait pek çok faaliyetleri gerçekleştirmelerine zemin hazırlar; ortak duygu, düşünüş ve zevk ile de geleceğe mesajlar sunar."

Aşağıdakilerden hangisi yazı dilinin işlevlerinden biri değildir?

- A) Gelecek nesillerimize yol gösterdiği
- B) Geçmişteki ortak değerlerimizi koruduğu
- C) Bütün insanlığı birbirine yaklaştırdığı
- D) Duygu ve düşüncelerimizde birlik sağladığı

4) Gelenek, kültür kimliğimizin mayalandığı bir ırmaktır. Şiir bu ana ırmaktan kana kana içtiği müddetçe sağlam ve bizden olabilmektedir. Sadece şiir değil, edebî ürünlerin hemen her türü ve sanatın diğer kolları da böyledir. Gelenekten kopuk sanat eseri mülteci gibidir. Sahipsiz, yoz ve ortada... Yani kimliksizdir.

Parçaya göre aşağıdakilerin hangisi söylenmez?

- A) Şiir ile geleneğin tohumla toprak gibi olduğu
- B) Geleneğin kültürel kimliği beslediği
- C) Özden uzaklaşmanın sakıncalı olduğu
- D) Ulusal kültürünü sanatçıyı engellediği

5) Millet olarak bizim; başı dik, huzur içinde ve hür yaşamamızda en büyük dayanağımız Mehmetçik'tir. Ona bu anlamlı sözcükle seslenirken uzun cümlelere ihtiyacımız yok. Yeryüzünde başka hangi millet, barışta vatanını ve milletini bekleyen; savaşta bu mukaddes varlıklar uğruna canını seve seve veren oğullarına böyle hitap etmiş veya edebilir?

Paragrafta, Mehmetçik'le ilgili olarak yazarın hangi duygusundan söz edilemez?

- A) Sevgi
- B) Özlem
- C) Övünç
- D) Beğenme

6) Türkleri bir arada tutan bağlardan biri de ahlâki değerlerdir. Bu değerlere bağlılık, ulusal kurtuluş yıllarında ulusal birliğin kurulmasını sağlamıştır. Ulusal birlik ve Atatürk gibi bütünleştirici bir önder sayesinde Türk milleti, kısa sürede düşmanları vatanından kovmuş ve Türkiye Cumhuriyetini kurmuştur.

Yukarıdaki paragrafın konusu nedir?

- A) Türkiye Cumhuriyetinin kurulması
- B) Atatürk'ün kahramanlığı
- C) Türk milletinin bağımsızlık tutkusu
- D) Ulusal birlik ve ahlâki değerler

7) Sen Şark'ın kınına girmeyen bir kılıcsın. Dövüle dövüle tavlansın, vurula vurula kırılırsın; gene her parçandan bir kıvılcım, her kıvılcımdan bir şimşek çıkar. Ne yüksek bir kuvvetin, ne bitip tükenmez bir feyzin var, ey Türk!

Paragrafta Türk milletiyle ilgili olarak anlatılmak istenen nedir?

- A) Mücadeleci olduğu
- B) Çok iyi kılıç kullandığı
- C) Silah imalatında usta olduğu
- D) Madencilikte ileri gittiği

8) "Sonsuza açılan pırıl pırıl gökyüzü ve üç yanımızı çevirerek enginle kucaklaşan denizler, dünyamıza maviyi armağan etti. Her iki unsurun sonsuzluk çağrısını, mabetlerimizi mavije gark etmiştir. O kadar güçlü bir mühür olmuş ki bu mavi, sonunda Türk mavisini (Turkuaz) olarak anılmaya başlamış."

Paragraftan, aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Türk mavisinin kaynağının gök ve deniz olduğu
- B) Yurdumuzun yarımada olduğu
- C) Özgürlüğümüzün sembolünün gökyüzü olduğu
- D) Mavinin camilerimizi de süsleyen bir renk olduğu

9) Geçmişimizi ve bütün övünçlerimizi, dil, edebiyat, mimari ve müzik de içinde olmak üzere ulusal yaşamımızı yeni kuşaklara tanıttığımız gün, çocuklarımız karşılarında daha çok övünülecek bir toplum göreceklerdir.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudan vurulanmamıştır?

- A) Toplumsal değerlere sahip çıkılmalıdır.
- B) Kültürel birikim genç kuşaklara anlatılmalıdır.
- C) Toplumda değerlere karşı bilinç oluşturulmalıdır.
- D) Eski değerler değişimlerden korunmalıdır.

10) Bir ulusu yok etmenin tek yolu sıcak savaş değildir. Bunun daha kolay yolu, ulusun diliyle oynayıp dilini bozmak, dolayısıyla da kültürünü çöktürmektir.

Parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Dile zarar vermenin, ulusal kimliğe de zarar vereceği
- B) Dilin toplumdaki yaşam biçimini yansıttığı
- C) Dilin uluslararası ilişkilere katkı sağlayacağı
- D) Uлуу ulus yapan değerlerin dil olduğu

11) "Dil, yalnızca bir anlaşma aracı değildir. Millî kültürümüzün yeni nesillere aktarılmasında dilin çok büyük önemi vardır. Böylece ortak bir kültür yoluyla nesiller arasında bir bağ kurulmuş olur. Çünkü millî kültürümüzün en canlı, en birleştirici örnekleri Türkçe yazılmış sanat eserleridir. Bu eserler, millî şuuru meydana getirir, millî birliği sağlar."

Anlam bütünlüğü dikkate alındığında, paragrafın hangi cümleyle tamamlanması uygun olur?

- A) Millet ve yurt sevgisini besleyip güçlendirir.
- B) Türkçe, yaşayan canlı ve doğal bir dildir
- C) Her ulusun bir dili vardır.
- D) Her türlü duygu ve düşüncüyü anlatmaya elverişlidir.

12) Milletleri yönetenler doğal olarak öncelikle kendi milletinin varlık ve mutluluğunu isterler. Ancak bütün milletler için aynı şeyi istemek gerekir. Dünyadaki bütün olaylar bunun gereğini açıktan açığa kanıtlar. En uzakta zannettiğimiz bir olayın bile bir gün bizi etkilemeyeceğini söyleyemeyiz.

Paragrafın ana düşüncesi nedir?

- A) Milletlerin mutluluğu yöneticilerine bağlıdır.
- B) Barış ve mutluluk için güçlü olmak gerekir.
- C) Küçülen dünyada tek başımıza yaşayamayız.
- D) Yöneticiler yetenekli ve barışçı olmalıdır.

13) Ülkemizdeki doğal ve tarihsel zenginlik, turizm açısından eşsiz bir hazinedir. Bir bölgeden öteki bölgeye değişen doğa güzellikleri ve iklim, Türkiye'yi, her mevsimde turistlerin ilgisini çekecek bir ülke yapmaktadır. Ayrıca, dünyanın hemen hiçbir ülkesi, böylesine zengin bir tarihsel kalıtı (mirasa) sahip değildir. En eski uygarlıkların izleri, anıtları bizim topraklarımızdadır.

Bu parçadan, ülkemizle ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

- A) İklim koşulları turizmi çekici kılar.
- B) En çok turist çeken ülkelerden biridir.
- C) Benzersiz bir turizm cennetidir.
- D) Zengin bir tarih mirasına sahiptir.

14) Vatan sevgisi, sevgilerin en yücesidir. Çocuğa bu sevgi anne kucagındayken ailede verilmeye başlanmalı, okul eğitimiyle zenginleştirilerek ve pekiştirilerek geliştirilmelidir. Çünkü vatan, onu seven insanlarla ileriye daha ileriye gidecektir.

Bu parçada, vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vatana hizmet onu sevmekle başlar.
- B) Diğer sevgiler vatani sevmekle başlar.
- C) Vatan sevgisi insanı yaşama bağlar.
- D) Bilgili insanlar vatana daha çok hizmet ederler.

- 15) Türk geleneğinde birey ve toplum yapısının en belirgin özelliklerinden olan alçak gönüllük, saygı, özellikle hoşgörü ve değerbilirlik; kırılcılık, kabalık ve nankörlüğü önleyen en önemli etkenlerdir. İyilik gördüğü ve tuzunu, ekmeğini yediği bir kimseyi unutmak, toplumumuzda bağışlanamaz töre eksikliklerinden biri sayılır.

Parçada toplumumuzun aşağıdaki hangi özelliğinden söz edilmemiştir?

- A) İyilik bilir olma
- B) Ölçülü davranma
- C) Açık sözlü olma
- D) Sevgi bağlılığı olma

- 16) İçerdiklerinin benzersizliklerine karşın, bir araya gelişlerinde tat olan karışımın adı bizde aşuredir. Gerçekten de nohutla kuru incirin bir araya getirilişinin mantığı çözülemez; ama, yine de bu karışımın olağanüstü bir tat alınır. Tıpkı aşure gibi, bir araya gelişlerinden güzel tatlar ortaya çıkan insanlar vardır. Aşurenin tadını veren, onu ısıtan ateştir. İnsan topluluklarının bir araya gelişlerinde kaynaşmayı yaratacak ateşin adıyla da kültürdür. Kültür ateşinin piskinediği insan topluluklarının yazgısı, hep salata kademesinde kalmaktadır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumun kültürel zenginliklerinden biri de yemek çeşitliliğidir.
- B) Ortak bir kültürden bahsedebilmek için ortak bir coğrafya gereklidir.
- C) Her toplum, yabancı bir kültüre ait değerleri dışlar.
- D) Kültür, toplumda uyumlu bir beraberlik sağlayan değerler bütünüdür.
- E) İletişim teknolojisindeki gelişmeler kültürler arası etkileşimi artırmaktadır.

- 17) Geleneklerimize göre konuk kismetle gelir. Ev sahibi olanaklar ölçüsünde elinden geleni yapar. Bu arada derter paylaşırlar, anılar tazelenir, dostluklar pekiştirilir. Kısaca konuk ağırlamak Türk toplumunda dayanışmanın önemli bir göstergesidir.

Parçada, konuk ağırlamanın hangi işlevi üzerinde durulmamıştır?

- A) İnsan ilişkilerini güçlendirdiği
- B) Özveri duygusunu geliştirdiği
- C) Sevgi ve saygı ortamı yarattığı
- D) Toplumsal gelişmeyi hızlandırdığı

- 18) Uluslararası düzeye yükselmenin ilk basamağı, kendi yurdunu, ulusunu iyi tanımak, onlara ilgi ve sevgi duymaktır. Çünkü evrensel giden yol, ulusalın bağrından geçer. Yabancı ülkelerde sevimlik ve sesini duyurmak isteyen bir sanatçı için en kestirme yol, eserlerini kendi toprağının özsuyla beslemektir.

Bu parçada bir sanatçının uluslararası alanda tanınması için aşağıdakilerden hangisinin gerekliliği vurgulanmaktadır?

- A) Ülkesinde tanınmış bir sanatçı olma
- B) Ulusunun özelliklerine ters düşmekten kaçınma
- C) Eserlerinde ulusal özellikleri yansıtırma
- D) Halkın sorunlarına ilgi duyma
- E) Yaşamını kendi ülkesinde sürdürme

- 19) Bilinçlenmiş yurttaş demokrasinin önkoşuludur. Yurttaşın bilinçlenmesinde ise dilin büyük önemi vardır. Dil, bilgileri insana ne kadar kolay aktarabilirse o da bunları o kadar kolay kavrar. Bu kolaylık da ancak anadilinde vardır. Onun için, gelişme yoluna giren toplumlar kültür dillerini oluşturmada anadillerini temel almışlardır.

Yukarıdaki parçada anlatılmak istenen düşüncenin içerdiği temel kavramlar aşağıdaki söz öbeklerinden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) dil - bilgi aktarımı - kültür dili
- B) anadili - bilgi aktarımı - gelişme
- C) gelişme - yurttaş - toplum
- D) toplum - anadili - insan
- E) yurttaş - dil - kültür dili

- 20) Lâle, Türk kültüründe önemli yeri olan güzel bir çiçektir. O, yalnız bahçelerde yetiştirilmekle kalmamış; kumaşlardan işlemelere, örtülere, halılardan tahta, deri, sedef ve taş işlerine kadar her yerde süsleme unsuru olarak kullanılmıştır. Özellikle çinilerdeki lâle motifleri, çiçek zevki ve lâle sevgimizin ölümsüzlüğünü gösteren zarif belgelerdir.

(20 ve 21 sorular paragrafa göre cevaplandırılacaktır.)

Paragrafın konusu nedir?

- A) Türk kültüründe süslemenin önemi
- B) Süsleme sanatında lâlenin yeri
- C) Lâlenin eskiden beri yetiştirildiği
- D) Çiçiciliğimizde lâle motifleri

- 21) Paragrafta, lâle ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Süs bitkisi olarak kullanıldığından
- B) Çok kullanılan bir motif olduğundan
- C) Türk zevkini simgelediğinden
- D) Tarihî belge niteliği taşıdığından

- 22) Biz melodram seven bir toplumuz; çünkü ortak belleğimizde yatan öyküler melodram unsurları taşıyor. Ortak öykülerimizde gülmeyi değil, acı çekmeyi yüceltiriz. Melodram "ben"i savunmanın ve hayatta kalmanın bir yoludur. Bizim toplumumuzda "hayatım roman"dan kastedilen "hayatım melodram"dır. Bu nedenle son kitabımın biraz melodram kokusu taşımasını istedim.

Bu parçaya dayanarak yazarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Son eserini yazarken toplumla ilgili gözlemlerinden yararlanmıştı.
- B) Tiyatro oyunlarının yanı sıra öykü ve roman da yazmıştı.
- C) Eserlerinde toplumsal sorunları ele alır.
- D) Eserlerinde gülmece öğelerine pek az yer verir.
- E) Eserlerinin konusunu gerçek yaşam öykülerinden seçer

Bilim ile İlgili Metinler

- 1) Bilimsel devrim, 16. ve 17. yüzyıllarda gerçekleşen yeni bilgi üretme yolunun adıdır. Bilimsel devrimle, gözlem, deney ve matematiğe dayanan araştırma yöntemiyle yeni bilgi üretimi başladı. Nedensellik ilkesine, mantıklı düşünceye dayanan bu araştırmaların, yeni bilgiler üreterek dünyayı değiştirdiği görüldü. Bu değişimden sosyal bilimlerde etkilendi ve toplumları demokratik yaşama özendirdi. Böylece, aydınlanma çağı başladı. Yeni buluşlarla enerji elde edilerek sanayi devrimi gerçekleşti.

Bu parçaya göre bilimsel devrimle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilimi, belli çevrelerin tekelinden kurtardığı
- B) Birçok gelişmenin temelini oluşturduğu
- C) Akılcı düşünceye dayandığı
- D) Toplumsal yaşamda değişimler oluşturduğu
- E) Yapılan çalışmalarda somut verilerden yararlandığı

- 2) Bilim dili, nesnel bir dildir; çünkü terimlerle kurulur, terimlerle oluşur. Terimlerin de açık, anlaşılır, aydınlık olması gerekir. Bunun da baş koşulu, terimlerin, anlamları herkesçe bilinen sözcüklerden yapılmasıdır. Böyle olmazsa bilim dili, anlaşılmaz; karmaşık bir görünüm alır. Bu yüzden, bilim adamları arasında tam bir anlaşma olmaz. Ayrıca, bilim ürünlerini geniş halk yığınlarına iletmek de olanaksızlaşır.

Bu parçada, terimlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Dilin söz varlığını geliştirdiklerini
- B) Dilin anlatım olanaklarını genişlettiklerini
- C) Yapıtlarıyla, yeni çalışmalara olanak hazırladıkları
- D) Dil konusunda, geniş bir bilgiye sahip oldukları
- E) Dile kazandırdıklarıyla kalcı olmaya çalıştıkları

- 3) Gerçek bir bilim adamının özelliği düşünceye saygılı olmasıdır. Bu özelliği taşıyan bilim adamı, görüp incelediği olaylarla artık uzlaşmaz, saymaya başladığı bir düşünceyi çürütme gereğini duydugu mu işe ilk önce onu derinlemesine incelemekle başlar. Düşüncenin kendince benimsenmesi olanaksız görünen yanlarını ortaya koyar. Ama onu hor görmez. 3. günün yanlışından yarının gerçeğini selamlar.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bilimsel adamının davranışıyla tam bir uyum göstermez?

- A) Değişik görüşlere karşı hoşgörü olma
- B) Ancak doğruluğu kanıtlanmış düşüncelere saygı duyma
- C) Bir düşünceyi değişik yönlerden ele alma
- D) Düşüncelerin zaman içinde değişebileceğine inanma
- E) Doğruya giden yolun yanlışlardan geçtiğini kabul etme

- 4) Günümüzde yaygın bir yanlış var: Bilimin kesin olduğu inancı; çağdaş yaşayışın, çağdaş uygarlığın değişmez temeli olan bilimsel kesinlik. Oysa sürekli bir değişiklikliktir bilimi var edip ayakta tutan. Bilim bilgi üretir; bilimsel doğrulardır bunlar. Ancak bilim sonsuz bir yenilenme içindedir. Bilimde öne sürülen her doğru, yanlış olduğu henüz kesinlikle belgelenmemiş olan doğrudur. Birtakım koşullardan ötürü doğru sayılan bilgilerdir bunlar.

Bu parçada, aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Bilim sürekli bir arayış içindedir.
- B) Bilimde tam kesinlik yoktur.
- C) Bilim sürekli olarak gelişmektedir.
- D) Bilimsel kesinlik yanlış anlaşılmalıdır.
- E) Bilimsel bulguların doğruluğu tartışılmaz.

5) Her bilimsel araştırma öncekilerin bir eksikliği giderir. Bu nedenle hiçbir çalışma, belli bir konuda son sözü söylemiş sayılmaz. İşte bunun için benim dile ilgili bu çalışmada da bitmiş gözüyle bakılamaz. Elbette bunun da birçok eksikliği var. Bu eksikleri gidermek de dilcilerin, bu alanda yetkili kimselerin işidir. Çünkü herkes bir dil konuşur; ama hiçbir zaman konuştuğu o dilin uzmanı değildir. Uzmanlık, bir dili konuşmak anlamına gelmez; o konuda eğitim görmüş olmayı gerektirir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Bilimsel konularda yapılan çalışmalar birbirini tamamlar.
- B) Hiçbir araştırma, ele aldığı konuda son sözü söylemez.
- C) Bir dili konuşma, o dilde uzmanlaşmanın göstergesi değildir.
- D) Bir dilde uzmanlaşmak için bu amaca yönelik bir eğitimden geçmek gerekir.
- E) Dil üzerindeki çalışmaların tamamlanması başka alanlardakinden daha uzun sürer.

6) Bilimde gelişme bilim adamları arasındaki işbirliğinin bir sonucu olarak gerçekleşir ve adeta bir bayrak yarışına benzer. Bir bilim adamı başka bir bilim adamının elde ettiği sonuçları eleştirip düzeltilebileceği gibi onlara dayanarak yeni bilgilere de ulaşır. Bu nedenle, örneğin tıp, fizik, psikoloji alanındaki bilgiler bundan elli yıl öncesine göre daha ilerdedir.

Bu parçada bilimsel bilginin hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Mantık ilkelerine uygun olduğundan
- B) Kuramsal temele dayandığından
- C) Sistemli ve düzenli olduğundan
- D) Nesnel olarak doğrulandığından
- E) Birikimli olarak ilerlediğinden

7) Bilimsel kuramların ortaya çıkışlarını bir mucize olarak göstermek hiçbir şekilde savunulamaz. Bilimin geçmişine bakıldığında, önceleri bir atlama, sıçrama olarak görülen bilimsel çalışmaların, aslında kendinden önceki pek çok kaynaktan beslendiği görülmektedir. Başka bir deyişle, bilimin sellerini veya nehirlerini oluşturan küçük dereler, çaylar fark edilmektedir.

Bu parçada bilimsel bilginin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Bilimsel yöntemle üretilmesi
- B) Sistemli ve düzenli olması
- C) Olaylar arasındaki ilişkileri açıklaması
- D) Mantık ilkelerine uygun olması
- E) Birikimli olarak ilerlemesi

8) Günümüzün bilim adamları, genellikle bilimin en son ürünleriyle ilgilenerler; bugün yararını yitirmiş birçok bilimsel buluşu önemsemeyiz. Oysa bilim tarihçisi, sadece en yeni ürünlerle değil bunlardan önceki bütün gelişmelerle de ilgilenir. Bilimin son ürünleri bir ağacın taze meyveleri gibidir. Meyveler acil ihtiyacımızı karşılar; ama ağaç olmaksızın meyveler de varlık bulamaz. Bilim tarihçisi, bilgi ağacının kökleriyle ve dallarıyla bütün olarak bilmek ister. Bugünün meyvelerini de ihmal etmez.

Bu parçaya göre, bilim tarihinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel çalışma alanlarını, içinde bulunduğu koşullar çerçevesinde değerlendirmek
- B) Bilimsel buluşların çeşitli alanlardaki etkilerini karşılaştırmak
- C) Bilimsel anlayışın doğuşunu ve gelişme sürecini incelemek
- D) Bilimsel çalışmaların içinde bulunduğu koşulları iyileştirerek bilimsel gelişmeleri hızlandırmak
- E) Bilimsel anlayışın dışında kalan konuları belirleyerek ayıklemek

9) Başlangıçta, bilimsel bilgilerin her biri onu üreten tarafından bir bilimsel sav olarak ortaya atılmıştır. Bilimsel savlar henüz bilimsel bilgi adayı aşamasında olan önermelerdir. Bu önermeler, doğruluğu araştırmalarla gösterildiği ölçüde bilimsel gerçek niteliği kazanır. Bilimsel savlar itirazlara hedef olmakta devam ediyor, ancak gene de bilim adamlarınca ciddiye alınıyorsa, onların doğruluğunu araştırma süreci devam eder ve bazen bu süreç yüzyıllarca sürebilir.

Bir bilimsel savın, bu parçada sözü edilen süreçten geçerek bilimsel gerçek haline gelmesi için temel koşul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bugüne kadar varolan bilgilerle tutarlı olması
- B) Ele aldığı olgunun sınanma yöntemini de önermesi
- C) Gelecekte ortaya çıkabilecek olaylarla ilgili öngöründe bulunması
- D) Nesnel olarak sınanabilir nitelikte olması
- E) Birtakım varsayımlara dayalı olması

10) Eğer bir bilginin bilimsel olarak ortaya konması gerekiyorsa, her şeyden önce onu diğer bilgilerden ayıranın, yani ona özgü olanın kesinlikle belirlenebilmesi gerekir. Bu belirlemenin yapılmadığı bilgiler çoğaldıkça, terimler, kavramlar birbirine karışır, bilim bundan son derece zarar görür.

Bu parçada bilimsel çalışma alanında aşağıdakilerden hangisinin önemi üzerinde durulmaktadır?

- A) Kesin bilgiye ulaşma yöntemi
- B) Uygulama alanlarını saptamanın
- C) Benzer alanlarla olan etkileşimin
- D) Bilginin sınırlarını belirlemenin
- E) Çalışma etiğinin

11) İnsan bir fotoğraf makinesi değildir; bütün algılarımız bazı varsayım ve kavramlar çerçevesinde oluşmaktadır. Günlük yaşamda olduğu gibi bilim de de çevremizde olup biten her şeyi değil, ancak bazı şeyleri algılar veya gözleriz. Araştırmamızın amacına göre bir ayıklama yapmak, yalnız konusuna ilişkin olgularla ilgilenmek, bilim adamı için hem doğaldır hem de bir zorunluluktur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilimsel çalışmalar birikimli olarak ilerler.
- B) Bilimsel çalışmalarda seçicilik söz konusudur.
- C) Bilimsel yasalar uygulanabilir niteliktedir.
- D) Bilimde amaç, genellebilir sonuçlara ulaşmaktır.
- E) Bilimsel yasalar evrenselidir.

12) Bir bilimsel bilgi ürettiğini iddia eden kişi, iddiasını, bilimle uğraşan başka kişilerin de gerçekleştirebileceği gözlem ve deneylere veya onaylayacağı mantıksal çıkarımlara dayanarak belgelemekle yükümlüdür. Bilim çevrelerinin yeterince belgelemiş saymadığı hiçbir iddia, bilimsel bilgi olarak kabul edilemez.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Bilimsel bilgi olgulara dayalı, tekrarlanabilir ve nesnel ölçütlerle denellenebilir niteliktedir.
- B) Bilim, insanın, çevresinde olanları anlama ve açıklama ihtiyacından doğmuştur.
- C) Bilim genelleycidir; tek tek olgularla değil, aynı türden olguların ortak yönleriyle ilgilenir.
- D) Bilimsel bilgi, olaylar arasındaki ilişkileri açıklayarak bu olayların kontrol edilmesini sağlar.
- E) Bilimsel bilgiler doğru olarak kabul edilen bir takım temel varsayımlara dayanır

13) Bilim adamı, dostlarını kaybetmek, düşmanlarını artırmak istemiyorsa, meslek arkadaşlarını azarlayıp kınayarak kendisine "olumsuz" sıfatını kazandırmaktan sakınmalıdır. Ancak eksik ve temelsiz konular, batıl inançlar karşısında sessiz kalmamak ve onları kabullenmiş görünmekten kaçınmak da mesleğine karşı görevidir. Bilgi yanlışlarını eleştirmek dost kazandırmaya da saygınlığı artırabilir.

Bu parçada, bilim adamlarına hangi konuda öneride bulunulmaktadır?

- A) Hoşgörülü davranırken bilimsel ilkelerden fedakarlık etmeme
- B) Birlikte çalıştığı kişileri yaratıcı ve başarılı olmaya özendirme
- C) Sorunlara akılcı çözümler önerme
- D) Mesleğinde yükselmek uğruna başkalarını üzücü yollara başvurmama
- E) Diğer bilim adamlarıyla işbirliği yapma

- 14) Bilim adamı problem çözme, önce, problemini aydınlatarak noktaları saptamalı, sonra bu saptamalardan deneysel olarak sınanabilir sonuçlar çıkarmalıdır. İkinci aşama için gereken bilgiyi ona okul öğrenimi vermiştir; bu bilgilere dayalı çalışmaları onun başarılı olmasını sağlar. Ancak, ilk aşamada başarılı olabilmesi için bilim adamının elinde ne bilinen bir yöntem vardır ne de okulda öğrendiklerinin ona yararı olacaktır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu parçada öne sürülen görüşü özetlemektedir?

- A) Aynı probleme çözüm arayan bilim adamları, aynı noktadan yola çıksalar bile farklı sonuçlara ulaşabilirler.
B) Bilim adamı bilimsel kuramlardan yola çıktığında, ulaşacağı sonuçlar bilim çevreleri tarafından kabul edilecektir.
C) Bilim adamının başarılı olabilmesi, yalnızca eğitime değil, probleme çözüm getirecek noktaları fark etme yeteneğine de bağlıdır.
D) Bilim adamının izlediği yöntem doğruysa ulaştığı sonuç da doğrudur.
E) Bilim adamı çalışmalarına başlarken, kendisinden önceki çalışmaları incelemeli, onlardaki eksikleri görebilmelidir.

- 16) Piller, kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine dönüştürür. Başka bir deyişle, pillerin her biri birer enerji kaynağıdır. Yapıları bakımından türlere ayrılır: kurur piller, sıvı piller gibi. Ayrıca silisyum gibi yarı iletken maddelerden yapılmış, ışık aldığı zaman enerji üreten güneş pilleri de vardır. Bu tür piller hesap makinelerinde, uzay istasyonlarında ve uydularda kullanılır.

Bu parçada, pillerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Ne tür bir enerji elde edildiğine
B) Farklı yapılarının olduğuna
C) Bir türünden nerelerde yararlanıldığına
D) Elde edilen enerjinin miktarına
E) Yapımında kullanılan bir maddenin özelliğine

- 17) Astronotların uzay mekikleri ya da uzay istasyonlarından çektikleri fotoğraflar o kadar güzeldir ki görenlerde usta bir ressamın elinden çıkmış değerli bir tablo etkisi uyandırır. Bu fotoğraflar, çeşitli araştırmalarda veri elde edebilmek için istenen ayrıntıları ön plana çıkaracak şekilde, insan gözünün göremeyeceği renkler kullanılarak gözlem uyduları tarafından, tam kuşbakışı çekilen fotoğrafların aksine, gerçek renklerde ve astronotların baktıkları açıdan, onların gördükleri gibi çekilmiştir. Uzaya çıkıldığında yeryüzündeki yön kavramı anlamını yitirdiğinden, bu fotoğraflar çekilirken, atlas haritalarından alıştığımız gibi doğunun sağda, batının solda olması türünden bir kaygı da duyulmamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, astronotların çektiği fotoğrafların gözlem uyduları tarafından çekilenlerden daha etkileyici olmasının bu parçada sayılan nedenlerinden biri değildir?

- A) Açılı olarak çekilmeleri
B) Bilinen yön kavramından bağımsız olmaları
C) Çeşitli amaçlarla kullanılmaya elverişli olmaları
D) İnsan gözünün algılayabildiği renklerde çekilmiş olmaları
E) Belli bir estetik değer taşımaları

- 18) Mars yörüngesinde bulunan bir uydunun birkaç yıl arayla çektiği Mars yüzeyi fotoğraflarında; su bulunun bulunduğu uzun süredir bilinen bu gezegende bazı kraterlerin kenarında bulunan sel yarıklarının son yedi yıl içinde uzamış ve dallanmış, diplerindeki deltaların genişlemiş olduğu görülmektedir. Bir engelle karşılaşan yarıkların, bu engelin çevresinden dolanan dallar oluşturduğu da gözlenmiştir.

Bu parçada verilen bilgiler, Mars'la ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi olabilir?

- A) Krater çevresindeki buzun eridiği
B) Canlı organizmalar barındırdığı
C) Atmosferinde azot bulunduğu
D) Dünya'ya olan uzaklığının değiştiği
E) Güneş çevresinde dönme hızının Dünya'nınkinden farklı olduğu

- 19) Çok eski çağlarda insanlar havanın neden karardığını, geceleri güneşin nereye gittiğini ve yıldızların aslında ne olduğunu bilmediklerinden, akşam olunca korkuyorlardı. Bu nedenle, gerek bunları gerekse Ay'ın biçim değiştirmesi, Güneş ve Ay tutulmaları gibi diğer doğa olaylarını açıklamak için öyküler uyduruyorlardı.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada sözü edilen biçimde öykü uydurmanın bir örneği olamaz?

- A) Hintlilerin, yıldızların parlayıp sönmesini bin gözlü Varuna'nın gözlerini açıp kapaması şeklinde yorumlaması
B) Çin'de, Güneş tutulmasına Güneş'i yutmaya çalışan ejderhanın neden olduğuna inanılması
C) Mısırlıların, Ay'ın küçülmesini siyah domuzun Ay'ı yemesine bağlaması
D) Eski Yunan'da, Güneş tanrısının atlarını dinlendirdiği zaman gece olduğuna inanılması
E) Mayaların Dünya'yı, her birine bir ağaç ve kuş adı verdikleri dört bölgeye ayırması

- 20) Genetik biliminin temeli, Gregor Mendel'in bezelyelerle yaptığı araştırmalara dayanır. Mendel, 1865 yılında bulgularını açıkladığında ona kimse inanmadı. Daha sonra yapılan araştırmalarla Mendel'in bulduğu sonuçlar doğrulanınca genetik biliminin temelleri sayılacak bilgiler yaygın olarak kabul görüldü. Genetik bilginin, DNA moleküllerinde saklı olduğu ise ancak 1944'te anlaşılabilirdi.

Bu parçaya göre genetik bilimiyle ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birçok bilim adamının katkısının bulunduğu
B) İnsanlık için nasıl bir anlam taşıdığı
C) Hangi çalışmalar sonucunda bilim olarak kabul edildiği
D) Ne gibi engellerle savaşılmış gerektiği
E) Yeni araştırmalarla desteklenmesine gerek duyulduğu

- 21) İçinde, bitmek bilmeyen anlama, araştırma, bulma, yeni bir şeyler ortaya koyma ateşi taşıyan kişi, takvim yaşı ne olursa olsun bir "bilim genci"dir. Bulduğunun üstüne yatan, araştırma tutkusunu ve heyecanını yitirmiş, alışkanlıklarının tembelliği içinde sürekli kendini tekrar eden kişi ise "bilim ihtiyarı"dır.

Buna göre bilim genci olabilmenin temel koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sürekli olarak öğrenme ve yaratma çabası içinde olma
B) Aynı anda çok değişik konuları ele alma
C) Toplumun gereksinim duyduğu konulara öncelik verme
D) En yeni bulguları savunma
E) Araştırması güç olan konuları ele alma

- 22) James Watt'ın buhar makinesini, Edison'un ampulü, Bell'in telefonu, Morse'un telgrafı bulması "icat" a Newton'un maddeler arasındaki çekim yasasını, Arşimede'nin suyun kaldırma kuvvetini, Colomb'un Amerika kıtasını bulması ise "keşif" e birer örnektir.

Buna göre icat, hangi temel özelliği ile keşiften ayrılır?

- A) Daha önceki benzer çalışmalardan yararlanma
B) Bilinenlerden yararlanarak yeni bir şeyi yaratma
C) Toplumsal gelişmeyi belirleyen etkenleri ortaya koyma
D) Bilim ve teknolojinin gelişmesine katkıda bulunma
E) Doğal olaylar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarma

23) ligin ve karmaşık beynimiz, durmadan hem kendini araştırıyor hem de kendi üzerinde egemenlik kuruyor; dünyayı, evreni kucaklamaya çalışıyor. Şimdiden milyonlarca kilometreye uzandı kolları. Gelecekte daha da ilerilere uzanacak. İşte o zaman, kişiöğlünün bilinmeyenler üzerine kurduğu düşler, aydınlığa kavuşacak. Her şey bilimin büyütecisi altında kristal tuz parçaları gibi incelenip görülecek. Kavrınması güç nesneler, resmi yapılabacak kadar belirlenecek.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beynin yapısının araştırmalara konu olduğu
- B) Bilimsel gelişmelerle düş kurma arasında ters bir ilişki bulunduğu
- C) Bilimsel araştırma sonuçlarının kanıtlanabilir nitelikte olduğu
- D) İnsanoğlunun, aklıyla, bilinmezleri biliniyor kılacağı
- E) Soyut kavramları somutlaştırmanın zorluğu

Medya ile İlgili Metinler

Bir gazetenin görevi, ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri zamanında ve doğru olarak yayımlamak, haberleri herhangi bir düşünceye bağlı kalmadan ve etkilenmeden yansız biçimde geniş halk kitlelerine duyurmaktır.

Bu parçada, bir gazetenin sahip olması gereken özelliklerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Tarafsız olma
- B) Haberleri yorumlama
- C) İnsanları yönlendirme
- D) Güncel olma

Bir ülkenin gazete, dergi, radyo televizyon gibi basın yayın araçlarında, o ülkede sağlık kurumlarının yetersiz olduğuna, pahalılığın arttığına, dış politika yanlış kararlar verildiğine ilişkin haberler yayımlanmaktadır.

Bu ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Basın yayın araçları gelişmiştir.
- B) Halk basın yayın araçlarından yararlanmaktadır.
- C) Basın ve yayın özgürlüğü vardır.
- D) Basın yayın araçları ülke kararlarını belirlemektedir.

3) Gazetecilikte kimi kurallar vardır: dürüst olmak, dostlarıyla ya da başkalarıyla olan ilişkilerini yazıya yansıtmamak, soracağın soruların nerede başlayıp nerede biteceğini bilmek.... Bunları öğrenmeden yazdığı yazılar, bana göre, gazetecilikle bağdaşmaz. Ben kimse için, yazmasın, demiyorum. Ama gazeteciliğe hevesli misin, öyleyse işin mutfağına gir; biraz araştır, oku, bu mesleğin inceliklerini öğren.

Bu parçada gazetecilik yapacaklara önerilenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Özel yaşamın gizliliğini korumak
- B) Mesleğe özgü temel bilgileri edinmek
- C) Doğrudan doğruya ayrılmamak
- D) Haberleri hazırlarken seçici davranmak
- E) Neyi, hangi amaçla yazacağını önceden belirlemek

4) Kitle iletişim araçları sayesinde, tüm dünyayı saran, büyük bir teknoloji ağı oluştu. Ülkeler arasındaki bilgi alış veriş kolaylaştı, ilişkiler arttı. Herkes, dilini bilmediği insanlarla bile anlaşıyor oldu. Turizmde patlamalar yaşandı. Yabancı dil öğrenmek, kültürel ve ticari iletişimi sağlayabilmek açısından zorunlu hale geldi. İngilizce, nerdeyse dünyanın ortak iletişim dili oldu.

Bu parçaya göre, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla ilgili olarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Nitelikli iletişim araçlarına gereksinim duyulmaktadır.
- B) Dil bilmenin, önemi anlaşılmıştır.
- C) Turistik geziler artmıştır.
- D) Farklı kültüre sahip insanlar, daha çok bir araya gelmeye başlamıştır.
- E) İngilizce, uluslararası bir dil olarak görülmektedir.

5) İnsanlar alışık olmadıkları şeylere meraklıdır. Örneğin, bu genç köşe yazarı, yazarlık geçmişini çok kısa olmasına karşın bugün en çok okunan, tartışılan ve gündem yaratan kişiler arasında. Ben böyle gazetecileri severim, hele bunlar gençse ve yeni yetişiyorsa onları teşvik edeyim. Çünkü ben de öyleydim. Birlikte çalıştığımız bir usta yazar bana şöyle demişti: "Düşündüğünü yazacaksın. İlk sansürün kafan olmayacak." Bu usta yazar, yazılarımızı dikkatle okur, Türkçe yanlışlarımızı ya da varsa mantık hatalarımızı düzeltir, ama düşüncelerimize asla karışmazdı. Yanlış yazdığımızda bile... Ama yanlışımızı ertesi gün anlatırdı. Dayanamayıp bir gün "Dün baskıya girmeden önce neden uyardın?" diye sorduğumda bana "O zaman çekerdin yazını, yazın çıkmazdı. Sen de bugün bu tepkileri almamış olurdun. İnsanı geliştiren yanlışlarıdır, birinin ilerlemesini istiyorsan onun yanlış yapmasına izin vermelisin." dedi.

Bu parçaya dayanarak, sözü geçen genç köşe yazarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gazeteciliğe köşe yazarlığıyla başlamıştır.
- B) Yazıları haftalık bir dergide yayımlanmaktadır.
- C) Seçtiği konular ve onları ele alış biçimi diğer meslektaşlarından farklıdır.
- D) Yazdıklarını kaleme alırken meslek büyüklerini örnek almaktadır.
- E) Düşünceleri yüzünden sık sık eleştirilmektedir.

Karışık Metinler

1) Doğruluk, insanın sözü ve özünün bir olmasıdır. Bu, ticaret ve iş yaşamında da önemlidir. Doğruluk, kalpte, sözde ve davranışlarda oluşur. Doğrudan doğruya sapanlar toplumdaki karşılıklı güveni de sarsarlar. Doğru sözlü bireyler güvenilir, saygın ve onurlu kimselerdir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

- A) Bazı zorunlu davranışlarda yalan söylenebilir.
- B) Doğru sözlü bireylerden kimseye zarar gelmez.
- C) Doğruluğumuz, davranışlarımızı belirler.
- D) Doğrudan doğruya ayrılanlar güvensizlik yaratır.

2) Aynı yurt üzerinde yaşayan, aralarında dil, din, ırk, tarih, kültür ve ölkü birliği bulunan ve bu bağlarla birbirine bağlanan insan topluluklarına ulus denir.

Bu tanımda, bir topluluğun ulus olabilmesinde rol oynayan özelliklerin hangisi üzerinde daha çok durulmuştur?

- A) Ortak geçmiş ve değerlere sahip olması
- B) Bireylerin arasında dayanışmanın olması
- C) Üyeleri arasında iş bölümünün bulunması
- D) Güçlü bir gelecek beklentisinin olması

3) Yaşamın güçlükleri altında bulunanlar, dertleşecekleri, sohbet edecekleri bir arkadaş ya da akraba ararlar. Bu nedenle, arkadaş ve akraba ziyaretleri bireyin mutluluğu yanında, toplumun mutluluğuna yardımcı olurlar.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi arkadaş ve akraba ziyaretlerinin yararları arasında yer almaz?

- A) Sorunsuz bir yaşam sürdürme
- B) Birlik ve beraberlik duygusu geliştirme
- C) Sevgi ve saygıyı artırma
- D) Sevinçleri ve sorunları paylaşma

4) Yasalar toplumun huzuru içindir. Toplumsal yaşamın düzenlenmesi ve devam etmesi yasaların işlemesine bağlıdır. Yasaların çiğnenmesi durumunda, toplumda karışıklıklar ve huzursuzluklar meydana gelir.

Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Toplumsal mutluluk yasalara uyulmasına bağlıdır
- B) Yasalar insan davranışlarına biçim verir.
- C) Toplamların sürekliliği yasaların uygulanmasına bağlıdır.
- D) Yasalar bir toplumun gelişmesinde belirleyici rol oynar.

- 5) Toplumsal kurallar, ülkenin dirliğini, huzurunu, dengeğini sağlamak içindir ve uzun deneyimler sonucunda zamanla oluşmuştur. Toplumun çıkarlarını gözetken bu kurallar, bazen bireysel çıkarlara ters düşebilir. Herkesin bu kurallara saygı göstermesi toplumun birlik içinde yaşamasını sağlar.

Buna göre, toplumsal kuralların bireysel çıkarlara göre oluşturulması aşağıdakilerden hangisine daha çok neden olur?

- A) Bireyler arasındaki iş bölümünün değişmesine
B) Toplumda görev dağılımının farklılaşmasına
C) Toplumda var olan düzenin bozulmasına
D) Bireyler arasındaki bilgi farklarının azalmasına

- 6) Toplumsal yaşamda görüş ve inançlara hoşgörüsüzlük üzücü olaylara neden olur. "Hep ben bilirim; benim dediğim olacak", diyerek başkaları üstünde egemenlik kurmaya çalışmak, çatışmalara yol açar. Buna yol açmamak için insanın kendini başkalarının yerine koyarak düşünmesi gerekir. İşte ahlakın özü budur.

Buna göre, ahlaklı bir toplum oluşturmada bireylere hangi ilkenin kazandırılması gerekir?

- A) Çatışmadan kaçınmalı, sessiz kalmalıdır.
B) Çevrendeki olaylara diğer insanların gözüyle de bakmalıdır.
C) Gücü elinde tutmak için bilgilerini artırmalıdır.
D) Toplumda çoğunluğun kabul ettiklerini benimsemelidir.

- 7) Bir toplumun ayakta kalabilmesi; toplum tarafından belirlenmiş yasalara korunmasına, tüm bireylerin yasalara uymak için çaba harcamasına, uymayanların da cezalandırılmasına bağlıdır.

Buna göre, bir toplumda yasalara önemli olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal gelişmeyi sağlaması
B) Toplumda dayanışmayı artırması
C) Toplumsal değerleri koruması
D) Toplumun devamlılığını sağlaması

- 8) Tarımın makineyle yapılması, bu sektörde çalışan işgücüne duyulan gereksinimi azaltmış ve kentlere olan göçü hızlandırmıştır. Bunun sonucunda ise, kadın çeşitli iş kollarında çalışmaya başlamış, aile üretim birimi olmaktan çıkmış tüketim birimi haline gelmiş ve aile yapısı giderek küçülmüştür.

Bu parçada, ailenin değişmesinde rol oynayan etkenlerin hangisi üzerinde durulmuştur?

- A) Sanayileşmenin yaygınlaşması
B) Çocuk sayısının azalması
C) Tüketim biçiminin değişmesi
D) Demokrasi inancının yaygınlaşması

- 9) İnsan, sahip olduğu özelliklerin çoğunu sürekli ve düzenli toplumsal yaşamla kazanır. Örneğin insanın; diğer insanlarla sözlü ve yazılı iletişim kurma, öğrenme ve öğrendiklerini gelecek kuşaklara aktarabilme, aile ve devlet kurma gibi özellikleri toplumsal yaşamla birlikte ortaya çıkmıştır.

Parçaya göre, toplumsal yaşamın aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) İnsanların biyolojik ihtiyaçlarının değişmesine
B) İnsanın kültürel özelliklerinin değişmesine
C) İnsanlar arasındaki anlaşmazlıkların artmasına
D) İnsanların doğa kaynaklarını tüketmesine

- 10) Bizim kuşak, onun söylediği şarkılarla lise yıllarında tanıştı. İlk şarkıları en güzel anılarımızın fonunda yer aldı. Üniversite yıllarında da kopamadık onun şarkılarından. Sevindiğimizde, kederlendiğimizde, yaşamla barıştığımızda ya da küsüştüğümüzde hep onun ezgilerine sarıldık. O, kendini yenileyerek ilerliyordu yolunda. Belki de o yüzden, onun bu başarısı şaşırtmadı bizi.

Bu parçada, bu sözleri söyleyen kişi ve söz konusu sanatçıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Sanatçının haklı bir başarı kazandığına
B) İlk olarak ne zaman o şarkıları dinlemeye başladıklarına
C) Sanatçının gençlere yol gösterdiğine
D) Her durumda onun şarkılarından güç aldıklarına
E) Sonraki yıllarda sanatçıya olan ilgilerinin devam ettiğine

- 11) Nice kültürlü yada öyle görünen kişiler vardır ki müzik dinlemeyi, dinlediklerini tam olarak bilemezler. Bunun en son somut göstergesi de değerlendirilmeyi belirlen alıştır. Alkış, aslında o sanat yapıtına, o sanat yapıtını icra eden kişiyedir. Bizde ise alkışlama bir tür kibarlık, değerlilik gibi bol keseden dağıtılır sanatçılara. Böyle yapmakla başarılı ile başarısız aynı kefeye koymuş oluruz. Doğal olarak alkışın da ayırıcı bir yanı kalmaz.

Bu parçada vurgulanmak istenen nedir?

- A) Müzik dinlerken uyulması gereken kuralların neler olduğu
B) Dinlenen bir müzik parçasının nasıl yorumlanacağı
C) Müzikte yanlış değerlendirmeden kaçınmanın gerekliliği
D) Alkışın işlevinin ne olması gerektiği
E) Müziğin hangi gereksinimlerle dinlendiği

- 12) Sonunda bilgisayar da gelip çalışma masamıza kuruldu. Belli ki geçici bir geliş değildir bu. Disketi, yazıcıyı da yanına alarak geldiğine göre temelli yerleşmeye niyetli. Sadece birkaç oyun ya da yazım kolaylığı sağlamakla yetinmeyen bilgisayar, getirdiği konfor, yarattığı alışkanlıklarla terk edilemez kalelere ele geçirdi, ilk sıcak ilişkiler, yerini vazgeçilemez tutkuya bıraktığında bilgisayar dünyasının sıradan bir tüketicisi olduğunuz demektir.

Bu parçada bilgisayarla ilgili olarak aşağıdaki-lerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Pek çok kolaylık sağladığı için insanı tembel-leştirmediği
B) Kullanılan malzemeler bakımından pahalı bir ağıt olduğu
C) Benimsenmesi uzun zaman alan bir yenilik olduğu
D) Kullanma alışkanlığının giderek güçlenip yaygınlaştığı
E) Başka araçlarla birlikte kullanıldığında işe yaradığı

- 13) Sağlık, mutlu bir yaşamın değişmez ve öncelikli özelliğidir. Bu nedenle, bir yakınımızdan ayrılırken: "Sağlıkla kal", olumsuz bir davranışla karşılaştığımız da: "Sağlık olsun." gibi sözlerle vurgulamak isteriz. Çünkü insan olarak çalışmak, üretmek, böylece kendimize ve çevremize yararlı olmak temel amacımızdır. Bunuda ancak sağlıklı olursak başarabiliriz.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sağlığa gerekli önemin verilmediğini
B) Sağlıklı olmak için neler yapmak gerektiği
C) Sağlıkla ilgili sorunların ciddiye alınması gerektiği
D) Sağlıklı kişilerin yaşamdan tat alabileceği
E) Sağlığın her şeyden önemli olduğunu

- 14) Sağlık personelinin, bilimsel verilere dayalı tanıları koymasının yanında, kendi düşüncelerini halka tam olarak anlatabilmesi için sağlıkla ilgili kavramların yerel karşılıklarını bilmesinde zorunluluk vardır. Halkın kullandığı sözcük ve deyimleri bilmek, yalnızca onlarla anlaşmaya değil; onların düşüncelerini, inanışlarını, değer yargılarını, kısaca kültürlerini anlamaya da yardım eder. Kültürel özellikleri dikkate almayan bir sağlık hizmeti verimli bir biçimde gerçekleştirilemez.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıda-ki-lerden hangisidir?

- A) Sağlık personeli çok yönlü bir eğitimden geçirilmelidir.
B) Tıpla ilgili deyim ve kavramları yerli yerinde kullanan sağlık personeli daha başarılı olacaktır.
C) Sağlık hizmetlerinde başarılı olabilmek için halkla birlikte çalışmak gerekir.
D) Halka sağlık hizmetleri sunulurken kişilerin farklı özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
E) Sağlık hizmetlerinde, çağdaş tıp anlayışının yanı sıra doktor ve hasta iletişiminin kurulmuş olması da önemlidir.

15) Müzelerimizi birkaç günlüğüne kapatsak hiç kim-
senin bundan haberi bile olmaz. Çünkü müzeleri-
mizi gezenlerin çoğu yabancılar, Okullar da olma-
sa, müzelere yerli izleyici bulmak sorun olur.
Okulların da müze gezilerinin bilinçli olduğunu
sanmıyorum; bir piknikten farkı yok neredeyse. İş-
te bu nedenlerle, geniş kesimde bir müze isteğinin
var olduğundan kuşkuluyum.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinil-
memiştir?

- A) Müzelerimize gösterilen ilgi yeterli düzeyde değildir.
- B) Okullarımız müzelerden yararlanmaktadır.
- C) Halkın müzelere gitme alışkanlığı yoktur.
- D) Müzeler işlevini yerine getirememektedir.
- E) Müzelere ilgiyi çekmek için bazı tedbirler almak gereklidir.

16) Lisede öğrenciyken, elli yaşında biri ölünce, eh za-
manı gelmiş de ölmüş, diye düşünürdüm. Altmışın-
da biri ölmüşse sanki ölümü biraz gecikmiş gibi ge-
lirdi bana. Hele yetmişindekiler... Yalnızca yirmi,
otuz yaşlarında ölenlere acıdım. Bu acımasızlığım,
hainliğimden geliyordu; öyleyse neden ?

Bu parçanın son cümlesindeki sorunun yanıtı
aşağıdakilerden hangisi olabilir ?

- A) Ömre yönelik değerlendirmelerin yaşla birlikte değişmesinden
- B) Olgun insanın, kimsenin kötülüğünü isteme-
mesinden
- C) İnsanların giderek daha merhametli olmasın-
dan
- D) İnsanın, yaşlanınca doğruları yanlışlardan da-
ha iyi ayırabilmesinden
- E) Yaşlandıkça düşünceleri değiştirmenin zorlaş-
masından

17) Ödül, her şeyden önce, yaptığınız işin onaylandı-
ğını hissettiriyor. Sizi güldürüyor, kendinize ve işi-
nize olan güveninizi artırıyor. Mesleğinizde sü-
rekliğinizi sağlıyor. Bir de size büyük bir sorumlu-
luk yüklüyor. Ancak kimi zaman da bunların tam
tersi olabiliyor. Kişi ödülün mutluluğuyla sorum-
suzca davranabiliyor.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine kar-
şılık söylenmiş olabilir?

- A) Sizce ödülün işlevleri nelerdir?
- B) Ödül almak için neler yapmak gerekir?
- C) Her yıl bir ödül almayı nasıl başardınız?
- D) Sizce sanatçının tek amacı ödül kazanmak
mıdır?
- E) Ödül almak mı yoksa alınan ödülün sorumlu-
luğunu taşımak mı daha zordur?

18) Bir masalda, iki terzi, krala diktikleri giysiyi yalnız-
ca akıllı insanların görebileceğini söyleyerek onu
kandırıyorlar. Aslında ortada, dikilmiş herhangi bir
giysi yoktur. Krala karşılaşılanlar, akılsız diye
damgalanmamak için, onun çıplak göründüğünü
söylemez; aksine, olmayan giysiyi herkes övgü-
ler yağdırır. Kralın çıplak olduğunu, onu gören bir
çocuk söyler yalnızca. Bir düşünür de bir çocuk
gibi, gerçeği söyleyebilecek yüreklilikte olmalıdır.
Kendi çağının tüm önyargılarına karşın, saygınlı-
ğının zedelenmesi pahasına, gerçeği olduğu gibi
ortaya koymalı; çocukların yetişkinlikte yitirdikleri
bu özelliği korumaya çalışmalıdır.

Bu parçaya göre, bir düşünürde aşağıdaki
özelliklerden hangisinin bulunması gerekir?

- A) Cevaplardan çok, sorulara ağırlık verme
- B) Soruşturmasına, olabildiğince çok soruyla baş-
lama
- C) Bilimsel otoritelerle uyum içinde çalışma
- D) Daha önce cevaplanmamış sorular sorma
- E) Genel görüş ve kabullerin tutsağı olmaktan ka-
çınma

19) Düşünme, doğuştan gelen bazı yatkınlıklara da-
yalı olmasına karşın, öğrenmeyle gelişen bir et-
kinliktir. Bu açıdan, büyük düşünürler de dahil,
herkes "düşünme öğrencisi" sayılabilir. Düşünmek
bir borçlanmayı da beraberinde getirir. Düşünme
sürecinde borcumuzu "yanlış" la öder, karşılığında
"doğru"yu alırsınız. İnsanoğlu yanlış yapmaktan kur-
tulamayacağına göre, bu süreç asla bitmez. Her
seferinde bilginin kristal kalesini yıkar, sonra yeni-
den daha yükseğini kurmaya başlar.

Bu parçada, düşünmeyle ilgili olarak aşağıda-
kilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kesin bilgiye ulaşmanın en etkili yöntemi olduğu
- B) Yapılan hatalardan alınan derslerle sürekli geliştiği
- C) Soyut verilerden yola çıkarak somut sonuçlara
ulaşma çabasıyla kaynaklandığı
- D) Yalnızca özgür ve bağımsız bir ortamda geliş-
ebileceği
- E) Bütün soruların cevaplanabileceği varsayımına
dayandığı

20) Düşünmek herkesin yürüdüğü yollardan başka yol-
larda yürüme yürekliliğini göstermeyi gerektirir. O
yollar bireyi düşünüp dolaşıp herkesin gittiği yola gö-
türse bile, hazır yolların çok sayıdaki yolcusuyla
kendini yolunun kendi açan tek yolcu arasındaki
büyük ayrılıkları vardır. Bu parçada sözü edilen
"yüreklilik" aşağıdaki düşünme biçimlerinden han-
gisine ortam hazırlar?

- A) Bağımsız B) Tutarlı C) Çağırışlı
- D) Eleştirel E) Sistemli

21) "Bir düşünür, çocukları geleceğin büyükleri; bir sa-
tıcı ise, onları birer müşteri olarak görebilir. Oysa
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı yetkilileri
için yeni doğan çocuklar, yeni sınıflar ve yeni öğ-
retmenler demektir."

Bu durum, aşağıdaki genellemelerden hangi-
sine örnek olabilir?

- A) İhtiyaçları farklı bireyler, aynı durumu farklı bi-
çimde algılarlar.
- B) Bir kimse çeşitli ihtiyaçlarını aynı davranışlarla
giderebilir.
- C) Geleceği planlama ihtiyacı her insanda görülür.
- D) Bireylerin birbirinden farklı davranışlarının ge-
rişinde aynı güdü vardır.
- E) Çevre koşulları değiştiğinde, ihtiyaçlar da değişir.

22) İnsan, yalnızca bir organizma olmaktan öte, zihne
ve buna ek olarak da bilince sahip bir varlıktır. In-
san kimi gereksinimlerini bilincinden bağımsız bir
şekilde, başka birçok canlıının yaşam işlevleri gibi,
içgüdüleriyle sağlayabilir. Yine de onun en belirgin
özelliklerinden biri, eylemlerinin büyük bir bölü-
münü bilerek ve istençle yapıyor olmasıdır. İnsan
bilinçli eylemleriyle, içgüdüsel olarak yapabilecek-
lerinden pek çoğunu ve çok daha etkili olanlarını
gerçekleştirir. Bu yolla, doğayı, yaşamı açısından
daha uygun koşullara doğru değiştirir.

Bu parçaya göre insanı diğer canlılardan ayı-
ran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylemlerinin, daha çok düşünsel süreçlere da-
yalı olması
- B) Diğer canlılar üzerinde üstünlük kurması
- C) Çevre koşullarına uyum sağlaması
- D) Diğer canlılarla bir arada yaşayabilmesi
- E) İçgüdülerinin diğer canlılardan daha güçlü ol-
ması

23) Kentlerde insanların kırsal kesimde yaşayanlara
oranla daha fazla kişiyle ilişki içinde olmalarına
karşın, kırsal yerleşmelerde akrabalık bağları,
komşuluk ilişkileri çok daha güçlüdür. Tarihin hiç-
bir döneminde bireyler, günümüzün büyük kentle-
rindeki iletişim ve ulaşım olanaklarına sahip in-
sanlar kadar birbirine yakın ve bir o kadar da bir-
birinden uzak olmamıştır.

Bu parçada kentli yaşam biçiminin hangi özel-
liği eleştirilmektedir?

- A) Mal ve hizmetlerin çeşitlenmesi ile birlikte tüke-
timin artması
- B) Toplumsal rollerin artması sonucu uyumun zor-
laşması
- C) Yaşamda rekabetin önem kazanması ile birlikt-
e işyeri kurallarının değişmesi
- D) Koşullardaki iyileşmelere karşın, insanlar ara-
sındaki sosyal bağların zayıflaması
- E) Çok sayıda insanın yaşaması nedeniyle gün-
delik yaşamın güçleşmesi

- 24) Batı ülkelerinde, ikram edilen bir yiyeceği alması için misafire ısrar edilmez. Bu ülkelerde, karnı aç olduğu halde misafirlikte ikram edilen yiyeceği almayıp ısrar bekleyen ve bu nedenle aç kalan Türkler olmuştur. Oysa Türkiye'ye gelen yabancılar kendilerine ikram edilen yiyecekleri, eğer istiyorlarsa, ısrar beklemeden alırlar. Bu durum Türkler tarafından genellikle yadırganır ve böyle davrananlar görgü kurallarını bilmeyen kişiler olarak değerlendirilir.

Bu parçada, toplumsal değerlerin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Yaptırım gücüne sahip olma
B) İnsan gereksinimine cevap verme
C) Toplumdan topluma değişme
D) Zaman içinde değişme
E) Bireylere belli sorumluluklar yüklemek.

- 25) Bir yazarmız İstanbul'daki evlerinde bir süre konuk ettiği Güney Afrikalı arkadaşından teşekkür mektubu alır. Arkadaşı yazarın ve ailesinin misafirperverliklerini, yemeklerinin lezzetini övdükten sonra, "Yalnız, oradayken sormadım; çati katında niçin bizimkilere benzeyen büyü kulları vardı?" diye sorar. Yazar önce şaşırır. Sonra durumu kavrar. Damdaki kiremitlerde kırıklar olduğu için babaannesi yağmurun aktığı yerlere tencere, tas, leğen koymuştur.

Yazarın arkadaşının çatıdaki kapları büyü kabı zannetmesi, kültürle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Kuşaktan kuşağa aktarılmasına
B) Bireyler arası ilişkilerde etkili olmasına
C) Öğretici nitelik taşımaya
D) Topluma özgü olmasına
E) Ekonomik etkenlerle belirlenmesine

- 26) Bale çok zor bir sanat. Azim, direnç, sağlıklı ve dengeli bir bünye olmalı bir balesinde, yeteneğin yanı sıra. Sonra çocuğun çevresi bu sanata uygun olmalı. Sabır çok önemli. Düşün ki çocukluk yok, gençlik yok. Buna karşılık elde edilen başarı, keçi boynuzu yemek gibi bir şey.

Parçanın son cümlesindeki baleyle ilgili yakınlık, aşağıdakilerden hangisiyle ilgili olabilir?

- A) Özverinin temel alınışıyla
B) Bu sanattan anlayanların azlığıyla
C) Başarının, çalışmada süreklilik gerektirilmesiyle
D) Kişilik oluşumuna olumsuz etkisiyle
E) Emeğin sonuç arasındaki dengesizlikle

- 27) Kış mevsiminin uzun ve soğuk olduğu Erzurum'da yaşam daha çok kapalı mekanlarda geçer. Bu mekanlar arasında, kahvehanelerin ayrı bir önemi vardır. Bazılarında bir şeyler okunabilir, seyyar satıcıların uğrak yeri olan bazılarında alış veriş yapılabilir, bazılarında aşık atışmaları dinlenir ve toplumsal konularda yorumlar yapılır. Kış mevsiminin bu kadar uzun ve sert geçmediği yörelerde, kapalı, mekanlardaki sosyal etkileşim bu derece zengin değildir.

Bu parçada toplumsal yaşamın özellikle hangi yönü üzerinde durulmaktadır?

- A) Zaman içinde değişikliğe uğraması
B) İnsan ilişkilerinin sonucu olması
C) Bireysel davranışlara yön vermesi
D) Belirli kurallara dayanması
E) Doğa koşullarından etkilenmesi

- 28) "Yaptıkları, söyledikleriyle çelişmez. Özü sözüne uyar. Yaşayışı düşüncelerini tamamlar. Görevinin, yalnızca bilmek ve göstermek değil, aynı zamanda, eğniyle savaşmak, iyiyi ve güzeli korumak olduğunu kavramıştır. Bu çabasında kararlıdır; gözü önü budaktan sakınmaz. Kötüleri neye kapıldığı gibi umutsuzluğa da düşmez. Ayakları hep yerdedir. Haklı gördüğü gerçeklere bağlanmıştır."

Aşağıdaki niteliklerden hangisi tümüyle bu parçada tanımlanan kişiyle ilgilidir?

- A) Dışadönük – uysal – akıllı – bilgili
B) Dengeli – adil – korkusuz – inatçı
C) Açık yürekli – azimli – duygulu – iyimser
D) Tutarlı – dürüst – cesur – akılcı
E) Gerçekçi – fedakar – uyanık – disiplinli

- 29) Yazılarımı bin bir güçle yazarım. Yazıp bitirdikten sonra da hiçbir ferahlık duymam. Zira, o kadar sıkıntıyla, zahmetle meydana getirdiğim yazı, benim yazmak istediklerimin soluk bir gölgesi gibidir. Onun için çok defa bunları nefretle bir yana atarım, şunu da itiraf edeyim ki, eserlerimi kitap halinde ya da parça parça yayımlandığında büyük bir pişmanlık duyarım. Ama yazma gücümü ve daha iyiye ulaşma umudumu asla yitirmem.

Kendinden böyle söz eden bir yazar aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Kusursuzu arayan
B) Zor beğenen
C) Karamsar
D) Kararlı
E) Açık sözlü

- 30) O sabah koşup dolabı açtığım zaman, dondurmam yoktu. Oyuncak bebeğim yanımda yoktu. Bebeği, annemle üstüne oturttuğumuz raf, katı bir yürekli sanki. Hemen anneme koştum; yeri süpürüyordu. Karşısında hiçbir şey söylemeden duruyordum. Durmuş, hep anneme bakıyordum. Annem ise durmadan yeri süpürüyordu, bin yıl süpürdü, yüz bin yıl süpürdü o yeri; başını bir türlü kaldırmıyordu. Sandım ki bundan böyle annem hep o daracık sofayı süpürüp duracak. Başını kaldırmayacak. Yüzüme bakmayacak. Bana, yiten bebeğimden hiç haber vermeyecek.

Bu sözleri söyleyen çocuğun, içinde bulunduğu ruhsal durumu en iyi anlatan sözcük çifti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Telaşlı – sinirli
B) Sabırsız – pişman
C) Kaygılı – suçlayıcı
D) Kızgın – bezgin
E) Üzüntülü – umutsuz

- 31) Yazılarında, özü dikkate alan bir sadelik vardır. Gereksiz betimlemelerden kaçınan yoğun bir anlatım, ilk bakışta göze çarpar. Anlatımında, üstün gözlem yeteneğinin ve matematikselliğin hemen farkına varırsınız. Öyle ki cümlelerini oluşturan sözcükler ne bir eksik ne bir fazladır. Bu özelliklerine bir de yazdıklarının okuyucuda uyandırdığı güven duygusunu ekleyebiliriz.

Bu parçada, sözü edilen yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Düşüncelerini yalın bir biçimde anlatma
B) Anlatımında belirli sözcükler kullanma
C) Söylediklerini gözlemlere dayandırma
D) Okuyucuya inandırıcı gelen sonuçlara ulaşma
E) Gereksiz ayrıntılardan kaçınma

- 32) "Her yönüyle değişik bir kişiliği vardı. Arkadaşlarını benzemiyordu. Onların katıla katıla güldüğü şeyleri anlamsız, kaba ve çirkin buluyordu. En küçük şeyleri bile büyütüyordu. Zengin bir düşüncesi vardı. Kendi içine, kendi düşlerine gömülmeğe hoşlanıyordu."

Aşağıdaki niteliklerden hangisi bu parçada anlatılan kişilikle bağdaşmaz?

- A) romantik
B) coşkulu
C) içli
D) alıngan
E) incelikli

- 33) Ne yazık ki, vücudun harabisi zeka olgunluk zamanına tesadüf eder. Manasız çocukluk, tatsız gençlik, olgunluk yaşına hazırlanmaktan başka nedir. Zeka nar, ayva ve portakal gibi geç renk ve koku bulan bir sonbahar mahsülüdür. En az kırk sene güneşte pişmeden bu asi meyve ballanmıyor. Dünyayı idare eden ilim, fen, iktisat, sanat ve edebiyat cereyanlarının nazımı, şakakları beyazlamış kafalardır.

Yazar zekayı neden bir sonbahar mahsülü olarak kabul ediyor?

- A) Ayva, nar ve portakalla ilgili bir teşbih yapılabilmek için
B) Sonbahar meyveleri gibi renkli olmasından dolayı
C) Sonbahar meyveleri daha değerli ve dayanıklı oldukları için
D) Sonbahar meyvelerinin olgunlaşmak için güneşe, zekanın da gelişebilmek için çeşitli şartlara ihtiyacı olmasından dolayı
E) Sonbaharda elde edilen mahsuller gibi geç olgunlaşmasından dolayı

- 34) Yaşamın uzunluğu ya da kısalığı bugüne değin çok tartışılmıştır. Neye göre uzun, neye göre kısaydır yaşam? Örneğin bir kelebeğin yaşamında yirmi yıl, düşünülmemeyecek ölçüde uzun bir süre sayılır. İki insanın dostluğunda bu süre önemli ve anlamlı bir nitelik taşır. Oysa aynı süre, insanlığın tarihsel gelişimi açısından düşünülürse, sözü edilemeyecek kadar kısa bir zaman dilimi sayılmaz mı?

Parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlık uzun bir geçmişe sahiptir
B) Zaman göreceli bir kavramdır.
C) Kimi canlılar çok kısa ömürlüdür.
D) İnsan için dostluğun değeri ve önemi büyüktür.
E) Yaşam; üzerinde çok durulup düşünülen kavramlardan biridir.

35) Bana hep yaşama sevincimin nereden kaynaklandığını sorarlar. Belki çocukluğumdan, çevremden, sokağımdan; ama asıl evimizden... Sevgi dolu bir evde büyümek güzel bir şey.... Sevmeyi öğrenince unutamıyor insan; yıllar geçse, yaşlanırsa da kişinin yaşama sevinci hiçbir zaman solmuyor.

Bu parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her şeyi ailesiyle paylaşabilen çocuklar ileride mutlu olurlar.
- B) Aile ortamının verdiği mutluluk, mutlulukların en güzeli.
- C) Çocukken sevgiyi tadanların yaşama sevinci süreklilik gösterir.
- D) Geniş bir aile içinde büyüyenler yaşamayı daha çok severler.
- E) İnsan ancak çevresiyle birlikte mutluluğun tadına varabilir.

36) Önce karanlıkta yüzün ısıdı. Sis açıldıkça kendini ele verdin İstanbul. Güverteden bakınca gözlerine inen aydınlığı gördüm. Demir aldım. Uzaklaşan gemi değil, İstanbul'du. Kurşun kuleler, minareler, uğultulu taş yapılar, ışılan yüzüne eriyip gittiler boşlukta. Ayrıldık. Ama başka kentlere, yani limanlara doğru dümen kıldığım bu uzun, hâlâ sonu gelmeyen yolculukta beni yalnız bırakmadın. Gittiğim ülkelerde hep seni yaşadım. Ey sen ay yüzüm benim!

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi **yoktur**?

- A) Sözcüklerin duygusal anlamından yararlanma
- B) Kişileştirme sanatına başvurma
- C) Betimleyici öğeler kullanma
- D) Hitaplardan yararlanma
- E) Tanımlamalarla söyleyişte yoğunluk sağlama

37) Vadinin ortasından gürül gürül akan derenin iki yanını süsleyen kavakları, köpürerek akan suların içindeki kayaların ilginç şekilleri ve yamaçlara oyulmuş, insanı alıp yüzyılların ötesine götüren Kilisleriyle bir rüya ülkesidir sanki ıhlara.

Bu cümlelerin anlatımında hangi duyu organlarıyla seçilebilen ayrıntılara yer verilmiştir?

- A) Koklama- tat alma B) Tat alma- dokunma
- C) Dokunma- görme D) Görme- işitme
- E) İşitme - koklama

38) Dinleme, bilgi almanın, öğrenmenin başlıca yollarından biridir. Arkadaşlık, iş gibi toplumsal ilişkiler, dinlemeye sıkıca bağlıdır. Küme çalışmaları ve başka konularda iş birliği, dinleme ile yürütülür. Radyo ve televizyon aracılığıyla bilgilenmek dinlemenin önemini daha da artırmıştır. Tiyatro, sinema, konser, konferans da dinleyerek izlenebilir. Dinleme bir nezaket gereğidir de.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi **çıkarılamaz**?

- A) Başarılı olmak için iyi bir dinleyici olmalıyız.
- B) Dinlemek, başkasına gösterilen bir saygıdır.
- C) İnsan, ilgisini çeken konuları daha dikkatle dinler.
- D) Birlikte iş yapabilmek için dinlemesini bilmek gerekir.

39) İnsanın doğayla savaşımında korkunun rolü yadsınmaz. Önerli olan, bu insanca duyguyu iyi değerlendirebilmektir. Nasıl ki kullanılması bilinmeyen bir silah bazen geri tepip büyük zararlara yol açabiliyorsa, korku da denetim altında tutulmayıp kendi başına bırakılırsa sonuç hiç kimse için iyi olmaz. Korkmam; ama neden, niçin korktuğumuzu bilelim. Korkuya yenilme kaygısının tutsağı olmalı.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi **getirilemez**?

- A) Korkuyla birlikte yaşamayı öğrenebiliriz.
- B) Korkudan, uygun biçimde yararlanmaya çalışabiliriz.
- C) Korkunun, toplumu değişik yönlerden etkilediğini unutmamalıyız.
- D) Korkuyu bir engel değil, bir araç olarak görebiliriz.
- E) Korkumuzun nedenini öğrenip ona göre davranabiliriz.

40) O, bir aktör gibi sürekli rol değiştirir. Kimi zaman geçerli bir özür kılıfına girer; hasta olur, yorgun düşer, herkesi kendisine acındırır. Kimi zaman iş yapar görünür; gerçekte bir şey yapmaz. Onun kandırıcı bir felsefesi ve boş düşünce ilmeklerinden örülmüş bir dünyası vardır.

Bu parçada, aşağıdaki kavramlardan hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Tutarsızlık B) Tembellik
- C) Yorgunluk D) Duygusuzluk

41) Ön sözlerin çoğu okuyucunun anlayışını sınırlandırmaya çalışır. Önsözü yazarın kişi, kendi gözünü takar okuyucunun gözüne. Bu önsözü kitabın yazarı da yazmış olsa, okuyucuya kendi görüşlerini aktarmaya hakkı yoktur. Hakkı olsa da çoğu kez bir şey kazanmaz bundan; kendi hakkını korurken yapıtının hakkını yer; çünkü yapıtla okuyucunun özgürce kaynaşmasına engel olur.

Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi **varsayılmaktadır**?

- A) Ön sözler, okurun kitabı, kendi ölçülerine göre değerlendirmesini güçleştirir.
- B) Ön sözler, kitapların daha iyi anlaşılmasını sağlar.
- C) Ön sözler kitapların niteliklerini açıklamalıdır.
- D) Ön sözlerin temel işlevi, kitapla okur arasındaki bağı güçlendirmektir.
- E) Her kitabın ön sözü, o kitabın yazarı tarafından yazılmalıdır.

42) Bir kuruluşun açtığı roman yarışmasında jüri üyesiydim. Dosyalar dolusu yarışma metniyle boğuşuyordum. Acemice yazılmış, özelliiksiz metinlerdi bunların çoğu. İlk romanıyla ünlü bir yazar oluyormuş düşleri gizliydi bu dosyalarda. Bunları değerlendirirken bir dosya özellikle dikkatimi çekti. Zevkle okumaya başladım. Ötekilerden çok farklı bir yapısı vardı. Çağdaş edebiyatı tanıyan, dile egemen bir yazarın ürünüydü bu dosya.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine **değilmiştir**?

- A) Jüri üyeliğinin yorucu yönlerinin bulunduğu
- B) Yarışmaya katılan yapıtlardan çoğunun nitelikli olmadığına
- C) Yarışmaya katılanların çokluğuna
- D) Düzeyli bir metnin ilgiyle okunabildiğine
- E) Yazarların tanınmasında yarışmaların önemine

43) Eskiden bu mahallede yaşayan herkesi tanıdım. Bakkal, kasap, manav, berber birbirlerini isimleri ile seslenirlerdi. Şimdi durum değişti. Yurdun her tarafından insanlar geliyor. Birçok kişiyi tanımiyorum.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi **vurgulanmaktadır**?

- A) Ulaşımın kolaylaştığı
- B) Köyden kente göç yaşandığı
- C) Konut sorununun olduğu
- D) Ticaretin hızla geliştiği

44) Kültür, insanların paylaştıkları bilgiyi, inancı, sanatı, gelenekleri, yasaları ve kazanmış oldukları tüm beceri ve alışkanlıkları kapsar. Bu nedenle toplumdaki dayanışmanın da temelini oluşturur.

Buna göre "kültür" ün toplumdaki dayanışmayı oluşturmalarının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyleri ortak noktalarda birleştirmesi
- B) Zaman içinde değişmesi
- C) İnsan davranışlarını etkilemesi
- D) Toplumun gelişmesinde önemli bir rol üstlenmesi

45) Folklorik öğelerin kalıplaşmış bir yapısı vardır; bu da yaratıcılığı sınırlar, diyenler var. Bana göre yanlış bir saptamadır bu. Böyle diyenlerin belleklerinde klişeleşmiş bazı şairler var. Oysa gerçek çok farklıdır. Folkloriden yararlanma türden türe ya da sanatçıdan sanatçıya değişiklik gösterir. Hiçbir zaman folklorik öğeler olduğu gibi kullanılmaz, bunun için de anlatım donup kalmaz.

Bu parçada geçen "donup kalmamak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlamını yitirmemek
- B) Dolaylı söyleyişlere yönlendirmek
- C) Basmakalıp bir nitelik kazanmamak
- D) Anlatım yeteneğini engellemek
- E) Kurallara uygun davranmak

46) Ninnideki sözlerin bebekler için fazla bir anlamı olmasa bile, ninniler annenin iç dünyasını yansıtır. Bakımından önemli. Çoğu zaman bebeği uyutmak için söylenen ninnilerin sözleri amacından saparak annenin dileklerini, kaygılarını yansıtır. Özellikle gelinin aile büyüklerine ve kocasına söz söylemesinin hoş karşılanmadığı kültürlerde, annenin, iç dünyasını ancak ninniler yoluyla dışa vurduğu görülür.

Bu parçada ninnilerin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Annenin sıkıntı ve isteklerini dile getirme aracı olduğu
- B) Bebekle anne arasındaki ilk sesli iletişimi sağladığı
- C) Pek çok kültürde yer aldığı
- D) Sözlü edebiyatın önemli bir ögesi olduğu
- E) Bebeklerin dil gelişiminde etkili olduğu

47) Doğru beslenme, aslında basit bir matematik problemidir. Ama her bünye için ayrı toplamalar ve çıkarmalar yapılması gerekir. Uzmanlar: "En iyi beslenme yöntemi, yaşamı en az kaloriyle sürdürmektir." diyor ve hemen ardından ekliyorlar: "Ama herkesin kendine göre bir 'en az kalori eşiği' yani bir gereksinim sınırı vardır. Bu sınırın altına düşmemek gerekir. Kas, kemik, organ hatta gerekli oranda yağ dokusunu koruyacak biçimde, en düşük miktara yakın ölçüde besin tüketerek yaşamak gerekiyor. İşte bunu başardığınızda ömrünüz uzuyor. Eski bir arkadaşınızla karşılaştığınızda arkadaşınızın çok sağlıklı ve iyi görüldüğünü söylemesi, ömrünüzü daha da uzatıyor; çünkü ruh sağlığınız korunmuş oluyor."

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Zayıflık her zaman için sağlık demek değildir.
- B) Besin tüketimi belirli ölçülere göre olmalıdır.
- C) Bedensel sağlıkla ruhsal sağlık arasında bir ilişki vardır.
- D) Fazla kalori almaktan kaçınılmalıdır.
- E) Her kişinin kalori ihtiyacı farklı olabilir.

48) Galata köprüsü, sabahları canlı ve serindir, ışık içindedir. Canlı ve atik bir şekilde işe giden insanlarla aynı ruh hâlinde. Akşamüstlerine doğru şişman, yorgun, vurdumduymaz bir insan hâline gelir. Üstünde esen serin meltemlere karşı göğsünü açmış gibidir. Sonra birdenbire şairleşir. Süleymaniye'den kırmızı, mor, sarı, turuncu bir akşam başladı mı köprüden geçenler altın yaldızlı bir ışık içinde yüzerler.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdakilerden hangisini desteklemektedir?

- A) İnsanların çevreleriyle ilgili algılarının kendi ruh hâlleriyle ilişkili olduğunu
- B) Gündelik yaşamın karmaşası içinde insanların çevrelerinde olup bitenin farkına varamadıklarını
- C) İnsanların sürekli gittikleri mekânlardaki değişiklikleri fark etmediklerini
- D) Doğadaki değişimlerin her kişide farklı duyguları uyandırdığını
- E) Doğada gözlenenle sanat yapıtına aktarılanın birbirinden farklı olduğunu

49) Japonların "soo-nah-me" diye okudukları ve limandalgası anlamına gelen tsunamiye, İskandinavlar "hayalet dalga" ya da "hortlayan dalga" adını vermişlerdir. Deniz altında meydana gelen depremler ya da volkanik patlamalar sonucunda harekete geçen milyarlarca metre küp su, tsunami denilen dev dalgaya neden olur. Tsunami dalgası açık denizde son derece belirsizdir. Örneğin büyük bir geminin altından geçerken gemideki insanlar onu fark edemeyebilir. Dalga kıyıya yaklaşıırken derinlik azaldığı için hızla yükselmeye, sahilde bulunan sularsa geri çekilmeye başlar. Bir süre sonra dalga, saatte 800 – 900 kilometreye varabilen bir hızla kıyıya çarpıp ve önüne çıkan her şeyi yok eder.

Bu parçada tsunamiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi verilmemiştir?

- A) Farklı dillerdeki adları
- B) Oluşum nedenleri
- C) Deniz derinliğine bağlı değişimleri
- D) Kıyı bölgelerindeki etkileri
- E) Yakın geçmişteki örnekleri

50) Karşılıklı konuşmanın yerini internette "çetleşme" alırken insan ilişkileri de şakalar da dil de alabildiğine değişti. Komşuma sabah koşusunda bana eşlik etmesini teklif ettiğimde "Teşekkür ederim, almayayım!" diye cevap vermişti. Benim ona bir şey ikram ettiğim yoktu. Meğer, "Ben bu işi yapmak istemiyorum, yapmayacağım." demek istiyormuş. Ben ortaya çıkırmış bu yeni anlama şaşırken komşum da bana şaşmış. "Siz böyle söylemez misiniz?" demişti. O hafta gazetelerin eklerinde bazı köşe yazarlarının da dili bu şekilde kullandığını görünce, iletişim dersinde yazı dilinin "teklifsiz konuşma dili"nden uzak kalması gerektiği konusunu daha çok vurgulamaya karar verdim.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisini destekleyen bir durumdan söz edilmemiştir?

- A) İletişim biçimindeki değişikliklerin dil üzerinde doğrudan etkisi olmaktadır.
- B) Toplumda yaygın olarak kullanılan dil yanlışları zamanla doğru olarak algılanmaktadır.
- C) Dilin kurallarına bağlı kalınmadığında iletişim sorunları ortaya çıkabilir.
- D) Yüz yüze iletişimde konuşma kadar vücut hareketleri ve mimikler de önemlidir.
- E) Hayatını yazarlık kazanan kişiler arasında dili özensiz kullananlar çıkabilir.

51) Kamuoyunu uyuyan, güçlü bir insan gibi düşünmek gerek. Zaman zaman sıçrayarak uyanır. İşte o an, kulağına bir düşünce fısıldamak için en uygun andır. Fısıldamak için en yalın, en belirgin düşünceyi seçmeli. Çünkü, hemen gerinir, arkasını döner, esner, tekrar uykuya dalar ve sen onu ne engelleyebilir ne de uyandırabilirsin.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi kamuoyunun bir özelliği değildir?

- A) Yönlendirilebilir olması
- B) İlginin çabuk dağılması
- C) Her zaman aynı duyarlılıkta olması
- D) Harekete geçirilmesinin zor olması
- E) Belli bir yaptırım gücünün olması

52) Sazanlar (Cyprinidae) ailesinin bir türü olan çapakbalığı (Abramis brama), Avrupa ve Asya'da geniş bir dağılım gösteren bir tatlı su balığıdır. Gövdesi yanlardan basık ve yüksek, başı küçük, gümüş renginde bir balıktır. Göllerde ve yavaş akışlı akarsularda sürüler halinde yaşayan çapakbalığı, solucanlar, yumuşakçalar gibi küçük hayvanlarla beslenir.

Bu parçada, çapakbalığıyla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Besin kaynakları
- B) Yaşam alanları
- C) Fiziksel özellikleri
- D) Üreme mevsimi
- E) Bilimsel adı

53) Makarna, yüzde yüz durum buğdayının öğütülmesiyle elde edilen irmik ve sudan üretilen saf bir gıdadır. Elde edilen hamur kalıptan geçirilerek biçimlendirilir ve yüksek sıcaklıkta kurutulur. Makarna pişirmek basit gibi görünse de dikkat isteyen bir iştir. Tencere büyüklüğü, tuz, makarna ve su oranları önemlidir. İyi irmikten üretilmiş makarna, paketinde önerilen oranlar ve haşlama süresinde pişirilirse çok besleyici, doyurucu ve lezzetli bir yemek elde edilir. Diğer unlu gıdaların aksine, böyle bir makarnanın içerdiği karbonhidrat daha kolay sindirilir ve böylece kilo alma sorunu ortadan kalkar.

Bu parçada, makarnayla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Üretim yöntemi
- B) Saklanması koşulları
- C) Pişirilmesinde dikkat edilecek noktalar
- D) Besin değeri
- E) Hangi maddelerden üretildiği

54) Her memeli canlı gibi insan da yavrusunu emzir-melidir. Emzirmeye doğumdan hemen sonra, mümkün olduğunca erken başlanmalıdır. Doğumun ardından ilk 4-5 gün gelen ve kolostrum denen süt, bebeğin ilk aşısı gibi olduğundan bu sü-tün bebeğe verilmesi çok önemlidir. Anne sütü emdiği sürece, bebeğe ayrıca su veya diğer içeceklerin verilmesine gerek yoktur. Anne sütü bebeğin gelişimini sağlayacak en iyi besin olduğundan hiçbir yiyecek veya içecek anne sütünün yerini tutamaz.

Bu parçada, emzirmenin aşağıdaki yararların-dan hangisine değinilmemiştir?

- A) Bebeğin bağışıklık sistemini güçlendirmesi
- B) Bebek acıktığında zaman kaybetmeden verilebilmesi
- C) Hazırlanması için herhangi bir uğraş gerektirmemesi
- D) Emziren kadında meme kanseri riskini azaltması
- E) Bebeği beslemede ekonomik bir yöntem olması

55) Kendilerine milli sembol olarak üç yapraklı yonca-yı seçen halkı gözlemlediğinizde, bu seçimin hal-kın mütevazı yaşam tarzını çok iyi yansıttığını gö-rürsünüz. Olanla, olağanla yetinmeyi, mutlu olmā-yı bilen; bir başka deyişle, yoncanın dört yapraklı-sını ararken ömrünü tüketmek yerine üç yapraklı-sıyla yaşamına renk katabilen insanların iç huzu-runu duyursanız.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi sa-vunulmaktadır?

- A) Huzurlu bir yaşam için, sahip olunanların değ-erinin bilinmesi gerektiği
- B) Gelecek kaygısı duymayanların kendilerine mutlu bir gelecek hazırlamayacağı
- C) Geçmişin özlemiyle yaşayanların geleceğe umutla bakamayacağı
- D) Teknolojinin sunduğu olanaklardan yararlan-mak gerektiği
- E) Maddî sıkıntıların kişiler arası ilişkileri olumsuz etkilediği

56) Güneş tutulmasının oluşabilmesi için Ay'ın yeniyay safhasında bulunmasının yanı sıra Dünya, Ay ve Güneş'in aynı doğrultuda olması gerekir. Tam, halkalı ve parçalı olmak üzere üç tür güneş tutulması vardır. Güneş tutulmasının tam veya halkalı oluşu Ay'ın Dünya'ya uzaklığına bağlıdır. Parçalı oluşu ise gözlem yeri, Ay ve Güneş arasındaki açıyla ilgilidir, yani her üçünün tam olarak aynı doğrultuda bulunmamasının bir sonucudur. Ay Güneş'ten küçük olmasına karşın Dünya'ya daha yakın olduğundan, Dünya'dan bakıldığında Ay'la Güneş aynı büyüklükte görülür. Bunun sonucunda, Güneş'in tamamı Ay tarafından birkaç dakika örtülür ve tam tutulma olur. Tam Güneş tutulması diğer tutulma türlerine göre çok daha önemlidir. Tam tutulma sırasında yapılacak gözlemlerde güneş'in dış tabakalarıyla ilgili önemli bilgiler elde edilir.

- I. Uzaklık
- II. Açı
- III. Hava koşulları

Bu parçaya göre, Güneş tutulması türlerinin belirlenmesinde yukarıdakilerden hangilerinin rolü vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1980'lerin başlarında, sanat ve kültür haberlerinin gazete satışlarına katkısı olmayacağı düşüncesi yaygın olduğundan çok az gazete kitap eki çıkarırdı. Son zamanlarda, neredeyse tüm gazetelerin kitap eki var. Hafta içinde ya da hafta sonunda verdikleri eklerde, farklı niteliklerde, düzeylerde ve farklı yaklaşımlarla da olsa bu konuya azımsanmayacak ölçüde yer ayırıyorlar. Kitap tanıtımlarının gazetelerin içeriğinde böylesi önem kazanmasının nedenleri ne olabilir? Okur sayısında çok büyük bir artış olduğunu sanmıyorum. Ama yayımlanan kitap sayısında artış olduğu kesin. Kitap eklerinin aldığı ilanlar, o eklerin yayım masrafını karşılıyor mu? Yayın piyasası bu kadar büyüyor mu? Bu soruların yanıtları ayrıntılı biçimde araştırılabilir. Ama sanıyorum ki kitap ekleri gazetelere her şeyden önce saygınlık getiriyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Gazete satışlarının son zamanlarda artışı.
B) Reklamı yapılan kitapların daha çok satışı.
C) Yayınevlerinin sayısının artışı.
D) Kitap eklerinin gazete çıkarma işini güçleştirdiği.
E) Kitap eklerinin gazetelere değer kazandırdığı.

58) Halk sanatlarını, örneğin bir kilimi, bir İznik çinisini, bir Orta Anadolu bakır işini, bir tahta oymayı, kı-zılcık dalından örülmüş bir sepeti her zaman sevdim. Onları hiçbir zaman Batılı ustaların ünlü yapıtlarından farklı görmedim. Yerel nakışları ve çok sevdiğim Anadolu motiflerini yeni bir düzenlemeyele resimlerime aktardım. —: Sevincim, resme başladığım anda bu ana kaynaklara elimi uzatmış olmamdan geliyor. Üzüntüm de bu güzel, cömert kaynaktan dilediğimi kadar yararlanmamış olmamdan geliyor.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Her sanatçının yaşamında onu mutlu eden ve güdüleyen durumlar elbette vardır
B) İçimde, halk kültürünün ürünlerini yapıtlarımda yansıtmaya isteği vardı
C) Türk süsleme ve Anadolu halk sanatlarından yola çıkarak geometrik, yarı soyut bir anlayışa yöneldim
D) Meslek yaşamım boyunca beni sevindiren ve üzen iki nokta var
E) Anadolu'nun resim üzerindeki bereketliliğini keşfedince var gücümle çalışıyor, yeni şeyler üretiyordum

59) Futbolun geçmişi konusunda ortak bir görüş yoktur. Kimi araştırmacılar günümüzden binlerce yıl önce Asya'da, Latin Amerika'da hatta Afrika'da futbola benzeyen bazı toplumsal etkinliklerin varlığından söz etmektedirler. Ancak iyi bilinmelidir ki futbol adı verilen oyunun anavatanı İngiltere'dir ve bu oyun belirli ilkelere göre oynanır.

Bu parçada futbolla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine değinilmemiştir?

- A) Tarihçesiyle ilgili sağlıklı bilgi yoktur.
B) Tarihi çok eskilere dayanmaktadır.
C) Kimi kıtalarda benzerlerine rastlanmıştır.
D) En çok İngiltere'de oynanmaktadır.
E) Üyulması gerekli kuralları vardır.

CEVAP

ANAHTARLARI

PARAGRAFİN YAPISI

Paragrafın Yapısı

1) Giriş :

1	E	2	A	3	B
---	---	---	---	---	---

2) Gelişme

1	B	2	D	3	C
---	---	---	---	---	---

3) Sonuç

1	A	2	D	3	B
---	---	---	---	---	---

Paragrafı İkiye Bölme

1	C	2	C	3	C	4	C
---	---	---	---	---	---	---	---

Düşüncenin Akışını Bozan Cümle

1	D	2	C	3	B	4	D	5	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Paragrafın Konusu

1	D	2	E	3	E	4	E	5	E	6	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Paragrafın Başlığı

1	E	2	B
---	---	---	---

Cümlede Anlam:

a) Eş anlamlı cümle

1	B
---	---

b) Yakın anlamlı cümle:

1	A	6	C	11	E	16	C	21	A
2	A	7	A	12	D	17	B	22	D
3	E	8	B	13	D	18	C	23	C
4	B	9	A	14	B	19	A		
5	B	10	E	15	B	20	B		

Paragrafta Ana Düşünce

1	C	2	B	3	A	4	C
5	E	6	E	7	B		

Paragrafta Yardımcı Düşünce

1	B	2	B	3	C	4	C	5	C	6	B
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Anlatım İlkeleri

1	C	2	B	3	A	4	A	5	D	6	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Anlatım Biçimleri

1) Açıklayıcı Anlatım

1	B	2	B
---	---	---	---

2) Tartışmacı Anlatım

1	A	2	D
---	---	---	---

3) Betimleyici Anlatım

1	D	2	B	3	C	4	A	5	D
6	D	7	A	8	A	9	A		

4) Öyküleyici Anlatım

1	A	6	A	11	C	16	E
2	E	7	B	12	A	17	A
3	A	8	B	13	D	18	D
4	A	9	C	14	E	19	
5	A	10	C	15	A	20	

Düşünceyi Geliştirme Yolları:

Karşılaştırma

1	B	2	B	3	B	4	E	5	B
6	A	7	B	8	D				

Örneklendirme

i	B	2	C
---	---	---	---

Tanık Gösterme

1	A		
---	---	--	--

Paragrafın Çözümü

1	B		
---	---	--	--

İnsana ve Hayata Dair Metinler

1	A	8	C	15	A	22	B	29	D
2	B	9	B	16	A	23	B	30	D
3	B	10	B	17	C	24	B	31	E
4	A	11	C	18	A	25	B	32	B
5	A	12	D	19	B	26	C	33	A
6	B	13	D	20	C	27	D	34	B
7	A	14	D	21	A	28	B	35	D

Başarı ve Başarısızlık

1	C	8	D	15	C	22	E
2	C	9	D	16	A	23	E
3	D	10	D	17	C	24	C
4	B	11	A	18	D	25	A
5	A	12	B	19	A	26	A
6	A	13	A	20	A	27	B
7	C	14	B	21	A		

Dil Nedir

1	C	8	B	15	A	22	D	29	D
2	D	9	C	16	A	23	D	30	A
3	A	10	A	17	C	24	D	31	C
4	A	11	D	18	B	25	B	32	C
5	D	12	C	19	A	26	A	33	C
6	A	13	C	20	C	27	D	34	C
7	D	14	A	21	E	28	A	35	E
								36	C

Edebiyat Nedir

1	D	8	B	15	D	22	B
2	D	9	C	16	D	23	C
3	B	10	D	17	E	24	C
4	D	11	C	18	C	25	B
5	E	12	E	19	D	26	D
6	B	13	A	20	C	27	D
7	B	14	E	21	A		

Edebiyat Tarihi

1	D	19	C	37	A	55	B	73	C
2	E	20	E	38	A	56	B	74	C
3	E	21	A	39	C	57	A	75	D
4	E	22	C	40	E	58	E	76	C
5	A	23	D	41	C	59	E	77	C
6	D	24	C	42	B	60	C	78	A
7	C	25	D	43	D	61	D	79	E
8	D	26	B	44	B	62	B	80	E
9	D	27	E	45	E	63	E	81	A
10	A	28	E	46	C	64	B	82	C
11	B	29	D	47	B	65	A	83	A
12	B	30	C	48	D	66	D	84	D
13	B	31	C	49	E	67	D		
14	C	32	C	50	A	68	A		
15	C	33	E	51	C	69	C		
16	B	34	A	52	A	70	B		
17	E	35	C	53	B	71	E		
18	D	36	C	54	D	72	E		

Edebiyat

1	C	2	C	3	A	4	B	5	B
6	C	7	C	8	E	9	D	10	B
								11	C

Şiir Bilgisi

1	D	8	E	15	B	22	D
2	D	9	B	16	A	23	B
3	B	10	B	17	E	24	A
4	A	11	C	18	A	25	E
5	C	12	D	19	B	26	D
6	C	13	C	20	A		
7	D	14	E	21	D		

Şiir Çözümleri

1	A	8	D	15	C	22	B
2	C	9	C	16	B	23	E
3	A	10	B	17	D	24	C
4	B	11	D	18	D	25	B
5	D	12	D	19	C		
6	A	13	D	20	C		
7	C	14	A	21	D		

Düz Yazı Türleri:

Roman

1	C	8	B	15	C	22	D	29	B
2	A	9	D	16	D	23	D	30	C
3	D	10	A	17	C	24	E	31	E
4	E	11	A	18	B	25	E		
5	E	12	C	19	E	26	B		
6	E	13	A	20	D	27	A		
7	E	14	E	21	B	28	B		

Hikaye (öykü)

1	D	6	D	11	E	16	A
2	A	7	E	12	D	17	A
3	D	8	C	13	C	18	C
4	C	9	A	14	A	19	E
5	B	10	E	15	A		

Masal

1	B	2	C	3	C	4	D	5	B
6	E	7	D						

Eleştiri

1	B	6	B	11	E	16	C
2	D	7	C	12	C	17	A
3	D	8	A	13	C	18	D
4	E	9	C	14	B	19	D
5	C	10	A	15	A		

Biyografi

1	A	2	D	3	B	4	B	5	C
6	A	7	E	8	B	9	D	10	A
11	D	12	B	13	B				

Deneme:

1	D	2	B	3	B	4	D	5	A
6	B	7	E	8	C	9	C		

Gezi yazısı

1	A	2	B	3	C	4	B	5	B	6	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Fıkra

1	B	2	C	3	D	4	A	5	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Günlük

1	C	2	B
---	---	---	---

Hatıra (Anı)

1	A	6	E	11	C		
2	C	7	E	12	A		
3	B	8	E	13	C		
4	A	9	A	14	D		
5	E	10	B	15	A		

Çeviri

1	A	2	E	3	E	4	B
---	---	---	---	---	---	---	---

Okuma ve Yazma Üzerine

1	B	8	B	15	E	22	D	29	E
2	C	9	D	16	B	23	B	30	A
3	C	10	C	17	B	24	D	31	D
4	C	11	D	18	C	25	B	32	C
5	C	12	E	19	A	26	B	33	A
6	C	13	A	20	D	27	C	34	E
7	A	14	A	21	A	28	B	35	D
								36	E

Aydınlık ve Uyarlık

1	A	6	B	11	E	16	E
2	D	7	B	12	B	17	E
3	A	8	C	13	D	18	A
4	C	9	A	14	A	19	D
5	A	10	D	15	C	20	

Sanat ve Sanatçılarla İlgili Metinler

1	B	11	D	21	B	31	B	41	E
2	A	12	C	22	C	32	A	42	C
3	A	13	A	23	B	33	D	43	E
4	A	14	D	24	A	34	D	44	B
5	C	15	B	25	E	35	B	45	E
6	B	16	A	26	E	36	C	46	D
7	D	17	C	27	D	37	C	47	B
8	B	18	D	28	D	38	A	48	C
9	C	19	B	29	D	39	E	49	D
10	D	20	D	30	D	40	C	50	

Tiyatro

1	C	2	D	3	C	4	C	5	D
6	D	7	A	8	E	9	C	10	A
11	A	12	E						

Resim

1	D	2	A	3	C	4	D	5	A
6	B	7	C	8	A	9	E	10	A
11	E	12	A						

Sinema

1	A	2	A	3	E	4	B	5	E
6	C	7	D	8	D				

Tabiat ile İlgili Metinler

1	A	2	C	3	B	4	C	5	B
6	B	7	B	8	E				

Tarihe ile İlgili Metinler

1	C	8	E	15	D	22	C	29	B
2	C	9	B	16	D	23	A	30	D
3	D	10	A	17	D	24	C	31	D
4	B	11	A	18	A	25	A	32	E
5	C	12	B	19	E	26	D	33	A
6	A	13	B	20	D	27	D	34	A
7	C	14	A	21	D	28	E	35	E

Demokrasi ve Özgürlük ile İlgili Metinler

1	C	2	C	3	B	4	A	5	C
6	C	7	D	8	D	9	B	10	A
11	A								

Eğitim ve Öğrenme ile İlgili Metinler

1	B	6	C	11	B	16	E
2	D	7	B	12	A	17	B
3	E	8	C	13	C	18	C
4	C	9	C	14	E	19	C
5	B	10	D	15	C	20	A

Çocuklarla İlgili Metinler

1	D	6	C	11	E	16	D
2	D	7	A	12	E	17	C
3	D	8	B	13	E	18	E
4	B	9	D	14	C	19	D
5	C	10	A	15	D		

İnsan ve Çevre ile İlgili Metinler

1	D	2	C	3	B	4	D	5	D
6	D	7	C	8	E	9	B		

Millî Değerlerimiz ile İlgili Metinler

1	A	6	D	11	A	16	D	21	D
2	A	7	A	12	A	17	D	22	A
3	C	8	C	13	B	18	C		
4	D	9	D	14	A	19	B		
5	B	10	C	15	C	20	B		

Medya ile İlgili Metinler

1	A	2	C	3	D	4	A	5	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Bilim ile İlgili Metinler

1	A	8	C	15	A	22	B
2	E	9	E	16	D	23	D
3	B	10	D	17	D	24	
4	E	11	B	18	A	25	
5	E	12	A	19	E		
6	E	13	A	20	C		
7	E	14	C	21	A		

Karışık Metinler

1	A	13	E	25	D	37	D	49	E
2	A	14	E	26	E	38	C	50	D
3	A	15	E	27	E	39	C	51	C
4	D	16	A	28	D	40	B	52	D
5	C	17	A	29	C	41	A	53	B
6	B	18	E	30	E	42	E	54	A
7	D	19	B	31	B	43	B	55	A
8	A	20	A	32	B	44	A	56	D
9	B	21	A	33	E	45	C	57	E
10	C	22	A	34	B	46	A	58	D
11	D	23	D	35	C	47	A	59	D
12	D	24	C	36	E	48	A		